

LETNO POROČILO

ZA OBDOBJE 1. 1.-31. 12. 2022

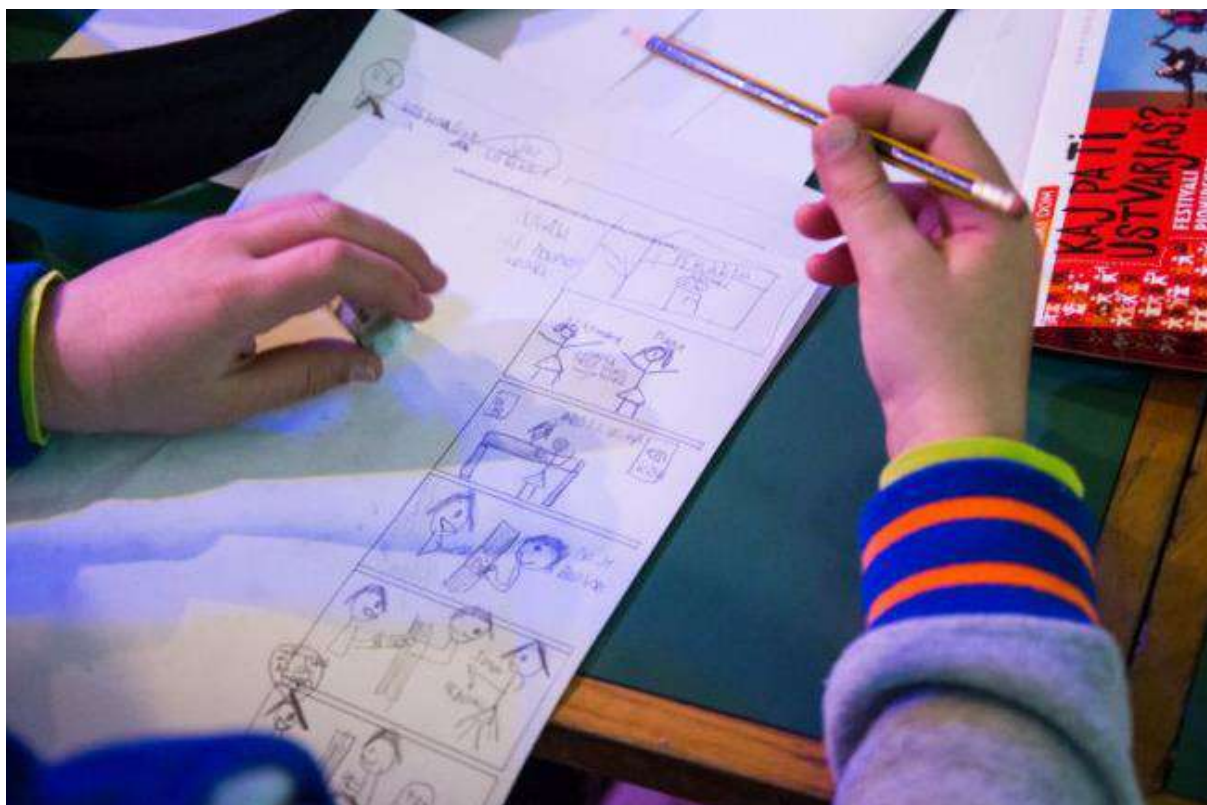

Foto: arhiv Pionirskega doma – Centra za kulturo mladih

Vilharjeva cesta 11, 1000 Ljubljana, tel.: (01) 23 48 200, faks: (01) 23 48 220
www.pionirski-dom.si, e-pošta: tajnistvo@pionirski-dom.si

Mestna občina
Ljubljana

unesco
Center za kulturo mladih

Letno poročilo so pripravili:

Barbara Murn Vrviščar, direktorica

Bjanka Kršmanc, pomočnica direktorice

David Perović, računovodja

Vesna Tripković, vodja oddelka za kulturo s sodelavkami in sodelavci

Tadeja Vovk, vodja oddelka za tuje jezike in kulture s sodelavkami in sodelavci

Karmen Ručigaj, strokovna sodelavka

Kazalo vsebine

A	POSLOVNO POROČILO	
UVOD	5
KAZALCI	6
I. FIZIČNI KAZALCI	6
II. FINANČNI KAZALCI	7
III. OPISNI KAZALCI	8
IV. ČLOVEŠKI VIRI	8
1 UPRIZORITVENA UMETNOST	12
1.1	GLEDALIŠČE	12
1.2	PLES	14
1.3	CIRKUS IN KLOVNADA	15
1.4	MUZIKAL	16
1.5	GLEDALIŠKA PREDSTAVA: SPOROČILO ZA ZGODOVINO	17
1.6	AKROBATSKO – GLEDALIŠKA PREDSTAVA: FANTEK IN PUNČKA.....	19
2 LIKOVNA UMETNOST	21
2.1	KIPARSTVO ZA OTROKE IN MLADINO	21
2.2	KIPARSTVO ZA MLADOSTNIKE IN ODRASLE	22
2.3	SLIKARSTVO ZA OTROKE IN MLADINO	23
2.4	SLIKARSTVO ZA ODRASLE	26
2.5	PRIPRAVA NA SPREJEMNE IZPITE ALI ŠTUDIJSKO RISANJE	28
2.6	ŠOLA ŠIVANJA IN OBLIKOVANJA.....	30
2.7	LIKOVNE DELAVNICE ZA MLADE S POSEBNIMI POTREBAMI.....	31
2.8	ZAKLJ. RAZSTAVA LIKOVNIH DEL OTROK, KI OBISKUJEJO CELOLETNE TEČAJE.....	32
2.9	RAZSTAVA TEČAJNIKOV KIPARSTVA IN GRAFIKE ZA ODRASLE	33
3 GLASBENA UMETNOST	35
3.1	UČENJE BAS KITARE	35
3.2	UČENJE BOBNOV	36
3.3	UČENJE KITARE	37
3.4	UČENJE KLAVIRJA	38
3.5	UČENJE PETJA	39
3.6	UČENJE SAKSOFONA IN KLJUNASTE FLAVTE.....	41
3.7	GLASBENE URICE, GLASBENA PRIPRAVLJALNICA 1	42
3.8	ROCK AKADEMIJA	43
4 DRUGI PROGRAMI IZOBRAŽEVANJA ZA KULTURO	45
4.1	MLADI RAZISKOVALCI.....	45
4.2	FILM.....	46
4.3	ČRKARIJA	46
4.4	SODELOVANJA PIONIRKEGA DOMA IZVEN ZAVODA	47
4.5	IZOBRAŽEVANJA IN PREDAVANJA ZA PEDAGOGE	49
4.6	GLEDALIŠKE SANJE 3 – ZBIRKA DRAMSKIH BESEDIL ZA GLEDALIŠKO VZGOJO.....	51
4.7	PRIROČNIK: KJE DOBITI NAVDIH, KAKO PRITI DO NOVE FORME	52
5 FESTIVALI	54
5.1	OTROŠKI FESTIVAL GLEDALIŠKIH SANJ.....	54
5.2	PIONIRSKI IMPRO FEST.....	57
5.3	LITERARNI NATEČAJ BODI PISATELJ/BODI PISATELJICA 2021	58
5.4	FESTIVAL HOKUS POKUS – ZNANOST IN UMETNOST	60
5.5	LIK FEST – LIKOVNI FESTIVAL	62
5.6	MEDNARODNI FILMSKI FESTIVAL ZOOM.15	63

5.7	KALEJDOSKOP – FESTIVAL SODOBNE ODRSKE UMETNOSTI.....	64
5.8	GLASBENI FESTIVAL.....	65
6	KULTURNI DNEVI.....	67
7	POČITNIŠKE ŠOLE V PIONIRSKEM DOMU – CENTRU ZA KULTURO MLADIH	68
8	MEDNARODNI PROJEKTI	71
9	CELOLETNI PROGRAMI TUJIH JEZIKOV IN KULTUR	76
10	VSEBINSKE OPREDELITVE VEČ LOKACIJ ZAVODA in opredelitev programa v letu 2022 ..	102
	B RAČUNOVODSKO POROČILO	106

A POSLOVNO POROČILO

UVOD

Poslovno poročilo temelji na sledečih zakonih in podzakonskih aktih:

- Zakon o uresničevanju javnega interesa na področju kulture – ZUJIK (Uradni list št. 96/02, 123/06, 7/07, 53/07, 65/07, 56/08)
- Zakon o zavodih (Uradni list št. 12/91, 17/91, 55/92, 13/93, 66/93, 45/94, 8/96, 31/00, 36/00, 127/06)
- Odlok o ustanovitvi javnega zavoda Pionirski dom – Center za kulturo mladih (Uradni list št. 100/07 in 105/08)
- Zakon o javnih financah (Uradni list št. 79/99, 124/00, 79/01, 30/02, 56/02, 110/02, 127/06, 14/07, 64/08, 109/08, 49/09)
- Zakon o uravnoteženju javnih financ (Uradni list RS št. 40 in 105/12)
- Aneks h Kolektivni pogodbi za kulturne dejavnosti v Republiki Sloveniji (Uradni list RS št. 80/2018)
- Aktih zavoda, ki jih je sprejel Svet zavoda in predpisih, za katere je pooblaščenica direktorica zavoda

Izhodišče za pripravo poslovnega poročila predstavljajo dolgoročni in srednjeročni cilji strategije razvoja kulture v Republiki Sloveniji, Mestni občini Ljubljana ter Strategija razvoja Pionirskega doma – Centra za kulturo mladih za obdobje 2021 – 2025.

Poudarki dolgoročnih ciljev Pionirskega doma:

(Cilji sledijo opredelitvam v Strategiji in Letnem planu Pionirskega doma.)

- Nuditi stalne kulturno-umetniške in jezikovne programe. Skrbeti za najvišji nivo kakovosti programov in višanje števila vpisanih tečajnikov. Stalno izobraževanje pedagogov in njihova strokovna rast, skrb za njihove optimalne delovne pogoje in spremljanje njihovega razvoja.
- Vpeljati nove vsebine, primernejše za današnje potrebe otrok, mladine in odraslih, hkrati pa po kritični presoji opustiti nekaj tistih, za katere ni dovolj zanimanja. Mlade izpostaviti naravi in vsem njenim zakonitostim.
- Povečati pomembnost izobraževanja pedagogov in njihovega strokovnega razvoja. Z nekaterimi fakultetami sodelujemo na področjih študentskih praks in prepletanja njihovega strokovnega znanja v naše tečaje ter soustvarjanja vsebin. Organiziramo izobraževanja, svetovanja in posvetovanja za mentorje vzgoje za kulturo, druge strokovnjake in vzgojitelje. Izobraževanja so izvajana v okviru festivalov, samostojnih izobraževanj zavoda in izobraževanj, ki so bila potrjena s strani Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport.
- Za socialno najšibkejše (živeči na socialnem robu, osebe z oviranostmi, brezplačna psihosocialna pomoč, ukrajinski mladi glasbeniki,) nuditi nekatere tečaje in prostore brezplačno.
- Nadgrajevati vključevanje in izvajanje mednarodnih projektov Ustvarjalna Evropa in Erasmus+, kjer kot nosilci ali partnerji projektov mednarodnih sodelovanj aktivno izmenjujemo dobre prakse s področij kulturno-umetniških vsebin.
- Graditi tesnejše sodelovanje s kulturnimi ustanovami znotraj Mestne občine Ljubljana, pa tudi z drugimi zavodi znotraj mestne družine.
- Z vlaganjem v promocijo, pa tudi s sodelovanjem z nekaterimi večjimi podjetji in organizacijami, povečati finančna sredstva iz naslova tržne dejavnosti naših prostorov; Festivalne dvorane, Art Centra na Komenskega 9 in Plesnega centra Jenko na Miklošičevi 28.
- Pridobivati sponzorska in donatorska sredstva.

Za dosego ciljev smo organizirali in izvedli:

- 25 celoletnih kulturno-umetniških programov
- 12 jezikovno-kulturnih programov
- časovno krajše programe za otroke in mlade ter odrasle
- osem festivalov
- 5 tednov počitniških šol na dveh lokacijah
- številne krajše delavnice
- kulturne dneve za šole
- predstave za otroke in odrasle
- enodnevne dogodke s poučno kulturno-umetniško in zabavno vsebino
- povezovanja v skupne akcije, namenjene kulturni vzgoji in kreativnemu preživljanju prostega časa otrok in mladih na nivoju Mestne občine Ljubljana ter drugih sorodnih organizacij doma in v tujini
- izobraževanja mentorjev za kulturo ter drugih strokovnih delavcev v Mestni občini Ljubljana, Sloveniji in tujini
- redna srečanja in izobraževanja ožje ekipe in vseh zaposlenih ter zunanjih sodelavk in sodelavcev zavoda
- uspešno izvedbo in zaključek dveh mednarodnih projektov sodelovanja programa Ustvarjalne Evrope in sicer projekta Mlado gledališče v gibanju ter projekta Svoboda.
- uspešno izvedbo in zaključek projektov programa Erasmus+ in sicer projekta strateških partnerstev Učenje mladih z umetnostjo ter mladinske izmenjave Evropska ozaveščenost skozi dramo in gledališče
- uspešne kandidature in začetki izvedbe novih projektov programa Ustvarjalne Evrope in sicer 31 mesecev trajajočega projekta Pesniki sodobnosti – Glasovi prohodnosti ter dvoletnega projekta Pang - Uprizoritvene umetnosti za naslednjo generacijo. Navodila za boj ob sodnem dnevu
- uspešne kandidature in začetek izvedbe dveh novih dvoletnega projektov programa Erasmus+ z naslovom Jaz sem upanje ter Elpis
- sodelovanja z drugimi zavodi in institucijami z namenom širitve kulturno-umetniških programov in vsebin v okviru Mestne občine Ljubljane in širše ter z namenom večanja kakovostne kulturne ponudbe
- kot uradni izpitni center za mednarodno preverjanje znanja iz angleškega in španskega jezika smo izvedli izpite za naše tečajnike in izven.

KAZALCI

I. FIZIČNI KAZALCI

V letu 2022 smo ohranili visoko število vpisanih v celoletne tečaje Pionirskega doma – Centra za kulturo mladih. Dosedanji tečajniki so v večji meri ostali, s promocijskimi aktivnostmi pa smo pridobili tudi nove.

V šolskem letu 2021/22 je bilo vpisanih 1368 otrok, mladih in odraslih.

Festivale Pionirskega doma, namenjene mladim ustvarjalcem, smo vsebinsko nadgradili. V okviru gledališkega, likovnega, filmskega, literarnega in znanstvenega festivala smo nadaljevali tudi z uspešnim izobraževanjem mentorjev ter jim tako omogočili obogatitev znanj in izkušenj. Literarni natečaj smo izvedli v slovenskem, angleškem, francoskem, nemškem ter italijanskem jeziku. Filmski festival ZOOM je postal prepoznaven mednarodni filmski festival, namenjen mladim filmskim ustvarjalcem.

Prav tako so bili v celoti izvedeni Hokus Pokus – festival znanosti in umetnosti, glasbeni festival, plesni festival Kalejdoskop, ki je bil vpet v mednarodni projekt Liberty, Impro fest ter likovni festival

– Likfest, ki je zaključno produkcijo izvedel v sodelovanju z mednarodnim festivalom Svetlobna gverila. V okviru gledališkega festivala so se predstavile osnovnošolske skupine z gledališkimi in improvizacijskimi uprizoritvami.

Povečujemo pojavnost Pionirskega doma na dogodkih, ki jih organizira MOL in na drugih prireditvah, pa naj bo to likovno področje, gledališče, glasba, ples ali tuji jeziki.

Poletne počitnice smo iz štirih razširili na pet tednov. Jesenske počitniške šole smo prvič ponudili v obliki dnevnih plačljivih delavnic in rezultat je pokazal, da je bila odločitev smotrna. Delavnice je obiskalo 44 oseb.

Ob petkih, ko do sedaj ni bilo tečajev, smo ponudili termine za večino programov (likovni, gledališče, glasba) in z zadovoljstvom ugotavljamo, da je bila odločitev dobra.

Zavod je v letu 2022 obiskovalo 30 otrok, ki so plačali del šolnine ali bili popolnoma oproščeni plačila šolnine. Z delno oprostitvijo plačila smo omogočili obiskovanje dejavnosti otrokom iz doma Malči Belič, osebam s posebnimi potrebami ter ukrajinskim žrtvam vojne ponudili brezplačno učenje slovenščine.

Najemov Festivalne dvorane je vedno več, čeprav se veliko podjetij v obdobju po pandemiji še vedno odloča za online ali hibridne dogodke. Zaradi prilagodljivosti dvorane še vedno nudimo različne postavitve, kar omogoča širok nabor namembnosti.

Prostor na Miklošičevi 28 smo spremenili v večnamenski prostor, saj je lahko poleg plesnega prostora tudi gledališče z odrom in vso potrebno infrastrukturo, lahko je prostor za delavnice, rojstne dneve ali koncerte. Kot takega ga tudi uporabljamo in tržimo.

Septembra 2022 smo slavnostno odprli nov program Pionirskega doma, imenovan Pionirski teater. Kulturnim ustvarjalcem nudimo prostor na Miklošičevi (primarno) in Festivalno dvorano po dostopnih pogojih. V treh mesecih smo izvedli že 24 predstav, dobivamo pa tudi najmlajšo stalno publiko za otroške predstave, ki so sedaj vsako drugo soboto.

II. FINANČNI KAZALCI

V letu 2022 je bilo skupnih prihodkov 1.856.666 EUR, od tega lastnih prihodkov v višini 1.031.666 EUR, delež Mestne občine v višini 825.000 EUR.

Gibanja razmerja med lastnimi viri in MOL je prikazan v spodnji razpredelnici:

leto	2016 (v EUR)	2017 V (EUR)	2018 (v EUR)	2019 (v EUR)	2020 (v EUR)	2021 (v EUR)	2022 (v EUR)
Skupaj	1.177.176	1.304.431	1.417.642	1.485.067	1.223.854	1.344.259	1.856.666
lastni vir	583.138	663.115	752.135	774.419	424.354	454.259	1.031.666
MOL	594.038	641.316	665.507	710.648	799.500	890.000	825.000

Zavod je s svojimi programi vezan na izvajanje le-teh po šolskem koledarju, ustanoviteljica pa potrjuje programe na osnovi koledarskega leta. Zaposleni, honorarne sodelavke in sodelavci so s svojim angažiranim delom izpeljali vse sprejete in načrtovane projekte in programe. Zaradi dotrajanosti stavbe na Vilharjevi cesti 11 so potrebni številni dodatni napor, od skrbne rabe energije do zagotavljanja varnosti otrok in zaposlenih.

V sodelovanju z LPT smo na oba vhoda v stavbo namestili kolesarska stojala, skupaj s SMG smo investirali v defibrilator ter optimizirali prostore, da smo pridobili čim več učilnic in pisarn. Na Komenskega 9 smo investirali v lakiranje parketa, popravilo strehe in nekatere notranje opreme.

Uspešni smo bili pri pridobivanju sponzorskih in donatorskih sredstev. S prenosnimi računalniki, pisalnimi mizami, prenovo čakalnice in vrednostnimi karticami so nam pomagali v podjetju Lidl, z denarnimi sredstvi pa Lek in Spar. Pri projektu Lahkonočnice smo sodelovali tudi s podjetjem A1.

V letu 2022 smo ugotovili presežek prihodkov nad odhodki v višini 6.845,56 EUR, ki ostane nerazporejen. O njegovi porabi bo odločal Svet zavoda.

III. OPISNI KAZALCI

Iz vsebinskih poročil in strokovnih ocen naših izvajanih programov, so le-ti v porastu, tako po številu izvajanih programov, po številu pozitivnih kritik in strokovnih ocen zunanjih institucij.

Vsi izvedeni festivali presegajo meje ljubljanske regije in vse bolj postajajo ustvarjalna srečanja mladih iz Slovenije in tujine. Kritike in objave o izvedbi festivalov so pozitivne in pomenijo veliko spodbudo za zaposlene in mlade, ki se udeležujejo festivalov v vse večjem številu. Povečujemo prisotnost na socialnih omrežjih, kjer so prisotna naša ciljna skupina.

Mladi, ki obiskujejo dejavnosti v Pionirskem domu, uspešno sodelujejo na različnih prireditvah, festivalih in tekmovanjih tako v okviru Mestne občine Ljubljana kot tudi Slovenije in tujine. Sodelovali so na številnih domačih in mednarodnih prireditvah na likovnem, filmskem, gledališkem, glasbenem, jezikovnem področju ter na številnih drugih kulturno-umetniških in jezikovno-kulturnih področjih. Na mednarodnih tekmovanjih v znanju tujih jezikov so naši tečajniki dosegli izjemne rezultate, kar so na podelitvi certifikatov potrdili predstavniki tujih kulturnih inštitucij pri nas.

Tudi v letu 2022 smo bili še posebej uspešni na področju pridobivanja evropskih sredstev. Nadaljujemo z vključevanjem in povezovanjem v mednarodni prostor ter ob tem širimo krog mednarodnih partnerskih povezav ter področij delovanj. Tako smo v letu 2022 pričeli z izvajanjem štirih novih projektov mednarodnih sodelovanj, dveh Ustvarjalne Evrope in dveh programa Erasmus+. Področja, ki jih projekti pokrivajo:

- Poezija/performativnost (improvizacijsko gledališče, glasba, dramaturgija, vizualna umetnost) ter povezovanje pesnikov in pesnic s šolami
- Povezovanje gledališke improvizacije in sodobnega giba ter ustvarjanje gledališke predstave z mladimi in tujimi umetniki
- Ustvarjanje medkulturnega izobraževalnega programa za učitelje/učiteljice ter študente pedagoških smeri, kjer se prepletajo gledališka, plesna, glasbena ter vizualna umetnost

IV. ČLOVEŠKI VIRI

Zaposlovanje in kadrovska rast

Zaposleni – v zavodu je na dan 31. 12. 2022, 31 redno zaposlenih.
Povprečno število zaposlenih na podlagi delovnih ur v letu 2022 je bilo 27.

Kadrovska struktura se izboljšuje tako po starosti kot izobrazbi zaposlenih. Le z nadomestnim zaposlovanjem mlajših ter strokovno usposobljenih ter zunanjih sodelavcev smo tudi do sedaj izvajali številne programske in strokovne izzive.

7 zaposlenih je starih nad 50 let, od tega so 4 zaposleni v varovani kategoriji (nad 58 let). V letu 2022 smo imeli 4 odpovedi iz delovnega razmerja (direktorica in čistilke). Dodatno smo zaposlili 1 strokovno sodelavko za pripravo kulturnih projektov za 60 % ter 1 sodelavko na delovnem mestu samostojni strokovni sodelavec.

Odsotnosti zaradi bolniških odsotnosti niso pomembno vplivale na delovanje zavoda in smo tako uspeli izpeljati vse programsko zastavljene cilje.

Zunanji oz. honorarni sodelavci – zavod sodeluje na področju kulturnih dejavnosti z 52 umetniki oz. drugimi zunanjimi izvajalci. Sredstva za plačila po opravljenih programih zagotavlja zavod v celoti iz lastnih sredstev delovanja.

Za kakovostno delo zavoda so bili izvedeni tedenski sestanki vodij oddelkov, namenjeni usklajevanju programov, načrtovanju dela in pregledu izvajanja predpisov ter obravnave aktualnih dogodkov. Tedenski sestanki potekajo tudi na posameznih oddelkih. Velik poudarek vseh srečanj je ustvarjanje pozitivne in ustvarjalne klime v zavodu. To dosegamo s stalnim izobraževanjem zaposlenih in skrbjo za zdravje posameznika in celotnega kolektiva.

Zdravstveni pregledi zaposlenih so bili opravljeni skladno z rednim letnim programom.

Izobraževanje zaposlenih in zunanjih sodelavcev

Zaposleni se udeležujejo izobraževanj za pridobitev dodatnih strokovnih znanj organiziranih v sklopu strokovnih združenj – jezikovnih, kadrovskih, računovodskih in drugih.

Številni mladi, ki dobijo priložnost v našem zavodu za občasna dela, pridobijo tudi veliko izkušenj ter dopolnijo svoja znanja. Veliko mladih je s tako pridobljenimi znanji in izkušnjami stopilo na samostojno pot. Ocenjujemo, da so tudi z našo pomočjo povečali samostojnost in povečali mobilnosti na področju zaposlitve. Tudi v zavodu njihov prispevek ocenjujemo zelo pozitivno, saj mladi vnesejo novosti tako na didaktičnem, strokovnem kot praktičnem področju dela.

Strokovne reference potrjujemo s predavanji na strokovnih srečanjih ter objavami člankov v različnih strokovnih in drugih revijah. Nekateri zaposleni na oddelku za jezike in kulture imajo pridobljeno mednarodno licenco za izpraševalce za mednarodne preizkuse znanja tujega jezika. Prav tako krepimo znanja in izkušnje na področjih prijave, vodenja in poročanja mednarodnih projektov sodelovanja na programih Ustvarjalne Evrope in Erasmus+.

V. OCENA VPLIVA POSLOVANJA NA DRUGA PODROČJA

Skrbimo za sistematično, celovito in predvsem zgodnje vključevanje mladih v kulturno-umetniško ter jezikovno-kulturno vzgojo, ki bo tudi v prihodnje razvijala in gojila trajne kulturne navade in potrebe posameznika ter prispevala k pridobivanju in spodbujanju posameznikovih socialnih in drugih veščin.

Prednosti vsebinskega in didaktičnega pristopa Pionirskega doma so izvirnost podajanja znanja, drugačnost v pristopih, predvsem pa spodbujanje in razvijanje potencialov vsakega posameznika. Dejavnosti Pionirskega doma so bogate zaradi lastnih inovativnih in delno avtorskih programov, ki temeljijo na praktičnih izkušnjah usposobljenih pedagogov z visokim občutkom za empatijo in poznavanje faz razvoja mladostnika.

Razvoj zavoda usmerjamo v povezovanje z drugimi kulturno-umetniškimi in vzgojno-izobraževalnimi institucijami ter v povezovanje/interdisciplinarnost znotraj programov Pionirskega doma. S povezovanjem s sorodnimi institucijami se v Ljubljani oblikuje kakovostna, pestra in prepoznavna ponudba kulturnih vsebin. S številnimi festivali za mlade Pionirskega doma in z njihovo širitvijo vsebin na druga kulturna področja, s prepoznavnostjo in tudi EU projekti se Ljubljana zapisuje na zemljevid Evrope kot kulturna prestolnica s kvalitetno in pestro ponudbo za spodbujanje ustvarjalnosti otrok in mladih.

Posledično imamo še večji obisk otrok in družin iz drugih krajev Slovenije, kar spodbuja in povečuje t.i. družinski kulturni turizem v Ljubljani.

Koncept izvajanja vsebin ter strokovna rast programov in vseh, ki izvajajo le-te, je postala zanimiva za domače in tuje strokovnjake. V ta namen smo podpisali dogovor o sodelovanju ter tudi pričeli sodelovanje s Pedagoško in Filozofsko fakulteto.

V mestni družini aktivno sodelujemo pri kulturno razvedrilnih programih, nastopamo, izobražujemo, poučujemo in sodelujemo pri snovanju novih kreativnih zamisli za pestrost ponudbe. Postajamo referenca na strokovnem področju celostnega razumevanja mladostnika in njegovega vpivanja novih znanj.

S programom Pionirski teater vstopamo tudi na področje svobodnik kulturnih ustvarjalcev in poskušamo približati kulture širokemu krogu gledalcev. V ospredju imamo otroke in mlade, zato širimo ponudbo gledaliških predstav. Smo velik zagovornih zgodnjega vključevanja kulture in umetnosti v otrokov vsakdan.

Ocena uspeha pri doseganju zastavljenih ciljev

PIONIRSKI DOM – CENTER ZA KULTURO MLADIH	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Število zaposlenih	32	34	33	32	31	33
(od tega financiranje iz lastnih sredstev)	17	19	18	13	12	14
Število vpisanih v dejavnost	1460	1467	1401	1297	1.309	1.368
Število vpisanih v kulturno - vzgojne programe	975	911	820	790	814	842
Število prireditev	347	362	394	103	196	216
(od tega v Festivalni dvorani)	(168)	(184)	(203)	(83)	(82)	(155 v FD)
(od tega javna služba)	240	251	304		38 (v FD)	92 v FD
Število obiskovalcev	98.600	99.400	105.335	11.630	15.604	29.359
(od tega v Festivalni dvorani)	(45.239)	(46.354)	(52.455)	(11.330)	(3.134)	(21.765 v FD)
(od tega javna služba)	82.400	83.700	85.100		1.470 (v FD)	12.908
Sredstva sponzorjev /donatorjev	10.030 €	7.140 €	3.940 €	440 €	200 €	35.049 €
Prihodki	1.304.431 €	1.417.642 €	1.485.068 €	1.223.854 €	1.344.259 €	1.856.666 €
Odhodki	1.301.434 €	1.415.006 €	1.483.748 €	1.222.212 €	1.341.503 €	1.849.821 €
Delež lastnih prihodkov	50,84 %	53,06 %	52,15 %	34,67 %	33,79 %	55,57 %
Število koprodukcij z drugimi javnimi zavodi	-	1	2	1	3	0
Število koprodukcij z nevladnimi kulturnimi organizacijami	1	5	7	3	12	2
Število tujih koprodukcij	-	1	2	0	22	0
Število kulturno - turističnih dogodkov	-	4	7	3	3	4

Ocena gospodarnosti in učinkovitosti poslovanja

Zaposleni so skoraj v celoti izpolnili normative in standarde, razen nekaterih posameznikov, ki so bili odsotni zaradi daljših bolniških.

S sredstvi smo ravnali gospodarno. Kljub temu, da smo uvedli nekaj novosti in sprememb glede programov, smo uspeli vložiti sredstva v nakup obvezne opreme. Pri likovnikih to pomeni material za delavnice in tehnična oprema za pedagoge, za glasbenike inštrumenti ali pomožna oprema za glasbo. Nujna je bila tudi zvočna izolacija nekaterih učilnic. Opreмили smo dvorano na Miklošičevi in zamenjali nekaj opreme v festivalni dvorani.

Vse investicije so bile opravljene po skrbnem preračunu finančnih zmogljivosti.

Učinkovita razporeditev finančnih sredstev se kaže na vseh nivojih delovanja: v pozitivnih rezultatih poslovanja zavoda, zadovoljstvu zaposlenih, večanju pripadnosti organizaciji, tiskemu sodelovanju, pozitivni prepoznavnosti našega dela doma in v tujini ter nenazadnje zadovoljstvu tečajnikov in njihovih staršev.

KULTURNO – UMETNIŠKI PROGRAMI

1 UPRIZORITVENA UMETNOST

1.1 GLEDALIŠČE

PEDAGOGI: Bjanka Kršmanc, Urša Strehar Benčina, Vesna Anđelković, Tanja Matijašević

1. Vsebina

Tudi letošnji začetek koledarskega leta je bil v znamenju priprav na Improfest, polletni impro nastop, kjer so se mladi ustvarjalci zbrali v Festivalni dvorani ter staršem in drugim obiskovalcem ponudili vpogled v delo z gledališko improvizacijo. Po lanskem Improfestu, ki je zaradi vaj, ki so zaradi pandemičnih omejitev potekale preko spletnih platform, prav tako potekal po spletu, je bilo skupno ustvarjalno druženje v Festivalni dvorani odličen začetek leta, ki nas je spet spomnil, zakaj je gledališče izrazito živa in skupnostna umetniška zvrst. Po trodnevnem Improfestu so skupine nadaljevale z delom na različnih končnih predstavah, ki jih zaznamujejo avtorski pristopi mladih ustvarjalcev. Zaključne predstave na skupinah so bile izvedene v juniju v gledališki dvorani v Pionirskem domu ter v spodnji dvorani Art centra ter so v veliki večini obravnavale družbeno aktualne teme, ki so mladim blizu ter izkazovale njihove naučene in pridobljene spretnosti in veščine. Glede na to, da je bil ta zaključek šolskega leta šele prvi po pandemiji, ko smo se lahko brez omejitev srečevali celo leto, smo mentorji in mentorice še bolj kot navadno upoštevali želje in zmožnosti mladih, ki so bili ob maja in junija 2022 še bolj zasedeni z drugimi obveznostmi kot običajno ter tako poleg vnaprej bolj pripravljenih predstav z nekaterimi skupinami na koncu leta izvedli improviziran nastop. Mladi so se tudi tokrat dobro soočili z nepričakovanimi izostanki na predstavah in vajah ter dokazali, da bi si seveda zaslužili infrastrukturno še bolj podprte zaključne uprizoritve, vendar so možnosti zaradi prostorskih, finančnih in časovnih kapacitet zelo omejene. Kljub vsemu smo zelo veseli povratnih informacij staršev (sploh tistih, ki na uprizoritve prihajajo že več let), ki pričajo o napredku in rasti mladih ustvarjalcev ter vsebin, ki jih predstavljajo na odru. V septembru smo spet začeli s skupinami, ki so vsako leto malce spremenjene in pogosto tudi precej heterogene kar se tiče njihove izkušnosti, zato je razen v redkih izjemah, začetni del leta vedno namenjen oblikovanju in krepitvi skupine, medsebojnemu zaupanju ter seveda pridobivanju osnovnih gledaliških veščin s pomočjo gledališke improvizacije in drugih gledaliških vaj za telo, glas, zaznavanje, čustvovanje, obvladovanje prostora, oblikovanje karakterja, ipd. Zelo smo veseli, da je po nekaj letih v Pionirskem domu spet zaživela tudi ŠILA skupina Pionirskega doma, ki se bo tako predstavljala tudi na predstavah Šolske impro lige ter deluje pod vodstvom izkušene impro mentorice Olivije Grafenauer.

2. Evalvacija programa

a) Uspešnost izvedenega programa

Skupine so v letu 2022, ko se je pandemija končno bolj umirila, spet vzpostavile delo v živo ter nastope pred občinstvom v Pionirskem domu, kar je dejavnost gotovo spet še bolj približalo prvotnemu namenu ustvarjanja skupnosti in krepitve celostnih gledaliških psihofizičnih in socialnih veščin. Obenem pa smo skozi program gkar nekaj pozornosti namenjali vzgoji občinstev ter ljubezni do gledališke in drugih umetnosti. Vsako leto poskušamo mlade vsaj enkrat peljati na kakšno od predstav uprizoritvene umetnosti v kakšno drugo institucijo ter skupaj reflektirati videno. Obenem pa se nam zdi pomembno tudi utelešenje različnih vlog ter krepitev lastne odrske prezenze in izraza. Glede na to, da se mladi udeleženci povečini z navdušenjem vračajo na ure, delijo svoje domislice, tegobe in spoznanja, lahko rečemo, da je program tudi v letošnjem letu v veliki meri uspel doseči svoje cilje opolnomočenja mladih z in skozi umetnost. V negotovih časih, kjer je vse manj dolgoročne varnosti in enoznačnih odgovorov, je gotovo prav umetnost tista, ki pomaga pri raziskovanju ambivalentnosti, paradoksov in prepletenosti sveta predvsem skozi razumevanje, da sta za umetnost vedno potrebna vsaj dva - ustvarjalec in nekdo, ki to ustvarjanje gleda (poslušča, bere, doživlja). Prav skupnost, ki ne diskriminira, temveč vključuje, ki se je pripravljena učiti, poskusiti, zafrkniti, prepoznati in priznati napako, poskusiti znova (in spodleteti

bolje, prosto po Beckettu) in se pri tem medsebojno podpirati, je tista, ki jo želimo spodbujati in omogočati tudi v prihodnje. Skozi delo v gledališkem studiu tako tudi v prihodnje želimo, da bi si mladi še naprej želeli tudi ustvarjati, ne le konzumirati, kritično vrednotiti, ne le pavšalno soditi in razmišljati ter čutiti, ter se ne le prepuščati in slediti. Še naprej bomo drug drugemu krepili motivacijo, raziskovali sebe, druge, svet in odnose med nami ter odkrivali tudi tiste zgodbe, ki so v splošnem diskurzu manj videne in slišane.

b) Učinkovitost

Vsako leto so skupine različno zapolnjene, nekatere skupine so zelo hitro polne, v nekaterih je še prostor, vsako leto so različni dejavniki tisti, ki vplivajo na množičnost skupin. Povečini je najbolj zaželen termin med 17.30 in 19. uro, vendar tudi to ni zagotovilo, da bo skupina, ki poteka ob tej uri, polna. Skozi leto tako prihaja do naknadnih vpisov, izpisov in valovanj, ki skupine sicer na nek način ohranjajo sveže, obenem pa včasih tudi otežujejo delo. Kljub temu ohranjamo lepo število vpisov, mladi pa na skupinah povečini vztrajajo vsaj nekaj let, kar je lep pokazatelj tega, da so z delom na skupinah zadovoljni. Nekateri mladi skupine tudi zamenjajo, kar je dobrodošlo, saj različno okolje (pa tudi mentorica ali mentor) lahko prinese nove pristope, znanja in usmeritve. Zaradi različnih drugih obveznosti mladih mentorice in mentorji pogosto ne vemo, koliko mladih bo dejansko prisotnih na posamezni vaji, kar lahko otežuje priprave in delo, a želimo ostajati prostovoljna dejavnost, ki mladih dodatno ne obremenjuje, temveč jih sprejme z vsemi svojimi situacijami in okoliščinami. Ravno zato se seveda mentorice in mentorji na delo dobro pripravimo, a smo obenem pripravljeni tudi na improvizacijo (ki je v resnici veliko bolj premišljena dejavnost, kot to nosi pomen te besede) ter prilagajanje načrta dejanski situaciji in zmožnosti udeležencev in udeleženk.

c) Dostopnost

V letošnjem letu je bilo v prvi polovici leta 13 skupin, od septembra dalje pa je teh skupin 11. Tadej Pišek, ki je v lanskem letu vodil dve skupini, je namreč prevzel vlogo umetniškega vodje Pionirskega teatra, mentorica Urša Strehar Benčina zaradi drugih obveznosti vodi eno skupino manj, prav tako pa je namesto dveh skupin z manj udeleženci mentorica Vesna Anđelković združila dve ponedeljkovi skupini v eno. Dodatno pa se je v jeseni odprla petkova skupina ter skupina ŠILA, tako da kljub vsakoletnim strukturnim spremembam v skupinah, število udeležencev ostaja nekje okrog 100 mladih gledaliških ustvarjalcev v gledališkem studiu Pionirskega doma. Še vedno je največ članov skupin osnovnošolcev ter deklet.

3. Smernice za vnaprej

Tudi vnaprej bomo stremeli k ustvarjanju varnega, igrivega, sprejemajočega prostora za mlade, kjer bodo lahko zasedali različne vloge, se urili v življenju v različna čustva in karakteristike, razvijali empatijo, se počutili na odru bolj domače ter prepredali svoje življenje z umetnostjo. Še bolj si želimo mlade spodbujati k obiskovanju gledaliških predstav, k čimer bomo spodbujali tudi mentorje, saj je pomembno, da gledališka vzgoja vsebuje tako aktivno odrsko udejstvovanje kot obiskovanje različnih profesionalnih gledaliških institucij ter aktivnosti, ki te izkušnje povežejo med seboj. Stremeli bomo k povečanem zavedanju svojega telesa in sebe pa tudi opazovanja, poslušanja in nasploh celostnega zaznavanja okolice. Gledališki studio bo ostal poligon za razpravljanje o različnih tematikah ter treniranje komunikacijskih veščin. Poleg osnovnih gledaliških skupin se bomo trudili k pripravi dodatnih projektov in omogočali mladim izkušnje na najrazličnejših področjih. Prav tako pa si želimo mlade spodbuditi, da tudi sami razmislijo, kaj si želijo ter potrebujejo, to izrazijo, mi pa bomo poskušali to upoštevati ter še bolj poudariti vlogo mladih kot soustvarjalcev programa gledališča.

4. Kaj udeleženec programa pridobi od le-tega

Mnenje pedagoginje Urše Strehar Benčina:

Udeleženci in udeleženke programa gledališče pridobijo različne izkušnje, tudi glede na siceršnja izhodišča - če so sramežljivi, navadno pridobijo nekaj samozavesti, če so radi v središču in si želijo pozornosti, se učijo pomembnosti manjših vlog in podpore soigralcem, če so izjemni v domišljiji, se učijo igrati tudi realistične in čustvene zgodbe, če so ujeti v zidove logike in stvarnosti,

se jim ponudi krila domišljije, če so telesno zaprti, se jih poskuša osvoboditi, če so telesno pretirano izrazni, se jih spodbuja k bolj internalizirani igri, ipd. Delo v gledališkem studiu vedno poteka na več nivojih hkrati, saj je hkrati skupinsko in individualno ter zasleduje več ciljev hkrati. Še naprej si želimo ostajati prostor, kjer lahko zelo raznoliki profili udeležencev najdejo nekaj zase ter krepijo svojo ljubezern do gledališke umetnosti. Resnično dragoceno je v trenutnem svetu ustvarjati ter spodbujati prostore, kamor lahko ljudje vstopamo celostni, z vsemi svojimi kvaliteta in izzivi ter smo sprejeti že samo zato, ker smo tam. Marsikateri mladi tako poudarjajo, kako dragoceno jim je, da imajo ob šoli, kjer marsikdo doživlja pritiske tako s strani učiteljev, kot tudi sošolcev in vrstnikov, prostor, kjer so sprejeti in kjer imajo prostor za izražanje sebe. Tako tudi to ostaja pomembna vrednota gledališkega studia, saj moramo, če želimo, da mladi sodelujejo pri ustvarjanju strpnega in raznobarnega sveta, najprej poskrbeti za njihovo potrebo po sprejetosti in pripadanju, nato pa se lahko varno, podprti s strani soigralcev in mentorice ter mentorjev, ukvarjajo z idejami, vrednotami in smisli.

1.2 PLES

PEDAGOGINJI: Saša Lončar, Ana Romih

1. Vsebina

Program je zaradi predhodnih nesigurnosti temeljil na improvizaciji, kar je bilo najbolj elegantna rešitev, glede na omejitve in izostanke. Situacija je postala nekoliko bolj stabilna in zato smo improvizirane zgodbe postavili v okvir, ki je variral glede na število prisotnih v skupini in ne glede na to, smo lahko vključili dovolj tehničnih sekvenc, ki so postale temeljni gradniki plesnih koreografij in raziskovanj lastnih gibalnih razsežnosti, glede na različna starostna obdobja in njihova predznanja.

2. Evalvacija programa

a) Uspešnost izvedenega programa

Z nastalimi plesni koreografijami smo sodelovali na območnem, regijskem in državnem srečanju plesnih skupin, kjer smo na koncu v kategoriji do 12 let dobili 2 zlati priznanji in v kategoriji nad 12 let tri zlata priznanja.

Na Tekmovanju mladih plesnih ustvarjalcev OPUS 1 – plesna minatura smo dosegli dve srebrni priznanji in eno bronasto. Sodelovali smo na različnih festivali po Sloveniji.

b) Dostopnost

Plesne skupine: Kalčki (4 – 6 let) – 10 otrok; Kiče (7 – 9 let) – 10 otrok; Gible (10 – 12 let) – 9 otrok; Spiralis (13 – 15 let) – 3 plesalke; Qaxis (15 – 19 let) – 6 plesalk; Đuske (nad 20 let) – 5 plesalk; Raztegnitis (nad 20 let) – 5 udeleženk.

3. Smernice za vnaprej

V novi sezoni bi radi predstavili našim plesalcem še nekoliko drugačne pristope in tehnična znanja s pomočjo različnih pedagogov in strokovnjakov na področju sodobne plesne umetnosti. Povabili bi posameznike, glede na zahtevnostno stopnjo posamezne skupine, ki bi lahko podali še kakšno drugo informacijo, da malce prebijemo to trdnjavo, znotraj katere potrebujemo še malo novega vetra.

4. Kaj udeleženec programa pridobi od le-lega

- Utrjevanje telesne sheme,
- medsebojno povezovanje,
- spoznavanje lastnih kapacitet,
- nepredvidljivost improvizacije,
- oblikovanje spretnih in suverenih ustvarjalk in ustvarjalcem,
- kvalitetno izobraževanje,
- visok kreativni nivo,

- razvijanje kreativne klime,
- povezovanje z različnimi umetnostnimi področji,
- uveljavljanje lastnih idej,
- produciranje koreografij in predstav,
- gostovanja na mednarodnih in domačih festivalih,
- dobri rezultati na tekmovanjih.

1.3 CIRKUS IN KLOVNADA

PEDAGOGA: Natalija Sultanova, Ravil Sultanov

1. Vsebina

Program cirkuško-klovnskih delavnic v šolskem letu 2022/23 izvajamo v dveh skupinah otrok, starih med 6. in 14. letom, v vsaki skupini so trije udeleženci. V prvi skupini otroci stari od 10 do 14 let, dva nadaljujeta iz prejšnjega leta, ena deklica se je vpisala prvič v septembru, potem ko je obiskovala počitniško cirkuško šolo. V drugi skupini so tri deklice stare od 6 do 8 let, v tej skupini smo zares začeli v novembru, pred tem smo imeli poskusne obiske (zaradi starosti otrok). Vsebino programa realiziramo tako, da udeležence seznanimo z različnimi vajami za koordinacijo, koncentracijo in z vajami za razvijanje motoričnih spretnosti. Prav tako izvajamo osnovne akrobatske vaje posamezno in v paru. Seznanimo otroke z različnimi cirkuškimi rekviziti, kot so: cirkuški krožniki, žonglerski robčki, žogice za žongliranje, rola-bola (cilindri za izvajanje ravnotežja), monocikel, velika ekvilibristična žoga. V prvi skupini izvajamo tudi osnovne igralske in pantomimske vaje. Naš cilj je za zaključek šolskega leta sestaviti cirkuško-klovnovsko skupinsko točko in jo predstaviti na javnem nastopu.

2. Evalvacija programa

a) Uspešnost izvedenega programa

V prvi skupini dosegamo zastavljene cilje. Udeleženci so dosegli dobre rezultate. Vsi otroci obvladajo vrtenje krožnikov, žonglirajo s tremi rutami, in tremi žogami. Vsi obvladajo ravnotežje na rola-bola cilindrih, učijo se tudi vožnje z monociklom. Vsi izvajajo vaje ravnotežja na veliki žogi in istočasno žonglirajo. Vse to priča o doseganju določene stopnje koordinacije oči – roka. Pri tem aktivno sodelujejo tudi otroški možgani, ki ta proces upravljajo. Vsi tečajniki obvladajo osnovne akrobatske vaje: prevale naprej in nazaj, svečo, most, kolo. Sposobni so držati telesno težo partnerja pri skupinskih akrobatskih vajah, kar zahteva določeno moč, ki se z vsako vajo povečuje. Pri vsaki vaji se razvijajo drugačne mišice. Pri zgornji osebi pa je pomembno da ima neprestano napete vse telesne mišice, saj le tako spodnja oseba lahko lovi njegovo ravnotežje. Pri teh vajah je pomembno da se med otroci razvija medsebojno zaupanje. Prav tako so vsi otroci že sposobni samostojno izvajati osnovno ekvilibristično vajo na rola- bola, ki temelji na iskanju ravnotežja in usklajevanju telesnih gibov, kar je v osredju ekvilibristike. Čut za ravnotežje pa je osnova za orientacijo v prostoru .

V drugi skupini dosegamo cilje:

Ker so v skupini mlajši otroci in ker je skupina majhna, imamo možnost, da vsakega posameznika obravnavamo individualno. Deklice zelo dobro sodelujejo med seboj. Redno in z veseljem se udeležujejo vseh terminov. Pri otrocih te starosti je naš cilj doseči osnovno stopnjo koordinacije in sposobnosti nekoliko daljše koncentracije in kontrole izvajanja gibov in osnovnih vaj na ravnotežje.

b) Učinkovitost

Učenje cirkuških veščin, kot novo obliko gibanja in ozaveščanja telesa izvajamo v majhnih skupinah otrok, z izrazito individualnim pristopom maksimalno učinkovito. v skladu s finančnimi zmožnostmi in z veliko željo po realizaciji tudi v prihodnje.

c) Dostopnost

Program smo zasnovali tako, da je primeren in zanimiv za vse starostne skupine. Vsakega udeleženca obravnavamo individualno, v skladu z njegovimi psiho-fizičnimi posebnostmi. Programu se je mogoče pridružiti tudi med letom. Program bo v skrajšani obliki vključen v projekt tedenskih počitniških šol. V času COVID omejitev smo program za zainteresirane tečajnike izvajali preko spleta.

3. Smernice za vnaprej

Do konca šolskega leta želimo doseči dober rezultat in otroke v obeh skupinah pripraviti za javni nastop v okviru Cirkuskega ponedeljka, že tradicionalni prireditvi, ki jo v Zavodu Bufeto izvajamo v okviru festivala Junij v Ljubljani. V izvajanje dogodkov nameravamo aktivno vključiti tečajnike, ki bi za to pokazali zanimanje. Verjamemo, da bo javni nastop prispeval k večji prepoznavnosti in popularizaciji programa v javnosti, ter posledično k večjemu vpisu v dejavnost.

4. Kaj udeleženec programa pridobi od le-lega

Cirkus nudi veliko paleto možnosti, znotraj cirkusa posamezniki lahko prevzamejo veliko različnih vlog, ker cirkus spodbuja in razvija različne talente, zato lahko rečemo, da je cirkus celostni projekt z veliko prostora za ustvarjalnost in samooblikovanje.

Mladi z učenjem cirkuških veščin pridobijo:

- izboljšanje možnosti osredotočanja in koncentracije,
- izboljšanje fine motorike,
- povečanje samozavesti, saj delajo nekaj kar jim je bilo še pred kratkim nedosegljivo,
- razvijanje ravnotežja, ritmov in refleksov,
- simuliranje domišljije,
- ustvarjanje nečesa iz nič in pri tem doživljanje veselja,
- obvladovanje veščin prek poskusov in napak, pri tem pa veliko vaje, kar razvija potrpežljivost in vztrajnost,
- sodelovalno učenje, skupno ustvarjanje, zavedanje da so izzivi lahko zabavni.

»Kot arhetip cirkus zahteva posameznikovo najboljše, posameznikovo koncentracijo in pripravljenost, v zameno pa obljublja pretvoriti običajno v neobičajno. Cirkus je prostor, kjer je vsakdo pomemben, kjer se začne iskanje ravnotežja in kjer lahko najdemo center med resnostjo in zabavo.« (J. Davis)

1.4 MUZIKAL

PEDAGOGINJA: Sara Košak

1. Vsebina

Januarja smo po novoletnih počitnicah s skupino mladih nadebudnih muzikalcev uspešno nadaljevali program. Ohranili smo do sedaj utečene razne improvizacijske vaje in discipline, gibalno-plesne in prostorsko-orientacijske vaje in ogrevanje ter vokalne vaje in igre. Z novim letom smo se končno tudi bolj konkretno lotili zaključne predstave. Poleg vsako urnih obveznih ogrevalnih vaj telesa, glasu in improvizacije, smo se začeli bolj natanko ukvarjati s snovanjem predstave, pisanjem scenarija in dramaturškega besedila, sestavljanje koreografij ter samozavestjo pri petju. Udeleženci so se ustvarjanja zaključnega projekta zelo veselili, bili so tudi polni idej, pri katerih sem jih zgolj praktično usmerjala ter koordinirala za čim bolj učinkovito porabo skupnega časa ter motivirala za razne dodatne ideje, sicer pa sem jim omogočila popolno umetniško svobodo. Zaključni nastop je bil res njihov izdelek, katerega so se nadvse veselili nastopiti in je bil tudi iz strani staršev zelo uspešen. Izzivi, ki so se pojavljali lansko šolsko leto so bili predvsem epidemiološkega razloga, torej izostajanje, ter pri starejših udeležencih izostajanje zaradi šolskih obveznosti, kar je pogosto vplivalo na delo pri zaključnem projektu. Poleg teh je bil izziv tudi starostna razlika med udeleženci in razno kombiniranje vaj, da so bile vsem zanimive, mlajšim ne pre kompleksne in starejšim ne dolgočasne. Tudi te izzivi pa so imeli za skupino pozitivne lastnosti saj so se učili potrpežljivosti, medsebojnega sodelovanja, ter odkrivali idejne

vidike in razmišljanje posameznikov različne starosti. Letošnje šolsko leto pa je nekoliko drugače in sicer v zelo pozitivnem smislu. Letošnja skupina ima že od samega začetka zelo sproščeno dinamiko, saj so udeleženke iz enakih starostnih skupin in imajo veliko več skupnih interesov. Zato smo letos za razliko od lanskega leta, kar hitro prestopili uvodni prag spoznavanja in uvajalnih vaj v muzikal ter hitro napredovali v bolj napredne vaje improvizacije tako v igri, kot v plesu in petju. Ure v osnovi potekajo kot prej, uvod z ogrevanjem naj bo to telo, vokal, koncentracija, ter nadaljujemo z različnimi igrimi improvizacije ter ustvarjanja prizorov z različnimi nalogami in napotki, na koncu pa sledi kratka refleksija ter prostor za druge ideje in izboljšave. Letos se na srečo še nismo soočili z izzivi, ki bi povzročale težave za izvajanje programa, pač pa do sedaj uspešno napredujemo. Tudi udeleženke so vidno zadovoljne, zato tudi mnogokrat upoštevam njihove želje, saj so res vsakič pripravljene na kakršnokoli ustvarjanje na uri.

2. Evalvacija programa

a) Uspešnost izvedenega programa

Že od samega začetka septembra lanskega leta, kot tudi letos se je program muzikal izkazal kot izjemno pozitiven čas in prostor, v katerem se lahko mladi udeleženci na ustvarjalno izrazen način zabavajo, socializirajo in komunicirajo, predvsem pa sprostijo po dolgem šolskem dnevu in stresu vsakdana. Ta miks gledališča, plesa in petja se je pokazal za odličen način vzbujanja lastne identitete, zaupanja v lastne sposobnosti ter edinstveno dramsko, gibalno in vokalno izražanje ter medsebojno sodelovanje in ustvarjanje.

b) Učinkovitost

Lansko leto smo zaradi manjšega števila prijav začeli program z združitvijo dveh starostnih skupin, to in težave s prisotnostjo nam je podalo kar nekaj izzivov, vendar smo lahko s programom normalno napredovali in ga tudi uspešno zaključili. Letos se je prijavila samo ena starostna skupina, s katero nadaljujemo s programom po planu ter zaenkrat popolnoma brez težav.

c) Dostopnost

Od januarja 2022 je program obiskovala 1 redna skupina, v kateri se zaradi majhnega števila prijav, udeležujejo mladi dveh različnih starostnih skupin, v kateri je največ osnovnošolcev in deklet. Od septembra 2022 pa program obiskuje 1 redna skupina iste starostne skupine, pod vodstvom pedagoginje Sare Košak. V skupini so zgolj osnovnošolska dekleta.

3. Smernice za vnaprej

Vedno se ukvarjamo predvsem z optimalnim izkoriščanjem časa na urah, da pokrijemo čim večje polje kar muzikal kot sama umetnostna zvrst zajema, kljub temu pa ohranjati sproščenost programa ter upoštevanje želja in interesov udeležencev. Naš cilj je in ostaja medsebojno delo v skupini, prilagajanje in solidarnost do skupine in soudeležencev, kot tudi sodelovanje in reševanje vsakdanjih problemov kot skupina in posamezniki, opazovanje razvoja posameznikov, njihov odnos v skupini, medsebojno čustvovanje in razumevanje ter sproščenost izražanja. Prav tako stremimo k sodelovanju z drugimi gledališkimi skupinami ter ogled muzikal predstav, ki bo koristen pri refleksiji mladih in njihovem učnem procesu.

1.5 GLEDALIŠKA PREDSTAVA: SPOROČILO ZA ZGODOVINO

VODJA PROJEKTA: Vesna Anđelković

1. Vsebina

Predstava Sporočilo za zgodovino je predstava, ki raziskuje in v kateri smo raziskovali; nastala je v produkciji Pionirskega doma – Centra za kulturo mladih, in je plod avtorskega dela otrok dveh skupin Tepo1 in Teče1, mlajši osnovnošolci (8 – 12 let), ki jih vodi gledališka pedagoginja Mag. Vesna Anđelković. Predstava Sporočilo za zgodovino je predstava o mislih otrok v današnjem svetu, predvsem svetu tehnike.

Vse se začne z gledališko improvizacijo kdo-kje-kaj, na izbrano temo »Z zgodovino na glavo«. Otroci so v trenutku postali subjekti svobode in domišljije. Zazrli so se vase in se spopadli z

najrazličnejšimi občutji. Spontano smo ustvarjali, raziskovali in analizirali. Improvizirali smo vedno znova nove situacije. Sledijo navodilom in zahtevam minimalizirane režije v že izbranih scenah za predstavo.

»Ker je predstava avtorska, smo se v procesu dela spraševali, kateri so to ključni zgodovinski trenutki, ki nas spremljajo v sedanosti in kaj bi lahko bilo drugače, ČE BI bilo drugače, oz. »kaj bi, če bi«. Podoživeli smo nekatere hitre tehnične izume, na primer družabna omrežja, video igre, pametne telefone, holograme, moderne šole, ..ipd. in tiste globlje kot so npr. življenje v dimenzijah.

Kam vodi vzpon tehnologije v naši družbi, bomo izgubili človeški stik? Naš cilj predstave je bil normalizacija otrokovih občutkov ter motivacija k razmisleku o lastnem doživljanju tehnologije. Otroci skozi predstavo prevzamejo skupinsko igro različne vodilne like, tako ženske kot moške, ki nas vodijo skozi različne zgodbe, ujete v različne »dimenzije«

Začetek začetka predstave – ustvarjalna vaja Hipnoza in počasni posnetek otroške igre, izštevanka, kot spraševanje o enakem, oz. istem otroku na tem svetu (pesem ISTI, avtor Dane Zajc): Je na drugem svetu. Enakem. Je drug na enakem svetu. Enak. Je enak na istem svetu. Drug na drugem. Isti? Je tebi enak. Je enakih las. Enakih rok. Enake glave. Enakih oči. Enakega pogleda. Enake starosti. Je isti. Enakih norosti. Enakih ljubezni. Enakih izkušenj. Enakih ljubljen. Ki zdajle misli isto Enakih plesov gugastih korakov. V mrežeh mraka v polnočnih zankah ujet v iste nastave. Isti. Enakih ran. Enakih brazgotin Enakih dvomov. Enakih zmot. Enakih cincanj. Enakih padcev. Je ti te sluti. Ko te zagleda ko te v razpokani luči. Ko te med ljudstvom ki izumira istega. Ko te slutnjo ko te senco istega sebe. Reče ko te zagleda. Joj, kakšen smisel. Kakšen dvojni nič. Ha.

Predstava se pravzaprav začne z otroško igro skrivalnice, ko se otroci izgubijo v NIČ (simbolično prikazano s SLOW motion), sledi veliki (pok), oz. krik, in tišina; Simbolično prikažemo strah, ki nas drži v mestu in ljubezen, ki nas poganja naprej.

Imena nekaterih scen so: RAZISKOVANJE, UTRUJAJOČA HOJA, KROG, NASILJE, NA DANAŠNJI DAN, KIPI, DIMENZIJE, SELITEV ZEMLJE, SVETLOBA IN IZHOD.

Predstava se zaključi z magično domišljijo, ki je samo naša ter da kljub tehniki, ki nas zdi se premaguje, vsak od naju najde svoj izhodni »portalček«, oz. izhod (ustvarjalno prikazano, s pomočjo besedila pesmi »So mi rekli«): Če te zebe in te trese mraz, so mi rekli, si moraš obleči volnene nogavice, plašč ter rokavice. Če si bolan in imaš gripo, so mi rekli, se moraš uleči v posteljo, piti čaj ter vzeti trikrat na dan tablete proti vročini. Če si žejen in lačen, so mi rekli, moraš jesti klobase, špeh, ržen kruh in zraven piti mošt ali pivo. Če si žalosten in potrtn, so mi rekli, moraš tarnati, jokati in se črno obleči. Če si vesel, so mi rekli, moraš juckati ter peti narodne pesmi. Nikoli pa niso mi rekli, kaj naj počnem, če me ne zebe, če nisem bolan, ne žejen ne lačen, ne žalosten in ne vesel.

Predstava je osvobajajoča in poglobljena. Otroška predstava za otroke in odrasle.

V pomoč za gib in glasbo je bila pedagoginja Mag.Vesna Anđelković ter predvsem domiselna kostumografija Incognito design-a. Domišljeni in tehnično dovršeni detajli (dim, modra luč, efekti,..ipd.) so prav tako pripomogli k prepričljivemu podajanju splošnega vzdušja predstave.

In, kot je bilo že večkrat povsod zapisano, gledališče je svet v malem, je okno v svet. Bil je to naš svet, ali pa morda samo okno v otrokov svet.

2. Evalvacija projekta

a) Uspešnost izvedenega projekta

Vaje so potekale zelo intenzivno, poglobljeno. Veliko smo improvizirali na izbrano temo, improvizacije pa vedno nadgrajevali z ustvarjalnim delom na tekstu, kostumu, atmosferi, glasbi. Iskali smo različne gledališke tehnike, jezike in orodja, ki bi otrokom omogočilo lažjo in kakovostnejšo izvedbo predstave. Predstava je bila uspešno izvedena 6. aprila 2022 v Festivalni dvorani Pionirskega doma.

b) Učinkovitost

Sredstva so bila namenjena predvsem tehnični podpori predstave, dramaturški in režijski strokovni pomoči ter kostumom.

c) Dostopnost

Otroci igralci, ki so hkrati tudi avtorji predstave so stari med 8 in 12 let, ki obiskujejo gledališke ure Pionirskega doma, nekateri se prvič srečujejo z gledališčem, nekateri obiskujejo ure že nekaj let, enkrat tedensko, dve šolski uri. Vse izvedbe predstave so bile odprtega tipa, tako da je bil ogled omogočen vsakomur.

3. Smernice za vnaprej

Pouk gledališča v Pionirskem domu, oz. proces dela skozi leto čedalje bolj stremi k aktivnemu vključevanju otrok in mladih v ustvarjalni proces. To pomeni, da otroci in mladi soustvarjajo tudi besedila samih predstav. Tako se lahko popolnoma poistovetijo s samo temo predstave in liki v njej. Udeleženci so tako gotovo veliko bolj vpeti v vse dele gledališke predstave, a s tem je tudi njihov prispevek težji, večji in zahteva veliko poglobljenega dela in samoiskanja. Odstirati plasti lastne osebnosti in odnosov je gotovo zahtevno delo tako s strani mentorja kot tudi udeležencev, a je rezultat toliko bolj osvobajajoč in zmagovalen. Zato bomo tudi v prihodnje na urah Gledališča v Pionirskem domu stremeli k čim večji aktivni participaciji otrok in mladih pri ustvarjalnem procesu nastajanja predstave v vseh segmentih.

4. Kaj udeleženec programa pridobi od le-lega

Otroci in mladostniki skozi ustvarjalni proces dela na avtorski predstavi odkrivajo ne le različne gledališke elemente in elemente pisanja dramskega besedila, ampak se hkrati srečujejo in premagujejo različne osebne in osebnostne ovire. Tekom oblikovanja avtorske predstave se tako udeleženci spoznavajo z različnimi gledališkimi veščinami, kot so odrska prezenca, uporaba telesa, ustvarjalni gib, ritem in tempo predstave, atmosfera, občutek za odrski čas in prostor ter v proces uspešno vnašajo do sedaj pridobljena znanja in izkušnje improvizacijskega gledališča.

1.6 AKROBATSKO – GLEDALIŠKA PREDSTAVA: FANTEK IN PUNČKA

VODJA PROJEKTA: Tadej Pišek

1. Vsebina

Pesniška zbirka Fantek in punčka pesnika Blaža Lukana na nagajiv, hudomušen in radosten način zrcali svet odraslih skozi otroški pogled malega fantka in punčke. Bratec in sestra skozi rimane besede opazujeta družinske odnose, mamo, ata in domišljijske dežele, ki jih obiskujeta v igri. Pesniška zbirka, ki je tudi prejemnica najprestižnejše literarne nagrade za otroško leposlovje pri nas – Levstikove nagrade, s spretno uporabo pesniških sredstev, nagovarja prav vso družino – je smeh in veselje, je hipna žalost in jeza, je igra in čudenje in tisoč vsakdanjih drobnarij, iz katerih je spleteno otroštvo. A vselej je zanj pripravljen tudi topel mamin in atov objem. Odrska adaptacija pesniške zbirke je izbrane pesmi postavila na relacijo družine, na eni strani staršev, na drugi dveh nagajivih otrok. Pesmi preko zvočnika interpretirata dva igralca, ki odrski svet fantka in punčke opazujeta s pozicije življenja staršev, otroka pa nanj reagirata. Fantek in punčka se tekom predstave vedno bolj "osamosvajata" bremen starševskih pričakovanj in okvirov vzgoje in se zateketa v svoj svet domišljije, igre in mendebojne pripadnosti. Glasba, poezija in akrobatska tehnika gledalca zapeljeta v svet, ki jih povsem osupni, kot osupne iskreno otroško razmišljanje. Tako lahko v otroški svet vstopamo skozi pesem, skozi besedo in skozi akrobatsko - gibalno - plesno formo. V času, ko so mladi vedno bolj podvrženi tehnološkimi, avdio – vizualnim in virtualnim efektom, se mi zdi pomembno, da smo raziskali uprizoritvena sredstva, ki jih bodo osupnila bolj kot računalniške igrice in filmi. Kombinacija poezije, glasbe, vrhunskega pripovedništva in akrobatskih točk lahko doseže prav to – otroški domišljiji odpre nov svet, v katerem jih čakajo humor, veselje in žalost, preprosta otroška igra in najpomembnejše – pristni in topli družinski odnosi.

2. Evalvacija projekta

a) Uspešnost izvedenega projekta

Predstava dosega vrhunski nivo plesno-akrobatskega izraza, ki se prepleta s poezijo v interpretaciji dveh igralcev. Cilj, da otrokom približamo rimano besedo skozi diha jemajoči svet

akrobacij in telesne izraznosti je po našem mnenju dosežen. Prepričani smo, da smo dosegli vse zastavljene cilje in jih celo nadgradili.

b) Učinkovitost

Projekt smo zasnovali in izpeljali v sodelovanju z izključno profesionalnimi gledališkimi ustvarjalci. Poezijo interpretirata dva dramska igralca, na odru pa nastopata profesionalna plesalca in akrobata. Prepričani smo, da je sodelovanje s profesionalnimi umetniki izjemnega pomena, saj lahko le na ta način mladim ponudimo vrhunske umetniške stvaritve in s tem vzpodbujamo njihovo čuječnost, razmišljanje in odnos do kulturnega izobraževanja.

c) Dostopnost

Premiero predstave si je ogledalo okoli 150 gledalcev. Predstava je namenjena otrokom od tretjega leta starosti naprej, nagovarja pa tudi prvo triado osnovne šole.

3. Smernice za vnaprej

Načrtujemo ponovitve predstave v redni ponudbi Pionirskega doma. Oblikovali bomo tudi pedagoške vsebine na temo družinskih odnosov in pomembnosti družine ter vsebine skupaj s predstavo ponudili vrtcem in osnovnim šolam kot kulturni dan ali kot samostojen umetniški dogodek. Predstavo bomo ponudili tudi kulturnim domovom in kot novoletno predstavo z obiskom Dedka mraza v decembru 2023.

2 LIKOVNA UMETNOST

2.1 KIPARSTVO ZA OTROKE IN MLADINO

PEDAGOGINJA: Rosalia Maria Arnšek

1. Vsebina

Dejstvo je, da je likovna dejavnost v šolskem programu vse bolj odrinjena na rob. Kiparska dejavnost, podobno kot grafika, se zaradi materialov in kompleksnosti postopkov, zasedanja prostora in števila otrok, še redkeje znajde v programu, ki se vrši v osnovnih šolah. Nekatere šole skušajo vsaj delno pokriti ta primanjkljaj tako, da vodijo otroke na kulturne dneve, posvečene kiparstvu in grafiki.

Starši, ki pri svojih otrocih prepoznajo ročno spretnost in afiniteto do plastičnega oblikovanja, včasih poiščejo izven šole delavnice, v katerih lahko otroci gojijo svoj talent.

Ena izmed tovrstnih delavnic je kiparska delavnica, ki se odvija v Art centru Pionirskega doma. Večina otrok jo obiskuje več kot eno leto. Skupine so starostno in izkustveno mešane, tudi zato je delo, ki ga izvaja pedagog nujno individualizirano, kar je velika prednost za posameznega otroka. V letu 2022 je obiskovalo kiparsko delavnico cca 36 otrok. Pestra likovna ponudba Art centra privabi otroke, najstnike in mladostnike v različne delavnice. Med letom in skozi leta se dogajajo prehodi med delavnicami. Kiparska delavnica je posvečena otrokom od 6 do 15 let. Skoraj polovica trenutnih obiskovalcev je začetnikov.

Udeleženci – začetniki, postopno spoznavajo osnove kiparskega dela, modelirajo male figuralne plastike, posodice in vaze; gradijo skeletne strukture, gradove in hiše; vtiskujejo v glino, se spogledujejo z reliefi; pripravijo kalupe za mavčne odlitke; gravirajo metalne folije; se preizkušajo v origamiju; delajo konstrukcije iz lesa; oblikujejo papir in kaširajo, ustvarjajo mozaične kompozicije...

Večletni obiskovalci delavnice, tako kot je predvideno, izvajajo bolj kompleksne kiparske naloge v različnih materialih po opazovanju ali po domišljiji. Udeleženci delajo na osnovi teme ali motiva, ki ga sami izberejo. Pri bolj zahtevnih delih lahko izvajajo kiparsko delo tudi več tednov zaporedoma. Otroci in mladostniki imajo veliko stika z virtualnim svetom in podobami. Ker pa imajo pogosto manj ali skoraj nič možnosti dela s konkretnim materialom, je večji del delavnice posvečen temu. Občasno so obiskovalci delavnice lahko izvedli grafike.

Nameravano delo s tkaninami, ki zahteva nov pristop in priprave s strani pedagoga, ni prišlo do izvedbe v letu 2022. Tudi obisk drugih strokovnjakov, muzejev in galerij, še čaka na uresničitev. Vse je še povsem aktualno, toda v preteklem letu so bile druge prioritete.

Udeleženci kiparske delavnice so meseca marca pripravili kipce za Otroški festival gledaliških sanj.

2. Evalvacija programa

a) Uspešnost izvedenega programa

Po odzivih otrok, staršev in strokovne javnosti na delo, ki se izvaja v kiparski delavnici, je bilo delo izvedeno v letu 2022 uspešno in je odgovarjalo zastavljenim ciljem. Tako kot vsa leta je bila pedagoška pozornost namenjena tudi vzgojnemu delu.

b) Dostopnost

V letu 2022 je obiskovalo dejavnost za otroke in mladino cca. 36 udeležencev. Poskusen obisk in vključitev v dejavnost je možen skozi celo leto.

3. Smernice za vnaprej

Smernice ostajajo iste kot v preteklem letu: V delavnici se bo poleg dela s klasičnimi materiali, še bolj promoviralo oblikovanje na osnovi tkanin in ustvarjanje grafik. Med letom bomo skušali uresničiti dolgoletni cilj, da bi vsaka likovna skupina obiskala kakšen muzej ali galerijo in da bi za izvedbo posebnih dejavnosti povabili v delavnico izbrane strokovnjake.

4. Kaj udeleženec programa pridobi od le-lega

Kiparska dejavnost pripomore k temu, da udeleženec spozna likovni svet v več dimenzijah.

2.2 KIPARSTVO ZA MLADOSTNIKE IN ODRASLE

PEDAGOGA: Boris Beja, Nina Koželj

1. Vsebina

Kiparski atelje nam omogoča raziskovanje prostorskih ustvarjalnih procesov predvsem v glini. Glina je namreč za voljo tako odvzemanja kot dodajanja material, ki omogoča posamezniku hitre rezultate, predvsem pa v procesu učenja omogoča hitro in učinkovito popravljanje napak. Ob modeliranju in gradnji forme pa nam omogoča tudi različne načine dodelave kiparskega izdelka, kar je dodana vrednost glede na prostorske omejitve, ki jih v ateljeju imamo. Te omejitve so predvsem solidarnostno druženje in omogočanje delo različnim skupinam, kar pomeni, da lahko prostor nudimo vsakemu posamezniku, da si zgradi svoje kiparsko delo.

V lanskem letu smo imeli manjšo skupino, kar je ponudilo več raziskovanja posameznika in izpolnjevanje njihovih želja. V tem šolskem letu pa se je skupina razširila z novimi tečajnicami, ki z različnimi izkušnjami vnašajo v prostor nove kiparske realizacije. Od manjših do bolj zahtevnih kiparskih form. Prilagajamo se posameznikom in jim sledimo, s tem, ko tudi sami v atelje vnašajo svoje želje. Te premišljujemo in jih v večini primerov realiziramo ter pripeljemo do zaključenega rezultata.

Ob portretih se tako v kiparskem ateljeju odvijajo še nove likovne realizacije, ki so zanimive, včasih tudi abstraktne in potrebujejo v dodelavi in v procesu »finiširanja« kiperskega dela več potrpljenja. Vsak tečajnik je izdelal več kiparskih izdelkov, s katerimi so na koncu šolskega leta sodelovali na zaključni razstavi.

2. Evalvacija programa

a) Uspešnost izvedenega programa

Uspešnost se potrjuje predvsem z izbiro in vestnostjo slušatelja. Posameznik se mora namreč tako disciplinirati, da redno prihaja na naše ure. Ker le tako lahko napreduje, se vključuje v skupino in z njo lahko gradi lasten odnos do likovnega sveta, projekta, ki ga ustvarja, nenazadnje pa mora biti glina dovolj vlažna, da jo še lahko obdeluje, vsaka prekinitev je zato v procesu dela lahko tehnološki zaplet. Projekti so izvedeni in pred nami je produkcija, ki je ne moremo zanikati. Vsak posameznik pa zase ve, predvsem je prisotno presenečenje, česa vsega so sami sposobni. Ob materialnem pregledu produkcije ne moremo docela prebrati nematerialne uspešnosti – tiste, ki jo slušatelji nosijo v sebi in lahko prenašajo naprej v druga lastna življenjska področja. V ospredju je narediti nekaj lepega, nekaj ličnega in v kiparstvu to lahko naredimo v postprodukciji z glaziranjem, patiniranjem.

b) Učinkovitost

V danih pogojih na Komenskega 9 je mogoče ustvarjati v kiparskem ateljeju manjše plastike, morda lahko prestopimo do torza. V kiparstvu se noben izdelek ne zaključi brez da bi se začel nov. Tako je včasih stiska s prostorom stalnica našega ateljejskega prostorskega udejstvovanja, kar seveda zmoremo in smo temu sedaj naredili dobro vajo, da lahko izkoristimo bolje tudi hodnik v kletnih prostorih. Vsak posameznik na sebi lasten način sprejema pedagogove umetniške izkušnje, ki so mu v procesu delavnic posredovane. Nekaterim je dovolj, da jim pove z besedo, drugi si lažje predstavljajo, če to upodobi pedagog na listu papirja, spet tretjim je lažje, da to pedagog zmodelira v glini. Pedagog meni, da je za prve letnike ves inventar na voljo v ateljeju in da je infrastruktura več kot odlična za prve korake v kiparski medij. Za nadaljevalne korake pa pedagog sam izdeluje kiperske izdelke, ki so tečajnikom na voljo, da jih kopirajo in modelirajo po svoje. Takšen primer je na primer ženska z avbo, ki so jo modelirali v začetku šolskega leta 2022/23.

c) Dostopnost

Finančni vložek, ki ga posameznice namenijo ustvarjanju je primerljiv z drugimi ponudniki. A žal dve študentki stroška več nista zmogli in sta obiskovanje tečaja zaključili. A v dostopnost vključujemo tudi počutje in energijo, ki jo v ateljejih prejmejo. Pomembno je, da se v ateljejih počutijo dobro, na to pa seveda ne moremo vedno vplivati mi sami, odvisno je, kakšna je skupina, koliko so si ljudje med seboj naklonjeni in kako lahko s skupno komunikacijo dostopamo k boljšim vsebinam.

3. Smernice za vnaprej

V prihodnje se bomo trudili, da se tečajniki dobro počutijo v naših prostorih in redno obiskujejo naše tečaje. Izkušnje iz preteklosti so pokazale, da je pomemben individualni pristop v vsebini, ki jo udeleženci v glini, tako je pomembno sprejemati želje in odločitve, da nekdo ne sledi skupinski dinamiki, ampak se odloči za svojo pot, svojo kreacijo, lastno formo. V teh primerih je več eksperimentiranja in tudi improviziranja.

4. Kaj udeleženec programa pridobi od le-lega

Mnenje pedagoga Borisa Beja:

Vsak začetek je nekaj posebnega in v kiparskem snovanju smo soočeni s tem, da na začetku ničesar ni, potem pa se začne odvijati nekaj, česar ne moremo skriti in ne moremo spregledati. Kiparstvo je povsem druga izkušnja kot slikarstvo. Zavzema svoj realni prostor in ga lahko obhodimo, vstopamo v njegovo vsebino povsem drugače, kot v drugih umetniških zvrsteh. Slušatelji v našem ateljeju pridobivajo dragocene izkušnje, ki jih v večini ustvarijo sami, včasih jim lahko pomagamo pri doseganju ciljev tudi mentorji. Gre za gradnjo lastne podobe, saj kipar vselej v kip vnaša tudi svoje proporce, lastne mere, lasten prostorski križ. Kar mene osebno zanima je tisti nematerialni prostorski križ. Živimo v času, ko so občutenja vse bolj dragocena in jih je potrebno vse bolj negovati, izpostavljati na pravi način, se z njimi soočati in jih znati predstaviti tudi drugim. Na tem zavedanju sam gradim svoj kiparski program. Saj kot že prej rečeno v kiparstvu ni prostora za laži, ni prostora za »finte«. Kiparstvo je golo dejstvo, zavzema svoj realen prostor in z njim lahko ustvarjamo nešteto prostorov v katerih se lahko izgublajo tudi drugi bralci naših kiparskih zasnov.

2.3 SLIKARSTVO ZA OTROKE IN MLADINO

PEDAGOG: Iztok Amon

1. Vsebina

Spodaj so navedeni nekateri poudarki, ki so čez leto predstavljali izziv, zahtevnejši pristop in avtorsko izvedbo. Ker so v časovnem zaporedju je celoletno poročilo tematsko nekoliko nehomogeno in kot tako prilagojeno sami naravi spodbujanja kreativnosti.

Program je prilagojen posameznemu otroku, kar je glavna prednost ustvarjanja v manjših skupinah. V delavnicah na začetku leta je bila pozornost bolj namenjena povezavi med naravoslovjem in družboslovjem, s čemer lahko pridemo do polnejše umetniške izkušnje oz. je to poslanstvo le-te – analitično mišljenje, sintetično (povezovalno) ustvarjanje. V tem smislu lahko govorimo o povezavi naravoslovja in humanistike - gre za vaje združevanja in iskanja presečišč med likovnim in geometrijskim - obojemu je skupno razvijanje prostorske predstave. Geometrijsko formo je mogoče nadgraditi s slikovito nadgradnjo v npr. kiparski objekt. Spet pri drugih delavnicah smo se osredotočali na pripovedna in likovna sredstva – tokrat japonske kulture. Pri delavnicah smo združili jezikovna in umetniško-kreativna znanja. Za prepoznavanje pomembnosti med področnega povezovanja je mogoče oblikovati in utemeljiti obstoječe programe kvalitetnega preživljanja prostega časa v zavodu, nenazadnje je to odvisno predvsem od kvalitete pedagoškega pristopa k dejavnosti pedagoga in razumevanju skupnih kreativnih in spoznavnih elementov, ki jih lahko prepoznamo pri mnogih programih v zavodu. Prav tečajniki, ki obiskujejo več dejavnosti so stalno vpeti v razlike in omenjene podobnosti. Mnogokrat evidentno povezovanje ni produktivno, prej lahko služi kot sredstvo teoretične obravnave ali strokovnemu izpopolnjevanju pedagogov.

V tem letu so bile izvedene tudi zahtevnejše priprave za izobraževanje mentorjev udeležencev likovnega festivala Likfest (kreativna zasnova in priprava za izvedbo delavnice), ki pa nato z novo pridobljenimi znanji poučujejo likovno umetnost v šolah.

Med drugimi sem izvedel tudi nekatere likovno-eksperimentalne pristope, ki preizkušajo možnosti nenavadnega odboja svetlobe (uv senzibilne netoksične snovi, materiali, barve) in s svetili, saj je krajši dan in možnost zatemnitve dopuščal to možnost - takšen kvazi eksperimentalni pristop otroci sprejmejo kot avtentično izkušnjo, ki je lahko ena izmed oblik učenja oz. poučevanja, tokrat inter-medijske ustvarjalnosti. Več otrok je sodelovalo pri eksperimentiranju, zaznavah in ustvarjanju s foto-občutljivimi barvami in materiali, saj je dolžina dneva in možnost delne zatemnitve ateljeja to še omogočala. Tak način mestoma uvedem za otroke, ki so sicer vajeni pestrih barv, živega vizualnega sveta na telefonih, televiziji, v javnem prostoru - vse z namenom senzibilizacije za namensko rabo kontrastnih barv in t.i. močnih vizualnih sporočil, ki, če jih je preveč, desenzibilizirajo otrokovo presojo.

Pri celoletnem programu risanja/slikanja sem sprejel tudi individualno mentorstvo za dijakinjo Waldorfske gimnazije, ki pripravlja zaključno nalogo, predstavitev in morebiti tudi publikacijo pri lastnem pesniškem, likovnem in celostnem umetniškem izražanju. Pri tem gre za samorefleksijo učenke, ki se usmerja na področje psihologije zaznave, čustev, motivacije in podobnih tem, pri katerih pa ji lahko priskrbim in usmerim h ključnemu gradivu, s katerim lahko svoje raziskovanje tudi teoretično utemelji. Angažma poteka v dogovoru z Evo J., ki jo vodi več let pri likovni ustvarjalnosti. Sam lahko ob tem reflektiram individualizacijo v pedagoškem procesu, ki ga zagovarjam vseskozi ter tudi iz izkušenj dela z otroki s posebnimi potrebami, hendikepiranimi (slepi in slabovidni) ter otroki in učitelji iz ogroženih območij.

Za potrebe področnih povezav med kreativnimi področji (slikanje, kiparstvo) in za izvedbo nekoliko zahtevnejših in obsežnejše tematik in tehnik - kiparskega portreta, smo sodelovali pedagogi, ki poučujemo otroke in mlade v Art centru. Na pobudo R. Arnšek smo izdelali unikatna polnila iz recikliranega materiala, ki optimizirajo proces post produkcije takšnih likovnih del, porabo glin in razumevanje ter gradnjo trirazsežnih oblik kot je glava oz. portret za otroke.

Poleg redne aktivnosti in poučevanja je likovno-umetniška pedagoška dejavnost (risanje in slikanje) posredno povezana z zasnovo prenovljenega vizualnega festivala ArtCentra Pionirskega doma, z delavnicami likovnega festivala (6. Likfest), pripravo nekaterih originalnih didaktičnih in za vizualno umetnost inovativnih pripomočkov (npr. kalejdoskopi večjega formata) zasnovo, pripravo, in izvedbo dela programa počitniškega varstva, ki pokriva risanje in slikanje za otroke.

2. Evalvacija programa

a) Uspešnost izvedenega programa

Zasnova in vsakokratna izvedba programa risanja in slikanja vsakokrat upraviči cilje in poslanstvo samega zavoda in po anekdotskem in konsistentnem pričanju strank – občanov in otrok vedno znova upraviči tudi njihova pričakovanja – kvalitetno storitev in varno okolje s smiselnimi in v skladu z otrokovo naravo zasnovanimi cilji, ki jih pedagogi neposredno izvajamo in zagotavljamo.

b) Učinkovitost

V prvi polovici leta so bili delavnice zelo dobro popolnjene, s povečanjem števila skupin v drugi polovici koledarskega leta (z novim šol. letom 2022/23) pa se je zanimanje izjemno povečalo in so skupine praktično vse zasedene – dejstvo, ki nas v zavodu zelo veseli – s tem nudimo veliko občanom najkvalitetnejšo storitev za otroke, stabiliziramo razmerje prihodkov in odhodov enote zavoda. Poudarjam, da ima tudi ta dejavnost nihanja pri zastopanosti in vpisih, a smiselno je analizirati uspešnost po organizacijskih strukturah (Art center), področjih (vizualna umetnost) ali lokacijah, saj recimo otroci redno prehajajo med programi, spoznajo nove možnosti vpisov, si premislijo, se izpišejo in pa predvsem menim, da enotno Pionirski dom nudi najboljšo kreativno izkušnjo za otroke v MOL ne glede na morebitne okoliščine, ki govorijo o učinkovitosti sicer.

c) Dostopnost

Poleg domnevno pestrega socialnega, izobrazbenega, poklicnega statusa staršev, je stalno prisotna potreba po jezikovnem prilaganju za komunikacijo s starši in otroki zaradi mednarodne zastopanosti. Izražena je potreba po individualnem prilaganju zavoda po zaračunavanju storitev

za morebitne odsotnosti ali delna plačila, čemur zavod ugotovi v najboljši meri. Omenim nekoliko povečano zanimanje otrok za likovne delavnice, ki se v večini po preizkusni delavnici odločijo, da se nato tudi vpišejo v risarsko-slikarsko dejavnost. To lahko pripišem predvsem aktualni identifikaciji potreb otrok in staršev, ki potem navdušijo in priporočijo poskusni obisk še komu. V ateljeju in pri interakciji z otroki soustvarjalci gre za komplementarno dejavnost rednemu izobraževanju otrok, ki ima pozitiven posredni vpliv na otroka, ki aktivno sodeluje. S tem se izboljšujejo in uresničujejo cilji kognitivnega, emocionalnega in socialnega zdravja ter učinki vzgoje za kulturo preko umetnosti. Preko povečanega zanimanja za dejavnost sklepam, da kvalitetno preživljanje prostega časa ter vzgoja na področju umetnosti in kulture ter rokovanja z materiali pridobivajo na vrednosti v kontekstu identifikacije potreb posameznika danes.

3. Smernice za vnaprej

V prihodnje je potrebno jasno umestiti dejavnost v strukturo dejavnosti zavoda, poenostaviti dostop do informacij z zmanjšanjem podkategorij in optimizacijo ključnih besed, s katerimi lahko kdorkoli najde ključne informacije za dejavnost. Mogoče je izpostaviti potencial dejavnosti za komunikacijo poslanstva zavoda preko preverjenih dejavnosti in področij, ki omogoča kreativni razvoj otroka. Predvsem gre za naravno in izčiščeno kreativnost, ki otroku nudi oporo in spodbuja samozavest v nasprotju z mnogokrat ekscesno umetniško izkušnjo, ki ni primerna za vzgojo za kulturo otrok.

4. Kaj udeleženec programa pridobi od le-lega

Za bolj poljudno opredelitev prednosti kreativnega udejstvovanja otrok mora pedagog ali kulturnik, umetnik poznati lastne prednosti in omejitve, saj je samo poznavanje predpogoj za razumevanje nato individualne narave drugega. Enostavno rečeno, za tak proces so potrebne osebne lastnosti, nekoliko podobne nekoliko različne tistim, ki veljajo za pedagoge v šolskem procesu. Nekatero lastnosti, ki so pričakovane za učitelje v šolah za pedagoga za kulturo in umetnost, ki vodi mnogo bolj odprt in individualiziran vzgojni proces, niso zaželeno. Gre za visoko stopnjo prilagodljivosti in odprtosti za nove izkušnje, saj so tako delavnice kot osebnosti otrok popolnoma različne. Visoka stopnja znanja, izkušenj z določenimi osebnostnimi lastnosti omogoča pedagogu razvoj programa, lastnih pristopov, razvoj otrok in promocijo dejavnosti.

SLIKARSKE DELAVNICE ZA OTROKE IN MLADINO (10 – 16 LET)

PEDAGOGINJA: Eva Kuhar Jeraj

1. Vsebina

Slikarske delavnice za najstnike so celoletni program tečajev risanja in slikanja, ki potekajo 2 šolski uri na teden. Obiskujejo jih otroci v starostni skupini med 10 in 16 let. V skupini je poleg pedagoga največ 8 tečajnikov, kar omogoča individualen pristop in raznolik program, ki ga prilagajam posamezniku, glede na njegovo znanje, želje in izkušnje.

V okviru programa otroci spoznajo in uporabljajo različne slikarske in risarske tehnike, občasno pa vključimo tudi preprostejše tehnike za ustvarjanje umetniških grafik.

Ob teoretski podlagi in preko demonstracije ter lastnega raziskovanja otroci spoznajo osnovna načela risbe in slike, naučijo se uporabljati orodja in tehnike do te mere, da postanejo samozavestni ob uporabi le-teh. Otroci pogosto sami odločajo o izbiri motivike. S tem jih motiviram za ustvarjanje, saj se učijo na podobah, ki so jim blizu. Motiv je tako vzet iz njihove domišljije, spomina, predvsem starejši otroci pa se lotijo tudi risanja po opazovanju, ki jim zaradi prostorske problematike predstavlja izziv.

Tečajniki ustvarjajo v lastnem ritmu, a pod skrbnim mentorstvom. Z evalvacijo in razlago, ter navezovanjem teorije na njihova likovna dela, jim pomagamo nadgrajevati risarsko ter likovno-teoretsko znanje. Tečajnikom, ki se pripravljajo na sprejemne izpite podajam naloge in jih načrtno učim potrebnih znanj za preizkuse, ki jih čakajo.

2. Evalvacija programa

a) Uspešnost izvedenega programa

V program je trenutno vpisanih 42 otrok, ki so razporejeni v šestih skupinah.

Program se izvaja po načrtu, kot je bil zastavljen. Približno 1/2 otrok je prejšnja leta že prihajalo na tečaj slikanja, druga polovica pa je novih tečajnikov. Vsi tečajniki, ki so v lanskem letu opravljali preizkus likovne nadarjenosti na Srednji šoli za oblikovanje in fotografijo so preizkus pozitivno opravili.

Tečajniki so v tem letu spoznali so raznovrstne tehnike, ustvarjali različne motive ob tem pa vsi, tako ali drugače napredovali.

b) Učinkovitost

Trudimo se racionalno uporabljati pripomočke in potrebščine za ustvarjanje. Eno izmed osnovnih pravil v ateljeju je spoštljiv odnos do orodij, potrebščin in ateljeja.

c) Dostopnost

Poučevala sem 6 skupin, ki jih je skozi leto obiskovalo okoli 40 tečajnikov v starostni skupini med 10 in 16 let.

3. Smernice za vnaprej

Program je zastavljen široko, kar omogoča prilagajanje posameznikovim interesom. V prihodnje bi v program vključila še več obiskov galerij in muzejev, morda bi na obisk povabila kakšnega umetnika in podobno. Zdi se mi namreč, da moramo vzpodbujati otrokovo ljubezen do umetnosti na različne načine, saj le s tem lahko gojijo spoštljiv odnos do lastnih in tujih umetniških del.

4. Kaj udeleženec programa pridobi od le-lega

Uporabniki se skozi leto srečujejo z raznovrstnimi risarskimi in slikarskimi tehnikami, jih preizkušajo in osvajajo. Preko teoretske podlage se učijo zavedno razmišljati o kompoziciji, formatu, likovni podlagi in izboru tehnike. Otroci spoznajo termine, ki jih uporabljamo na likovnem področju. Učijo se različnih risarskih in slikarskih pristopov, ki jim pomaga doseči napredek v tehničnem in izraznem smislu. Preko ustvarjanja pridobivajo na samozavesti in gojijo lastno mnenje in izražanje. S pozitivnim pristopom in naravnostjo spodbujam otroke k medsebojnemu spoštovanju, samospoštovanju in cenjenju lastnih ter tujih likovnih del.

Skupine sestavlja do 8 učencev, kar omogoča dovolj časa, da se vsaki osebi posvetim individualno, z njo vzpostavim odnos, iščem načine, kako ji pomagati, da pride do napredka. Uporabniki so stari med 10 in 16 let, kar omogoča, prelivanje znanj in pogledov med njimi ter medgeneracijsko povezovanje.

2.4 SLIKARSTVO ZA ODRASLE

PEDAGOG: Boris Beja

1. Vsebina

Slikarstvo niso samo barve in čopiči. Predvsem je najprej obvladovanje transformacije objektnega sveta v svet, ki je na eni ravnini in ta ravnina je list papirja, ki ga želimo kot ustvarjalci predstaviti kot okno v svet drugim gledalcem. Slušateljem ponavljam, da vsi, ki bodo brali likovno delo ne bodo natanko poznali stola, ki smo ga mi risali, ne bodo imeli možnosti preverjati objektnega sveta. Bodo pa sliko brali z lastnimi izkušnjami, z vedenjem, ki ga lahko preverjajo z lastnimi spominskimi podobami in izkušnjami. Slika mora torej dobro potvarjati svet, ki ga opazujemo in ustvarjamo, predvsem pa drugim ponuditi novo izkustvo, nova občutenja in drugačna soočanja z realnostjo, ki je v našem primeru slikarsko delo.

Slikarstvo odrasli je na nek način v razcvetu. Saj sedaj ponujamo kar tri skupine v katerih posamezniki z različnimi predznanji o slikanju in likovnem snovanju ustvarjajo nove pripovedi z barvami. Na njih je izbira barve, na meni pa izbira ustvarjalne naloge, ki se prilagaja in z vsakim novim listom belega papirja spreminja. Z izkušnjami in z prisluhom posamezniku vztrajam na

opazovanju in na predmetnem modelu, ki ga vsak posameznik rešuje v njegovi okolici individualizirano. S tem se odkrivajo novi prostori in predvsem različne vizualizacije imaginarnega sveta, katerega vsak posameznik po svoje vnaša v likovno polje z mojo podporo. Če smo v preteklosti ozadje obdelovali zgolj s tremi barvnimi toni, se sedaj v ozadju naseljujejo različne barvne lise, ki imajo tudi svoje oblike in niso zgolj prebarvane ploskve.

Ob vseh nalogah mi je dragocena abstraktna naloga na velikem formatu, kjer se je skupina srečala z velikim formatom, ki ga doma ali v drugih prostorih težko likovno opremijo, obdelujejo in nadgrajujejo. Mi smo ga nadgrajevali z glasbo, z besedili iz literature, s spominskimi podobami, asociacijami in razgovori ob likovni formi. Nastala dela nam omogočajo prestopanje ustaljenega in nas umeščajo v polje poglobljenega razmišljanja o likovni stvarnosti. Ta pa vedno vključuje tudi mojo željo, da se na koncu ob delu srečamo z zadovoljstvom in likovno dovršenim delom.

V letu 2022 smo ob razstavah imeli tudi priložnost obiskati Spominski atelje Stojana Batiča. Kar naenkrat smo se srečali z nešteto priložnosti, ki bi jih lahko upodobili v obliki risbe. Srečali smo se z visoko umetnostjo, z novim okoljem, z drugimi sredstvi, ki so nam tam bila na voljo. Prestopili smo prag našega doma z vstopom v drug dom in ta občutenja in izkustva smo v nadaljevanju preverjali še v naših ateljejih, s pripomočki, ki so nam na voljo in jih lahko s pridom uporabljamo za doseganje dobrega rezultata.

Slikarstvo nas je peljalo od tihožitji do kompleksnejših zgodb, tudi figuralnih upodobitev, kjer smo se v likovnem polju srečevali z novimi izzivi in pripovedmi likovne govornice. Osebno sem se sam najbolj zabaval ob slikanju tetrapaka Alpskega mleka, kjer je ozadje upodobitvenega motiva dobivalo najrazličnejše krajine, s čimer smo se navezali na vsebino našega Likovnega festivala LKfest. In te izkušnje, ki jih s slušatelji pridobivam me vodijo naprej, da pripravim novo nalogo, nove načine likovne artikulacije.

2. Evalvacija programa

a) Uspešnost izvedenega programa

Cilji se prilagajajo skupini. Odvisno je od tega, koliko so slušatelji redno prisotni na urah in koliko angažmaja sami vložijo v delo na urah. V dveh urah lahko ustvarimo veliko in napredki so vidni, kar je zadovoljstvo tako meni, kot tudi slušateljem. Več poudarka je na delu in trenutno manj na refleksiji a bo tudi do tega zavedanja prišlo pri slušateljih, da umetnost ni zgolj samo delo v materialu ampak tudi v premisleku, prej, med delom in po delu. Ta cilj ni bil realiziran a žal je to odvisno od pričakovanj in lastnosti slušateljev, na to pač ne moremo vplivati.

b) Učinkovitost

Skupine delujejo in napredujejo z vsakim novim delom prejmemo neko novo izkustvo, ki je dragoceno. Nekateri so s svojim rezultatom hitro zadovoljni, drugi v likovno ustvarjanje vpeljejo več lastnega angažmaja. Glede na zmožnosti in danosti dosegamo dobre rezultate in veliko zadovoljstva. Predvsem pa s tečajem dosegamo izkustva, ki jih lahko vnašajo v druga okolja, kjer so prav tako ustvarjalni.

c) Dostopnost

Program je na voljo vsem, ki bi radi spoznali nekaj novega o sebi, saj likovno udejanjajo nove materializacije, izjave v svet v katerem je že tako veliko vizualnih šumov. A mi jih premišljujemo, mi jih na nek način udejanjamo na novo, s premisleki, z izbiro, s selekcioniranjem in predvsem z osvajanjem veččine. Vsak posameznik na koncu leta odnese domov deset likovnih del, kar je glede na čas, ki ga preživimo v ateljeju veliko, predvsem pa gre za pregled in uvid v lastne sposobnosti. Večina jih je presenečenih in so s svojim rezultatom zadovoljni. Teh komentarjev ne slišimo, jih pa lahko vidimo, v mapah ali v njihovem izrazu na obrazu.

3. Smernice za naprej

Predvsem je pomembna radovednost in veseli me, da so skupine pripravljene raziskovati svet, ki ga v naprej pripravim sam v obliki predmetov, kipov ali drugih najdenih stvari, ki bi bile zanimive za ustvarjanje na dvodimenzionalnem nosilcu. Atraktivnost nastopi v nadaljevanju, ko se srečujemo z vprašanji, kako bi lahko bilo drugače, kako bi lahko bilo bolje, komu bi bilo delo namenjeno...

4. Kaj udeleženec programa pridobi od le-lega

V ateljeju gre za dialog na več ravneh. Vsekakor je eden od njih zaupanje v moje korekture in v moje komentarje. Na drugi ravni gre za dialog med tem, kar gledamo in prevajamo v likovno polje. Potem je dialog med udeleženci tečajev, ki se med seboj spoznavajo in berejo vsak svojo likovno govorico v dialogu z govorico drugega. In na koncu med seboj komunicirajo tudi likovna dela.

V ateljeju govorimo z barvami, oblikami, teksturami in najrazličnejšimi načini, kako iz enega srečanja narediti pripoved enega meseca. Tako premišljujem, kako bi lahko varčno vztrajali na enem listu papirja. Ob vseh likovnih podobah se sam vedno sprašujem, zakaj v ta svet podob ustvariti novo? Zato, da pripovedujemo, da govorimo in da smo v dialogu. Da ponujamo uresničitve posameznikovih želja in pričakovanj, da lahko z novimi načini gradijo dialog s svojimi domačimi, da razveseljujejo sebe in hkrati tudi druge, ki jih na tej ustvarjalni poti podpirajo in spremljajo. Ta drugačen način soobstoja je tako dragocen, in lahko nadomesti nešteto besed, pripovedi z govorom. Z barvo jim je omogočeno, da govorijo na drugačen način o veselju, sreči, včasih tudi o žalosti.

2.5 PRIPRAVA NA SPREJEMNE IZPITE ALI ŠTUDIJSKO RISANJE

PEDAGOG: Boris Beja

1. Vsebina

Program priprave na sprejemne izpite gradimo na osnovah likovnega izražanja, predvsem pa na osnovah upodabljanja sveta, ki ga živimo in soustvarjamo z mladimi. Te zaznave pa utrjujemo predvsem z utrjevanjem perspektive. Pri delu si vselej pomagamo z viziranjem in z razmerji, ki jih likovno harmoniziramo v dvodimenzionalnem likovnem formatu. Naš likovni poligon je prazen list papirja in v njem je nešteto priložnosti, da iz beline ustvarimo pripoved in hkrati tudi izpoved. Dragoceni so premisleki in interpretacije otrok, ki jih lahko uporabimo in artikuliramo na novo v novem likovnem izdelku.

Pri tečaju je veliko hitrega dela in opažam, da so v dveh urah sposobni narediti veliko. To pomeni, da lahko izdelek končamo in ga časovno tudi primerjamo s časom, ki jim bo namenjen na sprejemnih izpiti. Sproščeno delo je hitro in se za voljo sproščenosti izkaže, kako pomembna in potrebna je koncentracija, zbranost in na nek način posvečenost okolju v katerem ustvarjamo. Nikakor ne bi želel, da v skupini nastane smrtna tišina, nasprotno spodbujam govor a predvsem govor o umetnosti, o likovnih problemih o stiskah, ki nam jih kaže risba. Glede na to, da se s programom in delom srečujem peto leto sem presenečen, koliko se lahko otrok v nekaj tednih priuči. In kako pomembno je, da mi sledi, da mi verjame in upošteva moje nasvete. Hitro napredovanje se bo sicer na neki točki ustavilo. Če pravimo, da je talent v subjektu umetnika zastopan le s petimi procenti in je vse ostalo trud in delo, se bo v nadaljevanju, ko se bo po koristilo vseh 95 procentov ponovno izkazal talent. Ta bo na podlagi večinskih in obrtniških znanj lahko vnovič nastopal v obliki virtuoznosti, v obliki razlike do drugih. Zanima me, kako lahko to gojim, kako lahko otroku povem, da je potrebno bolj kot talent negovati željo in večinsko osvajanje likovnega teritorija. Na njem pa je toliko pasti – tudi zame. Trudim se biti zelo previden. Saj je vsaka beseda lahko drugače predstavljena v likovnem delu. Pomembno pa se mi zdi, da kot skupina sledimo drug drugemu in je tudi pri meni velik izziv, da skupino držim koherentno in lovim na različnih stopnjah ustvarjalce, da skupaj zaključimo delo na koncu ure. Poizkušam jih naučiti, jih osvestiti, da lahko s posploševanjem pridemo do novih pravih temeljev, na katerih lahko naprej gradimo bolj kompleksne forme, drobimo likovno formo in ji dodajamo manjše elemente, ki za voljo dobrih temeljev zdržijo.

Ves čas udeležence opozarjam na napeto linijo. Glede tega sem morda res strog. Iz več razlogov. Prvi, preko ravne, napete, precizne linije lahko najhitreje opazimo koliko je bilo vloženega truda, napora, koncentracije v risbo. Drugič, ker je risba podstat vsega ustvarjanja in je naše ogrodje k kateremu se lahko ves čas vračamo in ga preverjamo, izpopolnjujemo, dopolnjujemo. Tretjič, linija je naš avtorski rokopis. Je subjektivna komponenta v likovnem polju in je neponovljiva, neulovljiva, vsak ima svojo in jo je za to vredno razvijati in nadgrajevati.

Te risarske napetosti nadgrajujemo z barvami in s čopiči, kjer se srečamo z novim načinom obdelovanja motiva in izbire. Včasih je že izbira barvnega odtenka težava in jo lahko z mladimi skupaj rešujemo in jim v Pionirskem domu omogočamo svobodo izbiranja in izjavljanja.

2. Evalvacija programa

a) Uspešnost izvedenega programa

Skupina se je v zadnjem letu razdelila na dve, pri čemer so srednješolke bolj usmerjene v študij likovnih smeri na UL in sta po navadi dva do trije udeleženci v smeri priprav za srednjo šolo. Cilji se prilagajajo skupini. Odvisno je od tega, koliko so slušatelji redno prisotni na urah in koliko angažmaja sami vložijo v delo na urah. V dveh urah lahko ustvarimo veliko in napredki so vidni, kar je zadovoljstvo tako meni, kot tudi slušateljem. Več poudarka je na delu in trenutno manj na refleksiji a bo tudi do tega zavedanja prišlo pri slušateljih, da umetnost ni zgolj samo delo v materialu ampak tudi v premisleku, prej, med delom in po delu. Ta cilj ni bil realiziran a žal je to odvisno od pričakovanj in lastnosti slušateljev, na to pač ne moremo vplivati.

b) Učinkovitost

Glede na to, da ustvarja vsak pedagog avtorske programe, ki se ne morejo »kolobariti« je potreben tudi angažma in študij pedagoga. Priprave terjajo svoj čas in energijo in nujno se mi zdi potrebno, da pedagog ustvarja z ljudmi tisto, kar tudi sam razume, torej je potrebna lastna izkušnja gradnje, konstrukcije, zasnove likovnega dela. So pa vsi udeleženci, ki so se prijavili na sprejemne izpite na SŠOF te tudi naredili in mi je v veliko veselje srečati udeležence programa v bližini Križank, ki mi govorijo, kaj vse so se pri nas naučili. To so dragoceni trenutki.

c) Dostopnost

Program je na voljo za vse enakovredno. Nujno se mi zdi, da pri delu ne delam razlik in da vsakega posameznika nagovarjam kar se da enakovredno in najbolje, v danih situacijah, ko slušatelj to potrebuje. Z nekaterimi je potrebnih več korektur, z nekaterimi manj. Vsekakor pa lahko vsak vnaša komentarje tudi drugih in se preko tega tudi veliko nauči in v mediju napreduje. V prihodnje bi program pustil takšen kot je. Z vsebino in tudi načinom dela. Morda je res več vpisanih žensk, pa vendar je ciljna skupina nedefinirana in dobrodošlo je, da smo v skupinah mešani. Dostopnost do mene je prisotna tudi preko elektronske pošte, včasih sem slušateljem dostopen tudi preko osebnega telefona.

3. Smernice za vnaprej

Krepitev percepcije. Percepcija ali zaznava je kompleksen psihičen proces, ki nam omogoči, da zaznamo vse njegove lastnosti hkrati in v celoti. Pri procesu zaznavanja sodeluje več faktorjev, ki so po svoje objektivni pa vendar tudi ne. V nadaljevanju, ko v ustvarjalni proces v letniku omenjam tudi občutenja, ta so mi pri delu in polju umetnosti zelo pomembna in jih ne smemo spregledati, zanemariti ali potlačiti, se mi zdi pomembno, da se zavedamo čustev, ki lahko pomembno vplivajo na sposobnost zaznavanja, tako da zmanjšujejo objektivnost našega opažanja. Zavrgel bi rad strah in jezo, spodbujal bi rad ljubezen, veselje, včasih tudi žalost. V nadaljevanju moram več delati na izkušnji. Tako lastni kot tudi drugi. Izkušnja je namreč pomemben faktor pri zaznavanju, načini dožemanja zunanjega sveta so odvisni od naših izkušenj. Že od rojstva namreč naš um procesira z gledanjem okolico v katerem biva.

4. Kaj udeleženec programa pridobi od le-lega

Naših tečajev ne moremo kvantitativno ovrednotiti brez da bi vrednotili tudi kvalitativno vrednost programa. Ves čas poudarjam izkušnjo in to so tiste dragocene zadeve, ki jih ne moremo pokloniti kot darilo, izkušnja ostane in je z nami v vseh okoljih življenja. Slikarstvo v nadaljevanju postaja vse bolj pestro in radoživo. Od hitrih vaj se v nadaljevalnem programu srečujemo z večjimi in višjimi cilji. Pomembno je, da ustvarjamo na velikih formatih, tu ne gre za impresijo velikosti ampak predvsem za učni proces, saj lahko na večjih formatih hitreje opazimo napake in jih tudi lažje rešujemo. Najbolj pomembno pa je tudi zavedanje, da se udeleženci tečaja učijo drug od drugega in tako dosegajo še boljše rezultate. V zadovoljstvo mi je, da se med urami pogovarjamo tudi o drugih temah, ki jih zanimajo in jih sami premišljujejo. S tem jim ponujamo varno mesto, ki je

predpogoj za umetnostno razvijanje posameznika. Ob težavah med vrstnikih in šolskih mentorjih pa govorimo tudi o likovni teoriji, o kompoziciji, razmišljamo o tem, da je potrebno ustvariti delo, ki bo v zadovoljstvo tako njim, kot tudi drugim, ki bodo to delo lahko gledali in ga mislili. Gradimo zaključene celote, ki se nadaljujejo v nova izkustva, ta pa niso nikoli v enaki obliki, kot so bila na primer z nami prvič.

2.6 ŠOLA ŠIVANJA IN OBLIKOVANJA

PEDAGOGINJA: Mojca Čampa

1. Vsebina

Tečajnice so izdelovale izdelke, ki so jih predhodno izrisale, poiskale ustrezno blago ter izdelale izdelek. Pripravile so peresnice ter sešile vrečko, ki jo zložimo v obliko korenčka. Izdelale so si kroj za krilo ter se naučile, kako vzamemo mere osebi za katero šivamo izdelek. Na krilo so nato aplicirale žepke, ter se naučile narediti gube. Po kroju so izdelale športne pajkice ter športni top v enakih odtenkih. Gre za bolj obsežne projekte, katerim smo za izdelavo posvetile več srečanj. V mesecu februarju so se seznanile s tehniko in osnovami kvačkanja. Izdelale so trak za ušesa in zapestnice. V vmesnem času so se dekleta lotila krajših projektov – torbica za slušalke, zapestnice, pasovi...

Z dejavnostjo smo v novem šolskem letu pričeli v mesecu oktobru, ko smo dosegli zadostno število vpisanih. Zaradi raznolikega predhodnega znanja smo pričeli z ročnim šivanjem preprostih izdelkov – obesek za ključke, blazinicca za šivalni pribor... Na šivalni stroj so tečajnice zašile blazinicco in jo napolnile s sivko. Zašile so puščico za pisala, vrečko za copate in copate. Izdelke so kasneje tudi porisale in potiskale z barvo za tekstil. Seznanile so se z obšivnim strojem – entlarico, ki se uporablja za obrobljanje surovih robov tkanine. To preprečuje cefranje blaga in lepo zaključí robove. V enem koraku blago hkrati sešije in obrobi ter odreže odvečno blago. V prazničnem času so tečajnice pripravljale darila za najbližje – od kape, denarnice, enostavnih vrečk, prazničnih prtov, drevesc in okraskov za jelko.

2. Evalvacija programa

a) Uspešnost izvedenega programa

Tečajnice so izvedle zadane projekte, ki so bili prilagojeni njihovemu znanju. Cilj tečaja je, da udeleženci po koncu dejavnosti samostojno ustvarijo projekt – od zamisli, zasnove in skice pa do končne izdelave.

b) Učinkovitost

Pri dejavnosti večji strošek predstavlja nakup materialov za izdelavo, saj z večanjem znanja potrebujemo večje kose blaga.

c) Dostopnost

V šolskem letu 2021/22 so dejavnost obiskovale 3 tečajnice, v letu 2022/23 pa je v skupini 5 deklet.

3. Smernice za vnaprej

Tudi v tem letu bomo v goste povabili osebe, ki se ukvarjajo z različnimi ročnimi obrtmi, ter se tako seznanili s pletenjem, kvačkanjem in drugimi ročnimi spretnostmi povezanimi s tekstilstvom. Rdeča nit delavnic bo ostala uporabnost izdelkov ter želje tečajnikov.

4. Kaj udeleženec programa pridobi od le-lega

Udeleženci se naučijo uporabljati dva različna šivalna stroja, pri tem pa spoznajo razlike pri šivanju različnih materialov. Cilj delavnic je pridobivanje širšega spektra praktičnega znanja, ki ga bodo lahko uporabili pri samostojnem delu. Delavnice tečajnikom omogočajo seznanjanje tudi z drugimi tehnikami – kvačkanje, pletenje...

2.7 LIKOVNE DELAVNICE ZA MLADE S POSEBNIMI POTREBAMI

PEDAGOG: Boris Beja

1. Vsebina

V javnem zavodu smo v letu 2022 ponovno vzpostavili program za osebe s posebnimi potrebami. Na željo staršev in skrbnikov smo zgradili novo skupino, h kateri sta se priključili dve novi tečajnici. Skupina vključuje šest posameznic, ki vsako sredo ustvarjajo v varnem okolju. Program je prilagojen materialnim priložnostim in hipnim navdihom, saj je pomembno razumeti skupinsko dinamiko, ki nas vpelje v dvourno ustvarjalno pot. Mikro klima se v tem času hitro spreminja in zdi se, kot da sem režiser, ki mora med posameznicami premišljevat in opazovati tudi njihovo neverbalno komunikacijo s skupnostjo.

Srečanja temeljijo na opazovanju in zaznavanju, predvsem pa imaginarnemu prevodu njihovih zamisli na list papirja. Gradivo po navadi obdelujemo dva termina in veliko mi je pri delu prišla prav izkušnja dela delavnic preko zoom platforme. Uporabil sem materiale, ki sem jih imel pripravljene za tečajnike in tako naredil tudi prostor za nove priložnosti po omarah.

Ustvarjamo s svinčniki, barvicami, v tehniki kolaža, s suhimi pasteli in tudi bolj zahtevno z akrili. Vsa dela so zaključena in imajo na površini lista papirja sledi, ki so zelo dragocene. Ne le za tečajnice in njihove starše tudi zame osebno, saj preko dela vidim, kako smo lahko šestim posameznicom v njihovih svetovih svetilniki, k kateremu se radi vračajo.

Med nalogami mi je najbolj dragocena ura, ko smo v svinčniku in suhih barvicah interpretirali matrice linoreza. Vsaka je prebrala likovno predlogo in jo nato prevedla naprej v svojo likovno pripoved. Te pripovedi so izjemne, še posebno pri treh udeleženkah nastajajo abstraktne podobe, ki bi jih z veseljem prevedel na večji format in razstavil v profesionalnem galerijskem prostoru. Veliko se pogovarjamo, veliko je zastavljanja vprašanj in odkrivanja svetov preko igrivosti besednih zvez.

2. Evalvacija programa

a) Uspešnost izvedenega programa

Ker sem v tem letu prevzel izvajanje delavnice nisem imel v naprej zastavljenih ciljev. Niti nisem specialni pedagog. Moj namen je, da ob likovnih delih, ki so zaključena, uporabnice uživajo in se počutijo varne. Ob teh varnih pogojih lahko nastajajo dobri likovni izdelki, ki jih poizkušamo ves čas nadgrajevati in izboljševati.

b) Učinkovitost

Učinkovitost na izjemni ravni. Ves čas se trudim, da uporabljamo minimalna sredstva, da bi dosegli velik rezultat. Tako mi pri izvajanju z materiali pomagata tudi sodelavki, ki jim v njihovem procesu dela ostane kakšen material in ga lahko sam uporabim za nove likovne pripovedi in izpovedi.

c) Dostopnost

Skupino obiskuje šest tečajnic in dva spremljevalca. Ta dva sta dragocena evalvatorja. Program je za uporabnike brezplačen in dostopen.

3. Smernice za vnaprej

Sam že vrsto let menim, da bodo naši tečaji čez leta bili pisani s strani zdravnikov na recept. V tujini so muzeji že začeli sodelovati z medicinskim osebjem, ki usmerja posameznike v obiskovanje razstavišč. Naš program to potrjuje, da likovna ustvarjalnost lahko sprošča in ima blagodejne učinke na naš vsakdan, lahko pa se zgodi tudi obratno. Tako je delo s takšnimi posamezniki zelo previdno in je vsaka nepremišljena beseda, intonacija glasu lahko pogubna za enkratno srečanje celotne skupine. In tako vidim ta tečaj, ki osvobaja in daje možnosti samopodreditve. S tečajnicami sem naredil njihovo prvo razstavo v tem letu in njihova dela okviril in postavil v drugačen kontekst. Velikega navdušenja med njimi ni bilo, je pa bilo zadovoljstvo pri njihovih starših in skrbnikih.

4. Kaj udeleženec programa pridobi od le-lega

Posameznik dobi dve uri novega in drugačnega življenja. In letenje med oblaki, kjer konji dobijo krila, kjer se rože smejejo, kjer kipi pripovedujejo o Kristusu, o trpljenju, o tem, česa vse smo lahko kot skupnost sposobni in kako lahko z minimalnimi sredstvi širši množici dokažemo, česa vsega smo sposobni, tudi mi, kot javni zavod. Infrastrukturo imamo odlično, dostopnost z dvigalom, urejeni in prijetni prostori so odlični.

2.8 ZAKLJUČNA RAZSTAVA LIKOVNIH DEL OTROK, KI OBISKUJEJO CELOLETNE TEČAJE

VODJE PROJEKTA: Eva Kuhar Jeraj, Rosalia Arnšek, Iztok Amon

1. Vsebina

Ob pedagoškem procesu smo pedagogi pripravili tudi zimsko razstavo vtisov iz delavnic letošnjega leta - je interne narave in namenjena predvsem novim obiskovalcem Art centra - staršem in otrokom. V juniju smo zaključili s celoletnimi delavnicami, kjer smo na drugačen in bolj širok način izkoristili možnosti razstavišča - vsak izmed otrok se je predstavil z originalno sliko, risbo ali kipom. Razstava je prinesla obilo pozitivnih spodbud za otroke, ki s ponosom pokažejo, še prej pa z zanimanjem odkrijejo lastno delo v razstavnem kontekstu, ko prihajajo na dejavnosti ter občutijo večinoma moment svobode, saj si izdelki med seboj niso podobni in primerljivi ter vsak "nosi" določeno predzgodbo, ki je morebiti očem skrita. Poetični momenti so nemalokrat zelo pomembno sredstvo razvoja estetske občutljivosti otroka. S takim analognim in osebnim pristopom skušamo iti v obratno smer kot je zmanjšanje občutljivosti zaradi hitre vsakdanje vizualne komunikacije.

2. Evalvacija projekta

a) Uspešnost izvedenega projekta

Ob načrtovani zaključni razstavi otrok, ki obiskujejo umetniške likovne delavnice v Art centru Pionirskega doma, poskušamo vsakemu posameznemu otroku omogočiti razstavljanje - tokrat originalnega likovnega dela večjega formata. Tokrat so se otroci zelo angažirali pri pripravi razstave, pomagali pri sami postavitvi, sprejeli odgovornost takšnega javnega vizualnega sporočanja ter razumeli, da s tem njihovo sporočilo pridobi ne zgolj na vrednosti, ampak postane vrednota po sebi in ni namenjeno zgolj lastnemu pogledu.

b) Učinkovitost

Za razstavo namenimo večjo pozornost pri prezentaciji – opremi prostora in prilagoditvam za potrebe razstavljanja in montaže za kar so vedno potrebna manjša vzdrževalna dela in ali nakup opreme razstavne tehnike.

c) Dostopnost

Razstava je na ogled vsak dan v popoldanskem času, predvsem si jo ogledajo starši in otroci, ki redno prihajajo na dejavnost, nekaj obiska lahko opazimo zaradi šol, ki lahko spodbudijo obisk skupine, da namensko obiše razstavišče.

3. Smernice za vnaprej

V prihodnje načrtujemo izdelavo terminsko ciljno določenega razstavljanja – zaradi možnosti vabila širšega kroga ljudi, oglaševanja – navzkrižne promocije vseh dejavnosti zavoda in možnosti dnevov odprtih s katerimi predstavimo Art center za vse v Ljubljani. Mogoča je izbira terminov glede na kulturne dneve (praznike in obeležja), letne čase in teden otroka.

4. Kaj udeleženec programa pridobi od le-tega

Za otroke je pomembna svoboda izbire od zasnove do predstavitve. Razstava tako skuša prikazati avtonomijo te izbire, individualno obravnavo in spodbude ter povezanost z drugimi oblikovnimi področji – kiparstvo, grafika in risba tokrat. Najpomembnejše pri tem je pravzaprav

neprimerljivost del in procesov, saj so individualno razvojno naravnani in občutek izpolnjenosti v ustvarjalnem prostoru in času in kot taka lahko umetniška aktivnost dopolnjuje redni pouk v šolah.

2.9 RAZSTAVA TEČAJNIKOV KIPARSTVA IN GRAFIKE ZA ODRASLE

VODJA PROJEKTA: Boris Beja

1. Vsebina

Vsako likovno delo nastaja v želji in s ciljem, da bi bilo tudi javno predstavljeno. Te javne predstavitve nam omogočajo, da po eni strani vzpostavljamo pri ustvarjalcih željo po napredku, raziskovanju, hkrati pa tudi svojevrstno odgovornost, da bi izdelek kar se da dobro izdelali in ga ponudili v branje drugim. V letu 2022 smo prvič pripravili razstavo grafične, slikarske in kiparske produkcije v prostorih, kjer ta preko celotnega leta ustvarjanja tudi nastaja. Kraj ustvarjanja je tako ponudil možnost dialoga med različnimi mentorji in hkrati različnimi individualnim pristopom v raznovrstno likovno materijo, ki je tečajnikom pri nas na voljo.

Brez v naprej določenega naslova, ki bi nas lahko obremenjeval ali pa postavjal v kalup razstavnega koncepta so se dogodili prepleti med barvo na papirju in na kiparski formi, med vtisi modelirke in odtisi na grafičnih listih. Vsebinska in formalna pestrost je ponudila premislek predvsem nam, ki soustvarjamo s tečajniki prostore, predvsem pa uvid, kako lahko drug drugemu dajemo in v pionirskem domu gradimo svojstveno in dragoceno skupnost.

Vrata so se odprla za javnost v mesecu juniju in vsak obiskovalec je imel priložnost, da motive v prostoru preiščuje v svojih dokončanih variacijah, ki pa se z novim letom nadgrajujejo in izdelujejo v novih primerih.

S tečajniki slikarstva sem v letu 2022 sodeloval na skupinski razstavi v Kino Šiška, na razstavi ob projekciji filma *Prasica: slabšalni izraz za žensko*. Na veliki steni smo s slikarskimi deli ponudili vpogled v slikarske variacije, slikarstvo pa je bila tudi ena od tem v filmu. Na razstavi sem želel predstaviti raznovrstno prakso, ki jo izvajamo v javnem zavodu in s tem nagovoriti še kakšnega novega tečajnika.

S petimi mladimi srednješolkami, ki so se priključile programu Slikarstvo odrasli smo sodelovali na razstavi Bienale neodvisnih. Mladim sem omogočil nov prestop v profesionalni svet, novo izkušnjo javnega nastopa v obliki kolaža in klasičnega grafičnega tiska.

S slikarskimi udeleženci smo konec leta na komenskega 9 pripravili razstavo Avba Hauba, kjer smo v slikarskih delih interpretirali tradicionalno pokrivalo za poročene ženske. Razstava je v tehniki akrila in keramike ponudila izvirne rešitve predvsem pri mlajših tečajnicah, ki so pokrivalo interpretirale skozi odnos sodobnosti. Razstava je bila javno omenjena s člankom v spletni Mladini.

2. Evalvacija projekta

a) Uspešnost izvedenega projekta

Vsak javni nastop je za posameznika pomemben, ob dobrih občutenjih, se srečujemo tudi z zadregami in manj prijetnimi občutenji. A kot skupina, ker ne delamo selekcije in na razstavi lahko sodelujejo vsi, ki si tega želijo, se izoblikuje tudi suverenost posameznika, izjavljati svoje misli preko likovne materije. Moj velik angažma je ob zaključni razstavi ponudil še druge razstave, za katere sem se angažiral in s tem produkcijo iz naših ateljejev naredil dostopno širši skupnosti.

b) Učinkovitost

Vse gradivo na razstavah nastaja ob rednih letnih tečajih, in za samo finalizacijo navadno niso potrebni dodatni ali večji finančni vložki. Na nek način gre za nadgradnjo programa, ki je kot zaključek šolskega leta postal že ustaljena praksa, seveda nekaterim to javno nastopanje pomeni več, drugim je bolj pomemben proces. Vsekakor pa dopuščamo možnost odločitve o sodelovanju posamezniku.

c) Dostopnost

Vse razstave so odprtega tipa in na voljo tečajnikom, njihovim bližnjim, kot tudi širši javnosti Mestne občine Ljubljana. V popoldanskih terminih so naša vrata odprta za vse, ki jih zanima

ljubiteljska likovna ustvarjalnost, in morda prav zaradi takšnih priložnosti širimo vsebine, ki jih čez leto ustvarjamo ob priprtih vratih, nenazadnje smo ves čas odprti za nove tečajnike, ki se lahko tudi tekom šolskega leta priključijo skupinam.

3. Smernice za vnaprej

Razstavna produkcija, program zaključnih razstav je bil do sedaj v domeni angažmaja pedagogov in samoiniciativnega prijavljanja na razpise za prostore MOLa, ki nam je dodelil razstavni prostor. V naprej se bodo razstave še naprej izvajale, kje in v kakšnem formatu pa je z vsako novo generacijo izziv in z njimi nova energija, ki nam kot ustvarjalnim mentorjem včasih ponuja nove priložnosti, včasih zagate. Morda bi bilo smiselno, da bi se v začetku leta odločili za format, temo in tudi prostor, predvsem zaključne razstave.

4. Kaj udeleženec programa pridobi od le-lega

Vsekakor je to nagrada za vse nas. Predvsem za nas mentorje, ko imamo možnost na koncu leta poiskati pri posameznikih najboljša dela, se sprehodimo čez produkcijo, ki je nastajala tekom leta in so jo lahko preplavile nove vsebine, nove naloge. Z razstavo se nek čas in kontinuiteta ustavi, ponudi čas za premislek, novi uvid v delo, ki je pri mnogih morda že pozabljeno. Te zaustavitve in prekinitve v prehitrih časih pa so lahko za vsakega posameznika darilo, še posebno, ker ga delijo s svojimi prijatelji, starši, drugimi sorodniki. Ob tem pa se pojavlja občutek samozavesti in vrednotenja časa, ko smo hiteli in delali, ustvarjali, razmišljali. Gre za pregled kondenziranih misli, trenutkov, upodobljenih stvaritev, ki jih z vsako razstavo, ko se podre in pospravi ni več. Ostanejo spomini in izkustva posameznikov, ki jih ne morejo nadomestiti drugače, kot da vztrajajo in ustvarjajo nove, boljše likovne pripovedi.

3 GLASBENA UMETNOST

3.1 UČENJE BAS KITARE

PEDAGOG: Gregor Cvetko

1. Vsebina

Poučevanje bas kitare s poudarkom na raziskovanju in uvajanju konceptov skozi usmerjeno poslušanje in natančno analizo od postavitve telesa do prstnih redov, dinamike ter samostojno učenje posameznih pesmi ali delov skladb po izboru učenca ali mentorja z namenom usvajanja tehničnih vsebin in izrazov.

2. Evalvacija programa

a) Uspešnost izvedenega programa

Program je sestavljen iz naslednjih osnovnih prvin; postavitve telesa in rok, prstni redi in princip menjave leg s primernimi prstometi. Sinhronizacija obeh rok, igranje z drugimi inštrumenti ali v bendu, teorija in glasbeni izrazi. Učenec osvoji nekaj glasbenih terminov in glasbenih simbolov. Ko poslušamo (največkrat njim znane melodije, ki jih imajo radi) komade, iščemo ritmične prvine in vzorce in analiziramo harmonično sestavo ob uporabi bobna, klavirja ali kitare ter tako počasi prepuščamo orodje v roke učenca, ki kmalu sam poišče tone v bas liniji, ki jih sliši, in jih tudi pravilno odigra. S starejšimi udeleženci programa se veliko pogovarjamo tudi o pomenu posture, pravilne drže celega telesa in rok predvsem v predelu zapestja, kjer se lahko pojavljajo raznovrstne zdravstvene težave, ki lahko (če jih ignoriramo) kasneje prinesejo kup težav (karpalni kanal ipd).

b) Učinkovitost

Dobili smo kar nekaj novih pripomočkov: bas ojačevalec, ogromno belo magnetno tablo, pisala, kable, stojala. V učilnici je električni klavir in ojačevalci za kitaro, posnetke. Vse, kar najbolj potrebujemo, imamo.

c) Dostopnost

V letošnjem letu dejavnost obiskuje enajst tečajnikov, od tega dva odrasla. Dva sta že zelo napredna, s katerima bomo raziskovali walking bas sisteme napredne jazz akorde in akordične progresije.

3. Smernice za vnaprej

Samostojno iskanje basovskih linij in analitično poslušanje in učenje bodo še naprej prioritete pri učenju starejših in mlajših učencev. Po rezultatih sodeč bomo nadaljevali s principom samostojnega vodenega učenja. S starejšimi se ukvarjamo tudi s transkripcijami in priredbami klasičnih skladateljev in jazz skladb in postopno razumevanje negativne harmonije (tonnetzova razpredelnica).

4. Kaj udeleženec programa pridobi od le-lega

Samostojno analiziranje in učenje ter iskanje bas linij in ritmičnih vzorcev. Branje različnih zapisov; note, tablature, sheme. Branje ritma, zapis višine (basovski ključ) in razumevanje osnovnih glasbenih izrazov, igranje lestvic, akordov, obrati akordov, naravni in umetni flagole-ti, ghost note, intervali in še več. Samostojna analiza; iskanje tonike, metruma, slišanje de-taljov, postavitve linije, prstometi in dinamike, iskanje in identifikacija napak in odstopanj od slišanega. Najpogosteje uporabljene akordične progresije, skupine akordov in širitev tonov akorda navzgor po tercah, voicing in melodija.

3.2 UČENJE BOBNOV

PEDAGOG: Iztok Repovž

1. Vsebina

Učenje bobnov poteka po zastavljenem programu, pri katerem vzamemo za osnovo knjige kot so:

- Stick Control for the Snare Drummer (G. L. Stone) – tehnika, hitrost, kombinacije udarcev, bobnarski rudimenti,
- Method for Snare drum book (Bomhof) – branje not,
- Method for Drumset (Bomhof) – branje not po kompletu bobnov,
- Progressive Steps To Syncopation (Ted Reed) – branje not z ostinatom z nogami ali rokami, koordinacija,
- Solfège Rhythmique Cahier No 1 (Dante Agostini) – branje not,
- The Drummer's Complete Vocabulary (Alan Dawson) – rudimenti, koordinacija,
- Contemporary Drumset Phrasing (Frank Katz) – ritmi, prehodi,
- Studio & Big Band Drumming (Steve Houghton) – ritmi, ritmične fraze, prehodi,...

Pri učenju bobnov uporabljam svojo knjigo: Osnove bobnanja in še več / Iztok Repovž (Kranj, samozaložba, 2020).

Poleg knjig se učimo tudi pesmi različnih žanrov, kot so rock, pop, soul. Te se naučimo bodisi s poslušanjem ali s pomočjo transkripcije.

Ter igranje pedagogovih avtorskih bobnarskih skladb (solo bobni) napisanih za komplet bobnov.

2. Evalvacija programa

a) Uspešnost izvedenega programa

Uspešnost programa lahko merimo tudi z nadaljevanjem šolanja učencev.

V šolskem letu 2021/22 je bilo vpisanih 26 učencev, v šolsko leto 2022/23 je nadaljevalo z učenjem bobnov 19 učencev, 6 učencev pa se je na novo vpisalo. Skupno število vpisanih je 25 učencev.

Zadovoljstvo se kaže tudi pri velikem zanimanju za nastop na Rock Akademiji.

Seveda pa pri delu z zasedbami pridejo v poštev bolj pridni in talentirani učenci. Na letošnjem nastopu v juniju 2022 so sodelovali štirje bobnarji.

b) Učinkovitost

Učence spodbujamo v sodelovanju z drugimi glasbeniki in tudi nastopi zunaj Pionirskega doma, recimo v njihovi osnovni ali srednji šoli. Učimo se novih pesmi s poslušanjem in transkripcijami, se pripravljamo na letni nastop, kjer bodo pokazali svoje spretnosti v muziciranju.

c) Dostopnost

V letu 2021/22 je pri pouku bobnov sodelovalo 26 učencev od tega 3 dekleta in 22 fantov. V šolskem letu 2022/23 pa je vpisanih 25 učencev, od tega pet deklet in dvajset fantov. V obeh letih tedenski pouk predstavlja 990 minut.

3. Smernice za vnaprej

Učencem želimo približati skupno glasbeno ustvarjanje, poiskati navdih v različnih glasbenih stilih. Želimo jih spodbuditi, motivirati na večjo samoiniciativo pri igranju in povezovanju z drugimi glasbeniki. Bodisi v okviru Pionirskega doma, neodvisni samostojni skupin, ali pa glasbenih dejavnostih v okviru njihove osnovne ali srednje šole.

4. Kaj udeleženec programa pridobi od le-lega

Z učenjem inštrumenta, bobnov razvijamo motorične sposobnosti, koncentracijo, vztrajnost, občutek za ritmiko. Pri pouku vzpodbujamo ustvarjalnost in svoj način razmišljanja. Seveda moramo poznati osnove bobnanja, kasneje pa lahko učenec razvije svoj slog igranja. V igranju v skupini pa razvija socialne veščine, nauči se upoštevati ali sprejemati želje in predloge drugih glasbenikov v skupini.

3.3 UČENJE KITARE

PEDAGOGI: Andrej Pekarovič, Boštjan Franetič, Luka Ropret, Hana Rozman

1. Vsebina

Za mlade je potekala šola igranja kitare skozi igro, za malo starejše pa zajemala učenje akordičnih spremljav, branje not, različne tehnike igranje, spoznavanje glasbenih obdobij (od klasike, svetovne glasbe, do popularne glasbe), razvijanje posluha, improvizacije in osnovne aranžiranja. Individualni pouk ponuja možnost prilagoditve programa, željam učencev. Poučevanje kitare je zajemalo učenje akordičnih spremljav, branje not, različne tehnike igranja, spoznavanje glasbenih obdobij, razvijanje posluha, improvizacija in osnove aranžiranja. Nadaljevalni tečaj je obsegal zahtevnejše tehnike in skladbe ter pripravo na sprejemni izpit srednjih glasbenih šol. Prav tako se glede na želje učencev, učimo različnih načinov igranja kitare, kot tudi igranja na različne tipe kitar (klasična, akustična, električna...). Učence spodbujamo tudi k skupni igri, v duetu, triu ali manjših glasbenih skupinah. Večina učencev iz prejšnjega semestra je nadaljevala s poukom kitare.

Z učenci iz prejšnjega leta smo nadaljevali zastavljene smernice ter začeli do sedaj pridobljeno znanje še poglobljati, z novimi učenci pa smo spoznali osnove glasbenih prvin in kitarskih tehnik. Predvsem smo postavili tonalno shemo odprte lege kitare in pričeli z izvajanjem nekaj tehničnih in akordičnih vaj ter z igranjem lažjih in učencem dobro poznanih pesmi. Učenci so v splošnem skozi celo leto pridno vadili in lepo napredovali, tako da bomo s poukom v prihodnjem šolskem letu nadaljevali na podoben način.

2. Evalvacija programa

a) Uspešnost izvedenega programa

Program se je izvajal uspešno saj so učenci napredovali v svojem znanju, kreativnosti in tehniki. V mesecu januarju in februarju smo napredovali s spoznavanjem različnih ritmičnih, melodičnih in harmonskih struktur in pripravili precej novih skladb za polletni nastop.

Učenci so skozi celo leto pridno vadili in tudi zaključni nastop tečajnikov je imel velik obisk.

V projektu Rock Akademije so učenci pripravili širok repertoar 15-tih skladb v dolžini 85 minut, s katerim smo meseca junija nastopili na Kongresnem trgu.

Najbolj smo ponosni, da sta v tem letu uspeli učenki Lucija Nemac Križmančič in Manca Eržen osvojiti prvo in drugo mesto na Glasbenem festivalu z dvema avtorskima skladbama. Naš dolgoletni učenec Matic Lukšič igralec v MGLJ-u je ustvaril celovečerno avtorsko predstavo Vse to sem videla, ko sem letela mimo - kozmomjuzikel po motivih iz življenja psičke in predstavo še vedno igra na odru MGL-ja. Uspešno opravljen sprejemni izpit na KGBL smer jazz (Dan Caf) in z 7 minutno avtorsko filmsko skladbo v sklopu sprejemnega filma na režijo (Luka Pislak) na AGRFT (vsi našeti mentor A. Pekarovič prof. glas., Akad.gl.).

Novo šolsko leto smo začeli zopet s polnim vpisom, kar nam tudi sporoča, da so bili uporabniki zadovoljni in smo tudi razširili oddelek.

b) Učinkovitost

Glas o našem ustvarjanju se je razširil in imamo vse več najmlajših učencev. Učenci pridobijo raznoliko znanje in možnost nastopanja, tako na manjših kot tudi velikih odrih.

c) Dostopnost

Vpis v glasbene programe se je letos zopet povečal in imamo v vseh programih cca. 200 učencev, od tega 80 učencev obiskuje pouk kitare, kar nas umešča v vedno bolj kompetentno ponudbo glasbenega učenja (izven državnih glasbenih šol) v Ljubljani.

3. Smernice za vnaprej

Predvsem se mi zdi nujno, da predelamo več glasbene teorije, predvsem branje notnega in ritmičnega zapisa. Z nekaterimi učenci, ki bodo nadaljevali pouk se bomo morali posvetiti tudi izboljšanju tehnike igranja. Da bi povečali motivacijo za vajo pri učencih bomo uvedeli "nagradne" pesmi. Ko bodo zadovoljivo obvladali sprotno snov, bomo analizirali skladbe, ki jih poslušajo, jih prilagodili njihovem znanju in se jih naučili. Tu mislim predvsem na spremljave popularnih pesmi.

Posvetili se bomo tudi petju ob spremljavi kitare, kdor bo želel. Poskusil bom več poudarka dati na samostojnem delu učencev, seveda ko bodo zadovoljivo obvladali razumevanje skladb in tehnične prvine.

4. Kaj udeleženec programa pridobi od le-lega

Verjamemo, da kdorkoli sprejme glasbo za svojo popotnico v življenje, pridobi širino tako na kulturnem, kot tudi osebnostnem področju. Upam, da pridobi čim več veščin za svoje glasbeno izražanje preko inštrumenta in čim globlji vpogled znotraj sveta glasbe. Udeleženci programa se naučijo igranja inštrumenta, razumevanja glasbe (ritem, tonalitete, lestvice...) in izvajanja glasbe. Tudi pred publiko, na dveh nastopih v okviru programa. Pomemben poudarek dajemo na skupno igro, se pravi sposobnost poslušanja in igranja ter izvajanja glasbe v skupini. Udeleženci programa naj bi pridobili znanje do te stopnje, da se lahko sami naučijo skladbe, ki so jim všeč in da jim tehnično ne delajo večjih težav. Seveda z upoštevanjem svojih sposobnosti in znanja. Učenje igranja na kitaro naj bi pri udeležencih krepilo zavedanje o pomembnosti samoiniciative, rednega dela in tudi potrpljenja, saj vidijo da do željenih rezultatov najlažje pridemo z rednim delom, oziroma vadbo, s postopnim reševanjem problemov in z vztrajnostjo. Pa tudi na pomembnost razumevanja tega, kar delamo, saj nas le tako rezultati dela zadovoljijo.

V veselje mi je, da poleg velikega števila vpisanih otrok, k nam z veseljem hodijo tudi odrasli in si, kljub hitremu tempu življenja, vzamejo čas za glasbo. Vedno bolj, pedagogi občutimo, koliko učencem pomeni druženje na skupnih vajah in koncertih. Osnova je spodbujanje veselja do glasbe in igranja inštrumenta. Hkrati pa je pomembno strokovno vodstvo, da dobi učenec primerne nasvete in učni material za učinkovito vadenje kitare.

3.4 UČENJE KLAVIRJA

PEDAGOGI: Pia S. Skušek, Brina Vogeltnik, Jaka Hawlina

1. Vsebina

Program je zamišljen tako, da s prvim razredom prva dva meseca ne igrajo po notah, ampak skozi igro spoznavajo note, violinsko in basovski ključ, lestvico, imena tonov, tempo ... Opora je tudi učbenik Moj prijatelj klavir. Hkrati pa nadgrajujemo vsebino z notami iz drugih virov. Predmet je večinoma sestavljen iz igranja klavirja po notah, nekaj je tudi teorije, ki jo s pripomočki čim bolj nazorno in razumljivo podajamo učencem. Konec ure posvetimo igranju po svoje in učenju pesmic na pamet.

Pri višjih razredih skušamo iskati čim bolj zabavne note, ki učenca motivirajo. Tako se na seznamu kdaj pa kdaj najdejo popularnejše vsebine, ki učenke in učence bolj pritegnejo.

2. Evalvacija programa

a) Uspešnost izvedenega programa

Učence skušam motivirati naj doma vadijo vsak dan vsaj malo, da se za začetek navadijo imeti stik s klavirjem vsak dan. Pri nekaterih to uspeva, vendar žal ne pri vseh. Občutno se vidi napredek pri nekaterih mlajših, ki imajo doma starše, ki opravijo svoj del spodbujanja in vadenja z otrokom doma. Imam pa tudi eno učenko, ki ima sama velik interes in kljub temu, da starši niso glasbeno izobraženi dosega dobre rezultate in lepo napreduje. Ure prilagodim na njihovo notranjo željo po igranju. Ne maram otrok siliti, vendar skušam z osebnim in prijateljskim pristopom, vendar v vlogi pedagoginje in pozitivnim motiviranjem spodbuditi otroke, naj imajo čim boljši stik s klavirjem.

b) Učinkovitost

Ko se pojavi kaka težava ali pozitivna stvar se pomenim z učenkami in učenci nato tudi s starši, če so otroci ti še manjši. Z mamami neke deklice, ki je izgubila veliko volje do igranja in sem jo skušala motivirati na vse možne meni znane načine, sem se veliko pogovarjala, kaj storiti in vprašala učenko ter njeno mamo ali si sploh želi igrati klavir. Meni je že namreč zmanjkalo idej. Ko mi je učenka zagotovila, da ima klavir rada in po pogovoru učenke s starši doma, se je stanje izboljšalo. Spet pri drugi pa je mama sama izrazila navdušenje, ki ga učenka prinaša iz klavirja.

Ta učenka je sicer zelo tiha, vendar neverjetno pridna. Še ena učenka, mi kar sama pove, da ji je krasno se pri meni učiti klavir, kar je zame kot pedagoginji zelo pomembno in lepo sporočilo. Torej rezultat je odvisen tudi od samega otroka in podpore staršev. Jaz pa kot gradnjo glasbenega temelja skušam narediti uro čim bolj zanimivo in pestro z različnimi učnimi pripomočki. Verjamem, da so starši zadovoljni, takšen vtis mi daje tudi njihov sprotni odziv.

c) Dostopnost

Dostopnost je po mojem mnenju dobra. Ko se učenka ali učenec začne učiti klavir, imamo dobro urejeno komunikacijo. Če v primeru bolezni pouk odpade, ga nadomestimo v petek. Ostali termini so zasedeni, večjih lukenj vmes ni. Je pa čakalna vrsta precej dolga, kar je dobro, saj je s tem interes za to področje velik.

3. Smernice za vnaprej

Fino bi bilo, če bi počasi nadgradili igranje klavirja s skupinskim muziciranjem pa tudi igranjem v dvoje. Poučujem večino učenk in učencev 1., 2 in 3. razreda, nekaj jih je tudi v višjih. Dobro bi bilo razmisliti o poučevanju učenk in učencev, ki imajo igranje klavirja za stranski predmet, ki se mu ne posvečajo povsem. Tu je cilj bolj igranje in vaja pri pouku ter zapolnitvi prostega časa kot igranje klavirja in kasneje postati pianist.

4. Kaj udeleženec programa pridobi od le-lega

Učenec programa pridobi pozitiven odnos do igranja klavirja. S teoretskim znanjem, ki ni zastavljeno šolsko, vendar bolj skozi igro in ravno dovolj, da so jim stvari, ki jih igrajo bolj razumljive. Za razliko od glasbenih šol, učenci tu dobijo sproščeno uro klavirja. Glasba, kot čustveni jezik omogoča gradnjo samozavesti in v sproščnem duhu krepi občutek lastne vrednosti. Imajo tudi nekaj svojega, nekaj kamor se lahko zatečejo in se v tem pokažejo. Igranje pesmic učenca izpolnjuje, verjamem, da jim zbuja veselje in srečo. Mislim, da se učenci na samih urah počutijo sprejete, pomaga pa jim lahko tudi pri občutku sprejetosti v drugačnih okoliščinah, med prijatelji, kjer se z igranjem lahko pokažejo in izkažejo. Glede na odnos, ki ga pri mojem pouku doživlja učenec, mislim, da je igranje klavirja dobrodošla obogatitev osnovnošolske vsakdanjosti.

3.5 UČENJE PETJA

PEDAGOGINJA: Eva Moškon

1. Vsebina

V koledarskem letu 2022 je program potekal v enkrat tedensko, individualno. Vključenost tečajnikov v dodatne angažmaje znotraj programa ali v druge projekte znotraj in izven Pionirskega doma so omogočile tudi delo v duetih in skupinsko muziciranje. V januarju so potekale dodatne priprave tečajnice na glasbeni festival Ema, na katerem poteka nacionalni izbor za pesem Evrovizije. Tečajnica je bila na njeno željo vključena kot spremljevalna vokalistka in se je odlično odrezala. S tem sodelovanjem je v mesecu februarju pridobila prvo in največjo televizijsko izkušnjo na glasbenem področju pri nas.

V mesecu marcu je potekala polletna interna glasbena produkcija glasbene dejavnosti. Za omenjeni interni nastop smo za dve glasbeni točki združili moči s kitaristi (pod mentorstvom sodelavca Andreja Pekaroviča, ki poučuje kitaro in v sodelovanju z zunanjim sodelavcem Boštjanom Franetičem), ki so na nastopu spremljali pevce. Ena od avtorskih pesmi je bila pred tem uspešno predstavljena na slovenskem glasbenem festivalu Ema za pesem Evrovizije. V istem mesecu smo na podelitvi jezikovnih certifikatov v Pionirskem domu, ki je potekala na daljavo, izvajali štiri solistične glasbene točke v japonskem, angleškem, nemškem in španskem jeziku. Aprila sva se s tečajnico pripravljali na studijsko snemanje pesmi, ki je nastala v sodelovanju z uveljavljenim glasbenikom Matevžem Šaleharjem – Hamotom in skladateljem Davorjem Hercegom. Pesem smo uspešno studijsko posneli v pop jazzovski preobleki v mesecu avgustu. Za zaključni dogodek literarnega natečaja pod okriljem Pionirskega doma smo v pevskem razredu pripravili tri glasbene točke v angleškem, nemškem in slovenskem jeziku. V tem

letu nas je s svojim obiskom v Pionirskem domu počastil predsednik Republike Slovenije Borut Pahor. Za njegov obisk smo pripravili kulturni program. S tečajnico sva se pripravili na izvedbo njegove najljubše pesmi. Dva dni zatem so nas z glasbenim programom gostili v predsedniški palači na zaključku zimske sezone 2021/22. Sodelovali smo tudi na zaključni prireditvi šestega Likfesta. Na koncu maja je sledila še zaključna interna glasbena produkcija Pionirskega doma. Koncertni program pevcev je obsegal 17 glasbenih točk. Razen enega dueta so bile ostale točke solistične. Program je obsegal štiri slovenke pesmi, od tega tri avtorske, eno hrvaško in angleške. S tečajnico, ki je v začetku leta nastopila na Emi, sva s pesmijo z Eme gostovali v jutranjem programu radia Maribor v oddaji Jutra ob kavi so še lepša ob kitari. Tečajnica se je predstavila kot glavna in spremljevalna vokalistka. V živo sva skupaj izvajali pet skladb, dve priredbi in tri avtorske. V začetku junija smo se s petimi tečajnicami, ki so sodelovale na glasbenem festivalu Pionirskega doma udeležile radijskega intervjuja. V oddaji Hudo na Prvem smo skupaj predstavile naš glasebni festival in izkušnjo sodelovanja na njem. Na junijski zaključni prireditvi oddelka za jezike je solistično nastopila tečajnica s prirejeno angleško skladbo. Na dobrodelnem dogodku Dan za Rock na Kongresnem trgu je nastopila tečajnica s slovensko skladbo v živo z Rock mulčki in z bendom, ki je spremljal vse glasbene izvajalce na koncertu. Z glasbenim programom (pet glasbenih točk) smo sodelovali na prireditvi ob svetovnem dnevu kolesarjenja na Kongresnem trgu. Uspešno smo izpeljali naš veliki koncert Rock akademije na Kongresnem trgu v sklopu festivala Junij v Ljubljani. V tem projektu skupaj muzicirajo tečajniki iz različnih glasbenih dejavnosti in njihovi mentorji (Iztok Repovž – bobni; Gregor Cvetko – bas kitara; Andrej Pekarovič, Boštjan Franetič in Marko Mozetič – kitara; Eva Moškon – vokal). Skupaj smo pripravili štirinajst skladb (tri avtorske, dve slovenski, eno hrvaško in ostale v angleškem jeziku) v bendovski obleki. Na koncertu je z zmagovalno pesmijo gostovala tudi zmagovalka petnajstega glasbenega festivala.

V novem šolskem letu smo se osredotočili na polletno glasbeno produkcijo ter se v sodelovanju z gledališčniki in plesalci Pionirskega doma pripravljali na izvedbo decembrskega kulturnega dogodka Ta veseli dan kulture pod naslovom Različnost povezuje. Skupaj z violinisti pod mentorstvom zunanjega sodelavca Dejana Gregoriča smo pripravili Zdravljico in dve avtorski skladbi (slovensko in angleško) v sodelovanju z Andrejem. Povabljeni smo bili tudi k sodelovanju v projektu Čarobni gozd. Skupaj s kitaristi pod mentorstvom Andreja Pekaroviča smo pripravili glasbeni program petih božičnih pesmi.

2. Evalvacija programa

a) Uspešnost izvedenega programa

V programu učenje petja smo razen enega realizirali vse zastavljene cilje. Program je po prekinitvi ukrepov zaradi Covida 19 ponovno oživel v vseh svojih možnostih.

b) Učinkovitost

Menim, da je bila učinkovitost večja od vloženega finančnega vložka pri vseh projektih.

c) Dostopnost

Program učenja petja ima pri vpisu starostno omejitev: 8+. Program je do konca koledarskega leta obiskovalo 24 učencev, starih nad 8 let. Prevladovala je starostna skupina mladostnikov starih med 10 in 18 let.

3. Smernice za vnaprej

Zavzemanje za glasbena sodelovanja na glasbeni dejavnosti v in izven Pionirskega doma (npr. ustanovitev novih glasbenih zasedb, pisanje novih avtorskih pesmi, priprava zanimivih koncertnih programov, tudi tematskih, prijave na različne glasbene festivale, mednarodna sodelovanja); Uspešna realizacija novih programov kot so: Moja avtorska pesem, Mali oder, Studijsko snemanje avtorskih pesmi, v katerem bodo tečajniki imeli še več priložnosti za usvajanje znanja, samozavesti in podpore pri avtorskem udejstvovanju; Vzpodbujanje sodelovanja z drugimi dejavnostmi Pionirskega doma; Ohranjanje odrskega življenja v sklopu dogodkov Pionirskega doma ter pridobivanje nastopov »izven«; Izpeljava različnih aplikativnih predavanj za naše tečajnike. Več sprostitev aktivnosti, ki bi jih tečajniki lahko obiskovali tudi na glasbeni

dejavnosti (npr. v povezavi z gledališko improvizacijo, gibom, skupinsko vokalno animacijo), ki bi čustveno občutljivi skupini kot so najstniki pripomogle k razvoju zdrave samopodobe in bi blagodejno vplivale na različne sposobnosti odrskega izražanja.

4. Kaj udeleženec programa pridobi od le-lega

V programu učenja petja tečajniki pridobivajo na glasbenem znanju, na vokalni tehniki in dihalni koordinaciji. Med drugim gradijo na zdravi samopodobi skozi proces sprejemanja lastnega glasu in izgleda; se osvobajajo odvisnosti od najstniških ali drugih zunanjih potrditev; se učijo dati vrednost samemu sebi; razvijajo čustveno inteligenco in lasten interpret; se opogumljajo v iskanju lastne edinstvenosti in izražanju le-te; se učijo glasbenega sodelovanja in dobrih medosebnih odnosov. Mnenje tečajnice A: »Učenje petja v Pionirskem domu mi pomeni ogromno. Naučila sem se veliko različnih tehnik petja, ki jih ves čas izpopolnjujem. Naučila sem se delati v skupini, poslušati, tako sebe kot druge ljudi in drugačna mnenja, iti iz svoje cone udobja in še marsikaj. Učenje petja v Pionirskem domu mi pomaga pri razvoju moje ustvarjalnosti. Začela sem ustvarjati svojo glasbo. Z vsakim nastopom sem bolj samozavestna in sproščena. A tega ne bi bilo brez učiteljice, ki me spodbuja, uči, navdihuje, nasmeji in osrečuje. Zame je najboljša mentorica na svetu«.

Mnenje tečajnice B: »V Pionirski dom sem začela hoditi že od majhnih nog. Tudi takrat sem hodila zato, ker sem se počutila sproščeno. Za ta čas, ki sem ga preživela tam, sem lahko odmisllila vse in se posvetila trenutku. Še danes redno obiskujem pionirski dom in vsakič se sproščenosti pouka veselim. Vedno pridem ven zelo dobre volje, tudi če moj dan pred tem ni bil najboljši.«

3.6 UČENJE SAKSOFONA IN KLJUNASTE FLAVTE

PEDAGOGA: Joanna Blejwas, Primož Fleischman

1. Vsebina

Pouk je potekal nemoteno, večina učencev je bila zdravih. Abscenc je bilo malo. Nastop učencev 15.1.2023 je bil uspešno izveden.

2. Evalvacija programa

a) Uspešnost izvedenega programa

Učenci sledijo zadanemu programu in izpolnjujejo domače naloge. Motivacija je precej visoka. K pouku poizkušamo vključiti čim več igranja s klavirsko spremljavo, saj se tako učenec nauči različnih parametrov skupne igre, kot so: skupni začetek in konec, skupni metrum in tempo, ter prilagajanje intonacije. Hkrati jih spremljava dodatno motivira, saj lažje razumejo melodično/harmonsko sliko svoje skladbe.

b) Učinkovitost

Finančni vložek in rezultat sta usklajena.

c) Dostopnost

Skupno je vpisanih 9 učencev, od tega 5 saksofonistov, 2 kljunasti flavti in 2 prečni flavti

3. Smernice za vnaprej

V program že dodajamo izbrane skladbe za zaključni nastop, hkrati pa skrbimo za tehnično in tonsko nadgrajevanje znanja in kondicije.

4. Kaj udeleženelec programa pridobi od le-tega

V prihodnjem letu želimo nadaljevati z zastavljenim programom, poskrbeti za delujočo opremo v učilnici, kot so notna stojala, ki so v večini pokvarjena, ter uglasitev pianina, potrebnega za spremljavo učencev.

3.7 GLASBENE URICE, GLASBENA PRIPRAVLJALNICA 1

PEDAGOGINJI: Jasna Slaček, Nataša Zamida

1. Vsebina

V skupini Glasbene urice smo osvajali prepoznavanje različnih glasbil, se seznanili z nekaterimi Orffovimi glasbili, se naučili korakati po ritmu ter naučili 4 pesmice na pamet: Huda mravljica, Kostanjček Zaspanček, Zima bela ter Ježek teka teka. Skladbice smo tematsko obarvali po letnem času, poleg risali/ustvarjali in se igrali ritmično-motorične igre kot so Glasbeni kipi, kjer ob poslušanju glasbe plešejo, se gibajo, ko glasba prestane – okamenijo. Ukvarjali smo se tudi z glasbeno pripovedjo, kjer morajo otroci igrati igro vlog, nekdo igra hudo mravljico, nekdo je medved, ježek, ipd. Z Orffovimi glasbili skušajo oponašati živali in pri tem ustvarjajo ritmične vzorce. Delali smo tudi koračnico 1-2, kjer se otroci s pomočjo korakanja naučijo hoditi po ritmu in tudi ustaviti, narediti pavzo.

Pri Glasbeni pripravnici 1, smo kakor pri glasbenih uricah, obdelali nekaj skladbic na pamet, vzeli smo tudi ljudsko Abraham ma sedem sinov, plesali v krogu ter se pogovarjali o razliki med otroškimi, popularnimi ter ljudskimi pesmicami. Ker je skupinica malenkost starejša, je poudarek na igri malenkost manjši, še vedno pa se igramo glasbene kipe, glasbeno pripoved, igro vlog ter vajo z solmizacijskimi zlogi. Pri glasbeni pripravnici, smo od septembra do decembra 2022 obdelali prvih 5 solmizacijskih zlogov, katere urimo tudi z prikazom z roko. Otroci nekako tekmujejo medseboj, kateri bo bolje pokazal. S pomočjo Orffovih glasbil, natančneje ksilofona, vsak otrok dobi možnost, da igra po prvih petih zlogih, medtem ko morajo ostali (vključno z pedagoginjo) kazati pravilne solmizacijske zloge. Tako urimo glasbeni spomin, motoriko in odzivnost ter se zabavamo. Pri glasbeni pripravnici 1 prav tako poslušamo zvočne zapise različnih glasbil, in jih skušamo prepoznati ter jih umestiti. Primer, ko zaslišijo trobento, morajo to z gesto nakazati in povedati, da spada med trobila. Tu služi kot pripomoček ilustrirana knjiga glasbil. V novembru, nam je od tečajnika sestra prišla predstaviti violino, kot instrument, ter nam nanjo zaigrala 2 skladbici. Bratec jo je sam povabil in ura se je izkazala uspešna, saj so učenci lahko poiskusili igrati na violino, katere drže in igranja jih je naučila sestra violinistka. Na urah z zaprtimi očmi skušamo prepoznavati material nekega zvoka, višino tonov ter se učimo o dinamiki in tempu tako, da pesmico pojemo potih, hodimo po prstkih, počasi, potem pa postopoma hitreje in glasneje. Ali kar nenadoma glasneje in potih. Ta vaja je zelo priljubljena in uspešna.

2. Evalvacija programa

a) Uspešnost izvedenega programa

Pedagoginja Nataša Zamida meni, da sta programa GU kot GP1 uspešna, saj otroci prihajajo z velikim zadovoljstvom na ure in starši to tudi potrjujejo. Pravi, da zaradi nekonvencionalnega pristopa učenja, kjer ni nobene prisile in nobenega hitenja, za dožemanje snovi, lahko vsak udeleženec razvije zanimanje do glasbe in snovi, preko opazovanja drugih udeležencev v skupini, kateri sodelujejo. Igra in veliko domišljije prispeva k dobremu vzdušju pri pouku.

b) Dostopnost

V glasbenih uricah obiskuje 7 otrok, glasbeno pripravljalnico 1 obiskujejo 4 otroci.

3. Smernice za vnaprej

V prihodnjem letu načrtujem pri GU, da naredimo glasbeno predstavo, kjer bi z otroci izdelali like iz papirja ali kartona, ter imeli glasbeno pripovedko ob kateri bi otroci igrali na Orffova glasbila, peli pesmice in igrali igro vlog. V to bi vključila tudi GP1, kateri bi imeli skupno točko z GU, zato, da lahko navdihnejo mlajše od sebe z svojim znanjem ter jim "nakažejo", kaj vse se bodo še naučili, v kolikor bodo vzgajali interes. GP1 bodo ravno tako nastopili v tej točki, kjer bo njihova vloga malenkost težja, saj bodo prikazali elemente ljudskega plesa, ga vpletli v zgodnico in vključili solmizacijo. Solmizacija bo služila kot akrostih skladbe, katero bodo skupaj peli. Primer: Skladba iz muzikla Moje pesmi moje sanje- Do, re mi.

4. Kaj udeleženec programa pridobi od le-lega

Udeleženec GU kot GP1 iz opisanih programov pridobi novo glasbeno znanje, katerega lahko začne vključevati v svojem vsakdanjiku, pridobi nove prijatelje, se zabava z glasbenimi igrkami, katere se igrajo tudi doma s starši in tudi njih "učijo" glasbe. Udeleženec se nauči izražanja preko glasbe, uvod v glasbeni jezik, v svet glasbe, kjer še ni mej in pravil. Razvija se glasbena motorika, prepoznavanje zvokov glasbil, višina tonov ter material zvoka. Ker veliko delamo tudi na dinamiki in tempu, udeleženec pridobi občutek tudi na jakost zvoka, tona ter pomembnost hitrosti (tempa) pri izvajanju neke skladbice. Povezuje glasbeno besedilo (libretto), kot pripoved, z melodijo in preko igre vlog pokaže, v kolikor razume besedilo, o čem besedilo/skladbica poje. Na primer: Bila je huda mravljica, 6 črnih nog je imela. Je migala – tu začnejo otroci migati, je vohala – vohajo naglas, je čisto ponorela – začnejo noreti za trenutek, ali nakažejo z mimiko. Veliko zabave in radosti ob spoznavanju glasbenega sveta.

3.8 ROCK AKADEMIJA

VODJA PROJEKTA: Andrej Pekarovič

1. Vsebina

Program je namenjen skupnemu muziciranju tečajnikov, ki v Pionirskem domu že obiskujejo program inštrumenta/vokala. Slednji se je izkazal kot velika prednost ter dodana vrednost našim glasbenim programom. Učenci z veseljem muzicirajo skupaj in ustvarjajo tudi avtorsko glasbo. Tečajnike smo pripravili na izpeljavo petinosemdeset minutnega koncerta na festivalu Junij v Ljubljani na Kongresnem trgu, dne 22.6.2022.

Koncertni program je obsegal štirinajst glasbenih točk v bendovski obleki, ki so jih pripravili tečajniki iz različnih glasbenih dejavnosti skupaj z njihovimi mentorji (Iztok Repovž – bobni; Gregor Cvetko – bas kitara; Andrej Pekarovič, Boštjan Franetič in Marko Mozetič – kitara; Eva Moškon – vokal). Na repertoarju so bile tri avtorske pesmi, dve slovenski, ena hrvaška in pesmi v angleškem jeziku. Na koncertu je z zmagovalno pesmijo gostovala tudi zmagovalka petnajstega glasbenega festivala in dobitnica posebne omembe na festivalu pod mentorstvom Andreja Pekaroviča in Eve Moškon.

2. Evalvacija projekta

a) Uspešnost izvedenega projekta

Program je bil glede na lanske (Covid) razmere izpeljan bolj učinkovito, saj smo lahko v muzicirali v živo. Poleg velikega koncerta na festivalu Junij v Ljubljani smo izpeljali tudi več manjših nastopov z manjšimi zasedbami (npr. nastop v predsedniški palači ob podelitvi za najboljšega zimskega športnika leta, vsakoletni nastop ob obeležitvi obletnice rojstva dr. Franceta Prešerna na Prešernovem trgu v Ljubljani, otvoritev Likfesta in tudi manjših nastopov ob drugih priložnostih pod mentorstvom Andreja Pekaroviča in Eve Moškon.

b) Učinkovitost

Ocenjujemo, da bi potrebovali še dodatna finančna sredstva, da bi lahko veliki koncert izpeljali v sodelovanju z uveljavljenimi glasbeniki; za večjo promocijo koncerta; za video ter avdio produkcijo, s katero bi pridobili kvalitetne zvočne in video posnetke za referenco in promocijo projekta.

c) Dostopnost

Program je brezplačno dostopen našim najbolj motiviranim učencem, ki so željni skupnega muziciranja in prihajajo na dodatne ure in vaje. Vsi sodelujoči so tudi željni koncertnega udejstvovanja.

3. Smernice za vnaprej

Še naprej se bomo trudili, da bo ta projekt uspešen v reprodukciji avtorstva in da ga podpremo z novim podpornim programom Moja avtorska pesem, kjer se bodo tečajniki še dodatno lahko urili

v pisanju in ustvarjanju lastne glasbe in besedil. Želimo si, da nam uspe pripraviti in posneti drugi album avtorskih pesmi Rock akademije in za izbrane skladbe posneti tudi glasbene videospote.

4. Kaj udeleženec programa pridobi od le-lega

Verjamemo, da kdorkoli sprejme glasbo za svojo popotnico v življenju, pridobi širino tako na kulturnem kot tudi osebnostnem področju. Sodelujoči tečajniki v tem programu pridobivajo nova glasbena poznanstva, ki se prepletajo tudi v osebna prijateljstva. Udeleženci si lahko delijo glasbena znanja in izkušnje. Osrečuje jih možnost skupnega muziciranja. Večina njih prvo priložnost skupnega muziciranja doživi prav v tem projektu. Nekatere nastale zasedbe znotraj tega projekta nadaljujejo tudi kot samostojni bendi z avtorsko vsebino in se udejstvujejo na kulturno-glasbeni sceni.

4 DRUGI PROGRAMI IZOBRAŽEVANJA ZA KULTURO

4.1 MLADI RAZISKOVALCI

PEDAGOGINJA: Mojca Čampa

1. Vsebina

S skupinami smo se v začetku leta seznanili s praznovanjem kitajskega novega leta in njihovih običajev. Sledilo je spoznavanje običajev ljudi v zgodovini – Rimljani, Egipčani, Trojanska vojna, praznovanje dneva mladosti... Spoznali smo različne celine, živalstvo, rastje in pogoje življenja v različnih okoljih. Obiskali smo Tiporenesanso, kjer so otroci spoznali vrste tiska, se preizkusili v odtisovanju in videli kako so včasih tiskali knjige. Z najstarejšo skupino smo naredili tehnično skico škatle, ki smo jo izrezali iz lesene plošče in sestavili skupaj, izdelali smo ptičjo valilnico ter stojalo za svinčnike. Preizkusili smo se v programiranju, si izdelali mikro robotke. Obiskali smo Botanični vrt in Prirodoslovni muzej. V novem šolskem letu smo formirali 4 skupine: predšolski I. (3 – 4 let), predšolski II. (5 – 6 let), šolarji I. (6 – 8 let) in šolarji II. (8 – 10 let). Pri programu za predšolske otroke smo obravnavali vreme, letne čase, seznanili smo se s selitvami ptic in obnašanjem živali pozimi. Preizkušali smo moč zraka, ugotavljali kje najdemo vodo, zakaj je le-ta pomembna, izmerili temperaturo in spoznali različne pripomočke. Poudarek je bil tudi na gibalnih ter senzoričnih poskusih in vajah, saj gre za skupino, ki ima krajši čas koncentracije. S šolskima skupinama smo se seznanili z delovanjem različnih naprav – kolesa, hidravličnih dvigal, vrstah gibanja, odkrivali povezave med plovnostjo in gostoto snovi. Najstarejša skupina je v začetnih urah večino časa preživela zunaj, kjer smo preučevali različne vrste drevesnih listov, teksturo lubja, izdelali smo tudi herbarij. Spoznavali smo sestavo zraka in delovanje naprav, ki jih poganja zrak. Naredili smo medene hišice s pomočjo katerih smo se seznanili z delovanjem elektrike. S starejšima skupinama smo se seznanili z nudenjem prve pomoči, naredili masažo srca, poskusili klicati 112 in sporočiti pomembne podatke o ponesrečencu ter izvajali umetno dihanje. Obiskali smo Hišo eksperimentov.

2. Evalvacija programa

a) Uspešnost izvedenega programa

Program je bil uspešno zastavljen, cilji so bili realizirani. Udeleženci so se seznanili z različnimi orodji ter ustreznim rokovanjem, kar se je pokazalo na izdelkih. Obisk ustanov jim omogoča poglobljeno seznanjanje z določenim področjem, saj program Mladi raziskovalci pokriva širši spekter področij tehnologije, biologije, fizike, kemije, zgodovine, geografije, itd..

b) Učinkovitost

Z nabavo lastnih pripomočkov (žage, klešče, spone, stekleni inventar, električni pripomočki...), ki jih uporabljamo pri urah smo naredili nekaj investicij, saj bomo le-te lahko uporabljali tudi kasneje.

c) Dostopnost

Dejavnost pripravljamo za otroke od 4. do 12. leta starosti. V šolskem letu 2021/22 smo obiskovanje omogočili tudi fantu, ki prihaja iz zavoda Malči Belič.

3. Smernice za vnaprej

V prihodnjem letu bomo razpisali dve skupini za starostno obdobje med 5 in 6 let, saj opažamo vedno večje zanimanje otrok in njihovih staršev za to dejavnost.

4. Kaj udeleženelec programa pridobi od le-lega

Udeleženci, ki so dejavnost obiskovali že pretekla leta se vedno bolj povezujejo, vendar v skupino toplo sprejmejo tudi nove pridružene. Na dejavnosti krepimo medsebojno spoštovanje, si pomagamo in izmenjujemo znanja. Gre za spodbujanje radovednosti, opazovanje vsakdanjega okolja in predmetov ter razumevanje kako stvari delujejo in potekajo. Znanje, prejeta na dejavnosti tako prenašajo v svoje okolje in marsikdaj naučijo svoje starše kaj novega.

4.2 FILM

PEDAGOG: Sandi Skok

1. Vsebina

Na filmskih delavnicah smo snemali kratke, neme filme. Nato smo jih zmontirali in velik del posvetili montaži filmov. Dogajanja smo snemali nazaj, posnetke pa v postprodukciji obrnili. Skozi proces montaže smo se spoznali, kako montaža vpliva na celotno strukturo filma in kako lahko spremeni perspektivo filma.

2. Evalvacija programa

a) Uspešnost izvedenega programa

Cilji so bili v večini doseženi. Program pa se je zaradi specifičnih potreb skupine in želja posameznikov sproti prilagajal. Drugo polovico lanskega šolskega leta smo se ukvarjali predvsem s kratkimi filmi, ki so avtorski izdelki posamezne učenke ali učenca. Prvo polovico tega šolskega leta pa smo posvetili ustvarjanju skupnega filma.

b) Učinkovitost

Oprema, ki smo jo pridobili v zadnjih dveh šolskih letih, nam omogoča kvalitetno delo.

c) Dostopnost

V šolskem letu 2022/23 je na filmske delavnice vpisanih pet učencev in učenk. 2 deklici in 3 dečki. Dva sta na delavnicah prvič.

3. Smernice za vnaprej

Vnaprej bom poskušal še bolj razvijati avtorski pristop do filmske ustvarjalnosti. Več časa želim posvetiti ogledu in analizi filmov.

4. Kaj udeleženec programa pridobi od le-lega

Udeleženec filmskih delavnic od programa dobi predvsem nov pogled na filmsko umetnost. Poleg tega pa se je v zadnjih treh šolskih letih razvilo nekaj prijateljstev.

4.3 ČRKARIJA

PEDAGOGINJA: Vesna Tripković

1. Vsebina

Program Črkarije je postavljen v širši okvir razvijanja sposobnosti komunikacijskih dejavnosti. Pri razvoju branja in pisanja gredu učenci skozi različne faze razvijanja predbralnih in predpisalnih spretnosti. Vsaka ura temelji na igri in različnih didaktičnih pripomočkih, ki zaposlijo vsa čutila otrok (pravljice, lutke, plastelin, pesek, voda, zvočni posnetki, različne didaktične igre, slikarski pribor, štampljke,...). Tako se izognemo čustvenim motnjam in preutrujenosti.

Prvi del programa temelji na sistematičnem razvijanju predopismenjevalnih zmožnosti:

- jezikovni vzgoji (besedne igre, pripovedovanje pravljic, dramatizacija zgodb, sposobnost preoblikovanja nejezikovnih primerov v jezikovne podobe),
- razvijanje govornega sluha,
- slušno razčlenjevanje in razločevanje (ozaveščajo dolžino besed, razčlenjujejo besede na zloge in glasove, prepoznavajo glasove na določenem mestu v besedi),
- razvijanje vidnega razčlenjevanja in razločevanja (iskanje črk, primerjanje črk, pari črk, iskanje skupne črke v različnih besedah).

V drugem delu programa otroke pripravljam na pisanje in branje:

- grafomotorične vaje (vaje za fiksiranje predmetov, vaje koordinacije, grafične vaje),
- vaje za razločevanje prostorskih odnosov (vaje za orientacijo v prostoru, na telesu, na papirju, dopolnjujejo like),

- risanje in pisanje črk (preden črko spoznamo v njeni grafični podobi, jo poskušamo doživeti s pomočjo vseh čutil zato v tej fazi vključujem veliko senzoričnih pripomočkov – pisanje v pesku, oblikovanje iz plastelina, risanje s kredo, oblikovanje železnih opilkov s pomočjo magnetov, sestavljanje črk iz naelektrenih balonov, oblikovanje črk iz kapljic vode,...).

- branje (poteka po kompleksnem postopku, ko se analiza ne loči od sintetiziranja; otroci ločeno izgovarjajo glasove samo pri spoznavanju črk, pozneje pa ni več analize brez sinteze; vidna in slušna analiza se povezujeta od prvega dne saj otroci prve, igrivo pisane besede že pišejo, posnemajoč pedagoginjo, pri tem pa z njeno pomočjo glaskujejo čeprav še ne poznajo vseh črk).

2. Evalvacija programa

b) Učinkovitost

V program so bila vložena predvidena sredstva za material (učni listi, knjige).

c) Dostopnost

V letu 2021/22 je program obiskovalo 5 otrok. Program je zelo individualiziran, vsak otrok ima močno področje (npr. grafomotoriko, govor, socializacijo, ...) drugje. Cilj pa je skupen – pridobiti predbralne in predpisalne spretnosti.

3. Smernice za vnaprej

Program v novem šolskem letu 22/23 nismo začeli izvajati, ker ni bilo vpisanih tečajnikov.

4. Kaj udeleženec programa pridobi od le-tega

Program omogoča otrokom stimulatивно didaktično in literarnoestetsko okolje. Na sproščen in igriv način razvijajo grafomotoriko, sporazumevalne veščine, glasovno zavedanje in bralno/pisalne spretnosti.

4.4 SODELOVANJA PIONIRKEGA DOMA – CENTRA ZA KULTURO MLADIH IZVEN ZAVODA

1. Vsebina

Januarja in februarja so se tečajniki Pionirskega doma predstavili v otroški oddaji Krompir na RTVSLO, kjer so predstavili svoje glasbene spretnosti in govorili o poučevanju.

V soboto 5. in v nedeljo 6. februarja 2022 je v prostorih SCŠGL potekalo Regijsko tekmovanje – izbor za 30. državno tekmovanje mladih plesnih ustvarjalcev OPUS 1 – plesna miniatūra. Izbora so se udeležile tudi tečajnice plesnih delavnic Pionirskega doma Mila Vute v koreografiji Z vetrom – XS kategorija (mentorica: Saša Lončar), Živa Kecelj v koreografiji V iskanju... - M kategorija (mentorica: Ana Romih), Ema Sirotič v koreografiji B SE DA! DA SE B! - M kategorija (mentorica: Ana Romih), Lana Kariž Meško v koreografiji Prepust(i)na - M Kategorija (mentorica: Saša Lončar). V mesecu aprilu smo pripravili delavnice za festival kulturno-umetnostne vzgoje Bobri (Ilustrirane zverinice) in predstavo S pravljico okrog sveta: Orehova vejica, ki sta bili namenjeni šolskim skupinam, Orehovo vejico pa smo ponudili tudi za družine. Tečajniki gledališča so se aprila predstavili v oddaji RTVSLO Hudo!, tečajnice šivanja pa sta svoje znanje delili na oddaji Krompir.

LIKfest smo povezali s Svetlobno gverilo, kjer smo svetlobno inštalacijo postavili na ogled pred Pionirski dom. V prozorni krogli so morali udeleženci čim bolj realistično upodobiti svoje oko. Zbrana očesa so sodelujoči osvetlili in jih namestili v velikansko opno – Veliko oko, kot so poimenovali postavitev, tako predstavlja skupek vseh pogledov, ki so ga ustvarjali. Kot je zapisala Nina Koželj, avtorica idejne zasnove, nas Veliko oko nenehno motri in nas tako spreminja v objekt opazovanja – kar otroški pogledi že od nekdaj počnejo.

Pionirski dom se je v mesecu maju odzval pobudi umetniško-donatorskega projekta Glasba za prihodnost (en. Music for the Future), v katerem se mladi Ukrajinski glasbeniki povezujejo z glasbeniki pod okriljem Slovenskega mladinskega orkestra, in mladim ustvarjalcem zagotovil prostore, v katerih lahko razvijajo svojo nadarjenost in se pripravljajo na koncerte. V maju smo sodelovali tudi na Znanstivalu, ki je potekal na Stritarjevi ulici v organizacije Hiše eksperimentov.

V okviru kolesarskega festivala VELO-CITY smo junija na Kongresnem trgu pripravili glasbeni nastop, na katerem so se predstavili tečajniki glasbenega oddelka (Julia Krisper Skalerič, Niko Popovič, Eva Križ, Jera Marn, Lucija Nemeč Križmančič, Amalja Veger Poles, Manca Eržen).

V sklopu prireditev festivala Junij v Ljubljani so se ponovno predstavili tečajniki glasbenega oddelka z nastopom Rock Akademije. Pripravili pa smo tudi gledališko predstavo Nina in solza sreče.

Junij: Skupaj s podjetjem A1 smo sodelovali pri pripravi Lahkonočnic – seriji zvočnih pravljic za otroke. Pionirski dom je v ta namen ponudil prevajalce, ki so v vsaki od pravlic izpostavili besede/fraze, jih predstavili v slovenskem in drugih tujih jezikih.

V mesecu septembru smo sodelovali na dogodku Otroški bazar, kjer smo za obiskovalce pripravili otroško predstavo Ješ, Jež?. Septembra smo sodelovali na Festivalu zdravja, ki je pripravljajo Lekarne Ljubljana in na Kasaških dirkah v Stožicah. Pridružili smo se Dnevu Četrtni skupnosti Bežigrad, kjer smo pripravili ustvarjalno delavnico v parku Navje. V mesecu novembru smo pripravili delavnice igranega in animiranega filma, kot spremljevalni program Ljubljanskega filmskega festivala LIFF v Cankarjevem domu. Skupaj s Filozofsko fakulteto smo ob dogodku Noč raziskovalcev pripravili cirkuško-akrobatsko predstavo Evolucija..

Ob počastitvi rojstva Franceta Prešerna smo v Mestni hiši pripravili gledališko-glasbeni performans z recitalom Prešernovih pesmi. V mesecu decembru smo po dveh letih v paviljonu na Kongresnem trgu ponovno pripravili projekt Čarobni gozd, ki združuje ustvarjalne delavnice in kulturni program (gledališke, cirkuške, akrobatske in glasbene dogodke). V petek, 16. decembra so se tečajniki gledališča udeležili tekmovanja Šolske impro lige, ki je potekala v dijaškem domu Tabor in se pomerili z ekipo Srednje vzgojiteljske šole, gimnazije in umetniške gimnazije Ljubljana.

2. Evalvacija projekta

a) Uspešnost izvedenega projekta

V Pionirskem domu se povezujemo z zavodi, šolami in ustanovami, ki delujejo v neposredni okolici ter širimo prepoznavnost naših dejavnosti. Glede na obiskanost dogodkov in doseganje ciljnih skupin ocenjujemo, da delo opravljamo dobro in zastavljene cilje dosegamo.

b) Učinkovitost

Število obiskovalcev na dogodkih se povečuje, kar pripisujemo uspešnejšemu sodelovanju s partnerji.

c) Dostopnost

Obiskanost dogodkov, ki so organizirani v sodelovanju z drugimi ustanovami v večji meri pogojena s promocijo, ki jo pripravi organizator dogodka. Med bolj obiskane sodi Junij v Ljubljani, Čarobni gozd in Znanstival.

3. Smernice za vnaprej

Aktivno povezovanje z ustanovami, s katerimi smo sodelovali do sedaj, nameravamo ohranjati. Z zavodi in društvi, ki določena področja kulturne vzgoje pokrivajo in poznajo bolje, pa nameravamo skozi lastne projekte vzpostaviti intenzivnejša sodelovanja. Pripravljamo tudi sodelovanje s Filozofsko fakulteto.

4. Kaj udeleženec programa pridobi od le-lega

Tečajniki s sodelovanjem na dogodkih pridobijo možnost javnega nastopanja, predstavitev širšemu občinstvu in urjenje odpravljanja treme. Delavnice, ki jih pripravljamo so tematsko naravnane in prilagojene ciljni publiki. Udeležba na dogodkih izven zavoda omogoča širjenje prepoznavnosti zavoda.

4.5 IZOBRAŽEVANJA IN PREDAVANJA ZA PEDAGOGE

1. Vsebina

Ker v Pionirskem domu v okviru naših zdaj že tradicionalnih festivalov za mlade sodelujemo s številnimi pedagoginjami in pedagogi, mentoricami in mentorji, ki poleg svojega osnovnega pedagoškega poslanstva, našim otrokom v šolah omogočajo varna okolja in spodbude za umetniška ustvarjanja in izražanja, smo v Pionirskem domu vzeli za enega izmed svojih poslanstev tudi podporo in krepitev njihovih prizadevanj. Kot center za kulturo mladih je Pionirski dom postal dom bogatih pedagoških praks, ki jih je vredno deliti in z njimi, krepiti že tako bogata pedagoška znanja osnovnošolskih in srednješolskih učiteljev in učiteljic. Rezultat so številna kvalitetna, strokovna in dobro obiskana izobraževanja Pionirskega doma na likovnem, znanstveno-umetniškem, filmskem, gledališkem in literarnem področju.

- Literarni natečaj Bodi pisatelj/pisateljica

V mesecu februarju smo v okviru Katis programa pripravili izobraževanje: Naslavljanje predsodkov in stereotipov v literaturi kot sredstvo krepljenja kreativnega pisanja in spodbujanja skupinske dinamike, ki je potekalo preko spleta. Udeleženci delavnic so aktivno preizkusili metode kreativnega pisanja, kot orodja za razvoj različnih veščin, ki pripomorejo h krepitvi skupinske dinamike posamezne razredne skupnosti. Kako povečati senzibilnost za pojave stereotipov in klišejev v literaturi, krepiti sposobnost prepoznavanja kvalitetnih in družbeno odgovornih besedil skozi uporabo pridobljenih tehnik na konkretnih primerih iz šolskega kurikulumu nas je vodil predavatelj dr. Aljoša Harlamov. Praktične delavnice, z namenom krepljenja skupinske dinamike pa so pripravile pedagoginje Pionirskega doma: Vesna Tripković, Bjanka Kršmanc in Mojca Čampa.

V mesecu aprilu smo v okviru programa KATIS razpisali delavnico namenjeno predvsem mentorjem, ki svoje učence pripravljajo na sodelovanje na Literarnem natečaju Bodi pisatelj/pisateljica z naslovom: Kreativno pisanje kot sredstvo širitve govornega koda in spodbujanja bralne pismenosti. Program je obsegal predavanje Renate Zamida: Zakaj že zgodaj začeti z branjem in pisanjem?, delavnic Mojce Čampa in Vesne Tripković: Pisanje kot del igre in kreativnega procesa, predavanja Irene Matko Lukan: Pomen kakovostne literature in ilustracij, ter delavnic Vesne Tripković in Jerneje Avsec: Primeri zgodnjega opismenjevanja skozi pedagoško prakso ter Likovna umetnost in pisanje. Namen izobraževanja je bil osvetliti pomen branja v šolskem procesu ter se spoznati s praktičnimi veščinami in orodji za opismenjevanje otrok na zabaven in ustvarjalen način. Zaradi premajhnega števila prijav je bilo izobraževanje odpovedano.

Učenci so se lahko po zaključni prireditvi Literarnega natečaja v mesecu aprilu udeležili delavnic impro poezije, scenaristične delavnice, delavnice kreativnega pisanja in delavnice improvizacijskega gledališča. Izobraževalno delavnico za mentorje (Ustvarjanje inovativnega besedila) je vodil dr. Aljoša Harlamov. Delavnice so bile namenjene udeležencem natečaja.

- Filmski festival ZOOM

V okviru filmskega festivala Zoom smo ponudili celoletno izobraževanje, ki je bilo sestavljeno iz teoretskega in praktičnega dela. V mesecih marec, april in maj smo izvedli praktični del izobraževanj. Na štirih filmskih delavnicah, smo skozi praktične vaje pod mentorstvom mladih filmskih ustvarjalcev (Vid Hajnšek, Luka Marčetič, Maja Križnik idr.) spoznavali posamezne vidike filmske ustvarjalnosti v razredu: razvoj ideje in pisanje scenarija, osnove snemanja slike in zvoka ter montažo.

- Izobraževanja za gledališke pedagoge

Izobraževanje na gledališkem področju je potekalo skozi delavnice improvizacijskega gledališča in ustvarjalnega giba v mednarodnem projektu sodelovanja Young theatre on the Move/ Mlado gledališče v gibanju, ki temelji na dolgoletni tradiciji poučevanja improvizacijskih tehnik in sodobnega plesa v Pionirskem domu. Na brezplačnih aktivnih delavnicah improvizacije in ustvarjalnega giba so vodje delavnic Urša Strehar Benčina, Ana Romih, Staša Prah in Katja Kušar skupaj z osnovnošolskimi učitelji in učiteljicami raziskovali načine uporabe pridobljenih impro

znanj in veščin ustvarjalnega giba pri pouku. Cilj izobraževanj je bila uporaba improvizacijskih gledaliških in plesnih tehnik pri pouku ter za večje vključevanje mladih kot uporabnikov/gledalcev gledališke in plesne umetnosti. Intenzivne delavnice so v letu 2022 potekale v prostorih Pionirskega doma. Rezultat teh izobraževanj in povezovanj je uporaba tehnik in orodij v šolskem okolju, rezultat tega ustvarjanja pa je zaživel na odrskih deskah v Festivalni dvorani na Impro Move dnevih – dnevih improvizacije in ustvarjalnega giba, kjer so se predstavile številne osnovnošolske skupine, katerih mentorice in mentorji so bili udeleženci in udeleženke opisanega izobraževanja.

Pionirski dom je skupaj z Društvom Impro v sklopu mednarodnega Erasmus+ projekta Učenje mladih skozi umetnost pripravil in izvedel izobraževanje mladinskih delavcev in učiteljev/učiteljic. Na delavnicah so se udeleženci skozi tehnike in orodja gledališke improvizacije dotaknili okoljske problematike in inkluzije.

V okviru Katis izobraževanj smo za učitelje in učiteljice na temo gledališča in gledališke improvizacije izvedli izobraževanje **POUČEVANJE KOT ODNOS: DRUGAČNI OTROCI POTREBUJEJO DRUGAČNE ODRASLE**. Izobraževanje je bilo namenjeno opolnomočenju učiteljev ter predstavitvi metode gledališke improvizacije pri delu z različnimi ciljnim skupinami, s poudarkom na delu z otroki s posebnimi potrebami in drugimi ranljivimi skupinami.

- Izobraževanja s področja likovne umetnosti v okviru festivala Likfest

Likovni festival Pionirskega doma je zelo odvisen od pedagoških delavcev, ki za nas v svojih delovnih okoljih ustvarjajo z otroki. V zahvalo in podporo smo tako že prva leta pripravljali delavnice in izobraževanja, ki so jim ponudila nove izkušnje predvsem pa izmenjavo mnenj in izkušenj, ki jih osvajajo v različnih delovnih procesih.

V letu 2022 smo izvedli dve izobraževanji. Prvega je izvajala Nina Koželj, ki je s pedagogi izvedla delavnico s katero smo v nadaljevanju prejeli rezultate otrok in jih vključili v svetlobno instalacijo, ki je bila del Mednarodnega festivala Svetlobna gverila.

V novem šolskem letu sta Boris Beja in Iztokom Amonom pripravila izobraževanji, Digitalno art mapiranje, novo smer LIKfesta, ki se razvija in je bila kot testni odziv za pedagoge, ki so zamisel sprejeli in jo bodo v nadaljevanju tudi izpeljali. Drugo izobraževanje je udeležence seznanila z možnostjo transformacije dvodimenzionalne materice linoreza v kiparsko formo.

2. Evalvacija projekta

a) Uspešnost izvedena projekta

Vsa izobraževanja so bila izvedena izjemno kakovostno, kar se je odražalo tudi pri evalvacijskih anketah, ki so pokazale zelo visoko stopnjo zadovoljstva udeležencev. Udeleženci programov izobraževanj poudarjajo predvsem pomen praktičnih delavnic, novih konkretnih praktičnih znanj in izkušenj, ki jih lahko takoj uporabijo pri pouku v šoli.

b) Učinkovitost

Kotizacije za izobraževanja so izjemno nizke, saj si jih želimo omogočiti širokemu krogu pedagoških delavcev in delavk.

c) Dostopnost

Izobraževanja smo poskušali terminsko prilagoditi udeležencem, zato smo jih kar nekaj (filmsko, naravoslovno, kreativno pisanje, likovno ustvarjanje) umestili v čas festivala, ko so mentorji tako ali drugače že prisotni v Pionirskem domu. Poleg tega se trudimo omogočiti izobraževanja v času, ko le-ta ne ovirajo rednega pouka pedagogov in pedagoginj.

3. Smernice za vnaprej

V prihodnje bomo izobraževanja časovno podaljšali in jih ponudili tudi večkrat letno – kontinuirano tekom leta. Na ta način bodo mentorji, ki sodelujejo na naših festivalih, že na začetku leta dobili vpogled in smernice za ustvarjalne procese, ki ob koncu rezultirajo izdelek, s katerim se predstavijo na festivalih (slike, risbe, filmi, literarni prispevki, gledališke predstave, znanstveni poskusi).

Z izobraževanji za pedagoge in pedagoginje bomo tudi v naslednje letu nadaljevali, jih dopolnjevali in nadgrajevali, saj je zanimanje veliko, rezultati pa izjemni. Širitev dobrih praks in pristopov pedagogov in pedagoginj Pionirskega doma in drugih sodelujočih strokovnjakov in strokovnjakinj v šolski prostor povečuje in krepi preplet izobraževalnega in kulturnega sektorja ter ustvarja pogoje za širši pedagoški in ustvarjalni proces z enim samim skupnim ciljem: omogočiti mladim bogata in trajna znanja in izkušnje.

4.6 GLEDALIŠKE SANJE 3 – ZBIRKA DRAMSKIH BESEDIL ZA GLEDALIŠKO VZGOJO

1. Vsebina

Zbirka dramskih besedil *Gledališke sanje 3* je bila natisnjena in bo kasneje predstavljena javnosti v sklopu 20. Otroškega festivala gledaliških sanj v letu 2023, ki ga organizira Pionirski dom ter je namenjena ohranitvi in uporabi dramskih besedil, za katere menimo, da so kakovostna ter primerna za gledališko vzgojo. V knjigi so zbrana štiri dela gledaliških mentoric in profesionalnih dramskih ustvarjalcev. S tretjo izdajo zbirke dramskih del za otroke in mladostnike smo želeli razširiti izbor sodobne dramatike in jo približati mlajši publiki. Besedila za tokratno izdajo so prispevali: mentorici nagrajenih gledaliških skupin v sklopu OFGS, Nika Brgant z dramskim delom *Dinozavrija* in Metka Frelih z delom *Kje je lešnik?* ter profesionalna gledališka ustvarjalca, Tadej Pišek z delom *Nina in solza sreče* ter Staša Prah z delom *Mojca Rockaculja*; slednja je tudi sicer nastala v produkciji Pionirskega doma. V knjigo je vsako leto vključen tudi zmagovalec in/ali dobitnik posebne omembe dramskega natečaja *Dramo zganjt'*, ki ga organizira Pionirski dom. Izdaja v šolskem letu 2022/23 bo predstavila delo Nike Zavrl, *Lala mesto: Uročeno kraljestvo*, ki jo je kot kakovostno ocenila strokovna komisija (Urša Strehar Benčina, Staša Prah, Maša Pfeifer, Maja Gal Štromar) sestavljena iz strokovnjakov literarnega in gledališkega področja. Dodatek k zbirki letos predstavlja pedagoški dodatek gledališke ustvarjalke in režiserke Ane Duša, ki se posveča podajanju znanja pridobljenega po večletnih izkušnjah pri delu z mladimi in predstavlja koristne uvide za mentorje in mentorice gledaliških skupin, ki bi želeli poglobiti svoje znanje s področja gledališke režije. Ana Duša v svojem pedagoškem priročniku predstavi ključna vodila v zvezi z režijo gledaliških predstav za otroke in mladostnike, pri čemer svoje znanje podaja na strokoven, a poljuden način. Priročnik vsebuje tudi nekatere praktične primere, na katere se mentorji lahko obrnejo, ko in če naletijo na težave v praksi.

2. Evalvacija projekta

a) Uspešnost izvedenega projekta

Projekt je bil izveden z izborom primernih besedil, za katerega so poskrbele: urednica zbirke in literarna kritičarka Maša Pfeifer ter gledališki pedagoginji Urša Strehar Benčina in Bjanka Kršmanc. Omenjene sodelujoče so poskrbele, da je izbor dramskih besedil celosten in koherenten, vendar tudi slogovno in vsebinsko raznolik. Besedila, ki so bila izbrana so primerna za osnovnošolske otroke in mladostnike. Z izborom besedil v tretji izdaji *Gledališke sanje* so avtorice izbora hotele omogočiti natis literarno in dramsko kakovostnih besedil, pri katerem so upoštevale tudi dejstvo, da v slovenskem literarnem prostoru ni namenjeno veliko prostora tovrstnim izdajam. Prav zato so v tretjo knjigo zbirke vključeni tudi dve deli profesionalnih gledaliških ustvarjalcev, s katerim želimo razširiti izbor dramskih besedil za otroke in mladostnike, ki se zanimajo za gledališče.

Vsa dramska besedila so opremljena z naslovnimi ilustracijami ter oblikovana kot dramska besedila z zadostnim razmakom med posameznimi izjavami dramskih likov, ki omogočajo gledališkemu ustvarjalcu pisanje dramaturških in režijskih opomb. Oblikovno so zasnovana tako, da jih bralec zlahka prebira kot literarno delo ali uporabi za delo pri gledališki vzgoji. Vsa izmed del so sodelujoče pri izvedbi ponovno opomnile, da v slovenskem prostoru ne primanjkuje vsebin za dramska besedila za otroke. Tudi zato menimo, da je projekt dosegel uspeh na področju ponudbe dramskih besedil za otroke širši javnosti in s tem kontinuirano omogoča širjenje gledališke kulture. Za še boljše doseganje tega cilja bo tudi v tem šolskem letu pripomogel nov

pedagoški dodatek, ki se posveča gledališki režiji in bo mentorjem nudil strokoven vpogled v delo z dramskim besedilom.

b) Učinkovitost

Sredstva, ki so bila namenjena projektu so omogočala, da je izvedba nemoteno potekala na vseh ravneh. Porabljena so bila za uredniško in oblikovalsko delo, lektorski pregled ter tisk knjige. Uredniško delo je zahtevalo temeljito branje in iskanje slogovnih odločitev, oblikovanje je poskušalo slediti profesionalnim knjižnim produkcijam in knjigo opremiti vsebini primerno, lektorski pregled je omogočil jezikovno neoporečnost knjige. Pri ceni tiska smo se odločili za sicer ugodno ponudbo, vendar pri tem pazili, da je celostna podoba knjige ostala kakovostno izvedena.

c) Dostopnost

Zbirka *Gledališke sanje* bo predstavljena na zaključni prireditvi 20. Otroškega festivala gledaliških sanj, v aprilu 2023 v Festivalni dvorani. Predvidena je tudi promocija in oblikovanje ponudbe za šolske knjižnice, v katere bi želeli, da je zbirka dramskih besedil vključena in ponujena zainteresiranim otrokom in odraslim v branje ali izvedbo gledališke predstave.

4. Smernice za vnaprej

Zbirka po tretji izdaji počasi pridobiva na prepoznavnosti, pričakujemo tudi, da bo s kontinuirano izdajo zbirke le-ta pridobivala vsako leto na kakovosti in še širšem izboru dramskih del za otroke in mladostnike. Tudi v letošnjem šolskem letu se nadejamo dobrega odziva na pedagoški dodatek, ki ga je v zvezi z gledališko režijo prispevala Ana Duša ter si bomo prizadevali, da ob vsaki izdaji povabimo k pisanju strokovnega dela zbirke ključne strokovnjake s področja gledališke umetnosti v našem prostoru. Kot vsako leto do zdaj pa bomo z dramskimi besedili za otroke ob predvideni ponudbi za knjižnice poskušali doseči tudi tiste interesne skupine, ki do tovrstne literature nimajo najlažjega dostopa. Zbirka *Gledališke sanje* si bo tudi v prihodnjih izdajah prizadevala zapolniti vrzel, ki jo doživlja sodobna dramatika za otroke in mladostnike.

4.7 PRIROČNIK: KJE DOBITI NAVDIH, KAKO PRITI DO NOVE FORME

1. Vsebina

Pionirski dom je morda v svoji svobodi pred velikimi vprašanji, kaj in na kakšen način posredovati izkušnjo o umetnosti, ki jo izvajamo, predvsem pa se v svojem delovanju ne naslanjamo zgolj na vezi, ki jih vzpostavljamo z našimi rednimi tečajniki. Ob vsej festivalski ponudbi in programu se odvija odnos tudi s pedagogi osnovnih in srednjih šol, ki za naše programe v šolskih programih izvajajo naloge, katere imajo možnost javno predstaviti v našem zavodu.

Te vsebinske in ustvarjalne odnose sem preveril v letu 2021 z izobraževanjem Katis na temo, kako najti navdih, kako priti do nove forme. Vsekakor vprašanje, s katerim se ukvarjam tudi v svojem drugem poklicnem času kot umetnik. Vsem želim tečajnikom ni mogoče ugoditi in na nas pedagogih je, s kakšnimi načini, materiali in odnosi bomo prepričali uporabnike, da nam bodo sledili. Svojo pedagoško pot tako že pet let prevajam z izkustvi, ki sem jih pridobil in jih pridobivam v svojem ateljeju in med kolegi v Pionirskem domu. Priročnik tako razlaga in odgovarja na vprašanja, kako je umetnik nekaj napravil, s kakšnimi sredstvi in kako je to umetniško delo bilo napravljeno.

Velik doprinos priročniku je izkušnja iz Univerze v Ljubljani, kjer predavam predmeta Osnove likovnega izražanja in Likovne analize grafičnih izdelkov 2, kjer sem ob delu opazil predvsem manjko besedil na temo vizualnega in grafičnega oblikovanja in opismenjevanja. Tako se je vsebina v dialogu z Nino Ostan odvijala na komentarjih, in predvsem na prošnjah, kaj bi pedagogom v šolah koristilo. Ob svojih umetniških projektih in njihovih opisih ter razlagah tako na predmetu avbe opišem področja likovnega ustvarjanja, v enem od poglavji se naslanjam na Smer B, ki jo je ustanovil Edvard Ravnikar. Izbrana poglavja se berejo lahko v povezavah z drugimi področji. Z zgodovino v odnosu do projekta vezanega na Koroški plebiscit, na disciplino športa, na glasbo, geografijo, etiko...

Raziskovalno delo sem opravljal na različnih lokacijah, področjih in v različnih bazah podatkov, kjer sem svoja poglavja ves čas preverjal s svojimi tečajniki, ki so za priročnik pripravili vizualno in likovno gradivo. V odnosu Smeri B pa sem k sodelovanju povabil še študente magistrskega študija Grafičnih in interaktivnih informacij.

Priročnik ne odgovarja in ne ponuja receptov, kako priti do novo forme, saj mora to najti ustvarjalec sam in si jo oblikuje glede na lastne preference, izkušnje, potrebe... Odgovarja pa na protokole in vsebine, ki so se meni zdele pomembne in ključne, da jih delim s pedagoškimi delavci, ki bi lahko preko del uvideli, kako se lahko disciplina športa povezuje z likovno umetnostjo ali pa s sodobnim plesom. Gre za reference, ki jih bo seveda dograjevala in nadgrajevala še urednica priročnika. Morda je bilo vodilo pisanja novo izkustvo prevajanja določenih vsebin v novo formo, tokrat tiskano, ki je na voljo tako tistim, ki se izobražujejo in tistim, ki izobražujemo.

2. Evalvacija projekta

a) Uspešnost izvedenega projekta

Največji uspeh bodo rezultati ljudi, ki ga bodo brali. A vseeno sem na poti prišel do nekaterih izsledkov, ki jih morda ni še nihče raziskoval. Predvsem pa sem hvaležen, da sem imel dostop do rokopisnega oddelka Narodne in univerzitetne knjižnice, da sem lahko med kolegi profesorji iskal potrditve svojih tez in pridobljenih informacij. Raziskovalno delo je ponujalo nadgrajevanje in dopolnjevanje, ki je v časovnem obdobju prineslo nove ugotovitve, nove likovne artefakte, ki sem jih lahko vključil v svoje delo. Za priročnik sem potoval na Bled, na Šmarno goro, v Maribor, Kostanjevico na Krki, po Ljubljani in v druge kraje, ki so postajali kraji navdiha in informacij.

b) Učinkovitost

Priročnik nastaja v dobri veri in z veliko potrpežljivosti Borisa Beje in Bjanke Kršmanc. Ker na likovnem področju sedaj nismo izdajali resnejših prispevkov je to prvi poizkus s katerim bomo preverili tudi interes javnosti in publike, ko bo publikacija natisnjena.

c) Dostopnost

Projekt je nastajal med osebnimi kontakti, za likovne predloge pa sem vključil 30 tečajnikov, ki so za priročnik bili pripravljene deliti svoje dovoljenje za objavo njihovega likovnega dela. Priročnik je na voljo tako strokovni kot laični javnosti, predvsem pa gre za podporne programe, ki lahko služijo pedagogom v obliki mikro odmorov, ki so se zadnje obdobje začeli uvajati v pedagoške strukture. Predvsem pa bo izdaja od sedaj naprej na voljo študentom Naravoslovnotehniške fakultete v Ljubljani, Oddelek za tekstilstvo in oblikovanje, kjer si bodo lahko odgovarjali na vprašanja o likovnih analizah in interpretacijah likovnih del. Priročnik bo najverjetneje tudi podlaga za nova dogovarjanja v navezavi z Zavodom za šolstvo RS.

3. Smernice za vnaprej

Rezultati se bodo v nadaljevanju nadgrajevali z novimi vsebinami, novimi umetniškimi projekti, ki jih bom gradil v svojem ateljeju in odzive, izkušnje delil s tečajniki Pionirskega doma in drugimi Ljubljanci. V nadaljevanju pripravljam igralne karte, kjer bomo mladim omogočili vrednotenje in likovno analiziranje znakov in logotipov. Po vzoru avtomobilskih kart, kjer boljši avto premaga slabšega proizvajalca, bom pripravil zasnovano igro, kjer bodo otroci lahko odgovarjali na vprašanja likovne dovršenosti, berljivosti, formalne povezave logotipa z institucijo in še z drugimi. Predvsem se bom v nadaljevanju posvečal analiziranju in zapisovanju načinov ter postopkov, kako dvigniti raven vizualne pismenosti. Kar smo z izkušnjami preteklih let naredili je bil velik razkorak v digitalizacijo, sam pa menim, da je vredno mlade učiti in opozarjati, da med vsemi vizualnimi šumi in likovnimi kreacijami vedno izbiramo, in da lahko na podlagi nekaj definicij lahko izberemo bolj kakovostno izbiro.

5 FESTIVALI

5.1 OTROŠKI FESTIVAL GLEDALIŠKIH SANJ

VODJA PROJEKTA: Bjanka Kršmanc

1. Vsebina

Otroški festival gledaliških sanj je že 19. leto zapored ponudil priložnost in spodbudo osnovnošolskim skupinam za gledališko in kulturno-umetniško ustvarjanje, povezovanje in sodelovanje. V Festivalni dvorani Pionirskega doma so se od 4. do 6. aprila 2022 na dnevih gledaliških predstav družili ljubitelji raznolikih gledaliških zvrsti in uživali v odrskih kreacijah svojih vrstnikov. Predstavilo se je 16 gledaliških uprizoritev različnih vseslovenskih osnovnih šol in društev. Vse uprizoritve so potekale pod budnim očesom žirije, ki je spremljala vse predstave in na dnevnih srečanjih z mentorji in mentoricami ponudila povratne informacije in nasvete gledališkim mentorjem in mentoricam za nadaljnje delo. Člani strokovne žirije festivala so bili:

- predsednica strokovne žirije, dramaturginja Staša Prah
- članica strokovne žirije, gledališka pedagoginja Urša Strehar Benčina
- član strokovne žirije, igravec Tadej Pišek

V petek, 8. aprila 2022 pa je v okviru Otroškega festivala gledaliških sanj potekal Dan gledališke improvizacije, namenjen osnovnošolski improvizirani gledališki produkciji. Ker v Pionirskem domu že vrsto let razvijamo in spodbujamo uporabo gledališke improvizacije kot pedagoško metodo za razvijanje različnih gledaliških, socialnih in individualnih veščin mladih, smo to nadgradili s praznikom gledališke improvizacije. Gostili smo številne impro uprizoritve 18 skupin mladih ustvarjalcev, ki jih družijo želja po nastopanju, po gledališki improvizaciji, po skupnem ustvarjanju, po ogledu uprizoritev svojih sovrstnikov, po zabavnem in aktivnem gledališkem druženju. Sledila je okrogla miza pod naslovom Učenje mladih skozi umetnost improvizacije. Z različnimi gosti smo razpravljali o povezovanju umetnosti in poučevanja, predvsem na primeru gledališke improvizacije. Udeleženci okrogle mize so delili svoje izkušnje, predstavili, kako uporabljajo impro pri svojem delu ter kaj so po njihovem mnenju največji potenciali prepletanja poučevanja in umetnosti. Udeleženci okrogle mize so bili:

- Olivija Grafenauer, mentorica in producentka v Društvu za kulturo in izobraževanje IMPRO,
- Veronika Hana Grubič, mentorica impro gledališča,
- Julija Jerman, socialna delavka na OŠ Trbovlje in
- Tamara Lazič, dijakinja SVŠGUGL in dolgoletna udeleženka impro dejavnosti v Pionirskem domu. Z občinstvom so delili dobre prakse, ki jih povezovanje poučevanja in umetnosti prinaša.

Letos pa smo naš gledališki festival nadgradili z glasom otroške žirije. Otroška žirija je bila sestavljena iz mladih nadobudnih članov in članic gledaliških skupin Pionirskega doma, ki so zastopali glas mladih gledaliških žirantov. Letošnje leto, ki nosi ime Evropskega leta mladih, je odlična priložnost, da so mladi postali še bolj aktivno vključeni v izvedbo festivala. V ta namen smo tvorili skupino mladih gledaliških žirantov, s katero smo dodatno nadgradili znanja in izkušnje s področij argumentacije podajanja povratnih informacij na videno, širšega znanja s področja koncepta, vrednotenja ter podajanja gledališke kritike, znanj dramaturgije, režije in igre. Skozi sklop dodatnih skupnih izobraževanj smo oblikovali skupino angažiranih mladih gledaliških žirantov, ki so enakovredno sodelovali pri Otroškem festivalu gledaliških sanj kot ocenjevalci oz. člani žirije.

DELAVNICE OTROŠKE ŽIRIJE OTROŠKEGA FESTIVALA GLEDALIŠKIH SANJ

NIKA ŠVAB: 7. 3. 2022: Na delavnici so udeleženci spoznali gledališke izraze in poklice, ki soustvarjajo gledališke predstave. Govorili smo tako o tistih bolj (režiser) in manj znanih (inspicient), kakšna je razlika med scenskih delavcem, rekviziterjem in scenografom, kot tudi o elementih, ki so ključni za nastanek in izvedbo vsake uprizoritve.

Po ogledu gledališke predstave Evolucija v Pionirskem domu, dne 12. marca 2022, je sledila delavnica 14. 3. 2022 pod naslovom Kako zapišem to, kar mislim? In vodstvom MAŠE PFEIFER. Delavnica je bila namenjena mladim gledališkim žirantom, ki bi želeli svoje misli po videni predstavi strniti tudi v zapis. Ugotavljali in učili smo se, kako ubesediti naše občutke in spoznanja po ogledu gledališke predstave. Kako lahko enostavna stavka, kot sta: "Všeč mi je bilo!" in "To

pa res ni bilo za nikamor!" spremenimo v kratek zapis, ki bo povedal tudi "zakaj" in v katerem trenutku se nam določena predstava zazdela dobra, slaba ali ujeta nekje vmes med pozitivno in negativno oceno.

URŠA STREHAR BENČINA/TADEJ PIŠEK: 21. 3. 2022: Kaj storiti, ko nam uhaja pozornost? Grem lahko med predstavo na stranišče? Kako si zapisujem svoje misli, ki se mi porajajo med predstavo? Kje je najbolje sedeti? Kako se lahko na svoje žirantsko delo pripravim že prej? Kako se žirija pogovarja o predstavah? Kakšna je razlika med profesionalnimi in ljubiteljskimi predstavami? Tadej Pišek in Urša Strehar Benčina sta z mladimi udeleženci zelo konkretno spregovorila o delu žirije na Otroškem festivalu gledaliških sanj in mlade okrepila z različnimi načini ohranjanja koncentracije, beleženja vtisov in refleksije ter drugih pomembnih elementih žiriranja na festivalu.

STAŠA PRAH: 28. 3. 2022: Soočili smo se s tem kako umetniški izdelek ovrednotiti s številkami in kako to tudi zagovarjati. Fokus pridobivanja izkušnje za lažje delo v žiriji, je bil usmerjen v odgovore na vprašanja: kako umetniški izdelek ovrednotiti skozi obrt, kako skozi razumevanje in poznavanje teorije, kako lahko skozi izkušnjo gledanja gledališke predstave presodimo kaj je delo režiserja, dramaturga, igralca, scenografa, kostumografa, glasbenika, maskerja, lučkarja, scenskega delavca, šepetalca...

Spoznali smo obrazec, ki je bil ustvarjen posebej za "otroški" del žirije in ga preučili, ga s pomočjo video - posnetka gledališke predstave poizkusili izpolniti in ocene tudi zagovarjati. S tem smo se urili v intuitivnih sposobnostih prepoznavanja umetniškega potenciala, potipali teoretične pojme in se seznanili z obliko ocenjevanja, ki je že dolgoletna praksa na OFGS.

Festival je kot navadno sklenila zaključna prireditev pod vodstvom Teje Bitenc in Urha Mlakarja, kjer so najbolj izstopajoče in kvalitetne predstave ter najbolj nadarjeni mladi ustvarjalci prejeli nagrade iz rok priznanih slovenskih gledaliških ustvarjalcev. Zaključna prireditev Otroškega festivala gledaliških sanj j poseben dogodek v čast in poklon vsem sodelujočim mladim gledališkim ustvarjalcem in ustvarjalkam, mentorjem in mentoricam ter umetnosti na sploh. Skupaj smo slavili mladostniško ustvarjalnost in tiste, ki so najpomembnejši: mlade in njihove mentorje in mentorice.

V nedeljo, 10. aprila 2022 smo tako od 12. do 13. 30. ure v Festivalni dvorani na slavnostni zaključni prireditvi podelili Sanjke in nagrade v sledečih kategorijah:

- najobetavnejši igralci in igralke festivala
- Sanjko za najboljšo sceno, kostum in glasbo
- Sanjko za najbolj izvirno predstavo
- Sanjko za najboljšo predstavo I. in II. triade
- Sanjko za najboljšo predstavo III. triade
- in novost letošnjega festivala, Sanjko za najboljšo predstavo po izboru otroške žirije

Zaključni nagradi festivala sta zmagovalni predstavi prejeli iz rok Primoža Ekarta in Ane Duša, priznanih gledaliških ustvarjalcev, katerih pomemben del profesionalne poklicne poti predstavlja tudi izjemno delo z mladimi na področju gledališke vzgoje in ustvarjanja.

2. Evalvacija projekta

a) Uspešnost izvedenega projekta

Zaradi izrednih razmer in omejitev dogodkov izvedba gledaliških festivalskih dni v predvidenem pozno marčevskem in aprilskem terminu ni bila mogoča, zato je bila izvedba predstavljena na zadnji teden meseca maja 2021.

Ker so bile dejavnosti po pouku izključene iz redne pedagoške obveznosti, tako da mentorice in mentorji niso mogli izvesti z nastopajočimi gledaliških vaj (oz. je bilo število le-teh izjemno omejeno), je bilo temu primerno tudi število predstavljenih gledaliških uprizoritev. Če vsem okoliščinam dodamo še omejitev števila ljudi v določenem prostoru, razdalje med ljudmi in ostale omejitve, je jasno, da je bil letošnji gledališki festival še posebno uspešen. Uspešen v številu nastopajočih posameznikov, v številu nastopajočih improvizacijskih skupin, predvsem pa v energiji, povezanosti, motivaciji in spodbujanju nastopajočih skupin. Festival je potekal v času, ko

je bila kultura velik privilegij, kulturno-umetniško udejstvovanje prav tako, tako da je bila izvedba festivalskih dni še pomembnejša.

b) Učinkovitost

Prav neverjetno je, da so osnovne šole kljub vsem prepovedim in priporočilom ob covid ukrepih, na letošnji festival prijavile kar 16 osnovnošolskih gledaliških predstav, na Dan gledališke improvizacije pa je svoje formate prišlo predstaviti kar 18 skupin. To so predstave, ki so nastale v tem šolskem letu, ker se številne učiteljice zavedajo pomembnosti vključevanja kulturno-umetniške vzgoje v razvoj mladega posameznika. Festival nima selekcije. Na festivalskih dneh se predstavijo prav vse osnovnošolske gledališke skupine, ki se prijavijo. Tako festival spodbuja izražanje, ustvarjanje, vrednost kulturno-umetniškega izražanja otrok in mladih, poudarjamo pomen in moč uprizarjanja vrstnikov za vrstnike, ustvarjamo skupnost kulturno osveženih, aktivnih in povezanih mladih posameznikov. Mladi dobijo izkušnjo nastopanja na profesionalnem odru, možnost, da se njihove zgodbe sliši, izkušnje, da je kulturno-umetniško ustvarjanje ne samo pomembno, temveč nujno potrebno. Zdaj, ko so otroci sneli maske, ko sta bila strah in negotovost še večja, je bila naša naloga, da jih ujamemo, podpremo in skupaj z njimi kljub tremi pogumno stopimo na oder in doživimo zaključni aplavz. To so v današnjem času nepredstavljive zmage, zato lahko z gotovostjo potrdimo, da je bil festival izjemno učinkovit.

c) Dostopnost

Glavni cilj festivala ostaja omogočiti vsem gledališkim skupinam nastop na velikem odru Festivalne dvorane ter jim s tem izkazati veliko mero spoštovanja in priznanja za svoje ustvarjalno delo. Festival prav tako ostaja brez selekcije, saj si želimo prav vsem skupinam ponuditi možnost oplemenitene odrske izkušnje. Poleg doživetja nastopa na pravem odru, pa festival prinaša tudi sproščeno druženje med skupinami, spodbuja ogled nastopov drugih skupin in šol ter med seboj povezuje različne skupine ter mentorje. Tudi letos smo s festivalom omogočali čim širšo dostopnost do kulturnih dobrin, saj smo na brezplačni ogled predstav povabili osnovne šole in vrtce iz bližnje in širše okolice.

V 19-ih letih Otroškega festivala gledaliških sanj si je festivalske gledališke predstave brezplačno ogledalo preko 112.000 gledalcev in gledalk. Z dogodki mladi za mlade krepimo vrednost in pomembnost vrstniškega ustvarjanja. Mladi se tako na eni strani predstavijo svojim vrstnikom, ter na drugi, ob ogledu drugih predstav, dobijo sveže ideje, navdih in spodbudo za vnaprej. Mladi postanejo vzorniki svojim vrstnikom in spodbuda, da tudi oni lahko, da so pomembni. Dandanes pa je razvoj mladega občinstva še pomembnejši, saj je priložnost omogočiti mladim, ki so bili mesece odrezani od kakršnega koli odrskega ustvarjanja, sooblikovanja, druženja, izkušnje, da so lahko aktivni sodelujoči mladi gledalci, neprecenljiva. In to nam je skupaj tudi tokrat odlično uspelo.

3. Smernice za vnaprej

V času Covida-19 in raznoraznega omejevanja, se je znanje in izkušnje improvizacijskega gledališča izkazalo za izjemno dragoceno in uporabno tudi v takšnih situacijah. Ohranjati in vzdrževati podporo mentorjem/icam tudi med samim šolskim letom, jim ponuditi orodja za lažji doseg ciljev ter nenazadnje, omogočiti prostor povezovanja ljudem, ki imajo podobne pogoje in težave ter s tem spodbuditi tudi medsebojno pomoč, so glavni cilji, ki jim želimo slediti za še bolj kontinuirano in reflektirano delo z osnovnošolskimi gledališkimi skupinami. Obenem pa bomo še naprej spodbujali in z različnimi orodji, pripomočki in oporami krepili vse mentorje in mentorice, saj je vedno bolj jasno, da mora biti najprej odprt, pogumen, sproščen, samosvoj ter navdušen mentor, da lahko to prenese naprej na mlade.

Otroška žirija festivala je je dokazala kot izjemna pridobitev ter nadgradnja festivala, tako da bomo format gotovo ohranili tudi v prihodnje.

4. Kaj udeleženelec programa pridobi od le-lega

Dejavnosti Pionirskega doma in s tem tudi Otroški festival gledaliških sanj je prostor, ki omogoča otroški ustvarjalnosti prosto pot, ki spodbuja domišljijo in slavi avtorske stvaritve mladih in njihovih mentorjev. Z dogodki mladi za mlade krepimo vrednost in pomembnost vrstniškega ustvarjanja.

Mladi se tako na eni strani predstavijo svojim vrstnikom, ter na drugi, ob ogledu drugih predstav, dobijo sveže ideje, navdih in spodbudo za vnaprej. Mladi postanejo vzorniki svojim vrstnikom in spodbuda, da tudi oni lahko, da so pomembni. Dandanes je razvoj mladega občinstva še pomembnejši, saj je priložnost omogočiti mladim, ki so bili mesece odrezani od kakršnega koli odrskega ustvarjanja, sooblikovanja, druženja, izkušnje, da so lahko aktivni sodelujoči mladi gledalci, neprecenljiva.

5.2 PIONIRSKI IMPRO FEST

VODJA PROJEKTA: Urša Strehar Benčina

1. Vsebina

Improfest je v letu 2022 spet zaživel na odru Festivalne dvorane, tako da v tem pogledu ni odstopal od prijavljene vsebine. Za gledališke skupine, ki delujejo v Pionirskem domu je Improfest polletni festival gledališke improvizacije, ki mlade izzove v javnem spontanem nastopanju, obenem pa občinstvo spozna z manj poznano gledališko obliko, ki uri različne veščine in spretnosti ter povezuje mlade gledališnike tako znotraj posameznih skupin kot tudi kot širšo skupnost gledališnikov v Pionirskem domu.

2. Evalvacija projekta

a) Uspešnost projekta

Nastopi skupin so bili kvalitetni, seveda je prostora za napredek še kar nekaj, a smo bili še posebej veseli, kako suverene so bile skupine na odru in kako dobro so mladi obvladovali tremo – po precej dolgem obdobju izolacij in šolanja na daljavo, so namreč marsikateri izrazili zaskrbljenost nad tremo, ki naj bi jo zaradi odmaknjenosti in manj socialnih stikov, čutili bolj intenzivno. Zato je bilo še toliko bolj pomembno, da mladi ta nastop opravijo ter uspešno osvojijo še en izziv. Po nastopih smo s skupinami naredili krajšo evalvacijo, kjer smo se pogovarjali o subjektivnih občutkih nastopov, saj so imeli razen izjem povečini precej slabši občutek, kot so bili prizori dejansko kvalitetni. To pove predvsem, da je gledališka improvizacija precej zahtevna – tako za gledalce, ki se njene zahtevnosti pogosto premalo zavedajo, saj je iti na oder ne da bi vedel, kaj boš na njem počel, izjemen izziv, tudi za profesionalce, še bolj pa za mlade improvizatorje, ki se morajo izkazati v omejenem času na odru in obvladovati množstvo veščin, sodelovanje z drugimi, velik prostor, ipd. Ker vedo, da je vedno še kaj mogoče izboljšati, jim je včasih težko prepoznati tisto, kar pa je bilo uspešno izvedeno. Ravno zato je Improfest še kako smiseln, saj predstavlja poligon in trening samozavesti, javnega nastopanja ter sodelovanja, mentorice in mentorjem pa vpogled v močne in šibke točke posameznikov in posameznic ter priložnost, da izpostavijo tudi tisto, kar mladi že obvladajo. Še vedno pa kot najbolj pomemben aspekt Improfesta ostaja "vaja" nastopanja, saj je premalo priložnosti, kjer lahko mladi nastopajo uspešno ali manj uspešno ne da bi bila od tega odvisna njihova prihodnost ali njihov (šolski) uspeh.

b) Učinkovitost

Kot vsako leto, je Improfest brezplačno dostopen gledalcem, saj nam je v interesu, da mladi lahko povabijo kogar koli želijo (nekateri mlade tako poleg staršev, sorojencev in/ali starih staršev pridejo podpret tudi prijatelji ali sošolci). Moderatorica programa je bila dvakrat zaposlena Urša Strehar Benčina, saj je Tadej Pišek, ki je bil izbran za moderatorja vseh treh dni, zbolel in na koncu moderiral samo predstavo v petek. Tako finančnega vložka tudi tokrat ni bilo veliko, saj je improvizacijsko gledališče, oblika brez posebne scene, kostumov in drugih elementov, pri pripravi pa sodelujejo predvsem zaposleni Pionirskega doma. Vsako leto skromen znesek namenimo tudi manjši pogostitvi za nastopajoče.

c) Dostopnost

Polletni festival improvizacije je potekal v sredo, četrtek in petek, 9., 10. in 11. februarja, skupaj pa se je v treh dneh predstavilo 13 skupin, ki so delovale pod vodstvom mentorice in mentorjev Vesne Andjelković, Tanje Matijašević, Bjanke Kršmanc, Tadeja Piška in Urše Strehar Benčina. Člani skupin so bili stari med 8 in 18 let. Skupine sicer zaradi drugih obveznosti mladih, bolezn,

včasih pa tudi velike treme nekaterih udeležencev ne nastopajo v polnem obsegu, a vseeno v dovoljšnjem, da imajo skupine občutek podpore in zastopanosti. Na Improfestu je bilo skupaj prisotnih med 150 in 200 gledalcev.

3. Smernice za vnaprej

Glede na to, da je primarni namen Improfesta seznanjanje občinstva z gledališko improvizacijo, izkušnja mladih z improviziranim nastopanjem in druženjem vseh skupin, bomo Improfest tudi v prihodnje izvajali kot obliko polletne predstavitve programa gledališke vzgoje v Pionirskem domu. bi si pa želeli, da občinstvo še bolj začuti in razume improvizacijo kot tvegano uprizoritveno zvrst, kjer se mladi izpostavljajo še bolj kot pri klasičnih dramskih formatih ter ki zahteva še več poznavanja gledaliških poklicev, znanj in veščin. Ker so večinoma vse skupine strukturno mešane - v njih so udeleženi tako nadaljevalci kot začetniki, pogosto pa tudi starostno ne popolnoma homogena, je v obdobju od septembra do konca januarja skoraj nemogoče mlade izuriti do te mere, da bi bili nastopi tudi umetniško neoporečni (karkoli bi že to bilo, seveda pa to tudi ni primaren cilj). Zato si v prihodnje želimo preizkušati tudi nove metode, kako izzvati in še bolj vključiti tudi gledalce ter jim improvizacijo predstaviti še bolj od blizu, da bi resnično razumeli, kakšen izziv vsako leto uspešno opravijo mladi gledališčniki na Improfestu. V improvizacijo je namreč napaka vtkana v sam proces dela in že razumevanje tega dejstva, lahko ponudi drugačen vpogled na uprizoritev. Obenem razmišljamo tudi, da bi nastope izvedli v kakteri od manjših dvoran Pionirskega doma, saj je Festivalna dvorana izjemno zahteven uprizoritven prostor, ki pa vseeno lahko gosti toliko publike, da vstopa ne potrebujemo omejevati s številom sedežev. Upam, da bomo našli rešitev, ki bo ustrezna v vseh pogledih in mladim omogočili še bolj varno izkušnjo improviziranega nastopanja.

4. Kaj udeleženec programa pridobi od le-tega

Mnenje pedagoginje Urše Strehar Benčina

Na Improfestu udeleženci pridobijo pomembne izkušnje, soočijo se s tremo in nastopanjem pred gledalci, udejanjajo zaupanje v skupino ter sodelovanje z drugimi ter se predvsem preizkusijo v spontanem ustvarjanju. Čeprav so marsikateri veliko bolj suvereni v bolj klasičnih gledaliških oblikah, kjer se lahko bolj "pripravijo", si ravno zato želimo vztrajati pri improviziranih nastopih, ki urijo druge vrste veščin in mlade okrepijo v hitrem odzivanju, soočanju z napakami, pogumu, osredotočanju na hkratno ustvarjanje in udejanjanje odrske resničnosti ter večopravilnosti (misliti morajo tako na zgodbo, karakterje, ritem, čustva, zaplet, odnose, mizansceno, ipd.). Kot že večkrat poudarjeno, mladi tako pridobivajo odrsko kilometrino ter občutek, da zmorejo in da tudi, če z nastopom niso zadovoljni, to nima prevelikih posledic. Naloga mentorjev pa je, da morebitna nezadovoljstva mladih pretvorijo v motivacijo za nadaljnje delo ter razumevanje, da so za kakršen koli uspeh potrebni delo, vztrajnost in učenje iz napak. Pomemben del Improfesta je tudi ogled nastopov drugih skupin, vpogled v delo drugih skupin, občutek pripadnosti širši impro/gledališki skupnosti in navdih za nadaljnje delo.

5.3 LITERARNI NATEČAJ BODI PISATELJ/BODI PISATELJICA 2021

1. Vsebina

Literarni natečaj Bodi pisatelj/pisateljica smo v deveti ediciji razširili. Mladi so lahko na natečaj oddali svoj prispevek v poeziji – razpisali smo natečaj v slovenskem jeziku za najboljši haiku na temo ptice. Z razpisom smo se pridružili praznovanju 70. obletnice zbirke Sinji galeb, ki je najstarejša zbirka del za mladino pri nas. Natečaj smo pripravili v sodelovanju z založbo Mladinska knjiga.

Učenci in učenke so pri pisanju izhajali iz odlomkov v slovenskem jeziku in v italijanščini, nemščini, francoščini, španščini in angleščini. Z besedili v tujih jezikih so sodelovali osnovnošolci tretje triade ter dijaki in dijakinje. Natečaj z besedili v slovenskem jeziku smo namenili osnovnošolcem ter dijakom. Pri pisanju kratkih zgodb so morali mladi nadaljevati oziroma vključiti eno izmed podanih iztočnic. Iztočnice v slovenskem jeziku so izhajale iz del: Bratovščina Sinjega galeba (Tone Seliškar), Teta Magda (Svetlana Makarovič) in Mali princ (Antoine de Saint-

Exupéry). Iztočnice tujejezičnih literarnih del so povzete iz del: Sarah Crossan: One, Janet Groth: The Receptionist: An Education at The New Yorker, Bernhard Schlink: Der Vorleser, Margaret Mazzantini: Mare al mattino, Anna Gavalda: 35 kilos d'espoir in Carlos Ruiz Zafón: La sombra del Viento.

Na deveti literarni natečaj smo prejeli skupno 435 prispevkov. V slovenskem jeziku so pisali mladi iz kar 75 osnovnih šol iz celotne Slovenije. Razpis za poezijo je bil dobro sprejet, saj smo prejeli kar 222 haikujev. V tujih jezikih pa so pisali osnovnošolci tretje triade ter dijaki in dijakinje. V letošnjem letu smo prejeli 102 tujejezična prispevka. Letos je v angleškem, nemškem, španskem in italijanskem jeziku pisalo 55 osnovnošolcev in kar 47 dijakov ter dijakinj.

Žirijo so sestavljali: Alenka Veler, urednica za mladinsko leposlovje pri založbi Mladinska knjiga, ter dr. Aljoša Harlamov, glavni urednik Cankarjeve založbe in revije Mentor, ki sta ocenjevala literarna dela v slovenskem jeziku ter Marjetka Krapež, slovenistka na Gimnaziji Vič, Andrej Ilc, vodja uredništva leposlovja pri založbi Mladinska knjiga in Tatjana Cestnik, prevajalka in vodja uredništev na založbi Mladinska knjiga, ki so se posvetili haikujem. Tatjana Cestnik in Renata Zamida sta prebrali in ocenili prispevke v angleškem jeziku. Renata Zamida, strokovnjakinja za mednarodno književnost, članica komisije za Evropsko knjižno nagrado pa je brala tudi literarne prispevke v nemškem jeziku.

Prejeli smo tudi literarna dela v španskem jeziku, ki so morala vsebovati iztočnico iz knjige La sombra del Viento. Članica žirije, Lara Lipnik, diplomirana profesorica španskega jezika in pedagogike, je zapisala, da prejeta besedila dajejo pozitivno upanje za naprej ter pozitiven odnos do sveta.

Na razpis v italijanskem jeziku se je odzvala zgolj ena dijakinja, prispevkov v francoskem jeziku nismo prejeli, zato med nagrad nismo podelili.

Nagrajence smo razglasili na zaključni prireditvi v Festivalni dvorani, izbrana dela objavili v posebnem zborniku, seznam nagrajencev, obrazložitev žirije in odlomkov pa objavili na spletni strani. Na zaključni prireditvi so svoj glas posodili nagrajenim zgodbam natečaja in tako oživel pisano besedo brali gledališka in filmska igralka, dobitnica Župančičeve nagrade za vloge v predstavah Sen kresne noči in Utva, Romana Šalehar, prevajalka in improvizatorica Teja Goli ter član igralskega ansambla Mestnega gledališča ljubljanskega, Matic Lukšič.

Letošnji nabor prispevkov je izkazal rast kakovosti in precejšnjo raznolikost, tako v slogih in žanrih kot v veščini in moči domišljije. V besedilih presenetljivo ni bilo zaznati pandemije, zato pa ni bila spregledana nedavna vojaška agresija, ki se je kot motiv pokazala v mnogih besedilih.

Učenci so se lahko po zaključni prireditvi udeležili delavnic impro poezije, scenaristične delavnice, delavnice kreativnega pisanja in delavnice improvizacijskega gledališča. Izobraževalno delavnico za mentorje (Ustvarjanje inovativnega besedila) je vodil dr. Aljoša Harlamov.

2. Evalvacija projekta

a) Uspešnost izvedenega projekta

Številčni odziv mladih na pisanje poezije nam je dokazal, da smo na pravi poti in mlade usmerjamo v pisanju ter jim omogočamo literarno udejstvovanje na mnogih področjih literature. Priprava delavnic in izobraževanj tako za mlade kot njihove mentorje pa je odlična popotnica za predajanje znanja, kar se kaže na kakovosti prejetih literarnih del.

b) Učinkovitost

Sodelovanje na natečaju je brezplačno. Zmagovalci natečaja prejmejo priznanja, knjižno nagrado ter Zbornik nagrajenih del.

c) Dostopnost

Natečaj je namenjen učencem iz celotne Slovenije. Vest o razpisu širimo tudi preko kanalov različnih inštitutov (Cervantes, Goethe,..).

3. Smernice za vnaprej

Natečaju bomo pridružili razpis za najboljše dramsko besedilo, ki je do sedaj potekal v okviru Otroškega festivala gledaliških sanj. Na to temo bomo pripravili tudi izobraževanje za mentorje.

4. Kaj udeleženec programa pridobi od le-lega

Mentorjem z izvedbo delavnic nudimo podporo in smernice za delo z mladimi, hkrati pa krepimo njihovo zavest o pisani besedi. Mladim z brezplačnim natečajem omogočamo, da izrazijo svoje razmišljanje, preberejo dela svojih vrstnikov in se z njimi povežejo.

5.4 FESTIVAL HOKUS POKUS – ZNANOST IN UMETNOST

VODJA PROJEKTA: Vesna Tripković

1. Vsebina

Festival se je v 15. izvedbi lotil prepletanja znanosti in umetnosti. Rdeča nit festivala je bila EVOLUCIJA. Charles Darwin je postavil osnove razumevanja evolucije, ki govorijo o počasnih, naključnih spremembah v genskem materialu, kar v milijonih let privede do razvoja novih vrst. Z metodami, ki nam omogočajo spreminjanje genov tudi pri ljudeh smo začeli posegati v samo bit življenja, v genski material, v osnovo evolucije. Naravni izbor oziroma evolucija je izjemno počasno, naključno spreminjanje genoma, v prihodnosti pa bomo lahko sami uravnavali evolucijo naše vrste s hitrimi, načrtovanimi spremembami genoma. Kako bomo v prihodnosti ravnali ob poseganju v genom. Se bomo borili za tehnološki napredek in predvsem njegovo uporabo omejevali v razumskih mejah, ali bomo sledili znanosti in z umetnimi posegi v evolucijo izboljšali naše genome ter s tem prispevali k večji blaginji naše družbe? Bo morda gensko razslojevanje sledilo današnjemu trendu vedno večjega razslojevanja družbe?

Festivalsko dogajanje so gradile različne aktivnosti – dopoldanske interaktivne delavnice za osnovnošolce, skozi katere se predstavijo strokovnjaki, univerze, društva, umetniki.

Program delavnic:

RAMPA LABORATORIJ: Z mikrobiološkimi tehnikami smo se preizkusili v laboratorijskem delu in posredno raziskovali skrivnosti evolucije. Naučili smo se tudi kako lahko znanstvene poskuse izvajamo kar doma, kako pri tem pazimo na varnost in zabavo ter kaj pravijo umetniki o začetkih življenja na Zemlji.

BOTANIČNI VRT UNIVERZE V LJUBLJANI: Učenci so se na delavnici Botaničnega vrta Univerze v Ljubljani spoznali z rastlinami, ki so bile na zemlji že v času dinosavrov. Spoznali so katere so bile tiste prve rastline. Skozi delavnico so spoznali kako je potekala koevolucija nekaterih opraševalcev in rastlin. Za konec so sami pripravili svoj fosil.

TEHNIŠKI MUZEJ SLOVENIJE (Metulji): Predstavili so, kljub kmetijstvu, izjemno pestrost različnih vrst metuljev. Z otroki so se pogovarjali tudi o njihovem razvojnem ciklu od jajčec, gosenic do odraslih metuljev. Otroci so izdelali svojega metulja iz papirja po modelu in ga pobarvali (npr. krila po vzorcih travniškega postavneža ali srebrnega tratarja) ter mu dodali preprost mehanizem s katerim bo metulj razpiral in zapiral krila.

PIONIRSKI DOM Bitja prihodnosti (Eva Jeraj)

Že Darwin je v svoji teoriji predstavil, da se telesa in podobe bitij prilagajajo in spreminjajo glede na potrebe in način življenja. Na likovni delavnici so v zanimivi tehniki ustvarjali podobe bitij iz prihodnosti.

ŽužkoBOTI (Nina Koželj) so žuželčji robot, kinetične skulpturice, ki se s pomočjo preprostih mehanizmov premikajo. Na delavnici smo spoznali enega od načinov povezovanja znanstvenih spoznanj z umetnostjo – sestavili smo unikatne robote iz raznovrstnih predmetov, kjer smo poskusili združiti likovno formo z funkcionalnostjo, ter se spoznali z zakonitostmi enosmernega toka. ŽužkoBOTI so se na koncu preizkusili v tekmovanju za najhitrejšega.

CENTER ARHITEKTURE SLOVENIJE Dom nekoč in danes: Kot pravi arhitekti, smo naredili maketo stare kmečke hiše in jo skušali preoblikovati, prenoviti v sodobnejšo enodružinsko hišo.

DRUŠTVO ZA IZVAJANJE FILMSKE VZGOJE SLON (Evolucija z animacijo): Na delavnici smo se spoznali z najstarejšo tehniko, risano animacijo. Vsak od udeležencev je narisal en lik, ki ga bo v 24 sličicah evolucijsko transformiral v nekaj drugega. Ustvarjali smo individualno ali v dvojicah in tako ustvarili niz kratkih fantastičnih evolucij. Iz vseh kreacij je nastala ena risanka, ki smo jo objavili na YouTube kanalu Društva Slon.

Gibalno akrobatska predstava EVOLUCIJA v koprodukciji Pionirskega doma in društva Godot: Obsežne tematike, ki zajema več milijonov let, smo se pod režijsko taktirko Tadeja Piška lotili na zabaven in izviren način, odrski rezultat pa je poučen in didaktičen, ter zato odlična možnost dodatnega usvajanja znanja.

Najprej ni bilo nič, praznina, tema, vakuum. Potem pa nekega lepega dne – pok in zemlja se je začela vrteti. Najprej prazna, brez življenja ... Kakšen dolgčas! Nekaj milijončkov let kasneje, pa je zemljo naselil človek. Kdo so njegovi predniki? Kakšna je bila njegova pot od guganja na drevesni veji, pa do hoje po luni? Kako se je razvijal, kako spreminjal, kje je danes? Predstava Evolucija nas popelje skozi evolucijsko pot, ki jo je prehodil človek in nam skozi cirkuško-varietejski jezik približa to neverjetno potovanje. Cirkus človeštva se preselil v cirkus na odru v zabavni gibalno-akrobatski predstavi Evolucija.

Razstava robota ŽICARja Saša Sedlačka

S projektom umetnik opozarja na spremembe, ki vnašajo v splošno sliko družbe vedno večji odstotek revščine. Umetnik na ta način problematizira družbo, v kateri v revščini ali na njenem pragu živijo različne marginalizirane skupine in posamezniki.

Priročnik za popotovanje skozi znanost

[https://www.pionirski-dom.si/files/uploads/files/sprehod\(1\).pdf](https://www.pionirski-dom.si/files/uploads/files/sprehod(1).pdf)

2. Evalvacija projekta

a) Uspešnost izvedenega projekta

Festival je bil izpeljan v celoti, v skladu z zastavljenimi cilji. Prepletanje znanosti in umetnosti se je tudi tokrat izkazalo za dober izziv, tako za izvajalce delavnic, kot obiskovalce. Velika večina obiskovalcev so otroci iz OŠ, ki že vrsto let prihajajo na festival in s tem potrjujejo, da je tovrsten naravoslovni dan dragocenost, ki jo umestijo vsako leto v svoj delovni načrt. Predstava EVOLUCIJA je obogatila festivalsko dogajanje, navdušenje otrok in učiteljev je bilo zelo veliko.

b) Učinkovitost

Festival je zopet dosegel svoj namen – v dveh dneh se ga je udeležilo skoraj 500 otrok. Program smo tokrat obogatili s prvo profesionalno gledališko produkcijo (predstava Evolucija), ki je nastala iz festivalske rdeče niti. Udeleženci dopoldanskega programa (učitelji, šolski otroci) so bili izjemno zadovoljni, izvajalci delavnic so pohvalili brezhibno organizacijo.

c) Dostopnost

Festival je bil brezplačen, v dopoldanskem času ga je lahko obiskala katerakoli skupina otrok iz vrtcev in OŠ iz Slovenije. Vsi ostali dogodki – interdisciplinarna razstava, predstava Evolucija, priročnik za popotovanje skozi znanost prav tako.

3. Smernice za vnaprej

Festival bo tudi v prihodnje ostal brezplačen. Učitelji ta dan beležijo kot naravoslovni dan in na tak način omogočijo otrokom brezplačen obisk delavnic, razstave in interaktivne predstave. Rdeča nit festivala ostaja povezovanje znanosti in umetnosti – tudi v prihodnje bomo povabili priznanega umetnika/ico, da predstavi otrokom svoj način povezovanja znanosti in umetnosti.

4. Kaj udeleženec programa pridobi od le-lega

Udeleženci – otroci OŠ šol in njihovi mentorji – spoznajo skozi določeno temo različne pristope h eksperimentiranju. Učitelji spoznajo nova društva, zavode, samostojne izvajalce, ki jih po navadi kasneje povabijo tudi na svojo šolo. Širša javnost spozna delo konceptualnega umetnika, ki pa je umeščeno v prostore Pionirskega doma in tako dobi drugačno dimenzijo. Umetnik v času razstavljanja predstavi svoje delo tako dopoldanskim organiziranim skupinam kot tudi popoldanskim obiskovalcem.

Učitelji kot glavni razlog za obisk festivala navajajo program festivala, ki ponuja zanimive in raznolike aktivnosti, ki so zabavne saj otroci bolj uživajo v situacijah, ki niso tipično šolske. Prav tako jim je zelo všeč praktična naravnost delavnic, saj lahko učitelji sami preizkusijo idejo v razredu.

5.5 LIKFEST – LIKOVNI FESTIVAL

VODJA PROJEKTA: Boris Beja

1. Vsebina

Likovni festival Pionirskega doma je bil v zadnjih treh letih večkrat prekinjen. Zaradi vladnih ukrepov je bilo onemogočeno kvalitetno delo našim soustvarjalcem, likovnim pedagogom v šolah in vrtcih, ter nenazadnje otrokom. Zato se nisem odločil, da bi festival izvajali v digitalni obliki temveč v živo, da bi lahko otroci z materialom, ki ga imajo v šoli, neobremenjeno ustvarjali naš festival.

Festival se je izvajal dve koledarski leti z razstavami v prostorih Art Centra, na Komenskega 9. Šole in vrtci so imeli naša podporo in predvsem smo vsak likovni izdelek, ki ga je izbrala komisija v sestavi Nine Koželj, Tadeje Dolenc in Iztoka Amona, predstavili v razstavišču v najboljših okoliščinah. Po urniku in razporedu so se zvrstile vse enote, ki so se prijavile na festival, najboljši izbor pa sem predstavil še na zaključni razstavi, katero je pospremil barvno ilustriran katalog, ki je sedaj za vse otroke, mentorje in tudi nas opomnik na neko obdobje, ko smo skupaj z mentorji pripovedovali pripovedi Krajine.

Tesno sodelovanje z mentorji in pedagogi krepimo z izobraževanji in predavanji. V tem delu festivala mentorje ozaveščamo in spoznavamo z novimi načini posredovanja likovne umetnosti in tudi formalnimi različicami, tehnikami, ki so prilagojene za ustvarjanje v institucionaliziranem izobraževalnem sistemu. Velik pomen je neformalno izobraževanje tudi otrok, kjer jih na otvoritvah razstav nagovarjamo z vprašanji s katerimi spodbujamo refleksijo in likovno analizo likovnega dela.

Šolsko leto 2022/23 je likovni festival zapisan praznovanju. Glede na to, da v tem letu naš javni zavod praznuje obletnico svojega delovanja, sem mentorje povabil, da praznujejo z nami in da si z nami privoščijo likovno interpretirati vsa praznična občutenja, ki jih poznamo v naših preteklih izročilih in sodobnih različicah. Ker želimo k praznovanju vključiti čim širšo skupnost, v tem letu ni predhodnega izbora, tega opravljajo pedagogi na šolah.

2. Evalvacija projekta

a) Uspešnost izvedenega projekta

Likovni festival Pionirskega doma LIKfest je festival, ki spodbuja kreativnost, spodbuja nove likovne tehnike, predvsem pa ne zamejuje otroške ustvarjalnosti. Izvajal pa ga je v celoti en sam zaposlen v javnem zavodu. Pomembno se nam zdi, da otroci svoje delo uvidijo v profesionalnih prostorih, ne več na hodnikih šole ampak v galerijskem prostoru, prilagojenem za njih. In ob tem je pomembno, da svoje lastno delo otrok uvidi tudi med drugimi izbranimi deli. Likovna ustvarjalnost je svojstveno izjavljanje in izjave, ki nam jih dajejo v branje otroci so zelo pomembne, saj se preko razstav učijo tudi javnega nastopanja in na nek način izpostavljanja. Kot že prej omenjeno, gre za javni nastop, ki smo ga preko otvoritev razstav s pogovori tudi utrjevali. In te izjave, odgovori na vprašanja so bile dobro dopolnilo našega razstavnega programa. Odziv otrok pa nam pomaga, da lahko še bolj prilagodimo format festivala njim, katerim je festival tudi namenjen.

b) Učinkovitost

LIKfest ne želi izločati, eliminirati ali pa kakorkoli zavirati otrokovega razvoja, prav nasprotno. Želimo ustvarjati in utrjevati odnos najprej do vizualnega in v nadaljevanju do likovnega sveta. Zavedamo se, kako je težko v eni šolski uri udejaniti in realizirati likovni pouk, če ravno sem sam kot ustvarjalec vselej vesel, če s svojim delom tudi vzgajam oziroma približam publiki zanimanje za danes skoraj odrinjene vsebine, likovne forme, premisleke o tem, kaj smo in kam gremo, včasih tudi z omejenim časom. Gradijo se odnosi med nami in vsemi pedagogi, ki so ključni v tem elementu projekta. Naposled se gradi most med nami in otroki, odnos komisije, vseh nas do likovnih del in nenazadnje odnos likovnega dela do prostora v katerem je delo razstavljeno in obstaja svojo novo pot. V tem procesu se vzgajamo mi vsi.

c) Dostopnost

Festival je odprt in na voljo vsem mentorjem, ki se želijo udeležiti našega razstavnega programa. LIKfesta se lahko udeležijo vse šole in vrtci MOL, kar je edini od pogojev, čeprav z veseljem postavimo na ogled tudi dela od drugje. LIKfest je na ogled vsak delovnik od 14.00 do 19.00. Razstavišče je javno dostopno, tudi za osebe z ovirami in je ogled razstave brezplačen. Na voljo vsakomur, ki vstopi v poslopje Pionirskega doma na Komenskega 9. Poudariti je vredno, da smo eno redkih razstavišč v mestu, ki omogočamo vpogled v otroško produkcijo tudi ob ponedeljkih.

3. Smernice za vnaprej

Pomembno se je zavedati, da smo odvisni od angažmaja mentorja, saj je on tisti, ki se odloči, ali bo s svojimi učenci sodeloval pri programu. Zato je pomembno, da so tudi mentorji deležni velike pozornosti in nenazadnje tudi hvaležnosti iz naše smeri. Zato smo v letu za njih pripravili dvojno izobraževanje in so v naših prostorih prejeli veliko novih izkušenj. Menim, da je velika prednost festivala ta, da ga v osnovi gradimo ustvarjalci in umetniki, kjer so kreativni napredki del našega vsakdana. Tudi v prihodnje bomo veliko pozornosti namenili prav temu.

4. Kaj udeleženec programa pridobi od le-lega

Otroci s festivalom vstopajo v novo polje. Predvsem je potrebno poudariti, da je večina vrtčevskih otrok z obiski naših razstav prvokrat v galerijskem prostoru, kar si na nek način štejejo v veliko čas in zadovoljstvo. Stik z institucionalnim prostorom je zelo pomemben, saj se moramo zavedati, da je otrok v fazi odraščanja institucionaliziran tekom celotnega izobraževalnega procesa, včasih tudi 20 let, zato se mi zdi pomemben naš angažma s katerim jih vpeljemo v sistem razstavljanja in izjavljanja. Sistem je pisan in barvit, seveda je težko, če je delo katerega otroka izključeno pri razstavnem izboru a menim, da je potrebno vztrajati na visoki ravni selekcije, predvsem pa je potrebno postaviti tudi dobra merila pri izbiranju. V prihodnje bom gradil tudi na tem, da bi še bolj izboljšali postopek postavljanja razstave, ki v procesu pobere največ časa.

5.6 MEDNARODNI FILMSKI FESTIVAL ZOOM.15

VODJA PROJEKTA: Vesna Tripković

1. Vsebina

Filmski festival ZOOM že 16. leto odpira prostor otrokom in mladim. Mednarodni festival prikazuje filme z vsega sveta, ki redko dobijo to priložnost. V ospredju je želja, da otroci in mladi s svetom delijo svoje misli, želje in izzive, saj se predstavijo z lastnimi avtorskimi filmi, narejenimi samostojno ali pod vodstvom mentorja. Festivalna filmska bera 2021/2022, četudi nekoliko manjša kot v prejšnjih letih, je z vseh koncev sveta postregla s presežki v avtorskih pristopih, aktualnih tematikah in raznovrstnih žanrih. Med izbranimi filmi tekmovalnega programa smo se lahko ponovno navdušili nad kvalitetno animacijo, s pogostimi humornimi preobrati začinjeno igrano produkcijo in presenetljivo zrelo dokumentaristiko. Vse to pa priča o idejni svežini mlajših generacij, ki se sami ali pa pod mentorskim vodstvom lotevajo filmskih projektov z izrazito pristnostjo in neposrednostjo, kar nam omogoča vpogled in razumevanje njihovih (in naših skupnih) želja, ambicij, problemov, strahov in kriz, s katerimi se soočamo.

Na letošnji festival se je na prijavi 91 otroških in 184 mladinskih filmov. Selektorji Vid Hajnšek (režiser), Marina Katalenić (filmska pedagoginja) in Sara Šabec (filmska pedagoginja in producentka) so v tekmovalni program uvrstili 15 otroških in 17 mladinskih filmov. Med izbranimi filmi so žiranti Tina Poglajen (filmska kritičarka), Marko Cvejić (režiser) in Gašper Markun (igralec) odločali o najboljšem v obeh kategorijah.

2. Evalvacija projekta

a) Uspešnost izvedenega projekta

Festivalski program je bil zelo dobro obiskan v dopoldanskem času, kjer so se otroci in mladostniki lahko po ogledu tekmovalnega dela pogovorili s selektorji in žiranti o filmih in njihovem ustvarjanju.

b) Učinkovitost

Vsekakor na prepoznavnost festivala vplivajo izobraževanja za mentorje filmske vzgoje, ki jih izvajamo skozi leto. Mentorji, ki so povečini zelo zadovoljni z izobraževanji, se aktivneje vključujejo v filmsko produkcijo na šoli, prijavljajo filme na festival in pridejo tudi na sam festival. Festivalski urnik smo prilagodili konceptu kulturnega dne, zato da lahko pride čim več mladih na ogled filmov in pogovore z ustvarjalci.

c) Dostopnost

Festival so obiskali osnovnošolci in srednješolci (skupaj 245), festival ostaja brezplačen.

3. Smernice za vnaprej

Festival potrebuje še več promocije in prepoznavnosti v domačem okolju. Nadaljevali bomo z začeto strategijo – ponuditi izobraževanja mentorjem filmske vzgoje, ki nam pošljejo filme in se z otroki in mladimi udeležijo festivala.

4. Kaj udeleženec programa pridobi od le-tega

Udeleženci festivala ZOOM so na filmskih projekcijah dobili vpogled v filmsko ustvarjanje svojih vrstnikov iz Slovenije in iz celega sveta, kar lahko otroke in mladostnike inspirira in navduši za lastno izražanje skozi film. V pogovorih po filmih so mladim avtorjem filmski strokovnjaki, ki so sestavljali letošnjo strokovno žirijo, podali komentar na njihov film v tekmovalnem programu in jim podali predloge za izboljšavo. S pozitivno spodbudo za naprej in konstruktivno kritiko se otroke in mlade spodbuja k nadaljnjemu ustvarjanju, hkrati dobijo neprecenljivo strokovno mnenje za svoj filmski izdelek.

5.7 KALEJDOSKOP – FESTIVAL SODOBNE ODRSKE UMETNOSTI

VODJA PROJEKTA: Saša Lončar

1. Vsebina

Kar nekaj je odstopanj od prvotne ideje. Ker pa je bil projekt podprt iz EU projekta Liberty se je oblikoval v malce večjem obsegu:

Sreda, 22. 6.:

16.30 – 17.30 Baletna Soba - Plesna Delavnica (Aleksandra Alizanovič)

16.30 – 18.00 PCJ - Plesna Delavnica (Kristyna Šajtošova)

18.00 – 19.30 PCJ - Plesna Delavnica (Elzbieta Visnevskyte)

20.00 NA ULICI - Intervencija v javni prostor (Ana Romih) VONJ PO SVOBODI

21.00 Zgornja Dvorana SMG - plesna predstava (Mufutau Yusuf) OWE

Četrtek, 23. 6.:

16.30 – 17.30 Baletna Soba - Plesna Delavnica (Aleksandra Alizanovič)

16.00 – 17.30 PCJ - Plesna Delavnica (Kristyna Šajtošova)

18 – 19.30 PCJ - Plesna Delavnica (Elzbieta Visnevskyte)

18.00 FESTIVALNA DVORANA - gibalno akrobatska predstava (Tadej Pišek) EVOLUCIJA

20.00 SMG Spodnja dvorana - Plesna predstava (Ana Romih) TRENUTEK

Petek, 24. 6.

18.00 SMG Zgornja Dvorana - Produkcija plesnih skupin Pionirskega doma (QULENIUM)

20.00 SMG Spodnja dvorana - plesni koncert (Beno Novak in glasbeniki) TO RESSURECT

2. Evalvacija projekta

a) Uspešnost izvedenega projekta

Projekt smo izvedli izjemno dobro, kar je bilo potrjeno tudi iz strani partnerjev iz EU projekta Liberty.

b) Dostopnost

Festival je bil brezplačen za obiskovalce. Poleg izobraževalnih programov smo ponudili publiki raznovrsten program, tako za laično publiko, kot za zelo zahtevno publiko, ki je v Ljubljani zelo že izoblikovana. Na odru SMG so plesali tako otroci, ki so prvič nastopili kot velika profesionalna imena, ki polnijo odre doma in v tujini.

3. Smernice za vnaprej

Tovrstni obseg festivala si zelo želimo zadržati, a ker je odvisen od kar velikega finančnega vložka, težko verjamem, da bomo lahko v takšnem obsegu nadaljevali s Kalejdoskopom.

4. Kaj udeleženec programa pridobi od le-lega

Gledalci so dobili vpogled v začetno stanje ustvarjalnega plesa kot tudi do končne profesionalne izvedbe. Tako so lahko videli razvoj zlatih semen, ki vzklijejo in se definirajo v jasne in zdrave sadeže. Nastopajoči pa so dobili še eno možnost za katero so neizmerno hvaležni, kjer lahko podelijo svojo zgodbo z občinstvom in pridobivajo na osebni izkušnji. Kalejdoskop omogoča medsebojno druženje in mreženje, kjer se mladi in malo manj mladi povezujejo in odpirajo nove platforme, možnosti za izmenjave in gostovanja na različnih mednarodnih festivalih.

5.8 GLASBENI FESTIVAL

VODJA PROJEKTA: Andrej Pekarovič, Eva Moškon

1. Vsebina

Glasbeni festival Pionirskega doma je vsakoletna prireditelja, ki omogoča mladim in neveljavljenim posameznikom in skupinam, da nastopijo pred občinstvom vrstnikov in starejših ter jim predstavijo svoje izvajanje, kot tudi avtorsko glasbeno ustvarjanje. V petnajstih letih glasbenega festivala Pionirskega doma smo lahko na odru Festivalne dvorane spremljali mnogo mladih glasbenih ustvarjalcev in izvajalcev. Za večino je bil nastop na festivalu prvo srečanje z odrom in občinstvom, za mnoge pa tudi prva postaja na glasbeni poti, po kateri še vedno stopajo. Zopet so nas odlični glasbeniki in poznavalci glasbe razveselili s podporo in se odzvali vabilu festivala. Letošnjo žirijo so sestavljali: Miha Guštin - Gušti, Maja Pavlin (RTV), Iztok Novak (Radio Maribor). Seznam štirinajstih tekmovalcev, ki so prišli v izbor festivala: Ada Lovenjak, Ekatarina Križaj, Maks Koren, Ana Lina Lenčarčič, Dan Caf, Eva Križ, Lucija Nemeč Križmančič, Manca Eržen, Eva Hrastar, Lina Cigler, Teja Ovčar, Tia Grubelnik, Lena Jerončič, Mia Rebec. Prvo nagrado je prejela Lucija Nemeč Križmančič s skupino za avtorsko pesem Romantically. Posebno omembo je po oceni žirije dobila Manca Eržen z avtorsko skladbo Bela sivina.

2. Evalvacija projekta

a) Uspešnost izvedenega projekta

Festival smo izpeljali v živo. Imeli smo zelo kvalitetne prijave in žirantje so imeli težko nalogo izbrati zmagovalno pesem. Na festivalu smo poslušali šestnajst skladb in polovica je bila avtorskih.

b) Učinkovitost

Ocenjujemo, da bi potrebovali še več finančnih sredstev za promocijske namene festivala in vrednost nagrade za zmagovalno pesem, za gostujoče glasbenike ipd.

c) Dostopnost

Festival je bil dostopen mladostnikom do devetnajstega leta starosti z območja celotne Slovenije. Na festival so se lahko prijavi tako posamezniki kot skupine.

3. Smernice za vnaprej

Želimo si, da bi festival pridobil na še večji prepoznavnosti in da bi se še več mladih ustvarjalcev opogumilo in bi se na festival prijavi z avtorsko pesmijo. Da bi zmagovalcem festivala lahko

ponudili še več nastopov v okviru Pionirskega doma in jih povezali z našimi tečajniki na glasbeni dejavnosti.

4. Kaj udeleženec programa pridobi od le-lega

Udeleženci glasbenega festivala doživijo profesionalni nastop na velikem odru z ekipo odrskih tehnikov in odličnim ozvočenjem. V sproščenem vzdušju doživijo koncert, ki je primerljiv s profesionalnimi odri. Za večino nastopajočih je to prvi večji nastop in so pod velikim vtisom ter doživijo dragoceno in nepozabno izkušnjo. Prednost festivala je v tem, da otroke motivira k pisanju avtorskih skladb, ker pozdravlja avtorsko ustvarjanje mladih. Pridobijo na samozavesti, odpravljajo tremo in velik poudarek je tudi na medsebojnem poslušanju in druženju z vrstniki, iz katerih se kasneje oblikujejo tudi nove skupine oziroma skupni nastopi. Nagrada festivala je za začetnike vzpodbudna. Zmagovalec dobi snemanje skladbe v profesionalnem glasbenem studiu v vrednosti 600 eur in profesionalno fotkanje, nagrada za posebno omebo je vokalni mikrofoni.

6 KULTURNI DNEVI

OŠ Bežigrad se tekom let pogosto udeležuje kulturnih dni v Art centru Pionirskega doma. Meseca novembra 2022 so izbrali delavnice posvečene grafiki.

Ob časovni omejitvi vsebin posvečenih likovni dejavnosti v šolskem programu, vodstvu likovne dejavnosti, ki je v nižjih razredih prepuščeno znanju in veščinam učiteljem razrednega pouka in velikemu številu učencev v skupini, je izvedba bolj kompleksne likovne naloge pogosto nemogoča. Eden izmed ponujenih programov za kulturni dan, ki se izvaja pod okriljem Pionirskega doma je posvečen grafiki. Časovna omejitev pogojuje izbor grafične tehnike.

Program in cilj delavnice za OŠ Bežigrad je bil izvedba grafike s šablonami in premičnimi šablonami in tisk s pomočjo velike grafične preše – oboje je bilo za otroke in za učitelje novo doživetje. Ob tem so učenci oblikovali nalepke s samolepilnimi folijami. Predlagala sem, da so poleg drugih materialov uporabili za izvedbo šablonskega tiska tudi same lepilne folije in reliefe, ki ga ustvarjajo le-te. Učenci so z zanimanjem sledili zgodovini razvoja grafike in ugotavljali razlike med grafiko, slikarstvom in kiparstvom.

Likovno zanimiv rezultat je bil dosežen tako pri tiskanem listu kot na samih matricah. Učitelji so pridobili novo izkušnjo in znanje, ki ga bodo lahko uporabljali pri pouku.

Z množico uspešno izvedenih in ustrezno signiranih grafičnih listov, so v OŠ Bežigrad pripravili šolsko razstavo.

KULTURNI DAN Španščina – MOZAIK

S strani oddelka za jezike in kulture Pionirskega doma sem bila vabljen, da meseca novembra izvedem kulturni dan posvečen španščini in slikarstvu. Ker sva se z mentorico španščine izbrale, da bomo za motivacijo in za osvojitve novih znanj španskega jezika in kulture osvetlili življenje in delo največjega španskega arhitekta Antonia Gaudia sem se odločila, da bo vsak učenec izvedel svoj mali mozaik po navdihu Gaudijevih del. Za jezikovni del je bila zadolžena Monika Nikolič.

En izmed kulturnih dnevoev se je vršil meseca novembra, drugi decembra. Pripravila sem nekaj keramičnih gradnikov za delavnico, da bi bila delavnica bolj zanimiva.

Za vse učence OŠ Miška Kranjca, ki so se udeležili je bilo ustvarjanje malega mozaika nova, pozitivna izkušnja.

7 POČITNIŠKE ŠOLE V PIONIRSKEM DOMU – CENTRU ZA KULTURO MLADIH

VODJA PROJEKTA: Vesna Tripković

1. Vsebina

V letu 2022 smo v času počitnic (od 4. do 15. 7. in od 8. do 26. 8.) izvedli 5 tednov počitniških šol, na katerih so sodelovali redno zaposleni pedagogi in honorarni sodelavci Pionirskega doma. V času varstva otrok smo vključili študente socialne pedagogike, AGRFTja, Pedagoške fakultete, Fakultete za socialno delo. V okviru tedenskega plana smo izvedli 30 pedagoških ur, preostali čas pa smo namenili prehrani, druženju otrok, prosti igri ter ustvarjanju. Šole smo izvedli na lokacijah Vilharjeva 11 in Komenskega 9. Šole so bile dobro obiskane (203 otrok).

Literarna ustvarjalnica: Na letošnji ustvarjalnici smo se potopili v svet brane besede, se navduševali nad mogočnostjo ilustracij ter odkrivali različne tehnike ročnega ustvarjanja. Vsi, ki so zaljubljeni v branje ter v prostem času radi ustvarjajo – so preživeli počitniški teden v navdihujoči družbi črk, niti, gumbov, sukancev in raznobarnega blaga.

Rock akademija: Na Rock akademiji so spoznavali skrivnosti pop rock glasbe. Urili so se v preigravanju akordov, harmonizaciji, pevski tehniki in tehniki dihanja. Skupaj smo se pripravili (res je, imeli smo čisto pravo tonsko vajo!) tudi na zaključni koncert.

H2Umetnost: Zabavni več-medijski pristop k spoznavanju svetlobe, barv in vode preko glasbe, kulture in umetnosti. Likovne igre, risanje v Tivoliju ter obisk galerije in muzeja so nekatere izmed vsebin počitnic tega tedna. Pri ustvarjanju smo se tako sprostili z risanjem v naravi in nekoliko bolj vztrajali pri zasnovi in odtiskovanju idej v grafičnem ateljeju.

Glasbena šola: Šola je bila namenjena vsem malim ljubiteljem glasbe. Prvi dan je bil namenjen ne le spoznavanju udeležencev, pač pa tudi spoznavanju glasbe skozi njene osnovne prvine. Kaj je ritem in kaj melodija? Na koliko načinov lahko z lastnim telesom poustvarjaš oboje? Kakšna je razlika med skladbo in pesmijo? Kaj je to taktirka? Kakšna je razlika med ksilofonom in metalofonom? Ali lahko glasbila iz recikliranih stvari? Na vsa ta in še mnoga vprašanja smo aktivno iskali odgovore.

Filmska šola: V tej šoli so učenci posneli pravi igrani film. Film je nastajal sproti, učenci so pod vodstvom pedagogov sami napisali scenarij, igralci so izdelali svoje vloge, poiskali so lokacije za snemanje, izbrali kostume in rekvizite, se naučili uporabljati snemalno opremo, si razdelili naloge ter posneli film z dobrim sporočilom.

Šola robotike: Vsak otrok je sestavil svojega robotka in ga pustil v samostojno potovanje.

Gledališka šola: Letošnja šola je omogočila otrokom, da raziščejo lasten svet skozi s pomočjo orodij gledališke improvizacije in likovnega izraza. Otroci so preko iger in vaj pridobivali različne veščine iz področja verbalnega in gibalnega izraza, s poudarkom na iskanju lastnih vsebin in grajenja skupnosti.

Morska bitja in pošasti: V času šole smo se za en teden spremenili v morská bitja in pošasti, ki živijo v vodnjaku pred Art centrom Pionirskega doma. Spoznali smo se z oblikovanjem glině in različnimi grafičnimi tehnikami - monotipija, šablonski tisk in cianotipija. Izdelali smo kipe iz glině, ustvarili unikatne nahrbtnike in puščice, odtisnili nekaj grafik, naredili skupinski strip in s pomočjo tiska reciklirali predmete, ki so jih udeleženci lahko prinesli s sabo.

Mala šola arhitekture: Počitnikarji so se v počitniškem varstvu na zabaven in igriv način seznanjali s svetom arhitekture in prostora tako, da so znali opazovati in vrednotiti grajeni svet okrog sebe. Dejavnosti so potekale v 2 delih. Dopoldanski del je bil aktiven – zvrstile so se številne dejavnosti: arhitekturni sprehod s skiciranjem, jutranje razgibavanje z arhitekturno jogo, obisk zanimivih arhitekturnih del v centru Ljubljane, ustvarjalne delavnice programa Igriva arhitektura.

Plesna šola Labirint: Na plesni šoli smo raziskovali lasten domišljjski svet. Kako premagati pošasti in poiskati izhod iz zapletenega blodnjaka življenja, je bila naša edinstvena domišljjska izkušnja, ki smo jo pridobili z ustvarjalnim gibom, brskanjem po grški mitologiji, ustvarjanjem glasbene spodbude in še z marsikaterim ustvarjalnim pristopom.

Let's play Art!: S prepletom več-jezičnih in kulturnih besednih iger in zavozlank smo oblikovali (lastno) pisavo, umetniško tiskovino (grafiko, plakat in majico) ter spoznali osnove grafičnega in industrijskega oblikovanja. Vodilo dela z otroki in mladimi je v Art centru predvsem na otroka usmerjena vzgoja za kulturo in umetnost, strukturiran in analitični pogled na sicer zelo zgoščen vizualni svet. Pri tem otrokom ponudimo spodbude, usmeritve in predloge za razvoj lastne

ustvarjalnosti, vse kar potrebujejo pa je želja po ustvarjanju. Delavnice so potekale v slovenskem in angleškem jeziku.

Mladi raziskovalci: Otroci so se v šoli spoznavali z okoljem okrog nas. Preverjali so kako je sestavljena zemlja, kako se gibajo podtalne vode, zgradili so cevovodno omrežje in mostove. Preizkusili so se v gradnji hišk, uporabljali so različne materiale in orodja, predvsem pa raziskovali kako stvari delujejo. Počitniško šolo smo pripravili v sodelovanju s Fakulteto za gradbeništvo in geodezijo.

Cirkuška šola: Otroci so se najprej naučili osnov žongliranja, akrobatike, pantomime, vožnje z monociklom, hoje po žogi, hoduljah, vrvi, osnov klovnskega gledališča in igre. Ko smo vse to osvojili, pa smo skupaj raziskovali nove gledališke forme, ki odpirajo pot domišljiji.

Šola animiranega filma: Med počitnicami smo skupaj ustvaril čisto pravi animirani film. Napisali smo scenarij, narisali zgodboris, ustvarili like in ozadja ter s profesionalno opremo posneli stop animacijo v kolaž tehniki. Na delavnici smo se preizkusili v različnih likovnih tehnikah, spoznali smo zgodovino in načine animiranja ter se naučili uporabljati tehnologijo, kot so fotoaparati in računalnik na ustvarjalni način.

Linija je točka, ki je šla na potep: Potepanja smo vizualno osmišljali v obliki risbe, slike in kolaža. V Narodni galeriji smo opazovali upodobitve Triglava in jih v ateljeju predstavili v novo krajinsko upodobitev. Tudi na ulicah smo iskali Triglav, se navezali na Plečnika, hkrati pa premišljevali Pogačnikove točke ob Tivolski cesti in se navezali na zastave, takšne in drugačne.

Linija, ki lahko gradi mostove je našla simbolne preobrazbe še v Mestni galeriji, kjer smo razmišljali o točkah, linijah, presečiščih in skupaj gradili nove likovne svetove, za nove poglede in razglede.

2. Evalvacija projekta

a) Uspešnost izvedenega projekta

Počitniške šole so dobro obiskane, tako starši kot otroci so bili zelo zadovoljni. Cilj, da čim več otrok spozna naše dejavnosti, dosegamo, saj se na naše celoletne dejavnosti vpiše kar nekaj otrok, ki so PD spoznali najprej na počitniških šolah.

Program večine počitniških šol in zaključnih produkcij smo izvedli na prostem, s podporo staršev in otrok, ki so nam sproti dajali povratne informacije o zadovoljstvu preživljanja počitniških dni pri nas, pa smo ugotovili da smo s pedagoško in človeško predanostjo uspeli ponotranjiti tudi novonastale situacije.

b) Učinkovitost

Cena enotedenske počitniške šole znaša 110 €, kar za starše predstavlja sprejemljiv strošek. V ceno je všteto pedagoško vodenje, izvedba programa in trije obroki hrane (zajtrk, kosilo, malica). S sofinanciranjem programov nam ustanoviteljica Mestna občina Ljubljana omogoča, da otrokom ponudimo kvalitetne vsebine, ki jih vodi usposobljen kader. V program izvajanja je vključenih 32 različnih umetnikov in pedagogov v kulturi. Program varstva otrok je izvajalo 8 študentov različnih smeri. Zato je projekt počitniških šol rezultat dobrega povezovanja in konstruktivnega sodelovanja na področju pristočasnih aktivnosti otrok in mladih.

c) Dostopnost

Trudimo se, da sprejmemo vsakega otroka, v primeru, da je šola že zasedena a je interes velik, razpišemo dodaten termin s podobno tematiko.

3. Smernice za vnaprej

Koncept počitniških šol bomo obdržali tudi v prihodnje, šole pa bodo izvedene na obeh lokacijah. V prihodnjem letu bomo programe širili s sodelovanjem z različnimi društvi, zavodi in institucijami, jih povezovali in vsebinsko strokovno dopolnjevali počitniške šole.

Obenem pa so počitniške šole tudi prostor, kjer se pedagogi preizkušajo v drugačni časovni in vsebinski obliki. Prav tako delajo v paru, kar prinese dodatne izkušnje in dinamiko.

4. Kaj udeleženec programa pridobi od le-lega

Počitniške šole v Pionirskem domu otrokom omogočajo sproščeno spoznavanje kulturno-umetniških in jezikovnih vsebin. Nudimo jim varno okolje, v katerem se naučijo novih stvari, se družijo s sovrstniki, ustvarjajo in kvalitetno preživijo prosti čas. Starši za relativno nizko ceno dobijo vpogled v delo in posamezno dejavnost ter varno in ustvarjalno okolje za njihovega otroka.

8 MEDNARODNI PROJEKTI

PIONIRSKI DOM – CENTER ZA KULTURO MLADIH ŠIRI IN NADGRAJUJE SVOJA PEDAGOŠKA IN KULTURNO-UMETNIŠKA ZNANJA V MEDNARODNEM PROSTORU

V letu 2022 je Pionirski dom – Center za kulturo mladih vodil in/ali sooblikoval ter izvajal programske aktivnosti v sedmih mednarodnih projektih, štirih programa Ustvarjalne Evrope in treh programa Erasmus+.

Mednarodni projekti sodelovanja, sofinancirani s programa **Ustvarjalna Evropa**:

V letu 2022 smo uspešno zaključili dva projekta programa Ustvarjalne Evrope, podprograma Kultura. To sta projekt Mlado gledališče v gibanju, katerega nosilec je bil Pionirski dom ter projekt Svoboda, v katerem je bil naš zavod partner v projektu. Hkrati smo tudi uspešno pridobili sredstva za izvajanje novih dveh projektov v programu Ustvarjalna Evropa. Tako smo s septembrom 2022 pričeli z mednarodnim projektom sodelovanja Pesniki sodobnosti – Glasovi prihodnosti, katerega nosilec in prijavitelj je Pionirski dom ter s projektom Pang, v katerem Pionirski dom nastopa kot partner projekta.

1. YOUNG THEATRE ON THE MOVE/ MLADO GLEDALIŠČE V GIBANJU

V letu 2022 smo uspešno zaključili projekt Mlado gledališče v gibanju, katerega nosilec je bil naš zavod. Projekt je rezultat spoznanj pilotnega projekta, da je prav telesna izraznost tista, ki potrebuje več pozornosti in poudarka, saj je primanjkuje na vseh področjih življenja in izobraževanja mladih. V ta namen smo združili dve umetniški obliki, gledališko improvizacijo ter sodobni ples. Končni cilj projekta je bil izpopolniti gibalno ozaveščenost vseh udeleženi v projektu ter skozi aktiven, vključujoč in dinamičen program, spodbuditi zanimanje za izkušnje uprizoritvenih umetnosti, raziskovati potencialne improvizacije v različnih umetniških oblikah ter poskrbeti za kulturno-umetnostno vzgojo, ki je ne le kvalitetna in strokovno utemeljena, temveč tudi privlačna za mlade. Projekt sodelovanja smo zaključili vsebinsko z Zaključnim srečanjem partnerjev v Pionirskem domu, kjer so sodelovale tako umetniške ekipe trenerjev posamezne države kot tudi člani vodstvenih ekip partnerskih institucij. Srečanje je potekalo med 19. in 23. majem 2022. Sledilo je obsežno poročanje: finančno poročanje vseh partnerjev, vsebinsko poročanje, ki je vključevalo tudi obsežne statistične projektne podatke in rezultate ter finančna revizija, ki jo je izvedla zunanja revizijska hiša.

Projekt je kljub letom prežetim s covid-19 virusom uspešno potekal v vseh partnerskih državah, izvedeno je bilo vse, kar je bilo obljubljeno in še dodatne aktivnosti, kar kaže na izjemno potrebo po tovrstnih izobraževanjih za profesionalce, pedagoške delavce ter nenazadnje za ciljno skupino mladih.

2. LIBERTY / SVOBODA

Projekt Liberty je združil 12 kulturnih partnerjev iz desetih držav, partnerjev s skupnimi vrednotami, strastjo in predanostjo. Cilj je bil vzpostavitev dinamične kuratorske in razvojne ekipe, ki omogoča sodelovanje umetnikov in kulturnikov v obdobju treh let.

Projekt se je zaključil s petmesečnim vseevropskim programom, ki je potekal od maja do septembra 2022. Rezultat je hkrati tudi velika zapuščina projekta – digitalni portfolio evropskih mladih umetnikov.

Pionirski dom je v letu 2022 zaokrožil slovenski del projekta skozi plesni festival Kalejdoskop, ki je potekal med 22. in 24. junijem 2022. Festival povezuje najmlajše plesne umetnike, kjer pridobijo prvo odrsko izkušnjo, pa vse do velikih profesionalnih imen. Festival je v okviru projekta združil plesne delavnice, plesno produkcijo, gibalno intervencijo in predstave, kjer so sodelovali domači in tuji umetniki. Več na: <https://pionirski-dom.si/festivali/kalejdoskop-2022/program>
Sledilo je še finančno in vsebinsko poročanje vodilnemu partnerju projekta. Pionirski dom je kljub vsem oviram in omejitvam, ki ga je povzročila večletna covid-19 situacija, uspešno izpeljal vse projektne aktivnosti.

3. POETS OF TODAY – VOICES OF TOMORROW/ PESNIKI SODOBNOSTI – GLASOVI PRIHODNOSTI

Projekt traja 31 mesecev: od 1. septembra 2022 do 31. marca 2025

POT-VOT je projekt sodelovanja 5 projektnih partnerjev, ki bo poezijo in sodobne pesnike in pesnice približal mladim, učiteljem in lokalnim skupnostim v vseh partnerskih državah.

Glavni cilj projekta je razvoj novih performativnih pesniških oblik ter aktivno povezovanje sodobnih pesnikov s srednješolskimi profesorji in profesoricami ter dijaki in dijakinjami. Umetniška ekipa bo v vsaki partnerski državi zadolžena za umetniški pesniško-izobraževalni program in bo sestavljena iz enega pesnika, dramaturga ter dveh umetnikov iz različnih umetniških področij. Slovensko ekipo sestavljajo:

Urša Strehar Benčina – strokovnjakinja in pedagoginja improvizacijskega gledališča

Eva Moškon – strokovnjakinja in pedagoginja solo petja in glasu

Anja Golob – glavna pesnica projekta

Staša Prah - dramaturginja.

V letu 2022 smo v mesecu novembru okviru projekta izvedli uvodno partnersko srečanje, 5-dnevni ustvarjalni umetniški laboratorij s pesniki ter otvoritveno konferenco na temo pomembnosti branja v šolskem sistemu.

KONFERENCA O POMENU BRANJA V ŠOLSKEM SISTEMU

Ustvarjalen in razmišljujoč posameznik se oblikuje skozi kulturne in umetniške izkušnje. Pionirski dom je Center za kulturo mladih, center, katerega cilj je podpirati mlade pri iskanju in oblikovanju lastnih ustvarjalnih izrazov ter razvijati njihove kompetence in spretnosti.

Zavedamo se, da branje spodbuja radovednost, domišljijo, spodbuja razumevanje in empatijo ter pomaga pri oblikovanju kritičnega mišljenja. In prav takšne mlade posameznike si želimo – radovedne, kreativne, kritične in empatične. Zato je bila konferenca o pomenu branja v šolskem sistemu uvodni projektni dogodek, ki nas je vodil po tej poti.

Konferenca o pomenu branja v šolskem sistemu, še natančneje o pomenu branja poezije, je bila dogodek, ki ga je sofinancirala Evropska unija, program Ustvarjalna Evropa. Konferenca je bila uvod v skoraj triletni mednarodni projekt z naslovom Poets of Today - Voices of Tomorrow. Pesniki našega evropskega projekta prihajajo iz Finske, Madžarske, Poljske, Srbije in Slovenije. Skupni cilj in želja sta podpreti pesnike v njihovi performativni moči in omogočiti, da njihov pesniški izraz s pomočjo ali preko srednješolskih profesorjev in profesorice doseže mlade generacije, študente in dijake.

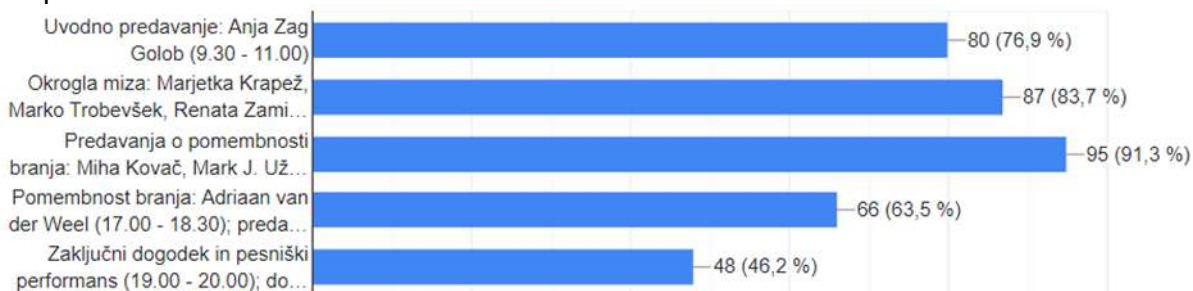
Na konferenci so se zbrali pomembni strokovnjaki, pesniki in predavatelji, ki so na podlagi številnih izkustvenih praks pričali o pomenu branja:

- uvodno predavanje je imela slovenska pesnica projekta Anja Zag Golob
- okrogla miza o poeziji in branju v šolskem sistemu, kjer so govorili Marjetka Krapež, Marko Trobevšek, Renata Zamida; in ga je moderirala Nika Kovač
- predavanje Mihe Kovača, profesorja na Filozofski fakulteti v Ljubljani: "Kam gremo, ko beremo?"
- predavanje Marka J. Užmaha, doktorskega študenta pedagogike na Filozofski fakulteti v Ljubljani: "Je branje še vrednota sama po sebi?"
- predavanje Ljubice Marjanovič Umek, profesorice na Filozofski fakulteti v Ljubljani: »Pomen branja za otrokov razvoj«
- predavanje Mojce Kovač Šebart, profesorice na Filozofski fakulteti v Ljubljani: »Pesniki bi morali dandanes rjoveti, ne peti«* v šolah.
- predavanje slavnostnega govornika Adriaana van der Weela, zaslužnega profesorja s posebnim imenovanjem študija knjige in digitalnih medijev na Univerzi Leiden, Nizozemska: »Berem, torej mislim« (predavanje je potekalo v angleškem jeziku)

Konference o pomenu branja se je udeležilo več kot 100 različnih udeležencev, ki so se odločili izvedeti več o praksah, povezanih z branjem, knjigami in poezijo. Udeleženci konference so bili

osnovnošolski učitelji, srednješolski profesorji, študenti in profesorji fakultet, predstavniki založb, knjižnic in ustanov, ki se ukvarjajo s knjigo in branjem.

V naslednjem prikazu lahko spremljamo število udeležencev v posameznem programskem sklopu na konferenci:

Konferenco je zaključil in zaokrožil pesniški nastop, ki je bil predstavitev pesmi mednarodnega pesniškega kolektiva priznanih in uveljavljenih pesnikov. Na odru Festivalne dvorane Pionirskega doma je zaživela poezija Anje Zag Golob, Harrija Hertella, Radmile Petrović, Małgorzate Lebda in Mártona Simona.

Literarno branje je pokazalo različne načine, kako lahko pesniki predstavijo svoje delo z uporabo različnih odrskih tehnik. Dogodek je tudi pokazatelj, kako je mogoče združiti 5 različnih jezikov v eni sami predstavi in predstavil način, kako premagati ovire različnih jezikov.

Predstava je bila pomembna, saj je pri vsakem srečanju v živo javnem branju fokus na izvajanju poezije v živo in odkrivanju različnih performativnih pristopov k njej, ne da bi zasenčili poezijo, kar bo ostalo ključni fokus nastopov.

Konferenca je odprla pomembna vprašanja o možnostih, ki jih imajo učitelji v šoli za spodbujanje branja poezije in pokazala možne načine, kako opolnomočiti mlade za več branja.

Glavni rezultati so bili:

- učitelji so vzorniki srednješolcev, oni so tisti, ki lahko vplivajo na njihove bralne navade,
- učitelji imajo premalo stika s sodobno poezijo, zato je tako pomembno, da pesnike pripeljemo v šolo in jih predstavimo dijakom,
- pomembno je, da dijaki berejo tudi težja besedila in se urijo v »poglobljenem branju«.

Eden glavnih ciljev projekta bo tako v naslednjih dveh letih vzpostavitev globoke povezave med pesniki in učitelji ter razvoj različnih načinov njihovega sodelovanja.

4. PANG – Performing Arts for Next Generation. Instruction to fight the doomsday / Uprizoritvene umetnosti za naslednjo generacijo. Navodila za boj ob sodnem dnevu

Projekt traja dve leti: september 2022 – avgust 2024

Projekt odgovarja na probleme marginalizacije in družbene neenakosti med mladimi EU z aktiviranjem njihovega sodelovanja v procesu umetniškega ustvarjanja z uporabo uprizoritvenih umetnosti. Cilj je preseganje geografskih meja in občutka izolacije, ki ga je povzročila pandemična situacija.

Projekt izvajamo 4 organizacije EU, ki prihajamo iz Italije, Portugalske, Slovenije in Estonije in se ukvarjamo z različnimi uprizoritvenimi umetnostmi. Pionirski dom sodeluje s prepletanjem dveh umetnosti, tj. gledališko improvizacijo in sodobnim plesom.

V letu 2022 smo sodelovali na uvodnem partnerskem srečanju v Modeni, v Italiji ter postavili vsebinska izhodišča za nadaljnje delo:

Formiranje nacionalne/lokalne skupine mladih in izvajanje aktivnih umetniških delavnic z njimi. V Pionirskem domu smo formirali skupino udeležencev in udeleženk, kjer povezujemo delavnice improvizacijskega gledališča in sodobnega plesa oz. ustvarjalnega giba.

V letu 2023 bodo poudarki na:

- Produkciji in uprizoritvi predstave na temo »Konec sveta«, kot končni rezultat delavnic v vsaki državi.
- spremljevalnih dogodkih za promocijo projekta, predstave in rezultatov projekta

- Koprodukciji skupne mednarodne instalacije PANG, ki jo bodo pripravili umetniki - pedagogi, ki so izvajali delavnice z mladimi, kjer bodo združeni elementi vseh produkcij z mladimi v vseh 4 partnerskih državah

Mednarodni projekti sodelovanja, sofinancirani s programa **Erasmus+**:

Pionirski dom je v letu 2022 uspešno zaključil dvoletni Erasmus+ projekt Strateških partnerstev Youth Learning through Arts/ Učenje mladih skozi umetnost ter Erasmus+ mladinsko izmenjavo Drama and Theatre for European Awareness/ Evropska ozaveščenost skozi dramo in gledališče. V letu 2022 pa smo tudi pričeli z novim mednarodnim projektom v okviru Erasmus+ sheme in sicer slabi dve leti trajajoč projekt lam hope/ Jaz sem upanje. Uspešni pa smo bili tudi pri pridobitvi sredstev za dveletni trajajoč mednarodni projekt sodelovanja z naslovom Elpis, katerega nosilec je italijanski partner, v katerem bomo z izvedbo pričeli v januarju 2023.

5. YOUTH LEARNING THROUGH ARTS / UČENJE MLADIH SKOZI UMETNOST

Trajanje projekta: od 1. marca 2021 do 31. decembra 2022

Projekt stateškega partnerstva je združil različne partnerske institucije iz treh evropskih držav, Finske, Poljske in Slovenije, ki se ukvarjajo s kulturno vzgojo in pripravo kulturno-izobraževalnih vsebin za pedagoge in mlade. Skozi projekt smo spoznavali dobre prakse kulturne vzgoje za mlade partnerskih institucij, s poudarkom na angažiranju mladih, ki se skozi projekt okrepijo s kulturno-umetniškimi veščinami v povezavi z družbeno relevantnimi problemi - poudarek je bil predvsem na okoljski krizi in podnebnih spremembah ter dostopnosti in delu z mladimi z različnimi ovirami.

Rezultat projekta so bile delavnice izvedene s pedagogi, mladinskimi delavci in mladimi, trajnosti rezultat pa predstavljajo e-knjižice, ki vsebujejo primere delavnic, programov in metodike dobrih praks. Pionirski dom je skupaj z Društvom Impro izdal knjižico z naslovom Učenje mladih z umetnostjo gledališke improvizacije: <https://www.pionirski-dom.si/files/uploads/files/PD%20BROSURA%20ylta%202022%2017%2010%20za%20splet.pdf>

6. EVROPSKA OZAVEŠČENOST SKOZI DRAMO IN GLEDALIŠČE

Projekt Evropska ozaveščenost skozi dramo in gledališče (DTEA) je združil 24 mladih iz Hrvaške, Slovenije in Srbije.

Glavni cilj je bil izvesti mednarodno izmenjavo ter z udeleženci ustvariti skupno predstavo, osredotočeno na stereotipe, predsodke, kulturne razlike in skupne evropske vrednote. Po pripravljanih aktivnostih v partnerskih institucijah so se udeleženci (skupina mladih gledališnikov skupaj z mentorjem) srečali na Reki konec aprila 2022 in si izmenjali svoje uspešne gledališke in odrske prakse, izpopolnili svoje medosebne in socialne veščine ter, kot zaključek izmenjave, ustvarili in uprizorili avtorsko predstavo. Izmenjavi so sledili diseminacijski dogodki na Reki, v Ljubljani in Beogradu, kjer so udeleženci predstavili česa so se naučili in kaj so dosegli med projektom.

7. I AM HOPE / JAZ SEM UPANJE

Trajanje projekta: od 1. maja 2022 do 1. marca 2024

Projekt I AM HOPE je namenjen povezovanju skupin mladih in mentorjev dveh držav (Finske in Slovenije). Projekt temelji na povezovanju mladih iz različnih socialnih okolij ter njihovem opolnomočenju skozi ustvarjalne tehnike in umetnost. Mladi bodo tako dobili priložnost, da na svoj način predstavijo tematiko upanja in brezupa ter skozi dve izmenjavi in delu na skupinah v lokalnem okolju pripravili tudi manifest upanja - kaj potrebujejo mladi, da si bodo upali upati? Aktivnosti v projektu so v letu 2022 vključevale "Job shadowing", oziroma spremljanje delovnih aktivnosti, ki jih imajo mentorji na Finskem dveh slovenskih mentorjev - Urše Strehar Benčina in Jošta Cafuta Mačka na Finskem, v mestih Tampere in Lempäälä in so vključevali obiske cirkuških delavnic z vrtčevskimi mladimi, kulturnih aktivnosti s starejšimi od 65 let, delavnice na šolah, ki so namenjene praktičnem raziskovanju kaj učencem pomenita kultura in umetnost, da bodo lahko mentorji pripravili še kvalitetnejše kulturno-umetniške programe, umetniške delavnice, ki jih finski

partnerji izvajajo na Zavodu za zaposlovanje z mladimi brezposelnimi ter sestanke, namenjene nadaljnjemu razvoju projekta. V nadaljevanju se bosta v letu 2023 odvili dve mladinski izmenjavi, kjer bosta skupini 8 mladih posameznikov odpotovala na Finsko / v Slovenijo ter pridobili nove izkušnje, veščine in znanja.

Vključenost Pionirskega doma – Centra za kulturo mladih v mednarodne mreže

1. Pionirski dom je član mednarodne mreže AITA

AITA / IATA združuje in povezuje amaterske gledališke skupine, gledališča in organizacije, ki ustvarjajo gledališče v svojem prostem času. AITA / IATA je posvečena umetniškimi, kulturnim in izobraževalnim pravicam ljudi po vsem svetu.

2. Vključitev Pionirskega doma v Eno mrežo

Pionirski dom – Center za kulturo mladih je skupaj s Filozofsko in Pedagoško fakulteto v Ljubljani postal polnopraven član ENO mreže. Evropska mreža opazovalcev na področju umetnosti in kulturne vzgoje (ENO) povezuje centre znanja v evropskih državah. Cilj je olajšati izmenjavo ugotovitev raziskav in inovativnih praks, spodbuditi nove raziskave na področju umetnosti in kulturne vzgoje ter podpirati razvoj umetnostne vzgoje v okviru globalnih politik in smernic Unesca za izobraževanje, kulturo in trajnostni razvoj.

Članice ENO so nacionalni opazovalci (observatories). Trenutno 36 centrov znanja skupaj tvori 16 nacionalnih opazovalnic. Poleg nacionalnih opazovalnic lahko člani ENO postanejo nosilci Unescove katedre, pomembne za področje umetnosti in kulturne vzgoje. <https://www.eno-net.eu/>

PROGRAMI UČENJA TUJIH JEZIKOV IN KULTUR

9 CELOLETNI PROGRAMI TUJIH JEZIKOV IN KULTUR

Leto 2022 je bilo polno izzivov, saj smo vsi čutili posledice preteklih dveh let in bi ga lahko poimenovali kar postkoronsko obdobje. Pedagogi in tečajniki so bili bolj utrujeni, izčrpani in potrebno je bilo nadoknaditi manjkajoče znanje. Čas zoomov in mask se je iztekel z določenimi posledicami na vseh področjih. Izolacija otrok je pustila tudi določene psihološke, psihofizične in psihosocialne posledice pri otrocih. Pedagogi poročajo o večji odtujenosti otrok, še večjem individualizmu in pametni telefoni so se še bolj zarežali v naš vsakdanjik. Kljub vsem napovedim in ukrepom glede pospešene digitalizacije na vseh področjih, pa je praksa pokazala novo smer. Otroci in mladi še kako potrebujejo pristen in osebni stik. Mladi hlepijo po tem, da so slišani, razumljeni, da niso zgolj številke, na katere lahko kliknemo in jih utišamo na zoomu. Potrebujejo pogovor, potrebujejo prijatelje, druženje in nenazadnje jezik in kulturo. V letošnjem letu je bila tudi velika porast učne pomoči in inštrukcij pri vseh jezikih. Dodatna individualna razlaga z zaupanja vredno osebo je še kako pomembna. Seveda so se pokazale tudi določene koristi preteklega obdobja. Namreč digitalizacijo smo sprejeli in lahko jo uporabljamo sebi v prid. Ni potrebno, da se je izogibamo, temveč nam lahko olajša življenje, zlasti z vidika porabe časa in denarja, če npr. obiskujemo zoom tečaj. Vsekakor pa online učenje priporočamo le odraslim oz. starejšim od 16 let. Pri otrocih ga močno odsvetujemo.

S 1. 1. 2022 je obiskovalo pouk tujih jezikov 456 tečajnikov, kasneje z marcem so se sprostili ukrepi glede obveznega nošenja mask in tako je ostalo vse do konca leta. Delo v razredu je postalo ponovno bolj sproščeno. Posledično se je tudi septembra z novim šolskim letom vpisalo 15 % več otrok, in tako konec leta, na 31. 12. 2022 obiskuje tečaje tujih jezikov in kultur kar 532 otrok. Kot novost smo ponudili v letu 2022 tudi tečaje slovenščine za tujce ter brezplačne tečaje slovenščine državljanom Ukrajine. Po dveh letih smo končno izpeljali tradicionalno Zaključno prireditev tujih jezikov (junij 2022), katere se je udeležilo okrog 250 ljudi. S svojim obiskom nas je počastil tudi župan Meste občine Ljubljana, gospod Zoran Janković. Ob dogodku, namenjenemu kulturnemu dnevu na Prešernov dan – 8. 2. 2022 smo imeli manjšo likovno-jezikovno razstavo, medtem ko smo dogodek Podelitev certifikatov v marcu preventivno izpeljali kar na daljavo. V letu 2022 smo večkrat izvajali tudi mednarodne izpite iz angleščine in španščine kot pooblaščen izpitna centra Cambridge Assessment English ter Instituto Cervantes. Na nas so se obrnili tudi z A1 Slovenija in tako smo s prevajanjem in nasveti sodelovali pri projektu Lahkonočnice, pravljice za otroke. Kot novost pa smo imeli v tednu od 10. do 14. oktobra Teden jezikov (brezplačen obisk tečajev z nagradami ob vpisu v nove tečaje), ki se je izkazal za uspešen. Otroci so konec leta 2021 tekom pogovorov povedali, da so po dveh letih že utrujeni, da pa jih ne skrbi toliko Covid-19, kot jih skrbijo robotizacija, socialni mediji (npr. tik tok) in pa revščina ter dvigovanje cen, ki prihajata v naša življenja. Čutili so negotovost in zaskrbljeni so bili glede skupne prihodnosti. Vse to se je izkazalo za še kako resnično v letu 2022. Najbrž bomo takšne in drugačne posledice čutili tudi v letu 2023, vsekakor pa po vsakem težkem obdobju sledi obdobje rasti in novih odkritij.

Vsebinsko in ciljno je na tujih jezikih zadnja leta vse več povezovanja z oddelkom za kulturo, kar se je pokazalo kot zelo učinkovito (npr. vključevanje v pouk v začetnem obdobju poučevanja: glasbo, sodobni ples, impro tehnike, likovno umetnost, film...), prav tako se je povečalo sodelovanje in povezovanje v počitniških šolah. Tako so zadnja leta nastali nekateri za otroke čudoviti programi (Francosko slikarstvo, Japonska animacija, Francoska moda, Nemška glasba, Španski film, Angleški teater...). Drugi večji cilj so vsekakor mednarodni izpiti, saj smo pooblaščen izvajalci dveh izpitnih centrov (angleškega: Cambridge Assessment English ter

španskega: Instituto Cervantes). Predšolski programi so predvsem usmerjeni v omogočanje kakovostnega in ustreznega prvega stika z jezikom znotraj razreda in so predvsem namenjeni razvijanju pozitivnega odnosa ter motivacije za učenje. Glavni cilji so razvijanje prve zelo bazične komunikacije, pogosto neverbalne komunikacije ter pravih odzivov otrok znotraj osnovne tujejezične komunikacije. Hkrati usvajajo osnove glasovnih zakonitosti specifičnih za posamezen jezik ter njegove melodike. Cilji osnovnošolskih programov je krepitev motivacije ter razvijanje vseh komunikacijskih in jezikovnih spretnosti: poslušanje, govorjenje, pisanje in branje. Hkrati pa je cilj vključevanje metod poučevanja vsakega pedagoga posebej. Vsak pusti svoj doprinos. Tečajji vsebujejo kulturne vsebine, zgodovinsko ozadje, seznanitev o podobnostih in drugačnostih življenja, delovanja ter povezovanja slovenske in tuje kulture. Tečajniki se seznanijo tudi z umetnostno-zgodovinskimi značilnostmi dežele, npr. slikarstvom, glasbo, gledališčem, kulinariko ipd. Prav tako vključujemo tudi tuje govoreče učitelje, ki omogočajo najbolj naravno jezikovno situacijo in predstavijo deželo in kulturo svojega maternega jezika. Cilj je usvojitve znanja znotraj določenih kriterijev evropskega jezikovnega okvira od stopnje od A1 do C2. Naši izbrani programi omogočajo doseganje nekaterih ravni že v zgodnjem otroštvu. Udeleženci lahko preverijo ali so dosegli končni cilj na mednarodnih testiranjih za pridobitev mednarodnega certifikata. Pouk za odrasle poteka na drugačen način, bolj strukturirano, ker so odrasli praviloma zelo storilnostno naravnani ter ciljno usmerjeni na doseganje znanja za opravljanje mednarodnih izpitov ter pridobitev certifikatov.

• ANGLEŠKI JEZIK IN KULTURA

PEDAGOGI: Tamara Fabjančič, Karmen Feher Malačič, Simon Atkins, Monika Mihelič, Tina Marjanović, Nuša Stamejčič, Natalija Novak, Metka Godec, Jonathan Rebetz

1. Vsebina

Učenje angleškega jezika v okvirih popoldanske občolske dejavnosti se nekoliko razlikuje od učenja drugih tujih jezikov. Angleščina je namreč glavni tuji jezik, ki se ga otroci v precejšnjem obsegu šolskih ur učijo že v rednih šolah. Po eni strani je to v podporo učenju na tečaju, saj otroci že prihajajo z določeno osnovo. Na tečaju te jezikovne osnove s pridom uporabimo za nadgradnjo, prav tako pa otroci k učenju pristopajo bolj samozavestno. Glavnina vsebine tečajev v skupinah temelji na podlagi na oddelku izbranega gradiva, vsekakor pa so specifične posameznih skupin ali tečajnikov vodile do izbora potrebam prilagojenih gradiv. Cilj tečajev je namreč tako usvajanje znanja kot krepitev ljubezni do jezika, kar najlažje dosežemo s prilagajanjem programa do določene mere. Po drugi strani pa se ravno pri angleščini hitro pokaže potreba po dodatni razlagi in pomoči pri tistih učencih, ki tempu usvajanja snovi v redni šoli morda ne uspejo slediti brez dodatne pomoči. Kadar odstopanja niso velika, učenca vpišemo v skupino eno leto mlajših otrok in to je običajno ustrezen rešitev. Učenec tako utrdi šibkejša mesta v jezikovnem znanju in gradi samozavest pri uporabi jezika. Kadar pa je potreba ali želja otroka ta, da bi raje delal samo z učiteljem ali v dvojici, so se za koristno rešitev izkazale ure Učne pomoči in inštrukcij. Pedagoginja Monika Mihelič je opazila, da se je »povečal obseg učne pomoči, saj so se programi v šolah vrnili k temeljnim ciljem brez prilagoditev, zato so učenci potrebovali dodatno podporo in vaje. Še vedno se je opazila bolj odkrenljiva pozornost učencev in želja po zanimivih temah ter predvsem strukturi. Na nek način smo se vrnili nazaj k osnovam učenja tujega jezika – prepis, vaje, slovnične vaje utrjevanja, ponavljanje dialogov in ustvarjanje besedil.« Poleg rednih tečajev jezika omogočamo tudi specifično pripravo na mednarodne izpite iz angleškega jezika (individualna priprava ali priprava v dvojici / trojici). Tako kot pri Učni pomoči se tudi tu vsebina prilagaja željam in potrebam tečajnikov/izpitnih kandidatov. Simon Atkins, rojeni govorec, ki v Pionirskem domu poučuje višje nivoje, pravi, da kandidati za pripravo na izpite izberejo Pionirski dom, saj je hkrati tudi izpitni center, kjer bodo izpit opravljali. Tako se nekateri od izpitnih kandidatov odločijo z učenjem angleščine nadaljevati v Pionirskem domu tudi ko že dosežejo svoj prvotni cilj in opravijo izpit.

2. Evalvacija programa

a) Uspešnost izvedenega programa

Po ukinitvi zaježitvenih ukrepov smo drugo polovico leta 2022 lahko izpeljali v živo v učilnicah. Kljub temu se je možnost pouka preko spleta izkazala kot dobra zasilna varianta v primeru

karanten. Nekaj težav je v takšnih primerih predstavljal slabši prenos zvoka. Ostali aspekti hibridnega pouka – npr. uporaba zoom table namesto fizične table v učilnici, prilagoditev gradiva, da so ga lahko spremljali tudi učenci preko spleta – niso bili problematični in za učence niso predstavljali motečega elementa. Tečaji v skupinah so bili izpeljani v skladu z zastavljenimi cilji, prav tako pouk in doseganje ciljev ustrezno potekata v tekočem šolskem letu 2022/23. Pravilnost odločitve za nudenje Učne pomoči vidimo iz komentarja pedagoginje Monike Mihelič, ki pravi, da so »vsi učenci v okviru učne pomoči tekom šolskega leta svoje ocene v šoli zvišali v povprečju vsaj za eno oceno.«

b) Učinkovitost

Glede učinkovitosti pedagoginja Tamara Fabjančič pravi: »Za izvajanje pouka niso bile potrebne nove investicije. Za pouk preko spleta sem uporabljala službeni prenosnik, ki je opremljen s kamero. Hibridni pouk za tiste učence, ki se pouka v živo niso mogli oz. želeli udeleževati zaradi zdravstvenih zadržkov, bi za kvalitetnejšo izvedbo terjal konkretno tehnično nadgradnjo učilnice (kamera, mikrofoni v učilnici).« Glede uporabe gradiv, ki so pedagogom na voljo in rezultatov, ki jih to gradivo omogoča, pedagoginja Natalija Novak zapiše: »Pri zagotavljanju raznolikosti in učinkovitosti ur vsekakor pripomorejo orodja in gradivo, ki nam je na voljo. Še posebej pri mlajših učencih ima še posebno vlogo slikovno gradivo, saj pomaga pri pomnjenju snovi, hkrati pa odpira vrata gibalnim igram v razredu (igra vlog, skrivanje in iskanje kart, itd.). Pri starejših učencih pa ima prav tako veliko vlogo bralno in slušno gradivo, ki je na voljo, saj učencu popestri uro in omogoči, da k snovi pristopi iz drugačne perspektive.«

c) Dostopnost

Začetek leta 2022 je obiskovalo angleščino 210 udeležencev (podatek na dan 1. 1. 2022), konec leta pa 224 otrok (na dan 31. 12. 2022). Od tega obiskuje angleščino na lokaciji OŠ Grosuplje skupaj 19 tečajnikov. Učna pomoč/instrukcije so razlog za večje število vpisanih poleg sproščenih ukrepov po epidemiji.

3. Smernice za vnaprej

Pedagogi opažajo, da nam je čas korone prinesel novo usmeritev, ki jo moramo dodajati k že preverjenim in utečenim oblikam poučevanja. Čeprav si vsi želimo, da bi pouk potekal prvenstveno v učilnicah, ne smemo pozabiti na nova znanja, ki smo si jih pridobili v času spletnega pouka. Ker gre tudi trend v založništvu v smeri digitalizacije gradiv, je neobhodno potrebno, da so pedagogi večji rabe računalnika in spletnih orodij. Pedagoginja Metka Godec omeni: »Menim, da se moramo v prihodnosti usmeriti v kakovostnejšo izvedbo hibridnega pouka. Spoznati in izpopolniti bi morali tehnike, ki bi nam omogočile, da se čim bolj enakovredno posvetimo vsem učencem. Prav tako bi se morali pri hibridnem pouku prilagoditi tako, da bi učenci od naših srečanj odnesli čim več znanja, ne glede na to, ali so pouk spremljali od doma ali v učilnici.« Glede vsebinskih smernic za naprej pedagoginja Tamara Fabjančič pove: »Po informacijah, ki jih dobim od učencev, obravnava snovi pri nas 'prehiteva' šolsko snov, kar je prvi namen naših tečajev – da učencem nudimo nekaj več, kot jim ponuja sama šola. Ta trend se mi zdi dober in bi ga želela v čim večji meri tudi vzdrževati. Hkrati pa je res, da se je predvsem v tem 'post-koronskem' letu veliko otrok tečajem pridružilo, da bi zapolnili vrzeli v znanju. Predvidevam, da bo tako tudi v prihodnje. Situacijo smo in bomo reševali tako, da otroke testiramo in umestimo v primerne skupine. Prvi kriterij je nivo znanja otroka, pomembna pa je tudi starost, da se posameznik v skupini počuti dobro in ne odstopa preveč glede na svojo zrelost. Če učencu res ne moremo najti ustrezne skupine, ponudimo možnost pouka v obliki učne pomoči ali instrukcij, ki poteka individualno, v dvojici ali trojici.«

4. Kaj udeleženec programa pridobi od le-tega

Mnenje pedagoginje Tamare Fabjančič: »Ker pri mnogih učencih dojemanje učenja jezika poteka skozi prizmo šole (npr. mišljenje 'učim se zato, da bom imel dobro oceno'), se pri naših urah trudim, da bi pomen učenja jezika začeli razumeti širše. To dosegam z vnašanjem kulturnih vsebin, s sprotno uporabo spleta, kjer učenci vidijo, da to, česar se učijo pri pouku, izvira iz resničnega življenja in da je živo 'tu in zdaj'. Teme, ki jih pri pouku obravnavamo, kolikor se le da

navezujemo na njihovo življenje – bolj kot se učenci uspejo s snovjo osebno povezati, lažje jo sprejmejo za svojo in posledično je tudi pomnjenje lažje in boljše.«

Mnenje pedagoginje Monike Mihelič: »Znotraj učne pomoči udeleženec programa pridobi še bolj poglobljen ter prilagojen učni material in metode dela, ki so zelo individualizirane. Gre za učence, ki so razvili in utrdili določene mehanizme izogibanja učenju jezika ali pa so vzpostavili zelo dober sistem delovanja, ki pa jim preprečuje nadaljevanje v usvajanju jezika. Pri razbijanju teh vzorcev je potrebno zgraditi zelo trden odnos z učenci in poiskati prilagojene načine dela – pri večini je to uspešno predvsem z igro, pogovorom in rednim menjavanjem aktivnosti. Stiske otrok so prisotne, sploh v letošnjem letu, ko kar naenkrat ni bilo več vsesplošnega prostora za pogovor o tem. Učna pomoč je specifičen program, ki je kombinacija učnega materiala kot podpornega elementa šolskemu delu ter materiala in pristopov, ki širijo znanje po horizontali. V določene teme se bolj poglobimo in kar je najpomembnejše, učencem pokažemo njihovo koristnost – zakaj je pomembno, da poznajo določene slovnične teme in določeno besedišče. Uporabnost jezika ostaja najboljši kriterij znanja in služi kot učinkovita motivacija pri učencih.«

Mnenje pedagoginje Natalije Novak: »Učenci pri urah pridobivajo nova znanja tako s področja besedišča, slovnice, ustne komunikacije, kot tudi s področja spoznavanja kulture. V mnogih primerih gre tu za nadgrajevanje znanja, pri nekaterih pa tudi za pomoč pri učenju šolske snovi. Učenci imajo prav tako priložnost navezati stike z vrstniki izven šole, to se še posebej pozna pri starejših skupinah, kjer je opaziti, da prihajajo učenci na ure predčasno, ali celo ostajajo dlje, zato da se lahko med seboj družijo. Učence zelo razveseljujejo gibalne in ustvarjalne aktivnosti in pa teme povezane s kulturo – tu pride v igro zavedanje, da je učenje lahko zabavno, kulturne teme pa spodbujajo njihovo lastno radovednost do sveta okoli njih. Sama bi ocenila krepitev ljubezni do jezika ter spodbujanje učencev k vztrajanju, ko pride do snovi, ki jim povzročajo več težav, kot zelo pomembna cilja ur. Poudarek na tem, da učenec svojega »neznanja« ne obravnava kot lastno pomanjkljivost, ampak kot priložnost, da spozna nove vsebine in nova znanja.«

Mnenje pedagoginje Nuše Stamejčič (pouk angleščine v Grosuplju): »Menim, da so otroci še vedno zelo zagreti za delo in se ur angleščine veselijo. Vidi se, da jim manjka družbe in komunikacije z vrstniki, kar pripomore k boljšemu sodelovanju med urami.« Pri pouku otroci pridobijo »bolj suvereno uporabo angleščine in poglobitev šolskih znanj. Gre za manjše skupine, tako da vsak učenec dobi več individualne pozornosti in tako lahko hitreje in boljše napreduje v svojem znanju. Z otroki veliko govorimo tudi o njih samih, tako da vzpostavljajo tudi prijateljstva.«

Mnenje pedagoginje Metke Godec (pouk angleščine v Ljubljani in v Grosuplju): »Tečaj angleščine v Pionirskem domu in učna pomoč veliko učencem predstavljata nadgradnjo znanja, ki ga le-ti pridobijo med šolskim letom. Poleg tega pa tečaji nekaterim predstavljajo tudi priložnost za oddih in sprostitev. Prav tako učenci med poukom velikokrat povejo in predelajo dogajanje v šoli in izven nje, izrazijo svojo stisko (prenatrpan urnik v šoli, obšolske dejavnosti) in se tudi nasmejijo. Tečaji otrokom ponudijo priložnost, da poleg znanja pridobijo tudi nova prijateljstva. Vedno me veseli, ko vidim, da se tečajniki radi udeležijo pouka in da spoznajo nove prijatelje, s katerimi so v odličnih odnosih. V Pionirskem domu mi je všeč tudi to, da majhne skupine in individualne ure omogočijo osebni pristop pedagogov. Izvajalci tečajev lahko dobro spoznajo svoje učence in njihove specifične ter se jim individualno posvetijo. Med poukom se tudi veliko igramo in ustvarjamo, kar razvija tečajnikovo ustvarjalno plat. Skozi igro želim učencem pokazati, da je učenje tujega jezika lahko zabavno in ne le suhoparno »guljenje« slovničnih pravil in besedišča. Želim, da učenci spoznajo, da je znanje tujega jezika lahko enkratna naložba. Znanje tujih jezikov med drugim kaže tudi na sposobnost in zanimanje za druge kulture.«

• NEMŠKI JEZIK IN KULTURA

PEDAGOGINJE: Vera Forsthuber, Neža Zupančič, Katharina Andraschke, Nives Rac, Marija Ilievska, Urša Praprotnik, Hana Kastelic

1. Vsebina

Pomen znanja tujih jezikov ima v današnji družbi pomembno vlogo. Je postopek, v katerem govorec spozna uporabo jezika, kulturo ciljnega jezika in je ključ do številnih izkušenj. Učenje nemščine predstavlja za nekatere izziv, zato je pomembno, da pedagogi najdejo najbolj učinkovite učne metode, pristope in so pripravljene prilagajanja. Pri tem ima pomembno vlogo tudi zgodnje učenje tujega jezika, kjer učenje poteka v veliki meri nezavedno. S tem otrok pridobi

temeljna znanja, na katerih se znanje čudovito gradi. Vse prej naštetu ima v Pionirskem domu pri poučevanju nemščine velik pomen in je ključ do uspešnega znanja, ne zgolj učenje slovničnih struktur in dejstev. Učenje nemškega jezika v Pionirskem domu tako predstavlja zabavno, igrivo in sijajno izkušnjo v življenju.

Pedagoginja Vera Forsthuber opiše splošno stanje leta 2022: »V primerjavi z lanskim šolskim letom se je število skupin in individualnih ur v obliki učne pomoči nekoliko povečalo. Delo s posamezniki na učni pomoči je zelo specifično, saj se za tako obliko odločijo starši otrok, ki se nemščine učijo v šoli in imajo težave pri pouku ali željo po izboljšanju znanja. V takih primerih se je potrebno fokusirati na obstoječe potrebe posameznega otroka.« Vera poučuje tečajnike od predšolske vzgoje naprej in nekateri tečajniki že leta obiskujejo njene ure, potek dela vsebinsko povzame tako: »S tečajniki skupaj rastemo v znanju in čustveni bližini. Tudi na tej še relativno enostavni stopnji se pouk izvaja tako, da se urijo vse štiri jezikovne spretnosti: branje, poslušanje, pisanje in ustno izražanje. Mlajši otroci, ki so na stopnji usvajanja branja in pisanja, še vedno potrebujejo veliko sprostitev, igranja in dodatne zabave pri zdaj že nekoliko »resnejšemu« pouku. Ne glede na starost otrok je pomembno, da se v pouk vključuje čim več vsebin, ki popestrijo zastavljene cilje učne ure. Skozi gibalne in druge igrice (ugibanke, skrivanke, križanke, vislice...) se otroci ne le sproščajo, temveč tudi nezavedno učijo, saj se skozi igro obnavlja besedišče in slovnične strukture ter utrjuje pravilna izgovorjava. Ob učenju jezika so pomembne tudi vsebine, ki otroku približajo značilnosti kulture narodov, ki govorijo nemški jezik. Zgodovina, umetnost, glasba, kulinarika, vse to so koščki mozaika, ki poleg jezika skozi leta učenja sestavijo celotno sliko.« Pedagoginja Hana, ki se je kolektivu pridružila kasneje, doda pomembnost prilagajanja skupini in druženja vrstnikov v skupini: »Tečaji se orientirajo po vnaprej določenem pedagoškem programu, ki pa ga prilagajam skupini. Take prilagoditve in popestitve so zelo dobrodošle, otroci so jih dobro sprejeli. Opažam, da je druženje z vrstniki eden od pomembnejših motivacijskih faktorjev. Ker sem eno skupino prevzela od druge pedagoginje, smo sprva morali pedagoški odnos zgraditi, vendar ocenjujem, da so me učenci dobro sprejeli medse.« Prav tako poudari prilagajanje željam in potrebam tečajnikov pedagoginja Neža Zupančič: »V tem letu sem poučevala veliko različnih skupin otrok, od najmlajših do odraslih. Cilj pouka nemščine je komunicirati v praktičnih oz. različnih življenjskih situacijah. Srednješolskim učencem oz. odraslim se prilagam predvsem glede na njihove želje oz. potrebe po znanju jezika. Pri najmlajših oz. mlajših učencih pa pouk poteka na igriv način.«

2. Evalvacija programa

a) Uspešnost izvedenega programa

V letu 2022 so bili po dveh letih zastavljeni cilji v vseh skupinah doseženi. V času pouka so pedagoginje namenile več časa ponavljanju, utrjevanju, motivaciji in pogovoru z otroki ter prepoznavanju njihovih čustev po epidemiji. Pedagoginja Hana Kastelic tako ocenjuje njeno delo: »Tečaje vodim od septembra 2022 in v tem obdobju smo uspešno dosegli zastavljene cilje. V skupini, ki obiskuje nemščino že 9. leto, znanje, ki so ga učenci prinesli s sabo, ni bilo pri vseh na isti ravni, zato smo ponovili kar nekaj snovi, ki so jo sicer že jemali. Mislim, da je to še posledica pouka na daljavo, ki je bil za nekatere lažji kot za druge. V okviru individualnih tečajev sem siceršnji program dopolnila še z vsebinami, ki so jih predlagali tečajniki.« Nekaj skupin na nemščini se prvič srečuje z opismenjevanjem, kar je pri otroku vedno velik preskok in izziv. V nekaterih skupinah potekajo priprave na mednarodne izpite. Glasbeno nadarjeni otroci, ki se učijo nemščine, pa so uspešno nastopali z glasbeno točko na Zaključni prireditvi tujih jezikov.

b) Učinkovitost

Pedagoginje se strinjajo, da je bilo poučevanje nemščine učinkovito v leto 2022, saj je bilo veliko manj izostankov in bolezní. Poudarek je bil vsekakor na utrjevanju in ponavljanju snovi ter na uspešni izvedbi vseh ur, občasno tudi hibridno. Pedagoginja Neža Zupančič opiše učinkovitost pouka na njenih urah: »Za večjo učinkovitost samih ur je ključnega pomena, da se usvojena snov večkrat ponovi. Na primer pri najmlajših učencih smo vsako uro ponovili že usvojeno snov, da le te niso tako hitro pozabili. Pri učencih z učno pomočjo pa je bilo zelo učinkovito pregledovanje domačih nalog na daljavo. Učenec ima en teden, da nalogo reši in jo pošlje preko maila. Na ta način sem tudi videla, kje so še kakšne težave, da se lahko pripravimo za naslednje ure.«

c) Dostopnost

Nemški pouk je obiskovalo na začetku leta 2022 skupaj 78 otrok (podatek na dan 1. 1. 2022). Septembra, z novim šolskim letom 2022/23, se je vpisalo nekoliko več otrok, saj se je povečala potreba po učni pomoči in inštrukcijah. Konec leta 2022, na dan 31. 12. 2022 je bilo vpisanih dobrih 10 % več otrok, in sicer skupno 87 otrok na nemščino, od tega kar 8 na učno pomoč.

3. Smernice za vnaprej

Glavna naloga pedagoga je, da učencu pokaže pot do jezika, da ga spodbudi, navdihne ter opolnomoči na njegovi poti k samostojnosti. Pedagoginja Urša Praprotnik načrtuje v prihodnje: »Kot pedagoginja si želim v prihodnje še naprej graditi pozitiven odnos do jezika pri svojih učencih in jim približati misel, da učenje in znanje tujih jezikov ne služi le kot sredstvo komunikacije, temveč predvsem odpira nove poglede na življenje in kulturo naroda, katerega jezika se učimo. Zreti skozi prizmo mnogojezičnosti je vsekakor koristno pri odkrivanju lastnih obzorij in pozitivni naravnosti k najrazličnejšim kulturam. Pokazati, da vsak učenec zmore in s tem spodbujanje notranje motivacije k učenju je zelo pomembno, saj s tem spodbujamo tudi pozitivno samopodobo učenca.« Pedagoginja Vera Forsthuber pa bo nadaljevala s svojimi začrtanimi smernicami: »V nadaljevanju nameravam v vseh skupinah nadaljevati z delom po utečenih programih. Čim manj stresen pouk slovnice in čim več možnosti pogovarjanja. Kot vsa dolga leta svojega pedagoškega udejstvovanja si tudi za vnaprej želim otrokom dati ljubezen do nemškega jezika in kulture, kot tudi zavedanje o pomenu učenja, razširjanje obzorij, razumevanje in sprejemanje drugih ljudi in kultur«.

4. Kaj udeleženec programa pridobi od le-tega

Mnenje pedagoginje Urše Praprotnik: »Priznavanje različnosti je nekaj, kar nam lahko omogoči znanje različnih jezikov, saj preko jezika zremo tudi v kulturo in zgodovino naroda. S tem pri sebi in svojih učencih spodbujamo strpnost in spoštovanje, ki sta nezamenljivi vrline v življenju vsakega posameznika. Želela bi si, da bi imeli moji učenci veselje do jezika in bi ga hoteli še naprej raziskovati ter da bi pogumno stopali na pot samostojnega in vseživljenjskega učenja, pri čemer bi lahko kritično vrednotili najrazličnejše aspekte svojega življenja, sveta in kultur.«

Mnenje pedagoginje Nives Rac: »Učenje jezika je proces, gre torej za dolgoročno učenje, ki potrebuje vztrajnost, potrpežljivost, trud, zabavo, veselje. Če tega procesa ne prekinemo, postane posameznik briljanten v uporabi tujega jezika. Dolgoletno učenje nemščine krepi štiri večje jezikovne spretnosti, to so poslušanje, pisanje, branje in govorjenje. In tako so cilji doseženi in krog je sklenjen: Posameznik samostojno obvlada tudi jezik nemščine.«

Mnenje pedagoginje Vere Forsthuber: »Večina otrok se nemščine v Pionirskem domu uči od najmlajše starosti in dolgo let zapored. Za otroke, ki se več let kontinuirano učijo tujih jezikov v Pionirskem domu, pomenijo tedenski obiski ne samo kvalitetno pridobivanje znanja, temveč tudi druženje v prostem času, sprostitev in pobeg od vsakodnevne rutine. Nekaj je otrok, ki se nemščine učijo tudi v šoli in prihajajo k nam po »dodano vrednost« - po znanje pridobljeno brez stresa, brez pritiska ocen, brez slabega občutka, če niso tako uspešni, kot šolski sistem od njih pričakuje.«

• FRANCOSKI JEZIK IN KULTURA

PEDAGOGINJE: Jerneja Avsec, Maja Koražija, Katarina Novak

1. Vsebina

V zimsko – spomladanskem delu tečaja francoščine je pouk malce bolj razgiban in obogaten kot v drugi polovici leta, pomembno je vsakoletno sodelovanje pedagoginj francoščine pri bralni znački, ki jo organizira društvo učiteljev francoščine (SDUF), sodelovanje na slaščičarskem tekmovanju Macaron d'Or v organizaciji Francoskega Inštituta v Ljubljani ter sodelovanje pedagoginij na tokratni zaključni prireditvi 2. junija 2022, ki je zaradi epidemije Covid 19 prej bila dve leti zapored odpovedana. Pedagoginja Jerneja Avsec opiše sodelovanje na Zaključni prireditvi ter izpostavi povečanje vpisa in možnost hibridnega pouka: »Izredno ponosna sem na mlajše učence ene od svojih nadaljevalnih skupin, saj smo pripravili čudovito točko za zaključno prireditev Oddelka za tuje jezike in kulture. Glede na tematiko prireditve – Svetovno leto mladih –

sem se odločila, da bom za osnovo vzela slikanico Zoë Tucker: Greta et les géants. Glavna junakinja zgodbe je aktivistka za okolje, nominiranka za nobelovo nagrado, Greta Thunberg. S pomočjo pravljice sem želela izpostaviti, da lahko tudi mladi naredijo veliko sprememb v današnjem svetu. Učenci so zgodbo ob spremljavi slikovnega gradiva na velikem platnu v skrajšani obliki dramatizirali na odru. Septembra sem s številom učencev, ki nadaljujejo tečaj zelo zadovoljna. Kar bi posebj izpostavila, je porast novih učencev. Prvič po treh letih smo imeli vpis tudi na igralne urice. Izpostavila bi rada mogoče eno pozitivno stvar, ki je staršem ostala v navadi še iz časa pandemije covid. Včasih se dogodi, da se učenec iz objektivnih razlogov ne more fizično udeležiti pouka. Takrat se dogovorimo, da se nam pridruži preko aplikacije Zoom ter na ta način ne izgubi ene ure pouka.« Prav tako opiše vsebinsko uspešno pouk francoščine pedagoginja Katarina Novak: »Od januarja do junija se je pouk izvajal še v živo v OŠ Louisa Adamiča v Grosuplju, od septembra dalje pa se izvaja v kombinirani izvedbi – prek spletne platforme Zoom in vsako tretje srečanje v živo v prostorih Pionirskega doma. Pouk poteka po programu Zigzag+ 3, ki je metoda, prilagojena otrokom od 7 do 10 let, torej tej starostni skupini, na stopnji A2.1 ter predstavlja akcijski in medkulturni pristop. Ure so zato dinamične, igrive in zabavne, kar je učencema zelo všeč, ter povsem ustrezajo njuni starosti in načelom zgodnjega učenja tujih jezikov. Z učencema smo se v obdobju od januarja do aprila aktivno pripravljali na izpit DELF Prim A1, ki je bil zaradi izrednih zdravstvenih razmer dve leti zaporedoma prestavljen, letos pa sta se ga oba udeležila in ga tudi nadvse uspešno opravila. Od septembra dalje se pripravljamo na izpit DELF Prim/Junior A2. Sodelovali smo tudi pri bralni znački SDUF Vivre avec le livre (Beremo francosko), v okviru katere smo prebrali knjigico Henri et la compétition sportive, oba učenca pa sta uspešno opravila preizkus znanja in osvojila priznanji. Pouk radi tudi kulinarično obarvamo in na ta način praznujemo francoske praznike. Tako smo pokušali in se učili o la galette des Rois ob prazniku Svetih treh kraljev in la bûche de Noël ob božiču.«

2. Evalvacija programa

a) Uspešnost izvedenega programa

Pedagoginja Jerneja Avsec ocenjuje leto 2022 za zelo uspešno leto: »Zadovoljna sem, da v naših učilnicah ostajajo učenci, ki imajo radi francoščino in frankofosko kulturo. Menim, da je za nas velik uspeh, da smo kljub obdobju pandemije ter času po le-tej uspeli obdržati takšno bazo tečajnikov francoščine. Ne samo, da smo jo uspeli obdržati, ampak smo število vpisanih skoraj podvojili. Kar je zagotovo svojevrsten uspeh«. Pedagoginja Katarina Novak prav tako meni, da je bil program uspešen, prav tako meni pedagoginja Maja Koražija in doda: »V prvi polovici leta smo uspeli predelati vse pripadajoče slovnične ter sociokulturne vsebine, prebrati knjigo za bralno značko in narediti zaključni video za zaključno prireditev. Učenci so bili izredno motivirani, zato smo presegli zastavljene cilje glede predelane snovi. Prav tako so se na vseh štirih testih odrezali nadpovprečno. Edina težava se je pokazala pri bralni znački, saj smo izbrali bolj zahtevno knjigo - Je t'aime Paris. Test je bil po mojem mnenju precej zahteven, kriteriji izredno strogi. Bralno značko je opravila le ena tečajnica. Vseeno si tečajniki želijo tudi v tekočem šolskem letu sodelovati pri bralni znački. Izbiri knjige bom letos zagotovo namenila več pozornosti. Druga polovica leta je prav tako potekala po učnih načrtih in program je zelo uspešen. Začeli smo aktivneje pisati nareke, saj sem opazila, da so govorno zelo spretni (temu smo namenili tudi veliko časa), pri pisanju pa se pojavlja več težav. Zaradi tega sem prilagodila način dela in dodala več narekov«.

b) Učinkovitost

Pedagoginje se strinjajo, da so bili tečaji učinkoviti, le pri Zoom tečajih ali hibridnem pouku se pojavljajo določene težave zaradi slabše internetne povezave. Pedagoginja Jerneja Avsec opiše težavo pri takšni vrsti tečajev: »Že tretje leto zapored redno izvajam tečaj francoščine za dva učenca iz Švice in sicer preko Zooma. Nema lokrat se dogodi, da pride do slabe povezave – tečajnika prekine, ga ne slišim, slika zmrzne – kar pomeni, da kvaliteta pouka ni na primerni ravni. Glede na to, da se včasih zgodi, da moram kakšno uro izpeljati na hibriden način, pouk v tem primeru seveda slabše poteka. V učilnicah nimamo ustrezno nameščene kamere ter primernega ozvočenja. Učenec, ki je prisoten na daljavo ne sliši ostalih v razredu in obratno. Simultano je potrebno uporabljati fizično ter virtualno tablo ter učenci, ki so prisotni ne vidijo tistega, ki je doma

ter obratno. Da bi to zaživel, kot se šika, bi bila potrebna tehnična posodobitev naših učilnic«. Večina otrok na francoščini je sicer imelo pouk v živo in pedagoginja Maja Koražija posveča večino časa predvsem dobremu počutju v razredu: »Z letošnjim šolskim letom se je število tečajnikov zmanjšalo zaradi odhoda nekaterih v srednjo šolo, kar vpliva tudi na klimo v razredu. Tečajnice in tečajnik so bili zelo povezani in so se med seboj dobro razumeli. Če je bilo komu izmed njih nerodno govoriti ali pa je imel občutek, da nečesa ne zna, so ga takoj začeli spodbujati. V razredu je bila prijetna in sproščena klima, kar je omogočalo hiter napredek v znanju. Z letošnjim letom več časa namenim motivaciji, saj je zaradi manjšega števila tečajnikov v razredu bolj mirno. Vseeno klima v razredu ostaja odlična. Tečajnice se odlično razumejo. Vseeno bi si (jaz in učenke) želele, da bi se nam pridružil še kakšen tečajnik«.

c) Dostopnost

Tečaje francoščine je obiskovalo na začetku leta 2022 skupaj 38 otrok (podatek na dan 1. 1. 2022). Od septembra naprej se je vpis precej dvignil, kar za 30 %, kar gre pripisati predvsem porasti učne pomoči ter inštrukcij. Na dan 31. 12. 2022 obiskuje francoščino 50 tečajnikov, od tega jih je 6 na učni pomoči.

3. Smernice za vnaprej

Pedagoginje ocenjujejo, da se bo na francoščino vpisalo še več tečajnikov, saj so v tem letu imeli zelo dobro izkušnjo, na splošno so bili zadovoljni s kvaliteto pouka in zagotovo tudi z atmosfero, v katero so bili vključeni.

4. Kaj udeleženec programa pridobi od le-tega

Mnenje pedagoginje Jerneje Avsec: »Pri tečajih francoščine imamo to prednost, da so skupine majhne in se zaradi tega pozna individualen pristop pri učenju. Pri svojih učencih dobro poznam njihove močne ter šibke točke. Predvsem jim želim na sproščen način pokazati, koliko se dejansko lahko naučijo. In koliko so se sposobni naučiti brez stresa ter pritiska. Želim doseči, da bi se izražali brez strahu – četudi s kakšno napako več – in bolj samozavestno.«

Mnenje pedagoginje Maje Koražija: »Opazila sem, da so tečajniki zelo povezani in se med seboj dobro razumejo, se spodbujajo in si pomagajo. V razredu je prijetna in sproščena klima. Zdi se mi, da so poleg znanja francoščine pridobili tudi nova prijateljstva in razširili svojo socialno mrežo. Med urami tudi veliko usvarjamo in igramo, kar razvija kreativnost učencev, ki se mi zdi pomembna. Najbolj se je to pokazalo pri ustvarjanju zaključnega videa – francoskega filma na Zaključni prireditvi, kjer so vsi lahko pokazali svoje mnoge talente: igralske sposobnosti, nadarjenost za slikanje in grafično oblikovanje, prevajalske sposobnosti, računalniško znanje. V Pionirskem domu učenci dobijo prostor, da se izražajo in razvijajo svoje talente. Večina učencev poleg francoščine obiskuje še druge tečaje. Prav tako se v sklopu ur francoščine tečajniki, ki jim je neprijetno govoriti pred ljudmi, lahko soočijo s strahom pred javnim nastopanjem v manjši skupini in mogoče na njim bolj prijeten način. Poučevanje v Pionirskem domu mi prinaša veliko zadovoljstva.«

Mnenje pedagoginje Katarine Novak: »Posebnost programa v Pionirskem domu je vsekakor v prilagajanju starostni skupini, potrebam in interesom posameznih učencev, majhnih skupinah in poudarku na komunikaciji ter seveda v ponudbi raznovrstnih aktivnosti in dogodkov, ki se izvajajo poleg rednega programa. Predvsem pa program odstopa od klasičnega pouka v tem, da se lahko učenci učijo skozi igro in usvajajo novo znanje na sproščen in zabaven način.«

• ŠPANSKI JEZIK IN KULTURA

PEDAGOGI: Tadeja Vovk, Monika Nikolić, Katja Petrovec, Urša Meše, Santiago Martín

1. Vsebina

Pedagoginja Tadeja Vovk vsebinsko povzame potek pouka na španščini: »Vsebinsko smo v letu 2022 predelali več kot v preteklem obdobju, hkrati pa so otroci maja opravljali tudi mednarodni izpit Dele A1 escolar iz španščine in nastopali z impro točko na zaključni podelitvi, ki je prejšnji dve leti zaradi prepovedi druženja žal odpadla. Tudi podelitev certifikatov je marca preventivno potekala online. V letu 2022 so se pri pouku pokazale nekatere negativne plati preteklega obdobja. Znanje je rahlo upadlo, čutiti je bilo utrujenost in naveličanost otrok po epidemiji.

Nekaterim so se okrepile določene težave. Več časa smo namenili tudi ponavljanju že predelane snovi ter igram. Otroci so čutili v tem postkoronskem obdobju nekakšno težo zadnjih dveh let, zato smo se tudi veliko pogovarjali. Učilnica je postala še bolj varen prostor za izražanje notranjih občutkov, stisk ter strahov. Ko so otroci slišani in sprejeti, so lahkotnejši, zopet nasmejani in z veseljem nadaljujejo z učenjem prek igre, v skupini ali individualno. Vsaka skupina ima seveda svojo specifiko in pedagogi se moramo prilagoditi skupinski dinamiki, zato večkrat prilagodimo tudi vsebinski del pouka. Zelo pomembno je, da vse skupaj poteka sproščeno, zabavno in interaktivno. Pri pouku z mlajšimi otroki se veliko igramo, plešemo, pojemo, ustvarjamo in se hkrati učimo španščine, medtem ko pri starejših ure potekajo še vedno zabavno, sproščeno in ustvarjalno, vendar je več poudarka na slovnici, ponavljanju in pripravi na izpite. Sproščanje in zabava se pri pouku zgodi spontano z določenimi impro tehnikami ali pogovorom«. Pedagoginja Monika Nikolić opiše svoj pouk španščine tekom leta 2022: »Pouk je do marca, do ukinitve obveznega nošenja mask potekal ob spoštovanju ukrepov, kot so: nošenje maske v zaprtih prostorih, razkuževanje miz in rok, primerna razdalja med mizami, prezračevanje učilnic po končanem pouku. Iz ukrepa o nošenju mask so bili ves čas izvzeti najmlajši otroci, ki obiskujejo španske igralne urice. Po prenehanju ukrepa o obveznem nošenju mask pri pouku, le-ta poteka podobno kot pred epidemijo. Uvedla sem tudi več dela v skupinah ali dvojicah. Pri tečajih, ki jih obiskujejo starejši otroci, pouk dodatno obogatim z audio-vizualnim gradivom primernim njihovi starosti, različnimi učnimi listi in preverjanji. Pri mlajših pa poleg gradiva uporabljam več iger za utrjevanje znanja, otroke tudi večkrat pokličem h tabli za opravljanje raznih aktivnosti. Pri najmlajši skupini skozi igre in razne druge aktivnosti otroci razvijajo sposobnost ustnega sporazumevanja v španščini. Ob zaključku tečajev v Pionirskem domu smo junija s skupino, ki obiskuje španske igralne urice pripravili plesni nastop za zaključno prireditev«.

2. Evalvacija programa

a) Uspešnost izvedenega programa

Pedagogi se strinjajo, da so programe izvedli uspešno. Pedagoginja Katja Petrovec meni, da so bili cilji doseženi: »Pouk se izvaja po programu, zastavljeni cilji se v večji meri dosegajo, do odstopanj prihaja večinoma zaradi prilagajanja vsebine nivoju znanja, potrebam in željam tečajnikov.« Prav tako meni pedagoginja Urša Meše, ki poučuje predvsem učno pomoč in individualne tečaje: »V okviru učne pomoči so izhodiščni cilji doseči pri tečajnikih razumevanje srednješolske snovi in uporaba te v situacijah, kjer se samo znanje preverja, torej pisno oz. ustno ocenjevanje, ustne predstavitve, poleg seveda povsem splošnega cilja, tj. napredovanja v znanju jezika, ki lahko privede do morebitne rabe v povsem življenjskih komunikacijskih situacijah. Menim, da je uspešnost visoka, saj so vsebine povsem prilagojene, vedno navezujoč se na pouk v šoli. Vedno preverimo razumevanje snovi, faktor, ki v šoli zaradi večjega števila učencev žal ni povsem izvedljiv. Tako imajo tečajniki preko primerov vedno priložnost za vprašanje, ponovno razlago in tako pridobijo dejansko znanje, torej tisto, ki vključuje ne le reprodukcijo faktov, temveč tudi razumevanje teh. Enako drži tudi za individualne ure, kjer prav tako razložimo vse nejasnosti, vse dokler snov ni zares razumljena«.

b) Učinkovitost

Pedagogi menijo, da je bil program učinkovit glede na dano situacijo. Ponovno se pojavi manjša učinkovitost le pri učenju na daljavo ter hibridnem pouku zaradi slabše tehnične opremljenosti učilnic: »Online izvedbe zahtevajo določene prilagoditve, prenos materialov v digitalno obliko, predhodno posredovanje gradiva tečajnikom in ustrezno opremo, pri izvajanju pouka v živo pa obstoječa tehnika zadostuje. Za izvajanje hibridnega modela pouka žal ni ustreznih pogojev«. Pedagoginja Monika Nikolić, ki poučuje le v živo, tako opiše učinkovitost njenih programov: »Menim, da je bil, upoštevajoč trenutno zdravstveno situacijo, program učinkovit. Ves pouk smo v letu 2022 uspeli izvesti v živo, ob upoštevanju ukrepov. Otroci so se uspešno prilagodili ukrepom tako, da so tečaji potekali dokaj podobno kot v normalnih okoliščinah. Po sprostitvi ukrepov v marcu je bila v pouk vnesena dodatna sproščenost med otroci. Več smo delali v skupinah oz. dvojicah, kar je vedno dobrošlo, saj spodbuja sodelovanje med otroci. Tehnična oprema je zadovoljiva in predstavlja dodano vrednost pri pouku. Z novim šolskim letom je vsaka učilnica dobila svoj računalnik, kar je dodatno olajšalo delo in dostopnost do različnih vsebin«.

c) Dostopnost

Naštete skupine je obiskovalo v prvi polovici leta 2022 skupaj 66 otrok. Vpis se je rahlo povišal s septembrom, na dan 31. 12. 2022 tako obiskuje španščino 68 udeležencev, od tega jih je 6 na učni pomoči.

3. Smernice za vnaprej

Pedagogi menijo, da so smernice v prilagajanju tečajnikom ter nadaljevanju z obstoječim delom: »Menim, da lahko nadaljujemo enako kot v preteklosti. Uspešno smo se prilagodili na različne oblike dela, prilagajamo se tudi željam in potrebam tečajnikov, manjše skupine omogočajo tudi bolj individualen pristop. V letošnjem letu je znižanje cen nekaterih individualnih tečajev in širša ponudba učne pomoči še povečala dostopnost naših programov«. Pedagoginja Urša Meše, ki poučuje večino učne pomoči na španščini, prav tako poudarja individualen pristop ter prilagajanje posamezniku: »V prihajajočih individualnih urah in urah učne pomoči se želim še naprej tačajnikom posvečati v največji možni meri, prisluhniti njihovim težavam pri učenju jezika in jim nuditi razlago učne snovi z veliko mero razumljivosti, potrpežljivosti in spoštovanja. Skozi prakso le potrjujem zame glavno pedagoško načelo – vsak posameznik potrebuje individualno obravnavo, da lahko izkoristimo in razvijemo vse njihove potenciale, saj je vsak od njih bolj dovzeten za različne učne metode. Še naprej se bom trudila, da se bodo udeleženci počutili razumljenje in jim za pomoč ne bo neprijetno prositi.«

4. Kaj udeleženec programa pridobi od le-tega

Mnenje pedagoginje Monike Nikolić: »Udeleženci tečaja dobijo priložnost za nova poznanstva in znanja. Španščina je eden izmed najbolj razširjenih jezikov na svetu in z učenjem le-tega si širijo obzorja. Večina skupin se je odlično ujela, kljub starostnim razlikam. Opažam, da starejši tudi sami priskočijo na pomoč mlajšim, kadar je potrebno in kažejo razumevanje za to, da mlajši potrebujejo pri reševanju nalog več časa ali pa večkratno ponovitev snovi. Še posebej je to vidno pri eni skupini, kjer je razlika med najstarejšim in najmlajšim udeležencem štiri leta. Pouk poteka v zelo prijetnem in sproščenem vzdušju, otroke spodbujam, da povedo svoje predloge, kritike, svoje izkušnje. Želim jim omogočiti čim bolj prijetno in zabavno učenje novega jezika. Moj načrt za naslednje leto je, da se bom trudila pouk narediti še bolj kvaliteten, izkušnje pridobljene v zadnjem letu so bile neprecenljive.«

Mnenje pedagoginje Katje Petrovec: »V Pionirskem domu imamo res pester nabor programov in raznoliko strukturo udeležencev, manjše skupine omogočajo in zahtevajo individualen pristop, ki je včasih velik izziv, saj so želje in potrebe tečajnikov različne, nivo znanja pa prav tako. Včasih je zato zelo težko manevrirati med različnimi nivoji znotraj posameznih skupin in na eni strani zadostiti potrebam tistih, ki se pripravljajo na izpit, in obenem ob bolj zahtevnih vsebinah ohraniti motivacijo tistih, ki nimajo enakih ciljev.«

Mnenje pedagoginje Urše Meše: »Učna pomoč oz. individualne ure so izvrsten način oblike poučevanja, saj omogoča, da udeleženci izrazijo svoje težave, katerim se posvetimo v meri, ki jo potrebujejo. Uro je možno povsem prilagoditi glede na njihove potrebe, prav tako pa z moje strani dobijo nasvete, kako se lotiti dotične snovi, kakšen način dela bi jim utegnil najbolj ustrezati, kje lahko izboljšajo svoje tehnike, ipd. Predvsem se trudim, da vedno izpostavim vidike, ki jim gredo odlično, saj tako ohranjamo motivacijo, ki jo potrebujejo za učenje in pridobivanje znanja pri novi snovi, ki jim ni tako blizu. Z moje strani so deležni razumevanja, sočutja, prijaznosti in pozornosti tudi za njihovo vsakdanje življenje, v primeru, da zaznam, da to potrebujejo. Tako ustvarimo tudi bolj pristen odnos, ki pripomore, da s svojimi vprašanji lažje pristopijo, iskreno povejo, katerega sklopa snovi ne razumejo in izgubijo strah pred morebitnim občutkom nerodnosti, ker neke snovi ne razumejo.«

Mnenje pedagoginje Tadeje Vovk: »Pri španščini uspešno kombiniramo poučevanje različnih starosti otrok s pomočjo igre, giba ter interaktivne vključenosti vsakega posameznika. To nam seveda omogoča manjše število otrok v razredu, nekje do 10, 12. Trudim se, da so vsi otroci enako sprejeti, da v skupinah postanejo pravi prijatelji in da krepijo veselje do španskega jezika, čeprav so večinoma različnih starosti (npr. od 10 do 15 ali pa od 7 do 11 let). Skušam se prilagoditi vsakemu posamezniku, saj je moj namen vsem otrokom enako približati španščino, tako da se

pri urah prilagam individualno tudi glede zrelosti in zmožnosti dojemanja snovi. Kot večkratna udeleženka delavnic projekta Young Theatre in pa Young Theatre on the Move, sem prejela ogromno dodatnega znanja, ki ga spretno že več let vključujem v obstoječi pouk tujih jezikov in kultur. Pri mlajših učencih spodbujam njihovo pristno gibalno izražanje. Tako ob španski glasbi sami ustvarijo gib in ga vključijo v celoto, kar naredi pouk še bolj sproščen in na koncu, čeprav že zvečer, vedno vprašajo kako to, da je tako hitro konec. Večkrat tudi zamenjam vloge, in sicer, učenec, ki se javi, izpelje pouk, jaz pa sedim v šolski klopi kot učenka. Takrat se tudi veliko nasmejimo, učenci pa ob tem gradijo samozavest ter se zavedo, kako je biti učitelj. Kljub napornemu postkoronskemu letu, menim, da so otroci dobili največ, kar so lahko, saj smo se veliko tudi pogovarjali in kar 9 učencev španščine se je udeležilo mednarodnega izpita A1 escolar v maju. Junija so nekateri učenci tudi nastopali na Zaključni prireditvi.«

• ITALIJANSKI JEZIK IN KULTURA

PEDAGOGI: Janez Malačič Pfleiderer, Daniela Ruzzier, Anika Logar, Špela Prinčič, Luka Lončar, Sara Štiglic

1. Vsebina

Cilj programa je predvsem motivirati učence za spoznavanje italijanske kulture in jezika ter spoznavanje besedišča in osnov komunikacije. Pedagog Janez Malačič Pfleiderer opiše potek svojih tečajev v letu 2022 takole: »Skupine so bile starostno raznovrstne, in sicer od starosti 5 let dalje. Že nekaj let pa se opaža povečan vpis mlajših odraslih skupin, se pravi tečajnikov v starosti od 12 do 14 let. Tudi odrasle učenke nad 40 let že peto leto obiskujejo tečaj in povedale so mi, da jim je to v veliko veselje. V tej skupini je poudarek v prvi vrsti na komunikaciji in utrjevanju doseženega slovničnega znanja. Izbor učbenikov je kar pester, saj se na italijanskem in slovenskem tržišču opaža porast kvalitetnih in raznolikih učbenikov. Poleg učbenikov sem pri pouku uporabljal dodatni didaktični material ter vključeval dramatizacijo obdelanih besedil in seveda glasbo, didaktične igre, ki so popestrile pouk in tečajnike seznanile s kulturnimi vsebinami o Italiji (kviz, sestavljanke, karte, pesmi, prebiranje raznih italijanskih revij ter enkrat mesečno kratko odkrivanje zanimivih italijanskih mest - Benetke, Verona, Torino, Milano, Firenze, Rim, Neapelj itd.) Poudariti moram, da sem z vsakim učencem, ki je bil odsoten pri rednem pouku, uro nadomestil preko ZOOM-a«. Predšolski program je bil usmerjen predvsem v razvijanje pozitivnega stika z italijanskim jezikom. Igralne urice so bile zabavne in poučne, tako da so na ta način učenci in učenke razvijali osnovno komunikacijo, uvajali glasovne zakonitosti in melodike italijanskega jezika. Delo z njimi je raznoliko in zabavno. Pedagoginja Sara Štiglic povzame: »Program igrálnih uric je v večji meri potekal v skladu s cilji, ki so: pridobivanje pozitivnega odnosa do tujega jezika ter vzpodbujanje in krepitev motivacije za učenje, kar smo dosegli z igro, petjem, lutkami ipd., ki so otrokom, prej kot klasično izobraževalno okolje, nudile okolje zabave, prek katerega so prejeli del osnovnega besedišča, tovrstno okolje pa jih je vzpodbudilo k dodatnemu razširjanju besedišča in jim pomagalo pri pridobivanju samozavesti; usvajanje osnov glasovnega sistema in melodike tujega jezika, kar smo dosegali s poslušanjem italijanskim pesmic, petjem, občasnim gledanjem italijanskih risank; razvijanje kreativnosti in domišljije v povezavi z italijanščino pri otrocih je bilo najbolj opazno pri posameznih aktivnostih, kot je risanje, igranje z lutkami ipd. ter usvajanje osnov kulturnega ozadja, ki smo ga dosegali s pogovori in igro«.

2. Evalvacija programa

a) Uspešnost izvedenega programa

Pedagogi se strinjajo, da so bili vsi cilji doseženi. Pedagoginja Špela Prinčič pripisuje uspešnost predvsem utrjevanju snovi: »S tem, da ob vsakem novem srečanju utrjujemo snov, se je izkazalo za zelo učinkovito, saj pri urah vsakič znova opazim, da si tečajniki veliko zapomnijo na ta način. Tudi dodatne naloge, ki jim jih prinesem za utrjevanje snovi, pripomorejo k boljšemu pomnjenju in razumevanju. Preko gledanja italijanskih posnetkov pa opažam, da bogatijo njihov besedni zaklad.« Prav tako pedagoginja Anika Logar oceni uspešno izvedbo programa pri njenih urah z mlajšimi tečajniki: »Cilj je predajati snov na čim bolj zabaven in sproščen način, zato najprej rešimo stran ali dve v učbeniku ali delovnem zvezku, potem pa vse to utrjujemo s pomočjo iger ali videov. Izjemno pomembno pa je, da se otroci na urah dobro počutijo in da z veseljem prihajajo k pouku.«

b) Učinkovitost

Pedagog Janez Malačič meni, da je bil program učinkovit, potrebno pa je bilo posodabljanje programa ter prilagajanje posameznikom: »Pri vsaki skupini sem se potrudil, da so bili učenci in tudi njihovi starši zadovoljni s tečajem. Ves čas sem se trudil posodabljati način dela pri pouku in kot sem omenil že prej, sem vsako zamujeno učenčevo uro nadomestil z učenjem na daljavo. Starši so mi bili za to zelo hvaležni, saj so nekateri od učencev zboleli za covid virusom in so bili odsotni tudi po tri tedne.« Prav tako meni pedagoginja Sara Štiglic, ki se je prilagajala skupini najmlajših: »Program je bil učinkovit, a je učbenik, ki je bil namenjen opori pri učenju, hitro prehitel sposobnosti večine otrok, zato smo se na določeni točki ustavili z delom v učbeniku in prešli na bolj osebno raven učenja. Učinkovitost je treba meriti predvsem pri »najšibkejšem členu«, ki je ob spremembi načina učenja; tj. več igranja, petja in manj dela po učbeniku; zelo napredoval in se učil z večjim veseljem.«

c) Dostopnost

Italijanščino je v začetku leta 2022 obiskovalo 29 otrok (podatek na dan 1. 1. 2022). Septembra se je število zvišalo za 40 %, vpisalo se je skupaj 41 tečajnikov (podatek na dan 31. 12. 2022), od tega sta dva tečajnika na učni pomoči.

3. Smernice za vnaprej

Pedagoginja Anika Logar načrtuje v prihodnje: »Učenje jezika ni le učenje besed in slovnice, ampak tudi spoznavanje druge kulture. Še naprej bomo skupaj na različne načine spoznavali italijansko kulturo – do zdaj jo z gledanjem videov, pripovedovanjem anekdot in poslušanjem glasbe, v prihodnosti pa jo bomo nadgradili tudi s petjem in gledališkim ustvarjanjem. Naše ure običajno obišče tudi moja psička, ki so jo otroci izjemno lepo sprejeli, zaradi nje so med urami veliko bolj zbrani in umirjeni, zato si tako jaz kot otroci želimo, da bi bila lahko z nami čim večkrat.« Pedagoginja Špela Prinčič poudari: »V prihodnje jih bom več spodbujala, da naj tudi sami doma pogledajo kakšen italijanski film, risanko, naj poslušajo italijansko glasbo ipd., saj se tudi s tem nauči veliko novih tujih besed in fraz. Poleg tega jih bom spodbujala, naj vseeno kljub veliko dela, ki ga imajo v šoli, večkrat naredijo domačo nalogo, saj s tem, da tudi sami ponavljajo doma, pripomore k boljšemu pomnjenju pri pouku.«

4. Kaj udeleženec programa pridobi od le-tega

Mnenje pedagoga Luka Lončarja: »Udeleženec tečaja napreduje v pisanju, branju in razumevanju italijanščine. Poveča se njegov besedni zaklad in postaja spretnejši z uporabo le-tega (kateri sinonim je bolj ustrezen, katera beseda je boljša v določenem kontekstu). Vsak tečajnik pri pouku spozna tudi nekaj zanimivosti glede italijanske kulture in zgodovine.«

Mnenje pedagoginje Anike Logar: »Naloga učitelja tujega jezika je, da učence nauči jezika in da z njegovo pomočjo spoznavajo drugo kulturo. Glede na to, da so otroci še tako majhni, je učitelj za nekatere lahko celo eden prvih stikov s to kulturo, zato je od njega precej odvisno, kakšen odnos do tega tujega jezika bodo na koncu otroci imeli. Ker so otroci še majhni ali pa v najstniških letih, učitelj igra še toliko večjo vlogo, ker je hkrati tudi vzgojitelj. Otroci z veseljem prihajajo na ure in kot gobe vpijajo vse znanje. Največ mi pomeni, da sami povedo, kako dobro se imajo, in prav s težkim srcem jim povem, ko je konec ure – veliko učencev je reklo, da bi si želelo imeti italijanščino večkrat na teden ali pa bi radi vsaj podaljšali uro.«

Mnenje pedagoga Janeza Malačiča: »Tečaji italijanskega jezika so programsko tako dodelani, da vključujejo dolgoročno učenje, ki omogoča najboljše rezultate in doseganje tekoče uporabe tujega jezika. Vsi učenci, ki vztrajajo pri dolgoletnem učenju italijanščine v naših tečajih pridobijo znanja, ki so trajna in omogočajo uspešno in samostojno uporabo vseh pridobljenih jezikovnih spretnosti (pisanje, branje, poslušanje, govorjenje) pri komunikaciji v tujem jeziku ter tudi pri svojem nadaljnjem študiju ali delu. Po dolgoletnih izkušnjah sem zelo vesel, da k pouku prihajajo že otroci staršev, ki so pri meni obiskovali tečaj italijanskega jezika že od leta 1985. Pri pouku pa ne pridobijo samo znanja jezika, ampak tudi predvsem vpogled v bogato italijansko kulturo in umetnost.«

• JAPONSKI JEZIK IN KULTURA

PEDAGOGI: Nataša Zamida, Petra Blajhribar Kubo, Klemen Senica

1. Vsebina

Pedagoginja Nataša Zamida vsebinsko opiše potek tečajev japonščine: »V letu 2022 je pouk potekal v učilnicah v živo, medtem ko so bila občasna nadomeščanja tudi na daljavo. Leti pandemije sta na nekaterih tečajnikih pustili viden pečat glede njihove zainteresiranosti in učenja japonskega jezika, zato smo se v času v živo posvetili veliko več aktivnostim in tematikam, ki so jim bile zanimive, priljubljene in jim zbudile nazaj zanimanje ter interes za učenje. To sem izvedla z veliko pogovori, kar se je izkazalo za zelo plodovito. Interes tečajnikov se je dvignil, kar se je poznalo po udeležbi in povečanem zanimanju za jezik. Z igro vlog (igranjem dialogov), ponavljanje števnikov, pridevnikov in nekaterih stavčnih oblik preko podajanja žogice v učilnici, smo tako "trenirali" in se zabavali. Ta način je prinesel veliko medsebojnega zaupanja in tudi večje povezanosti tečajnikov medseboj kot povprej. V letu 2022 je uspešno opravil izpit Japanese Language Proficiency Test JLPT N5 (osnovni nivo) tečajnik, ki je obiskoval individualne ure. V septembru 2022 je 5 tečajnikov pokazalo interes za JLPT, zato potekajo tudi dodatne priprave, katere vključimo v pouk obravnavanih snovi. V letošnjem letu smo imeli 2 delavnici, na katerih smo izdelovali Origami žepke oziroma male denarnice, katere na Japonskem izdelujejo ob koncu leta, za obdaritev«. Pedagoginja Petra Blajhribar Kubo vsebinsko opiše pouk pri njej: »Pouk obiskuje 9 tečajnikov in ga že od začetka snujemo na učbeniku Marugoto, žal pa se je letos zapletlo z delovnimi zvezki. Nihče od tečajnikov delovnega zvezka nima (kljub naročilu ga v knjigarni Oxford še nimajo), zato naloge iz le tega pošiljam v PDF obliki ali pa jih rešujemo skupaj pri pouku. Vsled tega, da je pogoj za učenje japonskega jezika branje pisave, ki je precej drugačna od abecede, smo prve ure posvetili predvsem učenju zlogovnih pisav hiragane in katakane. Tečajniki so ju po večini usvojili, smo pa snov pogosto morali ponavljati, saj so otroci velikokrat preobremenjeni s šolskimi obveznostmi. Mestoma počasnejša usvajanja novih znanj smo prebrodili v bolj sproščenem ozračju, tečajniki so lahko spoznali tudi japonsko kulturo, govorili smo o razlikah in podobnostih obeh kultur, ter se tudi iz družbeno-sociološkega vidika naučili veliko novih stvari«.

2. Evalvacija programa

a) Uspešnost izvedenega programa

Po mnenju pedagoginje Nataše Zamida, je bilo 2022 v primerjavi 2021 uspešnejše zaradi pouka, ki se je izvajal v živo. Meni, da so tečajniki »izredno pogrešali pristop v živo in se tako lahko zopet sprostiti pri pouku, kar je pokazalo za lažje pomnjenje in učenje japonskega jezika kot kulture že na samih urah. Precej manj ponavljanj je bilo potrebno, da so tečajniki dojeli in si zapomnili snov. Tečajniki zopet veliko več govorijo, si upajo (zaradi sproščenosti v učilnici) delati napake, katere si medseboj popravljajo, in opažamo, da s tem tudi hitreje zapomnijo, kot pri opominjaju pedagogov«. Pedagoginja Petra Blajhribar Kubo je tako povzela uspešnost programa leta 2022: »Kljub občasnim padcem motivacije in preobremenjenosti s šolskimi obveznostmi, povečini dosegamo zastavljene cilje. Pouk že od začetka poteka v živo, kar nam vsem olajša zastavljeno delo. Tečajniki so veliko bolj odzivni in si lažje zapomnijo novo snov. Z aktivnim sodelovanjem (dialogi, nastopanje pred tablo, skupna telovadba pred začetkom pouka) tečajnikom ni dolgčas, vsak lahko pokaže, česa se je že naučil, s tem pa dviga zanimanje in motivacijo tudi pri ostalih.«

b) Učinkovitost

Pedagogi menijo, da je bil program učinkovit. Pedagoginja Petra Blajhribar Kubo povzame: »Dodaten finančni vložek predstavljata učbenik in delovni zvezek Marugoto. Delovnega zvezka, kljub naročilu, od septembra še ni bilo moč kupiti. Tako uporabljamo delovni zvezek v PDF obliki, ki sicer ne predstavlja dodatnega stroška. Nakup učbenika se je izkazal za dobro naložbo. Tečajniki japonskega jezika se namreč srečajo s popolnoma novim jezikom in pisavo, ki bi ju težko usvojili brez strukturirano zastavljenega učbenika. Učbenik Marugoto je namenjen prav tujim začetnikom, brez predhodnega znanja in je tako tudi zastavljen.«

c) Dostopnost

V začetku leta je japonščino obiskovalo 21 tečajnikov. Septembra se je vpis rahlo povečal, tako da je konec leta 2022 obiskovalo japonščino 19 tečajnikov (na dan 31.12.2022), od tega je en tečajnik na učni pomoči.

3. Smernice za vnaprej

Pedagoginja Nataša Zamida načrtuje v prihodnje: »Nameravam nadaljevati z že opisanim učnim pristopom, ki vključuje veliko igre in ponavljanja, saj se je izkazal kot zelo učinkovit pristop. Dodala bom več vsebin, delavnic, kot na primer učenje o japonski zgodovini, kulturi, v obliki predstavitev in diskusij z domačimi nalogami, kjer tečajniki poljubno informacijo, pridobljeno na delavnici, raziščejo in predstavijo sami. V nadaljevanju tega šolskega leta nameravam izvesti Taiko delavnico, za vse tečajnike, filmske večere in v kolikor bo mogoče, ogled kakšne japonske razstave ali japonskih češenj s čajanko. V bližini Pionirskega doma imamo Takoyaki restavracijo, v katero tečajniki radi zahajajo in se družijo-morda, bi lahko iz le-te, se kdaj prišli predstaviti.«

4. Kaj udeleženec programa pridobi od le-tega

Mnenje pedagoginje Petre Blajhribar Kubo: »Tečajniki se po večini prvič srečajo z japonskim jezikom, ki je skoraj v vseh pogledih drugačen od našega. Spoznajo se z japonskimi pisavami hiragano, katakano in pismenkami, s spoznavanjem slovničnih pravil in strukture japonskega jezika, pa najdejo tudi marsikatero podobnost s slovenskim jezikom, kar zna biti zabavno in sproščujoče. Novega jezika se ne da naučiti brez poznavanja kulture, zato kar nekaj časa namenjamo tudi družbeno-socialni strukturi Japonske. S spoznavanjem novega jezika in nove kulture, tečajniki spoznajo tudi kaj novega o svoji kulturi. Da dve, na prvi pogled popolnoma različni kulturi lahko sobivata, jim bo dobra popotnica tudi za nadaljnje življenje, kakor tudi nova poznanstva, ki so in jih bodo sklenili v okviru tečaja.«

Mnenje pedagoga Klemna Senice: »Tečajnik nedvomno pridobi samozavest, da se je sposoben naučiti (osnov) tako kompleksnega jezika, kot je japonščina. Nadalje poskušam tečajnici predstaviti tudi nekatere vidike japonske družbe in kulture, ki sem jih doumel med svojim večletnim bivanjem na Japonskem in znanstvenim raziskovanjem, in jih je skoraj nemogoče spoznati le z gledanjem animejev in branjem mang oziroma potopisov. Predvsem pa bi si želel, da bi udeleženci in udeleženke mojega tečaja postali radovednejši in strpnejši do drugačnih (kultur).«

Mnenje pedagoginje Nataše Zamida: »Udeleženec dobi nove prijatelje, oziroma poznanstva preko katerih se lahko še bolj poglobi v učenje japonskega jezika ter kulture. Tempo pouka in obravnavane snovi se spreminja glede na obremenjenost udeležencev, zato je vzdušje vedno sproščeno. Udeleženec dobi pozitivne spodbude za učenje, kako pristopiti k učenju novega in povsem drugačnega jezika in kulture ter kako svoje znanje ceniti in ga deliti dalje. Pri igrah ponavljanja števnikov in drugih slovničnih struktur, razvijajo medsebojno solidarnost in čut za pomoč, saj ne morejo opraviti igre brez sodelovanja vseh. Veliko se vzpodbujajo med seboj, kar doprinese h večjemu užitku obiskovanja tečaja. Udeleženec lahko z samozavestjo pojasni kakšne zanimivosti japonske kulture oziroma njihove običaje.«

• RUSKI JEZIK IN KULTURA

PEDAGOGINJE: Daša Cerar, Anja Banko, Katja Štefanič

1. Vsebina

Vsebino povzame pedagoginja Katja Štefanič: »Z obema skupinama smo uspešno nadaljevali z delom, ki smo ga zastavili lani. Otroci v obeh skupinah so izboljšali svoje kompetence v branju in pisanju cirilice, obogatili so svoje besedišče, tako da postopoma prehajamo na govorno komunikacijo, da lahko že samostojno odgovorijo na preprosta vprašanja, z nekaterimi lahko tudi že malo poklepetam. Kar bo za obe skupini tudi velik korak naprej je malo bolj pogosto ponavljanje in uporaba t. i. »starega« besedišča, za kar upam, da nam uspe storiti v novem šolskem letu. Jezik smo spoznavali tudi preko pesmi, eno od katerih smo zapeli na zaključni prireditvi. Preko prebiranja pravljic smo se malo dotaknili slovanske mitologije in širše ruske kulture, s čimer bomo nadaljevali tudi v naslednjem šolskem letu, tudi preko spoznavanja praznikov in običajev, kakor

smo to že počeli. Preko iger z žogo smo se naučili tudi šteti – in vsak teden prišli do višjih števil, ki jih tudi v novem šolskem letu pridno obnavljamo.«

2. Evalvacija programa

a) Uspešnost izvedenega programa

Večinoma je bil program izveden v skladu z zastavljenimi cilji. Načrtovane teme so bile obravnavane. Pedagoginja Katja Štefanič ocenjuje uspešnost tečajev ob trenutni situaciji v svetu: »Otroci žal niso mogli ignorirati svetovnih dogodkov, ki so se jih dotaknili tudi kot učence ruščine – tudi za starosti primerno debato o novem svetovnem konfliktu smo si vzeli eno uro, kjer smo odgovorili na morebitna vprašanja in se pogovarjali o tem, kako lahko pomagajo ukrajinskim otrokom, ki so se jim ponekod pridružili v razredu.«

b) Učinkovitost

Kljub omenjeni trenutni situaciji v svetu, so se pedagoginje trudile, da je ves čas prevladovalo pozitivno ozračje na ruščini, kar je tečajnike še bolj navdušilo za obiskovanje tega svetovnega jezika. Pedagoginja Anja Banko povzame: »Učenci so bili za pouk visoko motivirani, izbrano gradivo (učbenik in delovni zvezek) sem dopolnjevala z določenimi tematskimi delovnimi listi (ruski pust-maslenica, dan žena, materinski dan, velika noč-pasha). Nekaj pouka smo namenili tudi pripravam za razstavo za kulturni dan, pri čemer so se tečajniki zelo zabavali«. Pedagoginja Katja Štefanič meni, da je bil program učinkovit: »Pri obeh skupinah je zaznati močno pripravljenost za sodelovanje in dobro naravnano vzdušje. S strani učencev sem večkrat slišala, da jim ure minejo zelo hitro in da bi si želeli, da bi ura trajala dlje, vendar smo glede na čas, ki nam je na razpolago, zelo učinkoviti in produktivni. Ob koncu leta 2022 ostajata motivacija in pripravljenost na nove izzive visoki, tako z moje kot s strani učencev.«

c) Dostopnost

Naštete skupine je obiskovalo na začetku leta 10 otrok (podatek na dan 1. 1. 2022). Septembra se je število vpisanih zmanjšalo, trenutno (31. 12. 2022) obiskuje ruščino le 5 otrok, od tega sta dva na učni pomoči.

3. Smernice za vnaprej

Pedagoginje bodo sledile zanimanjem in željam otrok. Pedagoginja Katja Štefanič vidi smernice vnaprej predvsem v ustvarjalnosti in večjemu poudarku na ustnem izražanju: »Menim, da obe skupini v znanju lepo napredujeta in da vsi učenci v obeh skupinah uživajo v naših urah. Upam, da tovrstno stanje ohranimo. Ambicije za novo šolsko leto so predvsem v sferi večje ustvarjalnosti tekom naših ur ter, kot že omenjeno, okrepljeno znanje na področju govora. Želim si, da bi naše poznavanje kulture in pesmi v novem šolskem letu še bolj obogatili, s poudarkom na otrokom prijaznih vsebinah, ki bi se ukvarjale z nekoliko bolj moderno kulturo.« Pedagoginja Anja Banko doda, da je za vnaprej pomembno: »Spoznavanje, utrjevanje in širjenje ustnih in pisnih veščin (osnovna slovnična pravila – spol in število samostalnika, glagoli, zaimki, postopno širjenje besedišča, fraze, dialogi).« Pedagoginja Daša Cerar, ki poučuje individualni pouk, bo nadaljevala po načrtanem programu: »V tem letu imam zaenkrat samo eno individualno tečajnico, zato bom z njo še naprej delala po učbeniku Poehali in jo naučila osnovnih govornih in pisnih veščin.«

4. Kaj udeleženec programa pridobi od le-tega

Mnenje pedagoginje Anje Banko: »Udeleženec pridobi subtilnost do jezika in njegove rabe skozi spoznavanje novih jezikovnih struktur in kulture. Poleg tega tečajnik dobi redno utrjevanje že obstoječega znanja in širjenje ustnih in pisnih veščin (cirilica, osnovne fraze in dialogi, osnovna slovnična pravila – spol in število samostalnika, glagoli, zaimki, postopno širjenje besedišča).« Mnenje pedagoginje Daše Cerar: »Učenec se nauči sproščeno izražati v tujem jeziku. Pridobi si vse potrebne veščine. Hkrati se tečajnik nauči pisati in osnovno sporazumevati v ruščini, poleg tega pa spozna tudi kulturo in tradicije.«

Mnenje pedagoginje Katje Štefanič: »Udeleženec tečaja pridobi osnovno besedišče v ruščini in prične razvijati kompetenco branja in pisanja v ruščini. Večina samostojnega dela je kreativno naravnana (ustvarjanje lastne jezikovne kartice, risanje stripa, risbice, izdelava kolaža, ustvarjanje

lutkovne predstave), kar promovira kreativno reševanje izzivov ter sprotno utrjevanje jezikovnih kompetenc. V ure vključujem učenje preko pesmic, saj se je izkazalo za uspešno in zabavno pri učenju slušne spevnosti jezika, velik poudarek dajem tudi delu v skupini, ki pri nas poteka precej učinkovito, saj delamo v zelo majhnih skupinah. Vsi učenci tako razvijajo svojo kompetenco dela v skupini, ki jo pridobijo že v šoli. Učenci ravno tako pridobijo osnovno poznavanje ruske kulture, umetnosti in praznikov, saj je kulturno ozadje ravno tako pomembno pri spoznavanju in učenju jezika.«

• KITAJSKI JEZIK IN KULTURA

PEDAGOGINJA: Anja Ahčin

1. Vsebina

Pedagoginja Anja Ahčin vsebinsko opiše potek kitajskega pouka: »Material sem skozi celo leto črpala iz različnih učbenikov, saj je bil tako pouk bolj pester. Seveda smo sledili tudi učbeniku (Chinese made easy), namenjenemu za osnovnošolce. Poleg tega sem tudi sama pripravila igrice in pesmice, s katerimi so še hitreje osvojili jezik. Kitajski jezik je zahteven in kljub temu, da je bil učbenik prilagojen otrokom, so bile vsebine dokaj težke za razumevanje. Učili smo se manj pismenk in tiste, ki so bolj uporabne in lažje. Tonom sem posvečala več pozornosti in otroci so jih dokaj z lahkoto osvojili in v ta namen vadili pesmice za učenje tonov.

V začetni skupini katere člani so v letošnjem šolskem letu kar štirje tečajniki, smo se učili šteti, pozdravljati, vljudnostne fraze, kako se pozdravi v razredu in kako se predstaviti, koliko družinskih članov je v družini, deli telesa itd. V nadaljevalni skupini smo že sestavljali bolj kompleksne stavke (npr. kako se naroči hrano v restavraciji in tvorili dialoge ali kako se baranta na tržnici, poslovni bonton...). Več časa sem namenila ustvarjanju, risanju in spoznavanju kitajske kulture, saj so jih te vsebine bolj privlačile kot učenje jezika. Polovico ure smo se učili kitajščino, drugo polovico ure smo spoznavali kitajsko kulturo (živali v horoskopu, pravljice, yin-yang- prilagojen za otroke, kitajska glasba, kitajski zmaji...). Spoznali smo kitajsko novo leto in izdelali okrasje, razložili simboliko živali, ki predstavlja novo leto. Kot pri vsakem jeziku bi bilo tudi pri kitajščini potrebno sprotno učenje, če se želi doseči napredek. Otroci, ki so se vpisali v septembru, so za učenje kitajščine talentirani in se hitro učijo. Pesmice se učijo na pamet in tako so še hitreje osvojijo osnove.« Učenca pedagoginje Anje Ahčin sta tudi uspešno nastopala na Zaključni prireditvi s kitajsko točko.

2. Evalvacija programa

a) Uspešnost izvedenega programa

Pedagoginja Anja meni, da je bil program uspešno izveden: »Program sem uspešno izpeljala, bolj kot sem predvidevala na začetku. Večinoma smo predelali zastavljeno snov in so obvladali snov prejšnjih ur. Otroci so manj manjkali in predvsem so se v letošnjem letu skupine povečale, na 4 učence, v glavnem so tečajniki fantje.«

b) Učinkovitost

Prav tako pedagoginja Anja Ahčin meni, da je bil program učinkovit: »Z dobrim učbenikom, domišljijo in dobro voljo se lahko doseže dobre rezultate. Na spletu je dostopnega veliko dobrega, brezplačnega gradiva (youtube, PPT) ki je zelo popestril ure in zanimanje otrok za kitajščino. Veliko veselje je za Melanijo in Leva predstavljal nastop ob koncu leta. Še posebej ob tako dolgem obdobju epidemije, ki je preprečila podobne prireditve.«

c) Dostopnost

Pouk kitajskega jezika so na začetku leta obiskovali 4 otroci, na koncu leta pa jo obiskuje kar 8 udeležencev (na 31.12.2022). Vpis se je tako povečal za 100 %.

3. Smernice za vnaprej

Pedagoginja Anja Ahčin poda smernice za vnaprej: »V začetni skupini se hitreje učijo s pesmicami, radi imajo ustvarjanje in zanima jih kultura. Tako da bo v prihodnosti več poudarka na pesmicah, igri in kulturnih vsebinah. Več poudarka pri nadaljevalni skupini pa bo na zahtevnejših stavčnih strukturah in tonih, ki so ključni za komunikacijo. Nato sledijo pismenke za

vajo katerih bomo potrebovali več časa. Učili se bomo bolj zahtevne besede in vadili bolj kompleksne stavke. Krepili bomo besedni zakladi in vadili dialoge, samostojno izražanje in več bo tudi učenja na pamet.«

4. Kaj udeleženec programa pridobi od le-tega

Mnenje pedagoginje Anje Ahčin: »Napredovali so vsi otroci in so večinoma znali, ko smo ponavljali staro snov. Klima v razredu je bila prijetna, otroci so se dobro razumeli. Da se otroci veselijo kitajščine, so potrdili tudi starši in kar dokazuje tudi to, da so redko manjkali. Kljub šolskim obremenitvam, so bili otroci redno prisotni na tečaju kitajščine. Ustvarjalni pristop PD je zelo pomemben, saj otroci tako spoznavajo Kitajsko ne samo skozi jezik ampak tudi skozi običaje, kulturo. Z ustvarjalnimi delavnicami smo prikazali raznolikost kultur in pomembnost običajev, ki so tako zelo drugačni od naših. Skozi ustvarjalen in drugačen (improviziran) pristop učenja otroci na sproščen način osvojijo znanje in tako jim učenje zahtevnih besed predstavlja veselje in ne napor.«

• LATINSKI JEZIK IN KULTURA

PEDAGOGINJA: Živa Kham Omahen

1. Vsebina

Na latinščini sta bila v letu 2022 vpisana 2 tečajnika. Pedagoginja Živa Kham Omahen, ki je sodelovala kot vsako leto pri pripravi oddelčne razstave ob kulturnem dnevu ter tokrat po dveletnem obdobju tudi pri nastopu na zaključni prireditvi, vsebinsko tako opiše potek pouka pri njej: »Letos sva s tečajnikom delala po učbeniku Lingua Latina per se illustrata, ki predvideva učenje latinščine kot govorjenega jezika in temu primerno prinaša v latinščini tudi razlago slovničnih vsebin in besedišča; pri tem sva za slovnične razlage, vaje ipd. še vedno uporabljala učb. Lingua Latina. Učenca sem spodbujala k samostojnejšemu delu in ga usmerjala v učenje z delom. Sprememba se je izkazala za upravičeno; izbrana metoda pa za učinkovito: deluje motivacijsko in zbuja zanimanje učenca. Od septembra dalje imam kar dva individualna tečaja latinščine. Starosti učenca je primeren učbenik Minimus, zasnovan tako, da učenec preko stripov spozna latinščino in starorimsko kulturo in civilizacijo, slovnice je na tej stopnji malo, vsaka lekcija pa prinaša tudi vsebine iz bogate grško-rimske antike, od kulturno-civilizacijskih do mitoloških. Tudi v tem tečaju uporabljam enake metode in pristope, kot so opisani zgoraj. Ker učenec še ni čisto tekoč v pisanju, se njegovim sposobnostim in spretnostim sproti prilagajam, bolj natančno spremljam zapise v zvezek, ti zapisi so bolj vodeni, usmerjeni. Ob sledenju lekcijam v učbeniku dodajam času in zanimanju učenca primerne vsebine (npr. prve ure se je naučil, predstaviti se po latinsko).«

2. Evalvacija programa

a) Uspešnost izvedenega programa

Pedagoginja Živa Kham Omahen meni, da sta bila oba individualna tečaja uspešna: »Menim, da je program uspešen, saj je učenec kljub delnemu delu na daljavo in s tem povezanimi omejitvami dobro napredoval. Cilji so obeh tečajev so ustrezno zastavljeni, njihovo doseganje je bilo v prvi polovici leta pogojeno z epidemiološko situacijo in delom na daljavo; jesenski dela je potekal po načrtu.«

b) Učinkovitost

Pedagoginja Živa Kham Omahen meni: »Učinkovitost individualnega tečaja vidim v tem, da v krajšem času predelamo več snovi in da je delo bolj individualno. Prednost in učinkovitost večje skupine je pri utrjevanju, saj učenci spodbujajo drug drugega, posameznik ni ves čas izpostavljen, hkrati učenje poteka tudi na nezavedni ravni. Delo s pomočjo elektronskega medija in interneta (npr. delo na daljavo ali uporaba računalnika s projektorjem v učilnici) omogoča rabo širšega nabora gradiv: nekatera gradiva služijo spodbujanju pogovora, razmisleka, motivaciji (ekološki vidik).«

c) Dostopnost

V letu 2022 sta latinščino obiskovala 2 tečajnika. Čeprav se latinščina na prvi pogled (družbeno gledano) zdi manj uporaben jezik, ki da ne prinaša bistvenih znanj, je struktura uporabnikov zelo spodbudna, saj se za učenje odločajo osnovnošolci. Število je sicer manjše, so pa zato tečaji intenzivnejši, individualnejši in tako učinkovitejši. Več je prostora za raziskovanje in ustvarjalnost.

3. Smernice za vnaprej

Smernice pedagoginje Žive Kham Omahen so naslednje: »Ob pregledu dosežkov, pridobljenega znanja in splošnega napredka učencev menim, da je program zelo dobro zastavljen tako za neposredno delo v učilnici kot za delo na daljavo (izkušnja je pozitivna, dobra). Ker je v prihodnosti pričakovati podobno situacijo še kdaj, se mi zdi smiselno vzpostaviti možnosti tečajev na daljavo in razmisliti o e-učilnici, kjer bi učitelj shranjeval e-gradivo in do koder bi imeli potencialno dostop tudi učenci. Dobrodošle bodo interaktivne vaje ali podobno gradivo; morda bi veljalo razmisliti o naročnini na katero od revij, o zakupu večjega paketa možnosti v Kahootu; raziskati Memrise in podobne platforme.«

4. Kaj udeleženec programa pridobi od le-tega

Mnenje pedagoginje Žive Kham Omahen: »Razbiranje informacij, etimološke osnove, epigrafske osnove, jezikoslovne vsebine, spoznavanje sorodstvenih vezi med jeziki, koncentracija, razumevanje jezikovnih prvin, širjenje besednega zaklada, boljše poznavanje materinščine, natančnost, zbranost, logično mišljenje, urjenje spomina, sintetično in analitično mišljenje, povezovanje področij, ustvarjalnost, elokventnost.«

• HRVAŠKI JEZIK IN KULTURA

PEDAGOGINJA: Brita Bautin

1. Vsebina

Individualne ure hrvaščine, udeležuje se jih namreč samo en učenec, potekajo od oktobra 2022. Program poteka v živo, snov pa hitro teče naprej, saj je učenec zelo zainteresiran in delaven. Cilj programa je poleg učenja jezika, usvajanja konverzacijskih vzorcev in besedišča, tudi spoznavanje kulture in običajev Hrvaške. Pedagoginja tako opisuje potek dela v preteklih treh mesecih: »Pouk hrvaškega jezika sem izvajala individualno. Z učencem delava po učnih pripravah, ki jih pripravljam sama z oporo na učbeniku *Učimo hrvatski*. V učni proces vključujem razne didaktične dejavnosti in igre, npr. bingo za ponavljanje števil, igro *Kdo sem?* za vajo konverzacijskih vzorcev predstavljanja, sličice za pripovedovanje zgodb, glasbo z besedili, ki se navezujejo na uporabo raznih prvin jezika. Glavno vodilo ob delu je, da mora biti stik z novim jezikom vsekakor zelo pozitiven, saj se takšen način dela obrestuje pri motivaciji za naprej. Cilj programa, ki še vedno poteka, je doseči znanje na nivoju A1/A2 pri vseh jezikovnih dejavnostih (poslušanje, govorjenje, pisanje, branje), saj se nekaterih veččin naučimo lažje kot drugih. Učenec usvaja veliko število besed in skladenjskih struktur, dobro razume govorna in pisna besedila, več pozornosti pa namenjava tvorbi govornih in pisnih besedil.«

2. Evalvacija programa

a) Uspešnost izvedenega programa

Dosedanji cilji so bili doseženi, program pa se še izvaja in dobro napreduje.

b) Učinkovitost

Pedagoginja Brita Bautin poroča o učinkovitosti programa: »Kot pedagoginja se trudim, da so ure jezika zanimive in da snov teče s primernim tempom. Dobro in kvalitetno pripravljene ure sicer zahtevajo nekoliko daljšo pripravo na pouk, a se ves trud poplača z rezultati, ki jih učenec dosega.«

c) Dostopnost

Program obiskuje en otrok, in sicer od začetka oktobra 2022. Ure se izvajajo enkrat na teden po 60 minut in individualno.

3. Smernice za vnaprej

Pedagoginja Brita Bautin načrtuje v prihodnje: »Nadaljevala bom s spodbujanjem in motivacijo za učenje hrvaščine, mislim pa, da premalo poudarjam pomembnost dela doma. Bolj redno bom dajala domače naloge, saj te zelo pomagajo pri utrjevanju predelane snovi. Glede na hitro napredovanje načrtujem tudi, da učencu ponudim lahkotno domače branje, ki bi ga zanimalo, saj bi na ta način v programu zajela tudi delno obravnavo književnosti. Ker ne želim, da bi ga učenje popolnoma novega jezika preveč obremenjevalo (tudi na primer domače branje), je delo v prihodnje odvisno tudi od učenčeve obremenjenosti z drugimi obveznostmi, vendar za zdaj kaže velik interes za program.«

4. Kaj udeleženec programa pridobi od le-tega

Mnenje pedagoginje Brite Bautin: »Program nudi poglobljeno učenje jezika z različnimi metodami. Najbolj se poslužujem metode pripovedovanja zgodb, kjer glavno vlogo prevzame učenec ob pomoči pedagoga, ki udeležencu ponudi slikovni material. Na ta način se krepijo komunikacijske sposobnosti posameznika, hkrati pa je ob svoji pripovedi voden, ima oporo pedagoga, ko naleti na jezikovno prepreko, takrat pa se težavi posveti bolj poglobljen vpogled v določen problem. Najpogosteje gre za raven besedišča, posebno na začetniški stopnji, ko nam enostavno zmanjka besed. Pogoj za takšno delo je dobra usvojitev komunikacijskih vzorcev iz lekcij, besedil in vaj, kar pa pri hrvaščini ni posebno zahtevno, saj sta jezika skrajno sorodna. Ravno zato pri delu uporabljam tudi kontrastivno metodo, ki učencu pomaga razumeti, zakaj je med jezikoma prišlo do tako majhnih, a za sporazumevanje pomembnih razlik. Ker učenec kaže interes za takšne, bolj poglobljene razlage, jih, ko je to potrebno, rade volje vključujem. Na ta način se snov bolj vtisne v spomin in že od temeljev naprej omogoča poglobljeno razumevanje. Z vključevanjem hrvaške glasbe, kratkih dokumentarnih posnetkov, iger in pogovorov ob fotografijah je v programu zajet tudi kulturološki vidik učenja tujega jezika, ki pa je za razumevanje specifičnosti nujen, pogosto pa pri udeležencih najbolj priljubljen.«

• SLOVENSKI JEZIK IN KULTURA (Slovenščina za tujce – pomoč Ukrajini)

PEDAGOGINJI: Živa Kham Omahen, Urša Meše

1. Vsebina

Program Slovenščina za tujce je nastal kot pomoč državljanom Ukrajine, ki so bili primorani zapustiti svojo državo zaradi vojne z Rusijo. Mladi glasbeniki pod vodstvom Žive Ploj Peršuh, ki so se znašli v Sloveniji, so si želeli naučiti našega jezika za lažje sporazumevanje v teh težkih časih. V Pionirskem domu smo jim prisluhnili ter ponudili brezplačne tečaje. S tem se je izoblikoval nov program: Slovenščina za tujce. Pedagoginja Živa Kham Omahen vsebinsko opiše potek novega programa: »Vsebino slovenščine za tujce v okviru projekta Pomoč Ukrajini prilagajam potrebam slušateljev. V osnovi sledimo učbeniku ABC Gremo, dodajamo besedišče področij, ki so aktualna, relevantna za slušatelje; spodbujam jih k aktivnemu sodelovanju (npr. domače pisanje kratkih zapisov in čimveč pogovora med uro) in jih usmerjam k samostojnemu delu in učenju z delom (npr. interaktivne vaje na spletu, pisanje kratkih zapisov). Dejavnost in vsebino prilagajam starosti, (pred)znanju in zanimanju slušateljev, pa tudi času in okoliščinam – kar se izkazuje za učinkovito: deluje motivacijsko, zbuja zanimanje učencev, spodbuja jih k opazovanju slovenščine v vsakdanjih situacijah (nejasnosti pri urah predebatiramo, razložimo).«

2. Evalvacija programa

a) Uspešnost izvedenega programa

Obe pedagoginji menita, da je program uspešen, saj učenci dobro napredujejo. Cilji so bili ustrezno zastavljeni, njihovo doseganje je potekalo po načrtu.

b) Učinkovitost

Obe pedagoginji se strinjata, da je program učinkovit. Pedagoginja Urša Meše, ki poučuje otroke iz Ukrajine poroča: »Menim, da je izvedba ur učinkovita, saj snov temeljito razložimo, nato pa razumevanje te preverimo na primerih, kjer preko zastavljenih vprašanj tečajnikov obdelamo tudi preostale aspekte, ki jih snov sicer ne poučuje direktno. Takšen način dela označujem kot celostno, saj se tečajniki srečajo z različnimi vidiki jezika. Prav tako učbeniški komplet ponuja

razvoj vseh štirih jezikovnih kompetenc: bralno, pisno, slušno in ustno. K uspešnemu pridobivanju znanja pripomore tudi narodnost tečajnikov, saj kot uporabniki jezika, ki pripada slovanski jezikovni skupini, lažje asimilirajo predvsem slovnične prvine, ki se paralelno uporabljajo tudi v njihovem jeziku, zato jim je usvajanje slovenskega jezika znatno lažje.« Prav tako opisuje pedagoginja Živa Kham Omahen svoji številčni skupini srednješolcev ter odraslih: »Prednost in učinkovitost večje skupine je pri utrjevanju, saj učenci spodbujajo drug drugega, posameznik ni ves čas izpostavljen, hkrati učenje poteka tudi na nezavedni ravni.«

c) Dostopnost

Najprej smo poleti ponudili brezplačno učno pomoč slovenščine, katero sta obiskovali le dve tečajnici (podatek na dan 1. 7. 2022). Oktobra se je število vpisanih povečalo, saj so se prijavili še nekateri otroci ter izoblikovali sta se še dve številčni skupini srednješolcev ter odraslih, trenutno (31. 12. 2022) obiskuje slovenščino za tujce (pomoč Ukrajini) v treh skupinah kar 26 tečajnikov.

3. Smernice za vnaprej

Pedagoginji menita ob pregledu dosežkov, pridobljenega znanja in splošnega napredka učencev, da je program zelo dobro zastavljen. Pedagoginja Urša Meše namerava nadaljevati po zastavljenem programu: »Z izvajanjem skupinskega tečaja sem precej zadovoljna, zato si bom prizadevala, da takšno delo nadaljujem. Po že nekaj izvedenih urah sem pridobila občutek, kaj tečajnikom ne predstavlja bistvenih problemov, hkrati pa tudi pri katerih učnih vsebinah naletijo na težave. Prepoznavanje zahtevnejših vsebin predpostavlja pedagoški izziv za nadgradnjo učnih metod in načina dela, s tem pa dobiš občutek kateremu delu snov se bolj podrobno posvetiti in mu nameniti več razlage. Vse te opazke se bom trudila upoštevati in prilagoditi razlago ter tako premostiti morebitne težave na katere bi uspeli naleteti.«

4. Kaj udeleženec programa pridobi od le-tega

Mnenje pedagoginje Urše Meše: »Menim, da tečajniki prejmejo največjo možno mero znanja v danem času. Poleg tega, da obdelujemo različna poglavja slovnice, raznoliko besedišče, raznovrstne komunikacijske situacije, prislunemo slušnim posnetkom, je poglobitnega pomena dejstvo, da skozi celotno uro preko moje razlage in interakcij poslušajo jezik, ki se ga učijo. Tečajnike se trudim aktivno vključevati v ure slovenščine, npr. preko branja navodil, besedil in primerov. Prav tako menim, da jim je v veliko korist skupni pregled domače naloge, saj tako preverimo razumevanje snovi iz predhodne ure in razjasnimo morebitne nejasnosti. Skratka, preko različnih učnih metod se vseskozi trudim, da se vse bolj izražajo v slovenskem jeziku in tako razvijajo tudi govorno kompetenco, saj jim ta po videnem predstavlja še največ težav – pri razumevanju jezika bistvenih težav nimajo zaradi podobnosti jezika. Če je bilo od začetka moč zaznati strah pred novim jezikom in rahlo nezmožnost spontane komunikacije v njem, lahko zapišem, da sta po dobrih dveh mesecih omenjena vidika precej upadla. Še najbolj pa me veseli dejstvo, da tečajniki vestno prihajajo na ure, vedno z opravljeno domačo nalogo in z željo po osvojitvi jezika. Za delo so vedno pripravljeni in se trudijo asimilirati jezik, s katerim so se na dani točki svojega življenja srečali, ne glede na neugodne okoliščine, ki so jih do tega pripeljale. Učne ure z njimi so vedno zelo produktivne, vsakič bolj sproščene, vse več pa je tudi že spontane komunikacije, ki je na začetku praktično še ni bilo. Menim, da tečajniki z obiskovanjem tečaja dobivajo večji občutek pripadnosti okolju, v katerega so nedavno prišli, kar jim olajšuje to življenjsko spremembo, ki zanje zagotovo ni bila najlažja. S takšno vnemo in odnosom, ki ju tečajniki imajo, bodo v bodoče vse lažje premostili zid, ki jim ga tuji jezik predstavlja in tako uspešno vstopali v svet, ki jih obkroža ter se v njem svobodno razvijali.

Mnenje pedagoginje Žive Kham Omahen: »Udeleženec spregovori v slovenščini in se v njej lahko sporazumeva (ustno in pisno) tudi zunaj tečaja, v t. i. vsakdanjem okolju in življenju. Ob učenju slovenščine kot sporazumevalnega jezika v Sloveniji udeleženec pridobiva veščine in sposobnosti tudi na drugih področjih, kot so razbiranje informacij, jezikoslovne vsebine, spoznavanje sorodstvenih vezi med jeziki, širjenje besednega zaklada, logično mišljenje, urjenje spomina, sintetično in analitično mišljenje, povezovanje področij, ustvarjalnost, elokventnost ipd.«

9.2 MEDNARODNI IZPITI

IZVAJANJE MEDNARODNIH IZPITOV TER IZPITNA CENTRA CAMBRIDGE ASSESSMENT ENGLISH IN DELE (INSTITUTO CERVANTES)

Karmen Feher Malačič, Tadeja Vovk, Tamara Fabjančič

1. Vsebina

PIONIRSKI DOM JE URADNI IZPITNI CENTER:

2019 - Uradni izpitni center Cambridge Assessment English (Authorised Exam Centre) – ANGLEŠKI JEZIK

2014 - Uradni izpitni center DELE z licenco Instituta Cervantes – ŠPANSKI JEZIK

Pridobljeni certifikati omogočajo:

- večje možnosti za vpis na srednje šole, gimnazije in univerze,
- boljše možnosti pridobitve štipendije ter
- boljši dostop do izobrazbe po vsej Evropi in širše.
- boljše delovne priložnosti, delovno in študijsko mobilnost, delo in študij na daljavo preko spleta po celi Evropi in svetu.

Naši tečaji in programi avtomatično vključujejo tudi pripravo na mednarodne izpite na različnih stopnjah od A1-C2. S tem potrjujemo sledimo uveljavljenim smernicam SEJO/CEFR, ustvarjamo dodano vrednost ter potrjujemo kakovost naših tečajev in našega dela na mednarodnem nivoju, saj so certifikati mednarodno prepoznani ter uvrščeni v jezikovno shemo SEJO/CEFR.

2. Evalvacija projekta

a) Uspešnost izvedenega projekta

V izpitnem centru CAE in DELE smo v obdobju od januarja do decembra razpisali maja in novembra izpite iz španščine DELE ter marca, junija in decembra izpite Cambridge iz angleščine. Ponudili smo različne nivoje od A1 do C2. Pridobljeni certifikati namreč omogočajo večje možnosti za vpis na srednje šole, gimnazije in univerze, omogočajo boljše možnosti pridobitve štipendije ter boljši dostop do izobrazbe po vsej Evropi in širše. Prav tako omogočajo boljše delovne priložnosti, delovno in študijsko mobilnost, delo in študij na daljavo preko spleta po celi Evropi in svetu. Kandidati, ki so opravljali mednarodne izpite iz angleškega in španskega jezika, so bili tako notranji t.j. tečajniki Pionirskega doma kot zunanji kandidati. Mnogi zunanji kandidati so se hkrati odločili tudi za krajši pripravljalni tečaj na posamezni izpit. Notranji tečajniki so imeli možnost prijave na mednarodne izpite Delf Junior in Prim iz francoskega jezika ter tudi na mednarodne izpite za pridobitev Goethe Zertifikata iz nemškega jezika. Izpite so opravljali na Goethe Institutu ter na Francoskem Inštitutu v Ljubljani. Prav tako so opravljali učenci japonščine japonske izpite JLPT kar v Pionirskem domu pod okriljem Filozofske fakultete.

b) Učinkovitost

Priprave na mednarodne izpite pri splošnih jezikovnih tečajih Pionirskega doma so vključene v ceno tečaja. Cene pripravljalnih tečajev za odrasle so skladne s sprejetim cenikom. Število prijavljenih na izpite raste, prav tako se večja število kandidatov na pripravljalne tečaje. Licenca za izvajanje mednarodnih izpitov Cambridge Assessment English in DELE pomembno prispeva k razpoznavnosti Pionirskega doma kot visoko kakovostno ustanovo z dodano vrednostjo, saj je licenca pomeni pomembno referenco. Izpitni centri tako izvajajo izpite v skladu z visokimi standardi po katerih so le-ti tudi poznani po celem svetu.

c) Dostopnost

Mednarodni izpiti iz angleškega in španskega jezika so dostopni tako notranjim uporabnikom (tečajnikom Pionirskega doma) kot zunanjim uporabnikom – posameznikom, podjetjem, inštitucijam, organizacijam, rezidentom, nerezidentom in tujcem ipd. Notranji tečajniki splošnih jezikovnih tečajev imajo možnost opravljanja mednarodnih izpitov tudi iz nemškega, francoskega, italijanskega in japonskega jezika.

3. Smernice za vnaprej

CILJNA JAVNOST/PUBLIKA:

- obstoječa notranja javnost
- strokovna javnost
- splošna javnost

Z ohranjanjem ponudbe mednarodnih izpitov ter s promocijo izpitnih centrov pričakujemo tudi ohranitev tečajnikov ter porast prijav na redne dejavnosti kot tudi na izključno tečaje – priprave na mednarodne izpite v veliki meri med odraslo in profesionalno publiko. Logična posledica pridobitve licence in s tem priznanja kakovosti bi dolgoročno morala imeti pozitiven učinek, najmanj pa za ohranitev števila že vpisanih tečajnikov. Hkrati pa izpitni center pridobiva kandidate iz vse Slovenije, možna je prijava tudi iz drugih držav, predvsem regionalno.

4. Kaj udeleženec programa pridobi od le-tega

Univerza Cambridge je ustanoviteljica Cambridge Assessment English, ki preko svojih izpitnih centrov po vsem svetu izvaja mednarodne izpite iz angleškega jezika je svetovno znana in priznana. Prestižne certifikate izdajajo že desetletja. Prav tako so priznani španski mednarodni izpiti, ki jih ponuja Instituto Cervantes v imenu španskega Ministrstva za izobraževanje sam ali preko svojih izpitnih centrov, med katere spada tudi Pionirski dom.

Poleg prestižnega certifikata, ki potrjuje kakovostno pridobljeno in uporabno znanje udeleženci pridobijo:

- uraden dokument mednarodnega značaja, ki dokazuje jezikovno usposobljenost ter odpira vrata na študijski in poslovni poti, doma in v tujini;
- opravljen mednarodni izpit ustreza določilom Skupnega evropskega referenčnega okvira (CEFR) in lahko olajša zemljepisno mobilnost v akademskih in strokovnih krogih ter pridobivanje štipendij;
- mednarodno prepoznan dokument s strani javnih in zasebnih podjetij, gospodarskih zbornic ter javnega in zasebnega izobraževalnega sistema;
- z opravljenim izpitom si pridobijo kvalifikacijo za vse življenje;

PODELITEV CERTIFIKATOV 2022

1. Vsebina

Podelitev certifikatov je letna in tradicionalna slovesna prireditev na kateri podelimo certifikate vsem tečajnikom Pionirskega doma, ki so opravili mednarodne izpite iz tujega jezika. V letošnjem letu je podelitev potekala 11. marca 2022. Izvedbo prireditve smo tudi letos prilagodili trenutnim razmeram povezanih s Covid-19 in smo jo preventivno izvedli preko platforme ZOOM. Prireditev je bila namenjena podelitvi oziroma obeležbi uspehov tečajnikov Pionirskega doma, ki so uspešno opravili mednarodne izpite ter pridobili mednarodno veljavno akreditacijo svojega znanja iz angleškega, nemškega, španskega in japonskega jezika. Tečajniki so prejeli certifikate Cambridge Assessment English, Goethe Zertifikat, Dele in JLPT. Število tečajnikov, ki so opravili mednarodne izpite je bilo na tujih jezikih skupaj 50.

2. Evalvacija projekta

a) Uspešnost izvedenega projekta

Dogodek je bil uspešno izveden in je dosegel željeni učinek.

b) Učinkovitost

Dogodek smo snemali. Novi termin je bil ustrezen.

c) Dostopnost

Na dogodek smo povabili dobitnike certifikatov ter njihove bližnje, ki so se skupaj prijavili preko aplikacije zoom. Prireditve se je udeležilo 99 % povabljenih.

3. Smernice za vnaprej

S podelitvijo bomo nadaljevali v prihodnje, saj je to promocijski dogodek, hkrati pa je podelitev tudi zahvala za sodelovanje tako na tečajih kot izpitih za vse naše učence. Prav je, da tudi njim izkažemo podporo za svojo požrtvovalno učenje ter »soustvarjanje« naših programov. Datum ter izvedbo bomo prilagajali glede na ustreznost v skladu z izvedbami izpitov.

4. Kaj udeleženec programa pridobi od le-tega

Pomembno priznanje za svoje delo in učenje, motivacijo za nadaljnje učenje tujega jezika na tečajih Pionirskega doma ter zaupanje Pionirskemu domu, našim programom ter učiteljem.

Priprava materiala za revijo PIL (Vesela šola), založba Mladinska knjiga

Karmen Feher Malačič, Vera Forsthuber

1. Vsebina

Na Oddelku za tuje jezike in kulture opravljamo celoletno pripravo strani v nemškem in angleškem jeziku, ki je zajemala prevod in/ali lektoriranje ter vsebinske prilagoditve. PIL izhaja od septembra do vključno junija, t.j. na šolsko leto. Zdaj že nekaj letni program se uspešno izvaja v določenih mesečnih rokih. Revija je namenjena širši javnosti predvsem pa šolskim otrokom in mladini. S pripravo strani se hkrati izvaja promocija Pionirskega doma. Delo nadaljujemo v skladu s pogodbo. Vsebino pripravljajo: Karmen Feher Malačič (angleščina), Vera Forsthuber (nemščina). V mesecu maju smo prisostvovali tudi na zaključni prireditvi Vesele šole, kjer smo prejeli posebno zahvalo kot sponzorji ter podelili brezplačen jezikovni tečaj kot nagrado za dobitnike Vesele šole.

KULTURNI DAN – 8. FEBRUAR (Razstava: Kaj bi Prešeren in Julija rekla danes?)

1. Vsebina

Kot vsako šolsko leto, smo tudi v šolskem letu 2021/22 s tečajniki na Oddelku za tuje jezike in kulture obeležili kulturni praznik 8. februar. Izhodiščna ideja za tokratno ustvarjanje in razstavo je bilo vprašanje »Kaj bi Prešeren in Julija rekla danes?«. Z vprašanjem smo želeli učence vzpodbuditi k razmišljanju o tem, kako mladi komunicirajo med seboj, kakšnih medijev se poslužujejo, o čem najpogosteje razmišljajo ter tudi o tem, kako je preteklo leto in vsi ukrepi, ki smo jih preživljali, vplivalo na življenje mladih. Zgodbo Prešerna in Julije smo tako preučili, kakor se je odvijala v njunem času ter jo postavili v sodoben okvir. Tematika je bila tokrat namenjena učencem, starim nad 12 let, ki so v jeziku, ki se ga učijo, že zmožni sestaviti dokaj konkretno besedilo. Kjer je bilo to možno, seveda – drugače pa smo temo prilagodili, da jo je bilo možno izpeljati tudi z mlajšimi tečajniki/začetniki. Za vsak jezik smo pedagogi izbrali po nekaj skupin oz. individualnih učencev, saj smo želeli raje manj izdelkov in te bolj dodelane. Ustvarjali smo besedila, ki se jih da občinstvu 'vizualno všečno' predstaviti na razstavi – krajše zgodbe ali pesmi z ilustracijo, stripi. Rdeča nit je bila, kot rečeno, umestitev Franceta in Julije v današnji čas.

2. Evalvacija projekta

a) Uspešnost izvedenega projekta

Projekt je bil uspešno izveden. Projekt poteka že nekaj let, v tem šolskem letu smo ponovno lahko pripravili razstavo izdelkov na hodnikih Pionirskega doma.

b) Učinkovitost

Projekt je bil učinkovit, saj je vključen v obstoječi pouk, kjer se ustvarja na temo kulturnega dne. Učenci so svoje obstoječe znanje nadgradili s spoznavanjem največjega slovenskega pesnika ter znanje tujega jezika, ki se ga učijo v Pionirskem domu, obogatili s tematsko obarvanim besediščem in kulturološkimi vidiki.

c) Dostopnost

Sodelovale so različne skupine pri vseh jezikih (kjer je možno, so bili sodelujoči učenci že na višjih stopnjah znanja posameznega jezika). Razstavo so si poleg tečajnikov, ki obiskujejo naše tečaje,

ogledali tudi njihovi starši ali spremljevalci in širša publika. Dogodek je bil publiko najavljen tudi preko FB in na našem spletnem novičniku.

3. Smernice za vnaprej

V prihodnosti se želimo še bolj povezovati s kulturnim oddelkom in izdelkom tečajnikov, ki se učijo tujih jezikov dodati še bolj dovršeno likovno podobo (risbe, slike, manjše skulpture), saj bo tako razstava dobila širši pomen.

4. Kaj udeleženec programa pridobi od le-tega

Otroci se zavedo pomena kulturnega dne in svoje ustvarjalnosti v sklopu jezika. Spoznali so tudi življenje in delo Franceta Prešerna in Julije Primic oziroma osvežili svoje poznavanje le-teh.

TEDEN JEZIKOV

1. Vsebina

Teden jezikov smo na Oddelku za tuje jezike in kulture priredili od 10. do 14. oktobra 2022. Vsako leto že več kot 20 let, 26. septembra poteka Evropski dan jezikov in v Pionirskem domu smo se odločili, da pripravimo kar Teden jezikov. Glede na to, da poučujemo več kot 10 tujih jezikov, smo jih izbrali 10 (angleščina, nemščina, francoščina, španščina, italijanščina, japonščina, kitajščina, ruščina, latinščina in slovenščina za tujce). Teden jezikov je namenjen brezplačni predstavitvi jezikovnih tečajev ter pridobivanju novih tečajnikov v skupinah, kjer je manj kot 7 vpisanih. Obiskovalcev je bilo okrog 30 in rezultat je bila tretjina novo vpisanih v jezikovne tečaje. Teden jezikov je bil zadnji teden dobro promoviran, predstavil se je tudi v oddaji Dobro jutro na RTV Slovenija. Učenci Pionirskega doma so bili o tem obveščeni preko letakov, ki so jih prejeli pri svojih pedagogih na urah, njihovi starši pa so prejeli obvestilo preko elektronske pošte. V okviru Tedna jezikov smo pedagogi pripravili jezikovni kviz ter privlačne nagrade. Vprašanja so bila vezana na jezike, ki jih poučujemo v Pionirskem domu in izbrani jeziki so bili prav tako na voljo za obisk v okviru tega posebnega tedna. Pri sestavi vprašanj smo pazili, da niso bila pretežka, saj je bil kviz namenjen širši populaciji in je zajemal tudi širok starostni razpon. Kviz je bil namenjen tečajnikom, ki so del skupine in je bila le ta vključena v teden jezikov. Možnost reševanja smo ponudili tudi ostalim tečajnikom in mimoidočim. Omenjeni so se lahko zadržali ob vходу Oddelka za tuje jezike in kulture, pri naši info točki, rešili kviz in ga tam tudi oddali. Ob koncu vsakega dne je potekalo žrebanje za dnevno nagrado. V kolikor je bil kviz rešen pravilno, je nagrajenec prejel praktično darilo Pionirskega doma. Ob koncu tedna, v petek, je poleg dnevnega žrebanja potekalo tudi zaključno žrebanje za glavno nagrado. Glavna nagrada je bil darilni bon za 8 brezplačnih zaporednih obiskov jezikovnega tečaja v Pionirskem domu. Za naše nove in potencialno bodoče tečajnike smo prav tako pripravili vzpodbudno nagrado. Tečajnik, ki je k nam že vpisan v tečaj in je pripeljal prijatelja, kateri se je vpisal, je za nagrado prejel 4 brezplačne zaporedne obiske. Tisti na novo vpisani pa je prejel 8 brezplačnih zaporednih obiskov.

2. Evalvacija projekta

a) Uspešnost izvedenega projekta

Projekt je bil uspešno izveden. Kar tretjina tečajnikov, ki je obiskala delavnice različnih tujih jezikov v Tednu jezikov, se je vpisala na dejavnosti. Posledica je bil povišan vpis na tujih jezikih.

b) Učinkovitost

Projekt je bil učinkovit, saj je vključen v obstoječi pouk in je namenjen še večji prepoznavnosti Pionirskega doma.

c) Dostopnost

Sodelovale so različne skupine pri različnih jezikih. Obiskovalcev je bilo okrog 30 in rezultat je bila tretjina novo vpisanih v jezikovne tečaje. Teden jezikov je bil zadnji teden dobro promoviran, predstavil se je tudi v oddaji Dobro jutro na RTV Slovenija.

3. Smernice za vnaprej

Glede na to, da se tudi na kulturno-umetniških programih v septembru in oktobru še polnijo skupine, smo se odločili, da bi prihodnje šolsko leto izvedli širši projekt, in sicer, kar Pionirski teden (Teden jezikov ter Teden kulture), ki bi potekal vsako leto prvi teden oktobra. V ta namen bo pripravljena še bogatejša podpora ter promocija dogodka in organizirali bomo še privlačnejši kviz z nagradami.

4. Kaj udeleženec programa pridobi od le-tega

Otroci dobijo možnost brezplačnega obiska različnih delavnic in bogatih nagrad ob vpisu na nove tečaje.

LAHKONOČNICE – PRAVLJICE ZA OTROKE

Sodelovanje Pionirskega doma in Lahkonočnic

1. Vsebina

S strani Lahkonočnic so se na nas obrnili v želji po strokovni pomoči kar se tiče učenja tujega jezika, predvsem iz vidika lažje integracije tujih otrok v slovenskem okolju (npr. v vrte, šole in podobne situacije) in učenja slovenskih otrok tujega jezika in tujih kultur ter s tem širjenja obzorij in pridobivanja širine znanja. V začetni fazi smo sodelovali kot strokovni sodelavci za nasvete in informacije, katere tehnike in metode učenja jezikov je najboljšo uporabiti, kako se navadno otroci najlažje naučijo jezika in kasneje smo bili pomoč pri ustvarjanju novih pravljic. Kasneje je 6 naših izbranih učiteljev prevajalo pravljice v 6 različnih jezikov: Natalija Sultanova (ukrajinščina), Maria Ilievska (makedonščina), Anja Banko (ruščina), Dejana Milanović (bosanščina), Nives Rac (nemščina), Sara Ajeti s pomočjo Marise Zorko (albanščina). Hkrati so nekateri naši pedagogi/prevajalci pomagali tudi pisateljem Lahkonočnic pri izgovorjavi, torej pri samem snemanju. Za vsako izmed 6 pravljic smo pripravili praktično vajo s pomočjo katere se lahko najmlajši naučijo novih besed. Naslonili smo se seveda na besedišče, ki je bilo izpostavljeno v sklopu posamezne pravljice. Izhajali smo iz naše dolgoletne tradicije in širokega spektra izkušenj, ki jih naši učitelji premorejo. Naslonili smo se na preverjene igre, ki med učenci Pionirskega doma delujejo in so lepo sprejete. (Link: <https://www.lahkonocnice.si/na-obisku/skupni-jezik>)

2. Evalvacija projekta

a) Uspešnost izvedenega projekta

Projekt je bil uspešno izveden. V okviru oglaševanja projekta Lahkonočnice se je Pionirski dom angažiral po nam dostopnih kanalih: novico smo poslali na MOL - informacijo so poslali po svojih kanalih, o projektu smo obvestili reviji Ljubljana ter Urban, prosili za objavo na spletni strani ljubljana.si, novico smo tudi mi objavili večkrat na naših družabnih omrežjih (FB, IG – kjer smo tudi »označili« Lahkonočnice ter A1), novico smo posredovali tudi novinarjem v naši adremi in jo naznanili tudi na Oddelku za kulturo MOL.

b) Učinkovitost

Projekt je bil učinkovit, saj je namenjen še večji prepoznavnosti Pionirskega doma. Pravljice uprabljajo tudi pedagogi pri pouku nemščine in ruščine.

c) Dostopnost

6 naših izbranih učiteljev/pedagogov/prevajalcev je prevajalo pravljice v 6 različnih jezikov: v ukrajinščino, v makedonščino, v ruščino, v bosanščino, v nemščino ter v albanščino.

3. Smernice za vnaprej

V prihodnje si želimo še sodelovati pri takšnih jezikovno obarvanih projektih za otroke.

4. Kaj udeleženec programa pridobi od le-tega

Otroci dobijo možnost poslušanja različnih pravljic v slovenskem in tujem jeziku ter spoznavanju kulture različnih jezikov.

ZAKLJUČNA PRIREDITEV TUJIH JEZIKOV

1. Vsebina

Po sproščenih Covid ukrepih marca, je po dveh letih ponovno oživela že tradicionalna zaključna prireditev tujih jezikov. Potekala je 2. junija 2022 v Festivalni Ljubljani. Same prireditve se je udeležil tudi župan Mestne občine Ljubljana gospod Zoran Jankovič. Tečajniki tujih jezikov so nastopili z različnimi točkami (glasbenimi, pevskimi, plesnimi, impro, teater...) v različnih tujih jezikih: v angleščini, nemščini, francoščini, španščini, italijanščini, japonsščini, kitajščini, ruščini, latinščini. Kot zadnja točka so nastopili tudi mladi glasbeniki iz Ukrajine pod vodstvom Žive Ploj Peršuh in profesionalno ter ganljivo zaključili prireditev. Prireditev sta vodila Urh Mlakar in Teja Bitenc.

2. Evalvacija projekta

a) Uspešnost izvedenega projekta

Projekt je bil uspešno izpeljan. Dogodek je obiskalo veliko staršev ter ostalih družinskih članov naših tečajnikov iz tujih jezikov Pionirskega doma.

b) Učinkovitost

Dogodek je bil učinkovit, saj je nastopalo veliko naših tečajnikov z izvirnimi točkami. Na koncu so bili otroci zelo ponosni, da so stali na velikem odru pred toliko obiskovalci.

c) Dostopnost

Dogodka se je udeležilo okrog 250 ljudi.

3. Smernice za vnaprej

V prihodnje bomo naredili še večji dogodek, saj v letu 2023 praznujemo 60. letnico Pionirskega doma. Dogodek bo širše zasnovan in se bo navezoval na preteklost ter sedanost.

10 VSEBINSKE OPREDELITVE VEČ LOKACIJ ZAVODA in opredelitev programa v letu 2022

a) Vilharjeva 11

➤ Festivalna dvorana

Priljubljenost Festivalne dvorane smo v preteklem letu večali s pojavnostjo v medijih, poročnih publikacijah, promocijskih materialih podjetij za prirejanje dogodkov, pa tudi na socialnih omrežjih in z mreženjem. Cenovna dostopnost, konkurenčna ponudba in tradicija nam zagotavljajo, da je zasedenost dvorane velika. Njena večnamenskost omogoča široko paleto različnih prireditev. Je tehnično opremljena za izvedbo tako zahtevnih kot manj zahtevnih dogodkov. Postavitev miz, odra, stolov, tribune ter ostalih scenskih in vizualnih elementov lahko prilagodimo glede na število obiskovalcev in vrsto prireditve. Razpolagamo s kakovostno tehnično opremo in osebjem, ki potencial dvorane in njeno vsestranskost še podkrepi s svojim znanjem in izkušnjami. Festivalna dvorana je priljubljena zaradi velike kapacitete gostov, ki jo premore. Primerna pa je tudi za manjše število obiskovalcev lahko dvorano prilagodimo z predelno zaveso.

- Izvedeni so bili številni dogodki, ki smo jih organizirali v domeni Pionirskega doma: predstave lastne produkcije, tradicionalno pustovanje, redne plesne večere, festivale, delavnice, EU projekte, zaključno prireditev tujih jezikov, polletne in zaključne nastope naših programov, počitniške šole in zaključne nastope le-teh, slavnostno odprtje Pionirskega teatra, MulceRaj.
- Za kompenzacijo ali kritje stroškov vzdrževanja smo dvorano oddali Slovenskemu mladinskemu gledališču za njihove predstave.
- Dvorano smo oddali podjetjem, društvom in organizacijam, ki so priredili najrazličnejše dogodke.

➤ Mala dvorana

- V Mali dvorani smo izvajali rojstne dneve, delavnice, spremljevalne programe festivalov, izpite iz tujih jezikov (smo uradni izpitni center), uporabljena pa je bila tudi kot ogrevalnica za nastopajoče v Festivalni dvorani.
- V letu 2022 smo bili partnerji pri dobrodelnem projektu Trije zimski botri. Na prošnjo organizatorjev po prostoru za zbiranje daril za prednovoletno obdarovanje otrok iz socialno šibkejših okolij smo se odzvali brez pomislekov. Plemenita pomoč depriviligiranim je zvesta spremljevalka Pionirskega doma.
- Dvorano smo oddajali v najem društvom, organizacijam in Filozofski fakulteti za izvajanje njihovih programov in predavanj.

➤ Baletna dvorana

- Dvorano smo uporabljali za plesne in glasbene tečaje Pionirskega doma ter za cirkuške delavnice.
- Oddajali smo jo društvom in organizacijam za izvajanje njihovih programov.

b) Art center na Komenskega 9

Prostori na Komenskega 9 postajajo vedno bolj zanimiva lokacija za izvedbo različnih dogodkov. Mansarda omogoča razmejitev na dva ločena prostora ali uporabo enega večjega. Organizirali smo oziroma oddali za izobraževanja, predstave, vaje, razstave in delavnice, pa tudi snemanje podcastov. Gledališka dvorana ostaja v najemu Hiše otrok in umetnosti.

c) Dvorana Jenko na Miklošičevi 28

Dvorano smo večino leta 2022 namenjali:

- izvajanju plesnih dejavnosti Pionirskega doma – program sodobnega plesa

- kot nadomestni prostor za pripravo in vadbo lastnih produkcij
- kot prostor za vadbo osnovnošolcev in dijakov, ki se pripravljajo na izvedbo vaje ali mature v Festivalni dvorani

Septembra 2022 smo odprli nov program Pionirskega doma, imenovan Pionirski teater. Program je namenjen samostojnim kulturnim ustvarjalcem, nevladnim organizacijam, samozaposlenim v kulturi, zavodom in društvom. Vrhunskim svobodnim profesionalnim ustvarjalcem želimo ponuditi prostor, kjer lahko ustvarjajo in svojo umetnost predstavijo gledalcem. Najema dvorane jim ne zaračunamo, si pa delimo dobiček od podanih vstopnic, pri čemer 30 % pripada Pionirskemu domu. V ta namen smo del dvorane opremili z odrom, zavesami, zvočniki in lučmi, kar omogoča izvedbo različnih predstav. Od oktobra 2022 do konca leta smo izvedli že 17 predstav, dobivamo pa tudi najmlajšo stalno publiko za otroške predstave, ki so na sporedu vsako drugo soboto.

Oblikovanje cen najema lokacij

Storitve tržimo po ceniku, ki smo ga oblikovali glede na vrsto najema, čas trajanja prireditve, obliko prireditve, zahtevnost scenarija prireditve in tehnično zahtevnost prireditve. Cenovno postavko najema lokacij je potrdil Svet zavoda.

IZVAJANJE KOMUNIKACIJSKEGA NAČRTA PIONIRKEGA DOMA

Načrt je zajemal vse vidike pojavnosti naše organizacije, zato smo se ga lotili sistematično.

Cilji so bili:

- večja prepoznavnost blagovne znamke
- širjenje informacij o ponudbi, ki jo imamo
- ozaveščanje našega načina dela in poudarek na individualnem pristopu
- redno sporočanje o aktualnih programih in projektih
- postati referenca in sogovorniki na področju pedagogike otrok in mladih ter podajanju kulturnih vsebin na njim prijazen način
- večati priljubljenost kulturnega udejstvovanja v prostem času otrok in mladih
- bližati kulturne vsebine najširšemu krogu
- poudarek na avtorskem delu mladostnikov, v sklopu tečajev in festivalov zavoda
- izpostavitve interdisciplinarnih povezovanj med programi zavoda
- poudarek na novih izobraževalnih vsebinah zavoda, kot so izobraževanje pedagogov in mentorjev ter sodelovanje z društvi in zavodi, kjer lahko njihov program nadgradimo s programom zavoda
- izpostavitve nosilcev projektov in posameznikov, s katerimi se javnost lahko poistoveti

Tiskani mediji

V letu 2022 smo povečali število objav v tiskanih medijih:

- večji intervjuji v Delu
- več manjših novic glede programov in festivalov v dnevnikih, časopisih in otroških ter mladinskih revijah
- oglaševanje v časopisih, otroških in mladinskih revijah
- oglaševanje naših storitev najemanja prostorov v specializiranih publikacijah (event revije in poročne revije)
- prilaganje označevalcev knjig v otroške in mladinske revije

Spletna stran Pionirskega doma (in celostna grafična podoba)

Posodobili smo spletno stran, jo odeli v veselejše barve in jo optimizirali, da so vsebine hitreje dostopne. Isto podobo smo uporabili tudi na promocijskih materialih.

Naš tedenski novičnik, ki ga razpošiljamo ob četrtkih, dobiva vedno večji nabor prejemnikov in postaja eden glavnih virov širjenja informacij.

Nova spletna stran Pionirskega teatra

Z začetkom programa Pionirskega teatra smo naredili tudi pripadajočo spletno stran, hkrati pa še Facebook in Instagram profil.

Partnersko sodelovanje s spletno stranjo Kam z mulcem in spletno stranjo Moja občina

V letu 2022 smo začeli odlično sodelovanje s spletno platformo Kam z mulcem. Poleg rednega objavljanja naših vsebin na njihovi spletni strani, objavljanja intervjujev in vabil prek njihovega socialnega omrežja, smo jeseni uspešno izvedli tudi dogodek za družine MulceRaj, za katerega si prizadevamo, da postane tradicionalen.

Sodelujemo tudi s spletno platformo Mojaobčina.si, na kateri objavljamo in izpistavljamo naše dogodke. Spletna stran je dobro obiskana, zato se še dodatno širi vest o naših programih.

60 letnica Pionirskega doma

V letu 2023 Pionirski dom obeležuje 60 let delovanja. Promocijsko želimo okroglo obletnico izpostaviti in tudi praznovati. Načrtujemo nekaj dogodkov in aktivnosti, med drugim na Jakopičevem sprehajališču s plakati »razstaviti« izjemna umetniška dela tečajnic in tečajnikov skozi desetletja, neprecenljive fotografije začetkov in razvoja, kronologijo in še mnogo več. 25. maja pa bo v Festivalni dvorani osrednji dogodek praznovanja 60 letnice.

V letu 2022 smo že začeli s tedenskimi sestanki snovanja koncepta. V Delu in v drugih medijih že širimo novico o 60 letnici.

Obstoječemu logotipu Pionirskega doma smo, v počastitev 60 letnice, dodali »60 let«. S tem se ne poklanjamu zgolj častitljivi obletnici, poudariti želimo, da smo predani tradiciji in zaupanja vredna institucija, ki obravnava vsakega tečajnika kot celoto.

Socialna omrežja

Fokusirali smo se na družabna omrežja, ki so pri naši ciljni publiku najbolj priljubljena, Facebook in Instagram. Dnevno objavljamo novice, zanimive vsebine, nove programe, vabimo na predstave, delavnice, festivale, počitniške šole. Objavljamo zanimive izdelke naših tečajnikov - vzpostavitev naših tečajnikov kot ambasadorjev znanja in ob enem poročamo o nagradah in dosežkih naših tečajnikov, ki so jih osvojili na različnih tekmovanjih ali dogodkih.

MOL

Tesneje sodelujemo s PR Mestne občine Ljubljana, natančneje v glasilu Ljubljana in Urban ter spletnih objavah Mestne občine Ljubljana, z vsebinami pa smo tedensko prisotni v njihovih tedenskih e-novicah.

Oglaševanje

Oglaševanje obsega radijske oglase, zunanost mestnih avtobusov in notranje ekrane, mestne plakate. Letake smo razdelili v vrtcih in osnovnih šolah, v knjižnicah in prostorih izven šolskih dejavnosti, pa tudi na bazarjih in festivalih. Pojavljamo se v revijah in časopisih, ki jih listajo/berejo otroci, mladina in odrasli. Prisotni smo na otroških oddajah slovenskih radijskih postaj in televizij. Vedno bolj se pojavljamo na socialnih omrežjih Facebook, Instagram, YouTube, v sklopu MLOlove družine pa tudi na TikToku (se ne pojavljamo še). Tudi odlično obiskane poletne počitniške šole smatramo kot promocijo.

Novost je, da se povezujemo z organizacijami in podjetji, ki imajo iste ciljne skupine kot Pionirski dom. Skupaj pripravljamo zanimive spletne vsebine, kot so na primer zvočne pravljice v več jezikih, zdravo prehranjevanje in varovanje planeta, odgovorno ločevanje odpadkov, spoznavanje narave, pomen gibanja, festival slovenskih okusov, ipd.

Za najem naših prostorov se pojavljamo tako z oglaševanjem v specializiranih publikacijah (na primer poročne revije, planerji dogodkov, festivalsko gradivo), kot tudi v PR člankih v časopisih in revijah, kjer nas kot strokovnjake prosijo za intervju ali članek na določeno temo.

B – RAČUNOVODSKO POROČILO

UVOD

Računovodsko poročilo je pripravljeno v skladu s Pravilnikom o sestavljanju letnih poročil za proračun, proračunske uporabnike in osebe javnega prava (Uradni list RS, št. 115/02 in spremembe).

Pri vodenju poslovnih knjig, vrednotenju računovodskih postavk in kontroliranju se uporabljajo:

- Zakon o javnih financah,
- Zakon o računovodstvu,
- Navodilo o pripravi zaključnega računa in metodologiji za pripravo poročila o doseženih ciljih in rezultatih,
- Pravilnik o sestavljanju letnih poročil za proračun, proračunske uporabnike in druge osebe javnega prava,
- Pravilnik o razčlenjevanju in merjenju prihodkov in odhodkov pravnih oseb javnega prava,
- Pravilnik o načinu in rokih usklajevanja terjatev in obveznosti po 37. členu Zakona o računovodstvu,
- Pravilnik o načinu in stopnjah odpisa neopredmetenih sredstev in opredmetenih osnovnih sredstev,
- Pravilnik o enotnem kontnem načrtu za proračun, proračunske uporabnike in druge osebe javnega prava.
- Navodilo o predložitvi letnih in zaključnih poročil ter drugih podatkov poslovnih subjektov

Naloge računovodsko finančnega sistema zavoda so opredeljene v:

- Pravilniku o računovodstvu z dne 28. 11. 2007 in spremembe in dopolnitve 2010
- Sodilu za obračun amortizacije osnovnih sredstev za tržno dejavnost
- Sodilu za razporejanje odhodkov na dejavnosti
- Sodilu za pasivne časovne razmejitev – kratkoročno odloženi prihodki iz naslova tečajnin.

Podatki vseh izkazov temeljijo na knjigovodskih listinah in poslovnih knjigah skladno s citiranimi predpisi.

Računovodski izkazi so sestavni del tega poročila in so dosegljivi na spletni strani <http://www.ajpes.si>.

Računovodsko poročilo obsega računovodske izkaze in pojasnila ter razkritja v zvezi z računovodskimi izkazi.

Računovodsko poročilo, skladno s 6. členom Pravilnika o sestavljanju letnih poročil za proračun, proračunske uporabnike in druge osebe javnega prava (Uradni list RS, št. 115/02 in spremembe, v nadaljevanju: pravilnik), obsega:

- bilanco stanja,
- izkaz prihodkov in odhodkov ter
- pojasnila k obema računovodskima izkazoma.

Bilanca stanja in izkaz prihodkov in odhodkov sta pripravljena na predpisanih in s pravilnikom določenih obrazcih, ki so dosegljivi na spletni strani <http://www.ajpes.si>.

Pojasnila k izkazom določa 15. člen pravilnika, ki določa:

obvezni prilogi k bilanci stanja:

- pregled stanja in gibanja neopredmetenih sredstev in opredmetenih osnovnih sredstev in
- pregled stanja in gibanja dolgoročnih finančnih naložb in posojil.

obvezne priloge k izkazu prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov:

- izkaz prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov po vrstah dejavnosti,
- izkaz prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov po načelu denarnega toka,
- izkaz računa finančnih terjatev in naložb določenih uporabnikov in
- izkaz računa financiranja določenih uporabnikov.

Naštete priloge so prav tako pripravljene na predpisanih obrazcih, ki so dosegljivi na spletni strani AJ PES.

Računovodska pojasnila, ki jih opredeljuje 15. člen pravilnika, vsebinsko odgovarjajo in povzemajo določbe 26. člena pravilnika.

1 POJASNILA

1.1 POJASNILA K BILANCI STANJA NA DAN 31. 12. 2022 IN PRILOGAMI

Bilanca stanja prikazuje resnično in pošteno stanje sredstev in obveznosti do njihovih virov po stanju na dan 31. 12. 2022. Podrobnejša vsebina, členitev in oblika bilance stanja je predpisana s Pravilnikom o sestavljanju letnih poročil za proračun, proračunske uporabnike in druge osebe javnega prava. Podlaga za prikaz so poslovne knjige, ki so usklajene s popisom.

Dolgoročna sredstva in sredstva v upravljanju

Prikazana so dolgoročna sredstva in sredstva v upravljanju po sedanji vrednosti:

DOLGOROČNA SREDSTVA IN SREDSTVA V UPRAVLJANJU	LETO 2021	LETO 2022	INDEKS 2022/2021
Dolgoročne premoženjske pravice	2,40	466,56	19.440,00
Zemljišča	277.922,06	277.922,06	100,00
Zgradbe	1.878.872,03	1.814.793,82	96,59
Oprema	124.131,51	103.289,28	83,21
SKUPAJ	2.280.928,00	2.196.471,72	96,30

Amortizacija se obračunava posamično z uporabo enakomernega časovnega amortiziranja. Stopnja je določena v Navodilu o načinu in stopnjah odpisa neopredmetenih dolgoročnih sredstev in opredmetenih osnovnih sredstev. Zemljišče se ne amortizira. Prav tako se ne amortizira stavba na Vilharjevi cesti 11, ker je bila razglašena za kulturni spomenik.

Stroški amortizacije se pokrivajo v breme obveznosti za sredstva, prejeta v upravljanje, v breme pasivnih časovnih razmejitev, če gre za donacije in tekočih stroškov glede na sprejeto sodilo, ki je opredeljeno v Pravilniku o računovodstvu.

Pri redni letni inventuri ni bilo ugotovljenih viškov ali primanjkljajev. Odpisana osnovna sredstva se bodo v skladu s sklepom sveta zavoda komisijsko uničila in odstranila.

Pionirski dom ne izkazuje dolgoročnih finančnih naložb in terjatev iz poslovanja.

Med dolgoročnimi sredstvi izkazujemo dolgoročne premoženjske pravice – računalniški programi za delo v računovodstvu in ostalo. Za neopredmetena dolgoročna sredstva v poslovnih knjigah izkazujemo posebej nabavno vrednost in posebej popravek vrednosti. Popravek vrednosti se je povečal zaradi obračuna amortizacije za leto 2022 po predpisanih stopnjah in odpisov po inventuri.

Oprema in druga opredmetena osnovna sredstva:

NABAVE IN VLAGANJA V OSNOVNA SREDSTVA V LETU 2021	NABAVNA VREDNOST		
DOLGOROČNE PREMOŽENJSKE PRAVICE	466,56		
STAVBE	0,00		
OPREMA	31.833,20		
SKUPAJ	32.299,76		
VIRI FINANCIRANJA NABAV OSNOVNIH SREDSTEV V LETU 2021	PRESEŽEK PRIH. PREJŠNIH LET	DONACIJE	MOL
DOLGOROČNE PREMOŽENJSKE PRAVICE	466,56	0,00	0,00
STAVBE	0,00	0,00	0,00
OPREMA	14.873,93	0,00	16.959,27
SKUPAJ	15.340,49	0,00	16.959,27

Kratkoročna sredstva, razen zalog in aktivne časovne razmejitve

- **Denarna sredstva v blagajni** – izkazujemo gotovino v višini blagajniškega maksimuma za tekoče poslovanje.
- **Dobroimetje pri bankah in drugih finančnih ustanovah** izkazujemo stanje sredstev na podračunu pri UJP št. 01261-6030358081.
- **Kratkoročne terjatve do kupcev** se v začetku izkazujejo v zneskih, ki izhajajo iz ustreznih knjigovodskih listin. Terjatve se lahko kasneje zmanjšajo s popravki vrednosti, če obstaja dvom, da ne bodo poravnane. Popravki vrednosti se oblikujejo na podlagi posamične presoje izterljivosti določene terjatve. Terjatve se izkazujejo v bilanci stanja v znesku, zmanjšanem za njihove popravke vrednosti po sklepu sveta zavoda.
- **Kratkoročne terjatve do uporabnikov enotnega kontnega načrta** so terjatve do ustanovitelja in ostalih uporabnikov enotnega kontnega načrta, za katere se sestavlja premoženjska bilanca države oziroma občine.
- **Druge kratkoročne terjatve** - izkazujemo terjatev do državnih in drugih institucij (refundacije nadomestila za bolniško odsotnost nad 30 dni in nego pri ZZS, terjatve do države za odbitni davek na dodano vrednost ipd.).
- **Aktivne časovne razmejitve** – Med aktivnimi časovnimi razmejitvami izkazujemo vnaprej plačane odhodke.
- **Zalog nimamo.**
- **Podatki o stanju neporavnanih terjatev in ukrepih za njihovo poravnavo:**
Neporavnane terjatve imamo iz naslova tečajnine ter oddaje poslovnih prostorov in Festivalne dvorane v uporabo. Terjatve, ki jih nismo uspeli izterjati z izvršbami smo odpisali po sklepu Sveta zavoda. Za terjatve za katere obstaja dvom o izterljivosti smo naredili popravek vrednosti. Terjatve, ki jih nismo mogli izterjati s pomočjo opominov smo za večje dolžnike vložili izvršbe oziroma so še v fazi izterjave.
- **Podatki o obveznostih** - na dan 31. 12. 2022 ne izkazujemo spornih in dvomljivih obveznosti. Obveznosti se plačujejo ažurno in se upošteva plačilni rok.
- **Viri sredstev, uporabljen za vlaganja** v opredmetena in neopredmetena sredstva predstavlja presežek prihodkov iz prejšnjega leta, ki je bil po sklepu sveta zavoda razporejen za investicije in namenska sredstva za investicije od Mestne občine Ljubljana.

- **V bilančni postavki kratkoročnih pasivnih časovnih razmejitev** imamo evidentirane kratkoročno odložene prihodke iz tečajnine za pokrivanje odhodkov leta 2023.
- **Dolgoročne pasivne časovne razmejitve** imamo evidentirane odložene prihodke iz naslova EU projektov, ki bodo pokrivali odhodke v letih 2023 in 2024.
- **Naložbe prostih denarnih sredstev** nimamo.
- **Zunaj bilančna evidenca:** Zunaj bilance ne vodimo nobenih evidenc.

1.2 POJASNILA K POSTAVKAM IZKAZA PRIHODKOV IN ODHODKOV ZA LETO 2022

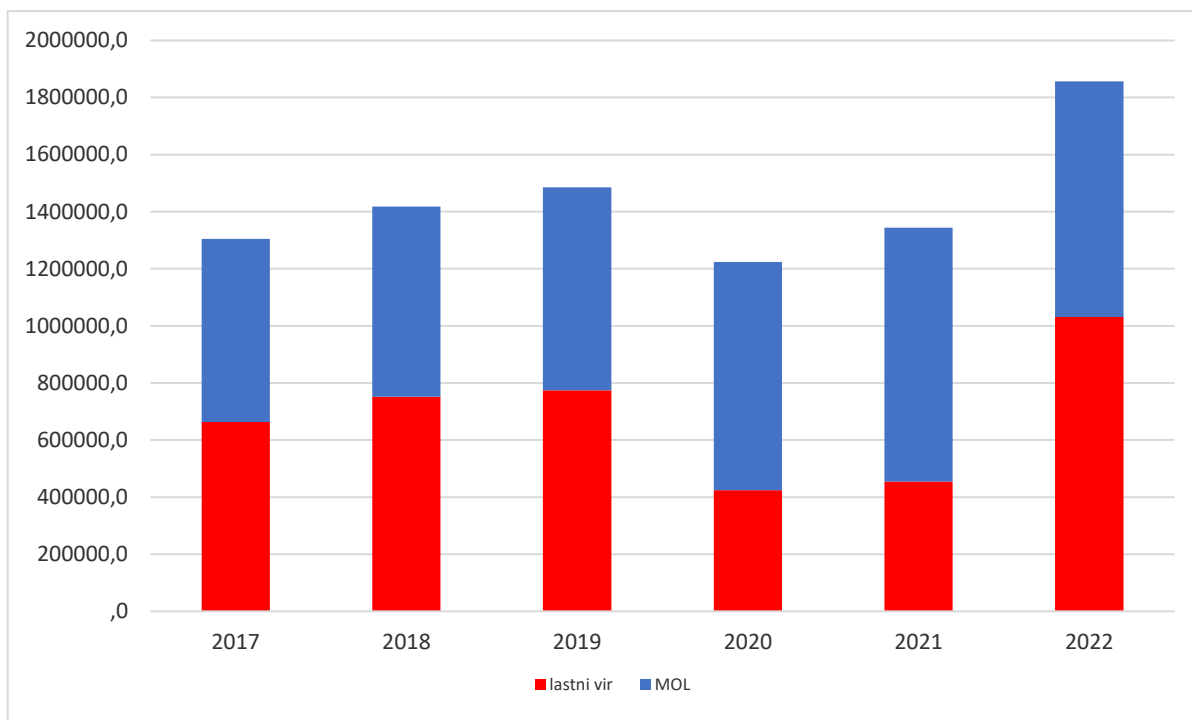
Pri ugotavljanju prihodkov in odhodkov obračunskega obdobja je upoštevano načelo nastanka poslovnega dogodka.

1.2.1 Prihodki

Delež prihodkov iz proračuna Mestne občine Ljubljana v celotnem prihodku Pionirskega doma je v letu 2022 znašal **44,43 %**, medtem ko je bil v letu 2021 ta delež višji in je znašal **66,21 %**. Mestna občina Ljubljana financira plače za osemnajst zaposlenih ter del sredstev za materialne in programske stroške. Prejeta sredstva za programske in materialne stroške iz proračuna MOL so v primerjavi z letom 2021 višja za **1,96 %**. Plače preostalih dvanajst zaposlenih in večino materialnih stroškov je Pionirski dom pokrival s prihodki od prodaje storitev na trgu.

Leto	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Skupaj	1.304.431	1.417.642	1.485.068	1.223.854	1.344.259	1.856.666
Lastni vir	663.115	752.135	774.420	424.354	454.259	1.031.666
MOL	641.316	665.507	710.648	799.500	890.000	825.000

Pregled razmerja med **lastnimi** viri in sofinanciranjem **MOL** 2017-2022:

Prikaz prihodkov po kontih glede na javno službo in trg:

KONTO	SKUPAJ	JAVNA SLUŽBA	NA TRGU
760	1.854.070,38	1.691.461,63	162.608,75
761	57,85	57,85	0,00
762	2.538,27	2.538,27	0,00
763	0,00	0,00	0,00
764	0,00	0,00	0,00
SKUPAJ PRIHODKI	1.856.666,50	1.694.057,75	162.608,75
%	100,00	91,24	8,76

PRIHODKI	Realizacija 2021	Realizacija 2022	FINANČNI NAČRT 2022	INDEKS R/FN
	1	2	3	2/3
A. PRIHODKI OD POSLOVANJA	1.340.446,10	1.854.128,23	1.435.521,00	129,16
1. Prihodki od prodaje proizvodov in storitev	305.680,04	559.152,25	423.000,00	132,19
1.01. Prihodki od prodaje storitev na trgu – lastne prireditve	44.815,24	112.605,99	60.000,00	187,68
1.02. Prihodki od uporabe Festivalne dvorane	23.455,38	113.555,68	105.000,00	108,15
1.03. Prihodki od prodaje storitev - tečajnina	237.409,42	332.990,58	258.000,00	129,07
2. Prihodki iz proračuna	902.963,20	840.073,32	828.241,00	101,43
2.01. Sredstva za projekte (javni razpisi)	12.963,20	15.073,32	3.241,00	465,08
Ministrstvo za kulturo	0,00	13.666,52	0,00	0,00
UL AGRFT	0,00	0,00	0,00	0,00
MOVIT	12.963,20	1.406,80	3.241,00	43,41
2.02. MOL Oddelek za kulturo	890.000,00	825.000,00	825.000,00	100,00
stroški dela	640.000,00	570.000,00	570.000,00	100,00
splošni stroški delovanja	130.000,00	130.000,00	130.000,00	100,00
investicijsko vzdrževanje	0,00	0,00	0,00	0,00
programski materialni stroški	120.000,00	125.000,00	125.000,00	100,00
3. Prihodki za projekte (javni razpisi) - EU PROJEKTI *	85.252,37	370.944,74	124.780,00	297,28
4. Prihodki od uporabe in najemnin poslovnih prostorov ter opreme	31.894,62	44.682,50	54.000,00	82,75
5. Prihodki od donacij, sponzorjev	200,00	35.049,18	0,00	0,00
6. Drugi prihodki od prodaje (obratovalni stroški SMG,..)	10.675,44	4.168,39	4.500,00	92,63
7. Prihodki od prodaje blaga in storitev	180,92	57,85	1.000,00	5,79
8. Prihodki iz javnih financ zaradi COVID-19 (čak. na delo, karantena...)	3.599,51	0,00	0,00	0,00
B. FINANČNI PRIHODKI	401,37	2.538,27	140,00	1.813,05
1. Prihodki od obresti in drugi finančni prihodki	401,37	2.538,27	140,00	1.813,05
C. DRUGI PRIHODKI	2.552,13	0,00	2.000,00	0,00
1.01. Prejete odškodnine (odškodnina zavarovalnice, ...)	793,73	0,00	1.000,00	0,00
1.02. Drugi prihodki (izterjane odpisane terjatve iz prejšnjih let in drugi izr. prih.)	1.758,40	0,00	1.000,00	0,00
Č. PREVREDNOTOVALNI POSLOVNI PRIHODKI	859,00	0,00	0,00	0,00
1.01. Drugi prevrednot. prihodki (odškodnina zavarovalnice, ...)	859,00	0,00	0,00	0,00
E. PRIHODKI SKUPAJ	1.344.258,60	1.856.666,50	1.437.661,00	129,14

Iz izkaza prihodkov in odhodkov za leto 2022 je razvidno, da so bili ustvarjeni celotni prihodki v višini **1.856.666,50 EUR**. Celotni prihodki v letu 2022 so v primerjavi z načrtovanimi višji za 29,14 %, v primerjavi s prihodki preteklega leta pa so višji za 27,60 %.

Primerjava realizacije prihodkov v letu 2022, v primerjavi z načrtovanimi sredstvi je 129,14 %, kar je posledica v Finančnem načrtu nenačrtovanih prejetih sredstev za EU projekt.

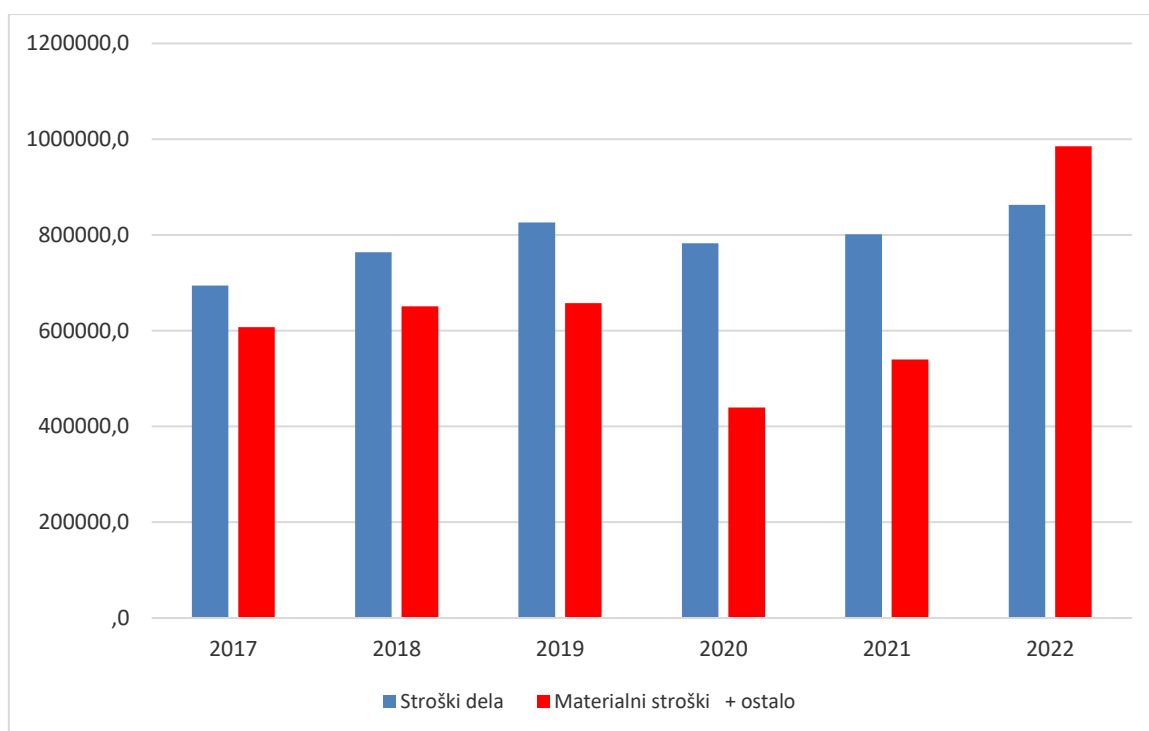
1.2.2 Odhodki

Celotni odhodki realizirani v letu 2022 so znašali **1.849.820,94 EUR** in so bili višji za 28,84 % v primerjavi s Finančnim načrtom za leto 2022, kar je posledica v Finančnem načrtu nenačrtovanih stroškov realizacije dejavnosti na EU projektu, za katerega smo prejeli odobritev oziroma sredstva naknadno v letu 2022.

V strukturi odhodkov predstavljajo stroški materiala in storitev 53,05 % celotnih odhodkov, stroški dela 46,67 %, ostali stroški in odhodki pa predstavljajo 0,28 % celotnih odhodkov.

Leto	2017	2018	2019	2020	2021	2022
ODHODKI (skupaj)	1.301.434	1.415.006	1.483.748	1.222.212	1.341.503	1.849.821
Stroški dela	694.219	763.960	826.342	782.637	801.519	863.217
Stroški materiala in storitev + ostalo	607.215	651.046	657.406	439.575	539.984	985.568

Prikaz razmerja med stroški dela in materialnimi stroški 2017 – 2022

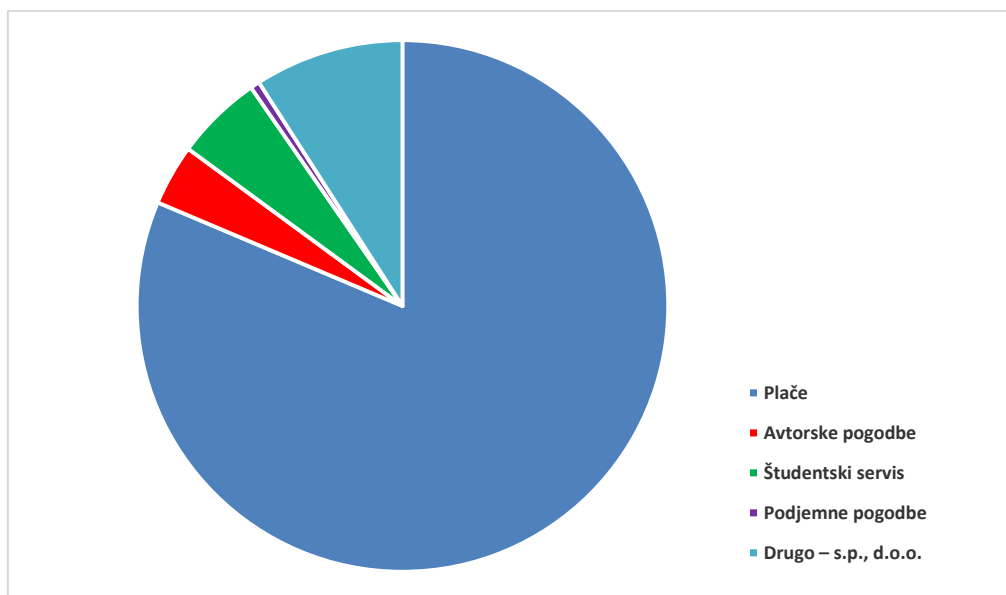
ODHODKI	Realizacija	Realizacija	FINANČNI	INDEKS
	2021	2022	NAČRT 2022	R/FN
	1	2	3	2/3
A. STROŠKI MATERIALA IN STORITEV	531.815,70	981.245,08	568.421,00	172,63
stroški materiala	22.103,55	48.838,96	22.000,00	222,00
električna energija	9.959,02	23.038,62	10.500,00	219,42
ogrevanje	44.929,90	48.992,66	47.000,00	104,24
prevozne storitve (vzdrževanje,popravila,...)	589,01	1.084,51	800,00	135,56
tekoče vzdrževanje	11.804,62	20.446,84	12.000,00	170,39
investicijsko vzdrževanje	0,00	5.736,24	0,00	0,00
uporaba prostorov in opreme	0,00	0,00	0,00	0,00
reklama in propaganda	21.619,58	26.531,60	22.000,00	120,60
komunalne storitve (odvoz odpadkov in poraba vode)	6.695,95	6.633,94	6.600,00	100,51
storitve varstvo pri delu	2.530,46	3.623,48	2.620,00	138,30
dnevnice za službena potovanja, nočnine, druga povračila	50,68	563,75	250,00	225,50
kilometrina	487,53	574,50	630,00	91,19
stroški storitev	262.453,85	324.258,59	245.000,00	132,35
delo preko študentskega servisa	25.963,18	56.003,05	25.000,00	224,01
stroški strokovnega izobraževanja	695,28	884,41	700,00	126,34
reprezentanca	211,37	943,12	400,00	235,78
stroški zavarovanja	0,00	0,00	0,00	0,00
stroški bančnega in plačilnega prometa (provizije)	530,58	664,55	700,00	94,94
telefon, poštnina	11.988,29	9.071,48	12.000,00	75,60
podjemne pogodbe , občasno delo upokoјencev	6.290,43	6.003,76	6.000,00	100,06
avtorski honorarji	30.725,85	39.282,88	30.000,00	130,94
sejnine	1.073,02	1.063,16	1.100,00	96,65
Stroški materiala in storitev EU projekta	71.113,55	357.004,98	123.121,00	289,96
B. STROŠKI DELA	801.519,06	863.217,21	863.104,00	100,01
plače	561.204,86	583.843,81	586.400,00	99,56
nadomestila plač	22.745,84	10.476,52	23.000,00	45,55
prispevki in druge dajatve od plač	95.514,62	100.661,87	103.063,00	97,67
povračila stroškov prevoza na delo in z dela	19.098,82	27.535,93	23.050,00	119,46
stroški prehrane med delom	24.520,25	31.092,47	31.181,00	99,72
regres za dopust	30.615,87	41.343,59	36.070,00	114,62
sredstva za delovno uspešnost	12.269,21	11.248,37	13.000,00	86,53
sredstva za nadurno delo	314,59	607,47	1.500,00	40,50
jubilejne nagrade	0,00	757,26	722,00	104,88
solidarnostna pomoč	0,00	0,00	0,00	0,00
odpravnina ob upokoјitvi	6.883,86	22.050,52	23.435,00	94,09
kolektivno dodatno pokojninsko zavarovanje	12.486,57	13.248,39	14.033,00	94,41

plačilo za delo sindikalnega zapnika	1.571,95	1.656,78	1.750,00	94,67
drugi stroški dela (druženje zaposlenih)	0,00	1.825,50	1.000,00	182,55
Stroški dela EU projekta	14.292,62	16.868,73	4.900,00	344,26
C. AMORTIZACIJA	5.017,53	3.902,16	2.000,00	195,11
Č. DRUGI STROŠKI	809,00	395,00	720,00	54,86
drugi stroški (članarine, str.iz prejšnjih obrač. obdobj, sodne takse)	809,00	395,00	720,00	54,86
D. FINANČNI ODHODKI	7,35	5,72	20,00	28,60
odhodki za obresti	7,24	3,00	10,00	30,00
stotinske in tečajne izravnave	0,11	2,72	10,00	27,20
E. DRUGI ODHODKI (odškodnine,...)	933,34	0,00	1.000,00	0,00
F. PREVREDNOTOVALNI POSLOVNI ODHODKI	1.066,62	537,72	0,00	0,00
odhodki zaradi oslabitve terjatev; poračun deleža DDV	1.066,62	537,72	0,00	0,00
CELOTNI ODHODKI	1.341.168,60	1.849.302,89	1.435.265,00	128,85
DAVEK OD DOHODKOV PRAVNIH OSEB (DDPO)	334,68	518,05	500,00	103,61
CELOTNI ODHODKI Z UPOŠTEVANJEM DDPO	1.341.503,25	1.849.820,94	1.435.765,00	128,84

Stroški dela zaposlenih in dela zunanjih sodelavcev po pogodbah v letu 2022:

1	Plače	863.217,21
2	Avtorske pogodbe	39.282,88
3	Študentski servis	56.003,05
4	Podjemne pogodbe	6.003,76
5	Drugo – s.p., d.o.o.	96.366,09
	Skupaj	1.060.872,99

Struktura plačil za delo v zavodu:

Stroški amortizacije so v letu 2022 znašali 3.902,16 EUR in se nanašajo na tržno dejavnost.

Drugi stroški so nižji od planiranih. Med druge stroške spadajo razne članarine in sodne takse.

Prevrednotovalni poslovni odhodki se nanašajo na dokončni odpis terjatev do kupcev, ki ga je potrdil Svet zavoda.

1.2.3. Presežek prihodkov nad odhodki

V letu 2022 smo z upoštevanjem davka od dohodka pravnih oseb (DDPO) ugotovili presežek prihodkov nad odhodki v višini **6.845,56 EUR**, ki ostane nerazporejen. O njegovi porabi bo odločal Svet zavoda.

1.3 POJASNILA K POSTAVKAM IZKAZA PRIHODKOV IN ODHODKOV PO NAČELU DENARNEGA TOKA

Izkaz vsebuje podatke v obračunskem obdobju in predhodnem obračunskem obdobju. Pri ugotavljanju prihodkov in odhodkov je upoštevano načelo denarnega toka

- da je poslovni dogodek nastal in
- da je prišlo do prejema ali izplačila denarja.

Prihodki in odhodki po načelu denarnega toka so razčlenjeni na:

- prihodke za izvajanje javne službe
- prihodke od prodaje storitev na trgu
- odhodke izvajanja javne službe
- odhodke prodaje storitev na trgu.

Ta obrazec je evidenčni izkaz, ki vsebuje podatke o prihodkih in odhodkih za izvajanje javne službe ter tržne dejavnosti. Za razmejevanje odhodkov na javno službo in tržno dejavnost smo uporabili sodilo, ki je bilo sprejeto na Svetu zavoda.

Prihodki po načelu denarnega toka za leto 2022 znašajo **2.167.220,50 EUR**, odhodki pa **1.789.294,50 EUR**.

Presežek prihodkov nad odhodki po načelu denarnega toka za leto 2022 znaša **377.926,00 EUR**. Presežek prihodkov nad odhodki je posledica naknadno prejetih sredstev za EU projekt.

1.4 POJASNILA K IZKAZU PRIHODKOV IN ODHODKOV PO VRSTAH DEJAVNOSTI

Naziv	ZNESEK javna služba	ZNESEK trg
Prihodki od prodaje proizvodov in storitev	1.691.461,63	162.608,75
Prihodki od prodaje blaga in materiala	57,85	0,00
Finančni prihodki	2.538,27	0,00
Drugi prihodki	0,00	0,00
Prevrednotovalni poslovni prihodki	0,00	0,00
CELOTNI PRIHODKI	1.694.057,75	162.608,75
Stroški materiala	114.316,94	23.900,84
Stroški storitev	821.299,45	21.727,85
Stroški materiala in storitev	935.616,39	45.628,69
Plače in nadomestila plač	525.331,40	64.667,36
Prispevki za socialno varnost delodajalcev	89.845,49	12.966,36
Drugi stroški dela	135.663,25	34.743,35
Stroški dela	750.840,14	112.377,07
Amortizacija	0	3.902,16
Drugi stroški	366,97	28,03
Finančni odhodki	5,72	0,00
Drugi odhodki	0,00	0,00
Prevrednotovalni poslovni odhodki	224,00	313,72
CELOTNI ODHODKI	1.687.053,22	162.249,67
DAVEK OD DOHODKOV PRAVNIH OSEB (DDPO)	518,05	0,00
CELOTNI ODHODKI Z UPOŠTEVANJEM DDPO	1.687.571,27	162.249,67
Presežek prihodkov	6.486,48	359,08

V izkazu prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov po vrstah dejavnosti so posebej izkazani prihodki in odhodki od izvajanja javne službe in posebej prihodki in odhodki od prodaje blaga in storitev na trgu.

Prihodki po vrstah dejavnosti

Javna služba se financira iz proračunskih in ne proračunskih sredstev.

Iz proračunskih sredstev so sredstva namenjena za plače osemnajstih zaposlenih ter za program in delno povračilo materialnih stroškov.

Večji del ne proračunskih sredstev predstavljajo plačila za tečaje.

Višina ustvarjenih prihodkov za izvajanje dejavnosti javne službe znaša **1.694.057,75 EUR**, kar predstavlja **91,24 %** vseh prihodkov, ustvarjeni prihodki od prodaje blaga in storitev na trgu v višini **162.608,75 EUR** pa predstavljajo **8,76 %** vseh ustvarjenih prihodkov. Relativno majhen del v

strukturi celotnih prihodkov za izvajanje javne službe in od prodaje storitev na trgu predstavljajo finančni prihodki in drugi prihodki, skupaj znašajo **0,15 %** celotnih prihodkov.

Tržno dejavnost predstavljajo prihodki od oddaje poslovnih prostorov in Festivalne dvorane v uporabo.

Odhodki po vrstah dejavnosti

Celotni odhodki za izvajanje javne službe v letu 2022 znašajo **1.687.571,27 EUR** in predstavljajo **91,28 %** celotnih odhodkov, celotni odhodki od prodaje blaga in storitev na trgu pa znašajo **162.249,67 EUR** in predstavljajo **8,72 %** celotnih odhodkov.

1.5 POJASNILA K IZKAZU RAČUNA FINANČNIH TERJATEV IN NALOŽB DOLOČENIH UPORABNIKOV

V tem izkazu ne izkazujemo finančnih terjatev in naložb.

1.6 POJASNILA K IZKAZU RAČUNA FINANCIRANJA

V izkazu računa financiranja na dan 31. 12. 2022 izkazujemo povečanje sredstev na računu v višini **377.926,00 EUR**, in sicer razliko med prihodki in odhodki iz denarnih tokov.

DODATNA RAČUNOVODSKA POJASNILA, ki jih opredeljuje 15. člen pravilnika, vsebinsko odgovarjajo in povzemajo določbe 26. člena pravilnika

1. Sodila, uporabljena za razmejevanje prihodkov in odhodkov na dejavnost javne službe ter dejavnost prodaje blaga in storitev na trgu

Javni zavod Pionirski dom evidentira prihodke in odhodke, povezane z javno službo, ločeno od prihodkov in odhodkov doseženih z delovanjem na trgu.

Prihodki, povezani z izvajanjem javne službe, se izkazujejo vsi prihodki, prejeti iz sredstev javnih financ, prihodki iz naslova prodaje vstopnic, donacije, tečajnine, finančni prihodki, drugi prihodki ter prevrednotovalni poslovni prihodki.

Prihodki doseženi na trgu so prihodki iz naslova oddaje Festivalne dvorane in drugih prostorov v uporabo.

Zavod je v letu 2022 razporejal odhodke na dejavnosti:

- na podlagi neposrednih stroškov dejavnosti (po stroškovnih mestih) in
- ugotavljanje spremenljivega dela splošnih stroškov (določanje na podlagi ključa).

2. Dolgoročne rezervacije

Zavod ne oblikuje dolgoročnih rezervacij.

3. Presežek prihodkov nad odhodki v bilanci stanja ter izkazu prihodkov in odhodkov

V letu 2022 zavod ob upoštevanju davka od dohodka pravnih oseb (DDPO) izkazuje presežek prihodkov nad odhodki v višini **6.845,56 EUR**, ki ostane nerazporejen. O njegovi porabi bo odločal Svet zavoda.

	Realizacija 2021	Realizacija 2022
Prihodki skupaj	1.344.258,60	1.856.666,50
Odhodki skupaj	1.341.503,25	1.849.820,94
Presežek prihodkov	2.755,35	6.845,56

4. Metoda vrednotenja zalog gotovih proizvodov in zalog nedokončane proizvodnje

Zavod nima proizvodne dejavnosti.

5. Podatki o stanju neporavnanih terjatev in ukrepih za njihovo poravnavo oziroma razlogih za neplačila

Zavod ima na dan 31. 12. 2022 v bilanci stanja izkazane naslednje kratkoročne terjatve i sicer do kupcev 104.484,33 EUR, do uporabnikov enotnega kontnega načrta 71.433,72 EUR in druge terjatve 17.713,18 EUR. Terjatve do kupcev se nanašajo na oddajanje dvorane in ostalih prostorov v uporabo ter tečajnino. Zavod ugotavlja, da se je uspešnost izterjave dolga izboljšala tudi na račun ažurnega vlaganja izvršb za dolžnike tečajnin. Večina terjatev se poravna v rokih.

Terjatve do uporabnikov enotnega kontnega načrta predstavljajo terjatve do ustanovitelja za plače za mesec december 2022, ki bodo nakazana v januarju 2023 in terjatve do drugih uporabnikov EKN za storitve opravljene v decembru in rokom plačila v januarju 2023.

Druge kratkoročne terjatve so:

- terjatve za vstopni davek na dodano vrednost v višini 5.631,30 EUR,
- terjatve do ZZZS za refundacijo bolnih v višini 11.929,25,
- ostale terjatve v višini 152,63 EUR.

Aktivne časovne razmejitve predstavljajo kratkoročno odložene odhodke v višini 13.867,05 EUR.

Med aktivnimi časovnimi razmejitvami izkazujemo vnaprej plačane naročnine na revije, priročnike in plačane licence za protivirusne programe ter prehodno nezaračunane prihodke EU projekta.

6. Podatki o obveznostih, ki so do konca poslovnega leta zapadle v plačilo in vzroki za neplačila

Zavod na dan 31. 12. 2022 izkazuje naslednje kratkoročne obveznosti v višini **411.182,31 EUR**:

- za prejete predujme	275,85
- do zaposlenih	67.196,47
- do dobaviteljev	135.517,79
- druge obveznosti	24.266,59
- do uporabnikov enotnega kontnega načrta	1.163,69
- pasivne časovne razmejitev	183.135,59

Obveznosti do zaposlenih predstavljajo plače za mesec december, ki bodo izplačane v januarju 2023. Obveznosti do dobaviteljev ter do uporabnikov EKN predstavljajo neplačane obveznosti, ki imajo rok plačila v januarju 2023. Obveznosti se poravnava tekoče.

Na pasivnih časovnih razmejitev imamo evidentirane kratkoročno odložene prihodke v višini 183.135,59 EUR iz naslova tečajnin za pokrivanje odhodkov ter vnaprej vračunane odhodke v letu 2023.

7. Viri sredstev, uporabljenih za vlaganje v opredmetena osnovna sredstva, neopredmetena dolgoročna sredstva in dolgoročne finančne naložbe (kapitalske naložbe in posojila)

Za vlaganja v opredmetena in neopredmetena dolgoročna sredstva so bila uporabljena sredstva iz naslova presežka prihodkov nad odhodki iz prejšnjih let.

8. Naložbe prostih denarnih sredstev

Prosta denarna sredstva zavoda, ki so na računu, se dnevno vežejo preko nočnega depozita v skladu s predpisi.

9. Razlogi za pomembnejše spremembe sredstev

Do sprememb stalnih sredstev je prišlo zaradi pridobitev in odtujitev sredstev in obračunane amortizacije v letu 2022. Zavod je v letu 2022 obračunal amortizacijo v višini 113.973,80 EUR in jo v višini 110.071,64 EUR pokrival v breme obveznosti za prejeta sredstva v upravljanje in v višini 3.902,16 EUR v breme odhodkov.

Spremembe stalnih sredstev so v pojasnilih k bilanci uspeha.

10. Vrste postavk, ki so zajete v znesku, izkazanem na kontih izven bilančne evidence.

Zavod nima izven bilančnih evidenc.

11. Podatki o pomembnejših opredmetenih osnovnih sredstvih, ki so že v celoti odpisana, pa se še vedno uporabljajo za opravljanje dejavnosti.

Zavod takih osnovnih sredstev nima.

12. Drugo pomembno za predstavitev poslovanja zavoda

Zakon o fiskalnem pravilu (ZFisP), ki je pričel veljati konec leta 2015, v 5. členu določa, da se morajo presežki, ki jih posamezna institucionalna enota sektorja država ustvari v posameznem letu, zbirati na ločenem računu in se smejo uporabiti samo za namene, ki jih določa ZFisP.

Presežek se izračuna tako, da se presežek prihodkov nad odhodki po denarnem toku zmanjša za neplačane obveznosti, namenska sredstva na časovnih razmejitvah ter neporabljena sredstva za investicije. Tako izračunan presežek se evidentira ločeno znotraj podskupine kontov 985-presežek prihodkov nad odhodki.

Pionirski dom ni ugotovil presežka prihodkov za leto 2022 v skladu z ZFisP.

Ljubljana, februar 2023

Pripravil: David Perović